

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_228796

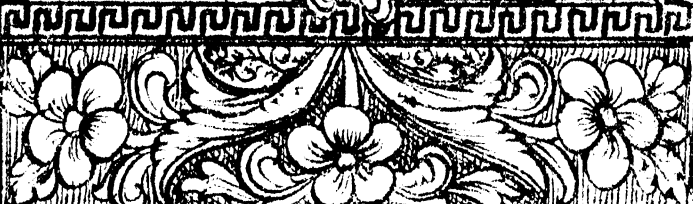
UNIVERSAL
LIBRARY

صنایع مکرر کا فضل و خلاقیت
بن سنج میلین نون و ق مین ن

خوشا گوئی که اشارش رشک شعری و جدا گوئی که ایاتش از علوی خصامینش غیرت با کلامه سخندان

کلمات عربی

از تصانیف شاعر مجید و ناظم بیستیل سرآمد سخنوری و نکته دانی المعروف بلاغاتی

پایان
در مطبع میثقی واقع بیچین نون

اطلاع۔ اس مطبع میں ہر علم و فن کی کتب کا ذخیرہ سلسلہ وار فروخت کے لیے موجود ہے جسکی فہرست مطول ہر ایک شائق کو چھاپہ خانہ سے مل سکتی ہے جسکے معائنہ و ملاحظہ سے شائقان اصلی حالات کتب کے معلوم فرما سکتے ہیں قیمت بھی ازان ہو اس کتاب کے ٹیبل پریج کے تین صفحوں میں بعض کتب کلیات و دیوانین و قصائد فارسی و طبع و روح کتے ہیں تاکہ جس فن کی یہ کتاب ہو اس فن کی اور بھی کتب موجودہ کارخانہ سے قدر دانوں کو آگاہی کا ذریعہ حاصل ہو۔

نظم کلیات و دیوان و قصائد

کلیات حضرت شمس تبریز۔ عارفانہ کلام عالی پایہ تصنیف اسرار پاکیزہ خوشخط۔
دیوان شمس تبریز متوسط قلم۔
دیوان حافظ۔ محشے از شمس الدین محمد شیرازی علی قلم محررہ منشی شمس الدین امجاز رقم۔
دیوان حافظ۔ متوسط قلم محررہ منشی جو الہا پشاد خوشنویس۔

شرح دیوان حافظ۔ تبو صنیع مصطلحات صوفیہ مرغوب عام۔

دیوان ظہوری۔ از ملا نور الدین ترشیزی۔
دیوان نعمت خان عالی شیرازی۔
کلیات النوری۔ مشہور عام عالی کلام حکیم اوجہ الدین۔

رباعیات۔ استاد عمر خیام مشہور عام مطبوعہ بمبئی مجلد۔

رباعیات۔ استاد عمر خیام مطبوعہ مطبع ہذا۔
کلیات مرزا بیدل مقبول اہل دل اقسام کلام دیوان و لکات و رقعات کوشاں۔

دیوان بیدل۔ مرزا عبد القادر

کلیات سعدی۔ اقسام و انواع کلام مقبول و غیر عام۔

کلیات عرفی۔ شیرازی جامع قصائد وغیرہ۔
دیوان عرفی۔ شیرازی استاد معرور۔

کلیات جامی۔ مولانا عبد الرحمن علامہ معرور۔
کلیات نظم۔ غالب و دہلوی۔

کلیات نظری۔ نیشاپوری۔
کلیات غلام امام شہید۔ معرور و مشہور۔

منتخب مجموعہ دیوانین عناصر۔ انتخاب چارہ دیوان امیر خسرو۔

کلیات صاحب۔ مرزا محمد علی معرور و آفاتا انتخاب دیوان صاحب۔ تحفہ حاضر و غائبہ کلیات ظہیر فاریابی۔ از ملک الشعر از البوم فاریابی۔

دیوان ظہیر فاریابی۔ مداح قزل ارسلان مقدم از سعدی۔

طیبات مذاقیہ شیخ سعدی۔ ۲۔
قصائد شیخ سعدی۔ معرور زمانہ۔

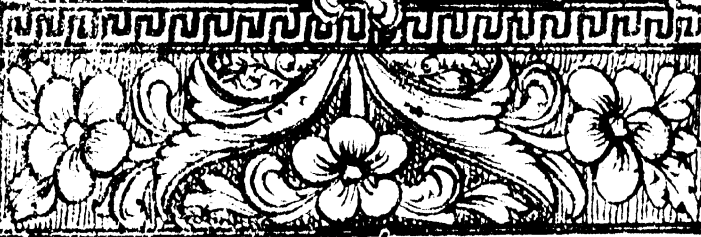
قصائد ہفت خوان نظامی مطبوعہ مطبع نظامی

صنایک و مرکا فضل و خلاقه و زما
ن و سنج و کیمین و ن و ن و ق و مین و ن

فونانک تیکرا اشارش رشک شعری و جدا گویا نیکه ایانش از علوی نهادینش غرضت ایامه شعری

کلمات عربی

از تصانیف شاعر مجید و ناظم به شیل مراد مخموری و مکتبه دانی المعرفه بلاغاتی

نما و ن و کیمین و ن و ن و ق و مین و ن
درین می نشی واقع بین ن و ن و ن

بسم الله الرحمن الرحيم

اے جمالت عرش عزت جاودان انداختہ
 رایت مہر جلالت لایزال افراشتہ
 تاب انوار جمالت بہر انظار کمال
 نور خود را جلوہ کردہ در لباس این دآن
 روی خود را گفتہ ظاہر شو بہ صورت کہست
 از فروغ روی خود روی زمین افروختہ
 خود ہمہستی شدہ دانگہ برای روی پوش
 چلیست عالم بی فروغ آفتاب رویتو
 پیش ازین بے تو جهان چون بود کہیم علم
 در بیابان قدم عالم سراسی پیش نیست
 ظاہر و باطن توئی و طالب و مطلوب تو
 در محیط ہستیت عالم بحر نیکوے نیست
 صد ہزاران گوہر معنی بصورت ہر نفس
 باز دریائے جلالت ناگمان موجے زردہ

گوی در میدان وحدت کامران انداختہ
 سائہ چتر جلالت جاودان انداختہ
 پر تو بر ظلمت آباد جہان انداختہ
 در جہان آوازہ کون و مکان انداختہ
 پس بعالم در ندای کن فکان انداختہ
 پس بہمانہ بحر چراغ آسمان انداختہ
 نام ہستی کہ برین دگہ بران انداختہ
 کتر از ہیبت در کبج ہوان انداختہ
 ہم بران حال است و حالی همچنان انداختہ
 تشنگان را بہر سود اند ز زبان انداختہ
 وان دگر نایست اندر ہر زبان انداختہ
 باد تقدیرت بہر جانب وان انداختہ
 موج آن دریای وحدت را نہمان انداختہ
 جملہ را در قعر بحر پیکران انداختہ

<p>صورت هر يك خلافت در میان انداخته وین حقیقت حیرت در هر روان انداخته در هر آینه رخت دیگر نشان انداخته پس برنگ هر کي تا بے عیان انداخته اختلافت در میان این و آن انداخته بر رخ از عزت ردای جاودان انداخته وز دو عالم این همه شور و فغان انداخته غلغلے از بلبلان در گلستان انداخته در میان تخته بر عاشقان انداخته در زبان صد گونه تقریر بیان انداخته بس بهانه بر زبان ترجمان انداخته اے کمال تو یقین را در گمان انداخته مانده ام از تشنگی بر لب زبان انداخته کاندراں موجی نباشد هر زمان انداخته کشتی سیرم باشد بادبان انداخته</p>	<p>جمله یک چیزست موج و گوهر و دریا و سنگ در همه صورت تویی نیست خود صورت ترا روی خود بنموده هر دم در هزاران آئینه آفتاب در هزاران آئینه تافته جمله یک نورست لیکن رنگهای مختلف تا جمال تو به بیند بے نقاب انقلاب یک کرشمه کرده با خود جنبش عشق قدیم در گلستان روی خود دیده بچشم بلبلان جنبش عشق قدیم از خود بخود دیده مقیم یک سخن یا خویشتن گفت و زان هرزه در آشکارا کرده هم اسماعی تو گفتار تو عاجز و حیرانم از وصف جمال کبریات گرچه از در زبانی وحدت آب حیوان میکشم همت دریا کشم خواهم که دریائے شوم تا عراقی بنگرین شد درین دریای ژرف</p>
--	--

فی توحید

<p>عکس نورت تابشی در کن فکان انداخته بر بساط لامکان شکل مکان انداخته آفتاب قدرتت تلمبه بران انداخته چیست تن خاکی در و آب روان انداخته فیض مهرت قطره در کشت جان انداخته بلبل جان غلغلے در گلستان انداخته یک سخن گفته غریبے در جهان انداخته</p>	<p>ای جلالت فرش عزت جاودان انداخته نقش بند فطرت نقش جهان آراسته چیست عالم نیم ذره در فضای کبریات کیست کشت دل دران تخم حجت کاشته تا شود سیراب ز آب معرفت هر ذره کرد عکس روی تو آینه دل گلستان یک نظر کرده خردش از عالمی برخاسته</p>
---	--

<p>جامه پاره کرده و جان در میان انداخته پاس و هوای وقتند در آشیان انداخته در زمانی از زمین بر آسمان انداخته در زبان ذات او و صفت نشان انداخته در دو چشمش نور تو کجای عیان انداخته بر لبش نه سما و هشت خوان انداخته سنگ بطلان در سر ای انس جان انداخته گوی در میدان وحدت کامران انداخته خنجر و صفت سر و هم ربیان انداخته بر سر در سلامت رسیمان انداخته هیچ دیدی قطره در یاد رویان انداخته دین خیالے چند مار در گمان انداخته باز در کتم تو آری همچنان انداخته در خم چو کاک و حدت ناگمان انداخته موج دریای ظهورت بادبان انداخته کشتی مادر محیط بیکران انداخته دمبدم از تشنگی بر لب زبان انداخته در سر از سودات شوری در جهان انداخته خویشتن را در میان عاشقان انداخته در سر هر یک عشقت صد فغان انداخته چند باشد مرد دود در خاکدان انداخته</p>	<p>از سماع آن سخن مستان عشقت صبح و آرد ز از روی قرب تو مرغان عرشی هر نفس آفتاب جذب تو شب نیم اشباح را مادها از تو نشان بلی نشان آدمی تا بنور روے تو بیند جمال روے تو بر کشیده بهر مشت خاک ایوان جهان باز سلطان جلالت در نوشته فرش کون در فضاے لایزال کوس قدوسی زده نور قدسست خرمین چون و چرا فی سخته کم ز نذات لاف تو حید تو مردم غیرت خود که باشد ذره تا دعوی خورشیدی کند در حقیقت هستی عالم خیالی بیش نیست که بانوار تو بینم آخر این ذرات را کی بیدان تو یا بم این دوسه گوی جهان هم به بنیم عاقبت این کشتی افلاک را اسے خوش آر بنیم بے ناگوهر نوح نقاب غرق دریای حیاتیم و چو دریا خشک لب ذره خاکیم حیدران در هوای مهر تو تا مگر یابیم از عشق تو بوسے زندگی اسے نظر کرده بهشتا قان ز روی دوستی زان نظر مسکین عراقی را حیاتی بخش نیز</p>
---	--

فی نعت النبی صلی اللہ علیہ وسلم

راه باریکست و شب تاریک مرکب سنگ پیر
 ای سعادت رخ نما و ای عنایت دستگیر

بازم

تا قدم زین وحشت آباد جهان بیرون نهم
تا کے آخر برباد یا نشینم خشک لب
جذبہ تا بر کشم جان راز قہ چاہ تن
تا کہ مستغرق شوم در قہر حجب بخودی
تا جو با بحر آتش ناگردم برون آرم دری
ور کشم در رشتہ جان آن گہر را بجمہ وار
آن بہ تسبیح و جلال و حمد و سبوحی سزا
آن سزای آفرین از حمد او زنده است جان
نہ ز تسبیح جلاشش ذکر را چارہ وہی
یا در ویش عاشقان را خوشتر از عیش نعیم
ہر کہ یا بد یکنظر زوزندہ ماند جاودان
در ہمہستی حقیقت نیست ہستی غیر او
غیر او چون خود نباشد کہ بود اور شریک
در ہواے امر او خورشید چون ذرہ وان
با تجلی جمالش محو گردو کائنات
جز بعلم او نداند ذات اور اہر علیم
جس لوہ دادہ از گرم خود را زہرین شہر
باہمہ باہم ولیکن ز انکارائی نہان
روی اور ا دیدہ چشم جان ز روی شادان
ساحت قدسش مبرا از چہ چون و کجا
یک سخن گفتہ دو عالم زان سخن جان نمانتہ
گفتہ با عالم سخن از بہر روے مصطفیٰ
جذبہ از ناز نورش کشتہ موسے را دلیل

زان سراے رحمت آباد جهان جویم نصیر
تا کے از دون ہمتی گردم بگرداگیر
جرعہ تا ناف گنم خود را بدریایے قعیر
سدر بسرور یا بود نے جوے ماندہ غدیر
کز فروغ عکس آن گردو دو عالم ستیر
تا ز سبجہ بشنوم تسبیح سبوح قدیر
دان بتقدیس و کمال نعت قدوس صدیہ
وان بدائع آفرین کز شکر او تا بد ضمیر
نہ ز تقدیس کماشش شکر را یکدم گزیر
یا د کوشش بیدلان را بہتر از پوسے عمیر
ہر کہ از وی زندہ شدہ جانش برت از دار گویر
ہر چہ است از ہستے او از قلیل و از کثیر
چون ہمہ او باشد آخریے او با باشد نظیر
در فضاے قدر او عالم سبایے مستطیر
با نیب باد صر تا بس کے دار و لغیر
جز بنورا و نہ بیند ذات اور اہر بصیر
گشتہ نورا و حجاب دیدہ ہائے ستیر
باہمہ تمنیتہ از لطف چون با آب شیر
راز او بشنودہ گوش دل ز سخن ہم وزیر
لطف وضع او منزہ زالت عون و ضمیر
یک نظر کردہ بآدم گشتہ در عالم وزیر
کردہ در آدم نظر بہر دل پاک ندیر
قطرہ از آب رویشش خضر را کردہ نصیر

بر بساط حمتش آدم چون عالم منقش
 در دم عیسی دیده شمه از خلق او
 روز عرض او پیش صفت انبیا استاده پس
 از برای پرده داران درش فراش صنع
 شقه شش گوشه را از هفت خم داده درنگ
 هشت بستان کرده بهر دوستانش پر لیم
 بهر خاصاننش فکنده بر بساط عرش خوش
 یرب جویش برای کوزه آب روان
 در خور خویش ندیده چاشنی این جهان
 از سر انگشت مبارک زان یکی کرده دو نیم
 این همه ز بهر او او فارخ از بهر دو سرای
 چون شدم عاجز مدح احمد محمود خلق
 ای مقدس ذات تو از وصف نه پنا پاک
 ای ز تسبیح تو تازه چهره هر خاص دعاء
 ز آفتاب حمد خود حمدی مرا نور بخش
 وز شعاع تو تو حید تو تو حید مرا
 کی بود کز نور تو روشن شود تیره دلم
 از هوای خود بفریادم افغنی یا خیش
 اگر بیا بم از تو بوسه ذلک الفوز العظیم
 جمله امید داران را بجام دل رسان

بر در فضاش سیلمان نیز سلمان فقیر
 تا دهر مرده که الیا قوم قد جاء الیشر
 نیست سلطان حقیقت نیست شاهنشاه
 بر هوا فکنده مشا دروان نه تونی اشیر
 زیر پای مرکب خیلش کشیده چون حریر
 بهفت زندان از برای دشمنانش بر زحیر
 بهر خاصاننش نهاده در کمان چرخ تیر
 هر یکی دلاب بسته نه بسوی مستدیر
 در تنور مطبخش بسته دو تانان فطیر
 خود نه خورده عالمی را قوت داده زان خمیر
 در سرای خاص مردم با یکی بر یک سریر
 باز کردم بر در قدوس اکبر استخیر
 وی منزله ذات تو از لغت نادان خیر
 وی بتقدیس تو زنده جان هر بزناویر
 تا چو زده در فضا حمد تو یا پدیر
 روشنائی ده که ماندم در کف ظلمت اسیر
 کی بروز آید شب بیچاره خوار و حقیر
 در پناه لطف افتادم اجرانی یا بحر
 و بر میرم پیش رویت ذلک الفضل الکبیر
 اے امید جان عنایت از عراقی دانگیر

ایضا

عاشقان چون بر در دل حلقه سود از نند
 تا بچنگ آرند در دل بخت غم دهند

عاشق سودای جانان در دل شید از نند
 و بر بدست آید وصالش جان پیشت پاز نند

از میرستی همه در پامیستی سرکشند
 از سرخوان دو عالم بگذرند آزاده وار
 بگذرند از تیرگی بر چشمه حیوان رسند
 چون آب زندگی لب را بشویند خضر وار
 رحمت عالم رسول الله آنکو قدسیان
 آن شهنشا به که بهر اختصام انبیا
 در ازل چون خطبه او و الضعی الملائکنند
 تا نه سود و آفتاب از پر تو نور خورش
 چون بساط قرب او از قاب تو سین افکنند
 طره مشکین عنبر ساش از یاسین چند
 شده از طیب خلقش عالمی شد بر دماغ
 بهشت بستان بهشت از سینم دهنش
 بر تر از کون و مکان کعبه است یعنی درش
 خود بود دریا و دستش منبع آجیاب
 در کمان از یک سپر سازند انگشتان او
 از برای آستان قدر او در بهر نفس
 خیمه اطلس بر اسد و دگر گیر بطحش
 مشعله داران کویش بر می مایکنند
 مرکب او شبه بر میدان علیین کشد
 گرچه گرفت از جهان ز رخا کپیران رش
 چاکران او بدوین حق فرو نازند سر
 خاصگان او ندیم مجلس خاص قدم
 دوستی حق نیابی در دل بے دوستیش

چون نترسند از ملامت خیمه بر صحر از نند
 سنگ آزادی برین نه کاسه مینا ز نند
 دمبدم بر جان و دل زان آب جان بافرز نند
 بوسه بر خاک سر اسه خواجه لطیف از نند
 بر درش لبیک روح الله ما اوحی از نند
 عقده قراک او از عرودة الوثقی ز نند
 نوبتش زید که سبحان الذی امر از نند
 سایبان از ابر برق سرش دروازه نند
 رایت اقبال او بر اوج او ادنی ز نند
 حلقه روی بهشت اساس از نند
 ز فروغ شمع رویش آتش موسی از نند
 نه جاب چرخ قب هم در دریا نند
 بهشت قصر کائنات از خاک او طجا نند
 سنگریزه هم در گو یا شوند آواز نند
 وز لرزش ناوک الزام بر اعد از نند
 صد هزار ای خشت جان بر قالب تنها نند
 بر سر این هفت طاق آئینه سیما نند
 سایه بان در گش زین مهر حیرت آسا نند
 موکب او خیمه بر طارم خضر از نند
 توده ز در دره خورشید زربالا نند
 بندگان او قدم بر اولی و اخری نند
 با چنین نسبت کجا دم ز آدم و حوا نند
 مهر مراد و مهر حق همه یکجا نند

<p>هر که او را دوست از خود ندارد در آمده است در همه عالم کند و در چو او را دوست داشت هر که او دعوی بیانی کند بی پرورش چون عراقی پیر او شد سر ز نور و جوش</p>	<p>در چه آرد یک جهان طاقت برایش دارند خند چاهش درون جنت الما دارند راه میان خاک در چشم چنان بینا زند طایر قدش در ای دزده اعلی زند</p>
---	--

القصیده

<p>شهبازم و نگار جهان میت در خورم چون میتوان ز دست شهباز طمتم بر فرق کائنات چرا پانجه نهم آن کالی که رقبش از غایت کمال نورم که از ظهور من شیا ظهور است او صفا لا ازال هم از من شد شکار روشن تر از وجود تجلی ذات حق پیش از وجود خلق به مقصد نرسال بر لوح کائنات قلم آنچه ثبت کرد عالم مسنون و از سجدهات جلال من پیش از عدم وجود تجلی ذات حق منشی حرف عالم و سر صفات حق فی الجمله مورد و همه اشیاست ذات حق ز آنجا که اسم عین ماست میرسد سلطان منم که از سر میدان بدین صفت بر نور کاشکار شد از شرق شهود چون بگرم در آینه کس جمال پیش خورشید آسمان ظهورم عجب مدار</p>	<p>تا که بود که از کف ایام بر برم از دست روزگار چرا غصه میخورم آخر نه خاک پای عزیز میبرم گویند منم که عین کمال است منظرم خاتمه است هر نفس انوار انظرم بسگر بمن که آینه ذات انورم بنموده آنچه بود و بود جمله یکم شد علم آخرین و نخستین مقررم حرفی بود همه ز حواشی دفترم که پرده جمال خود از من فرودم بنموده آنچه بود و بود جمله یکم شد مشکشف ز پر تو انوار جوهرم بل اسم اعظم بحقیقت چون بگرم هر لحظه کینتی و گرد اسم دیگرم گویی مراد در خم چو گان همی برم عین نیست بلکه از ان نیز برترم گر دو همه جهان بحقیقت تصورم نور است کائنات اگر گشت منظرم</p>
--	--

حق را ندید آنکه رخ خوب من ندید
 انوار انبیا همه آثار نور من
 ارواح قدس جمله نمود از معینم
 بحر محیط شمس از فیض فایضم
 بر من تمام گشت نبوت که خاتم
 عالی ترین معارج ارواح کاملان
 بحر ظهور و بحر بطون هر دو را بهم
 موسی و خضر در طلب مجعی چنین
 حسن رخ ز صورت آدم پدید شد
 کشتی نوح از نظر من نجات یافت
 عیسی که مرده زنده همی کرد از نفس
 ام و ز آنکه سلطنت جاه من پدید
 بر تخت اختیار نشسته بجز و نماز
 برد که خلافت من صفت زده رسل
 در بحر بی نهایت اوصاف مصطفی
 هم در شب فروز ازل آیدم بکف
 تارفته در میان که موجیم در ر بود
 میخواستیم این زمان که بر آرم دی این
 یک قطره نیز نیست ز دریای لعلت او
 تر صفات باطن بی منتها او
 از من که میر در آن رحمت خدا
 هم لطف او دیگر نظری سوی من کند
 گوید قبول او که عراقی بازان مات

آخر نظاره کن رخ انوار گسترم
 انفاس او میاز منیم محطرم
 اشباح انس جمله نگه دار یکدم
 نور بی طلعی از نور از هر دم
 و ز من کمال یافت ولایت که درم
 نازل ترین مدارج دالای منبرم
 در من بین که مجمع بحسین اکبرم
 لب نشسته اند بر لب ریای خضرم
 در حال سجده بر دفتر شسته برابرم
 تا غریب سوخت هم از تاب آزم
 بود آن نفس هم از نفس روح پرورم
 بیند چو آفتاب عیان نور محشرم
 کشته همه مراد ز دولت میسرم
 در سایه لوای من آسوده بشکرم
 گفتم که آشنا شوم و غوطه خورم
 هم گوهر حیات ابد زو بر آورم
 و افکند در محیط پیر از در و گوهرم
 لیکن نمی توان که گشت آب ز سرم
 وصفی که گشت ظاهری ازین گفته ترم
 ظاهری بنیسم که ندارند باورم
 آن کوست سوی جمله کمالات هر دم
 گیر و عنایتش ز کرم باز در برم
 احسان او کند شفاعت تو نگرم

و آبی دهد بکاس خود از حوض کوثرم	بخشد نواله ز سر جوان خاص خود
ایضاً فی النعت	
<p>مطلع نور ذوالجلال شده شاکر حوت لائزال شده زیر پایه تو پائمال شده محرم پرده وصال شده در ملاقات اتصال شده انچه ناخواسته محال شده همه هست از تو باکمال شده طینت آدمی سفال شده جرعه خیمه انتیال شده معجزانت گواه حال شده در نهان خانه زوال شده حل کن مشکلات ضال شده دیو بوده ملک فصال شده آفتاب آئینه مشال شده روی خورشید با جمال شده ماه در هر می بلال شده از سر کوه تو شمال شده روی خوبت خجسته فال شده در سر آن دورلف خال شده حلقه در گوش چون بلال شده الف و حاد میم و دال شده</p>	<p>ای رخت مجمع جمال شده عاشق زوت لم یزل گشته ذره و له عرش و قبه ملکوت در نوشته سر ادق جبروت با جمال قدم تقاس ترا هر چه آن خواسته شده وجود بهر تو نیستی شده همه هست از پی جبره دان مجلس تو ساقی مجلس توفیق قدم کرده دعوی عقل کل باطل سایه از تاب آفتاب رخت از دهان تو شکل میم و دونون عقل در کتب هدایت تو ز انوکاس شعاع طلعت تو تا حکایت کند ز عکس رخت تا نشانی دهد ز ابرویت تا معطر کند ریاض قدس بهر بحر مقبلان قدسی را ول دیوانگان روحانی حلقه داران چرخ برد تو در دار و اح در صوامع قدس</p>

<p>مردہ در شور و وجد حال شدہ گلشن و مہنغ زلال شدہ بیش از اندیشہ سوال شدہ ساحت لامکان محال شدہ چاکرت راصف نعال شدہ ناطقہ در ثنات لال شدہ لغت تو بر تر از مثال شدہ دل و دین رفتہ جاہ مال شدہ بیش بے خوشدلی و بال شدہ نفس بر پای او خصال شدہ مرنگے سر شکستہ بال شدہ ای درت جملہ را مال شدہ</p>	<p>برودہ نامت مسیح بر در گور ز آب رویت خلیل را آتش حاجت سائل از در لوتروا ابرش غم پیر و ان ترا سدرہ و آسمان و صد بہشت از مدح تو فاجز آمد عقل قدر تو در جان نگنیدہ نظرے کن بمفلسی عوری عمر و زما خوشی بسر بردہ کردہ در شرع تو شروع و لیک بر در قرب تو چگو نہ پرد راہ و بردت عراقی را</p>
--	--

ایضاً

<p>سر مہ چشم قدسیان خاک در سرے او یافتہ نور انبیا روشنی از صفاے او خضر بقاے سرمدی یافتہ از بقاے او طینت او ز نور حق طلعتش از بہاے او خاص ندیم ذوالمنن برد و جهان برے او عرش مجید آسمان ساحت قرب جاے او</p>	<p>قبلہ روی صوفیان پاکہ صفاے او گوہر سحر جتبا مہر سپہر اصطفای تانفتہ حسن ایزدی از رخ خوب احمدی بردہ ز مرسلان سبق خاتم انبیا بحق حضرت غرقتش وطن خلوت او در انجمن چاکر در گمش جہان بندہ اوست اہل جہان</p>
---	--

فی النصیحة و المواعظۃ

<p>کہ با خود در جہان خلوت گنجی در ہمہ جانی کہ در بزم سبکو و جان نکو نبود گران جانی تو آنکہ روی او بینی کہ روی از خود بگردانی</p>	<p>دلاد بزم مار بان تا جان بر افشانی چون گشتی سر گران از می سبک جان بر نشان برد تو آنکہ ز خمسریابی کہ از خود بیخبر گردی</p>
--	---

برو آنهم شوی زنده که جان در راه او باز
 بروی او بر افشان جان دیده در راه او باز
 مشو چون گوی هر گردان نگو خود را درین میدان
 بهای عشق اگر یکدم از زیر پر گیرسد
 مشود در بند خود بر خیز و در قرآک عشق آویز
 ز بهر رحمت جسمت مرغی افش نکو نبود
 تو خود انصاف ده آخر موت کی رود دارد
 درین وحشت سر امنه نخواهی یافتن هرگز
 چو عیسی قصد بالا کن برون بر لاشه زین پستی
 دلی بے عون ربانی مرد در که آن غولان
 برون از شرع هر راهی که خواهی رفت گمراهی
 ز صرافان یونانی و غلستان که قلابند
 ترا اگر لوح محفوظ است علم از فلسفی گیری
 دولت آینه عیبست هر دو اندر و بینی
 و از خورشید وجدانی شود چشم دل روشن
 بشب آب نتوان دید کس انجم افلاک
 ازین معنی حقیقت بین نظر بر هر چه اندازد
 چنین دولت ترا ممکن تو از بی دولتی عاقل
 هوای دنیا درون را تو از درون بهی پسند
 چه بینی سبزه دنیا که چشم جان کند خیره
 دولت تا باشد صطبل ستور و گلخن شیطان
 اگر خواهی که این گلخن گلستانی شود روشن
 اگر شاخ وفا بینی ز دیده آب ده آنرا

از و داد آن زمان یابی که از خود او بستانی
 ترا معشوق آخریه که مشتاقی و پزیمانی
 رساند خود ترا چون بچوگان بچو لاکه سلطانی
 نه سدره آشیان سازی نه در فردوس لایانی
 مگر خود را از دست خود طفیل عشق برهانی
 که جان را در خطر داری و تن ادر تر آسانی
 ستور بر اشکر خانی و طوطی را انگس رانی
 درین محنت که روحی نخواهی دید تا دانی
 میا اینجا که سدر گیرند در جلالان یونانی
 بگردانند از راهت تخمیل است نفسانی
 خلاف دین مهران علمی که خواهی خواند شیطنانی
 ندارد قلب شان سکه ز در ان ضرب ایمانی
 ترا خورشید همسایه چراغ از کویه گیرانی
 طلسم عالمی جسمی ز قوم عالم جانی
 ز روی آن داین بینی ز نقش این دکان خوانی
 دله در روز نینساید ز تاب مهر نورانی
 همه لوار حق بیند نه بیند صورت چانی
 چو دوزمان اندرین منزل اسیر نفس شوانی
 که دامانی بمرداری درین وادی ظلمانی
 تا شاه دل خود کن اگر در بند بستانی
 نیاید زو مشام جان نسیم روح روحانی
 میان در بند روز و شب عمارت را چو بستانی
 و گر خار جفا بینی بزین راه پشیمانی

بر لب از صحن میدانش صفات نفس بد فرمان
 مراعات زمین دل بدینسان کر کنی یک چند
 در دوازده شرب عرفان روان صد چشمه نیوان
 کشیده طوبی ایران سر از طاعت بعلیین
 فروزان از سر تر عیصن صد قندیل بر میدان
 خرد در صحن بستانش کمر بسته بفسر اشقی
 ز یکسو طوطی از کاخ خندان از شکر خائی
 نواسه بلبیل اسرار کرده عقل را بیدار
 شراب از دست جانان خور چه نوشی از کف ضروان
 بعشرت گاه مستان آئی اگر عیش آید خواهی
 نموده شاه بد معنی جمال ز پرده صورت
 ز بهر نقل سرستان ز لب کرده شکر خائی
 روان کرده لب ساقی لبالب جام مشتاقی
 عنایت هست با هست که اندر منزل اول
 چه کردی در گلستانه که دارد حد و پایانه
 هزار و یک مقام اینجا اگر چه بگذری لیکن
 تجلی صفات آنجا دمه صد رنگ بنماید
 گمت از لطف بنوار و گمت از قهر بگذارد
 گمی از انس همچون برق خوش خندی برین بگذارد
 مشعبد باز وقت اینجا دمه صد مهر فلطاند
 برون شوز ایشان جان مکن منزل درین بستان
 بساط رسم راطی کن براق و هم راپی کن
 فضا ب بوستان دل کی صحر است بی پایان

بر آور قصر ایوانش بزرگ و فکر نیردانی
 گلستانی شود خرم نظاره گاه اخوانی
 در دوازده اخلاق جاری هم دو صد خانی
 غصونش بر پهلوانان نمازت فدق وجدانی
 نمایان نور بهر تمسیدیل خورشیدی در خستانی
 فلک بر قصر ایوانش او کرده نابخوانی
 ز یکسو بلبیل اسرار ز مالان از خوش الحانی
 که آخر در چنین گلزار خاموش از چه میمان
 بساط نرم رحمان بین چه بینی نرم رضوانی
 بنز بهنگاه جانان آئی اگر جو یابی جانانی
 ز چشم مست کرده مست جان هستی و جانی
 برای چشم مشتاقان ز رخ کرده گل افشانی
 مشوش کرده در باقی حدیث نفس انسانی
 چه دیدی باشش تا بینی جمال منزل ثانی
 چه خوش باشی به بستانی کلاه و سگستانی
 ز حد جمله اسما تجسا و ز کرده متوانی
 ترا یک رنگ گرداند به بینی روی گسانی
 گم از بسط خوش باشی گمی از قبض درمانی
 که از هیبت بساط ابر اشک از دیده بارانی
 تو بر نطع مراد او از ان چون مهر غلطانی
 نگیرد در قبض آرام سیم رخ بیابانی
 ترا عرض خدای بس که دل در بند فرمانی
 بساط جان توان رفتن در ان صحرای حیرانی

در آن صحرا در دومی بین فراز عرش علیین
 فضات سر بسراغوار از سمات قیومی
 ز آنما غیب را و منور چشم کردی
 حضور اندر حضور آنجا نهان اطوار در انوار
 ازل آنجا ابد بینی ابد آنجا ازل یابی
 هزاران ساله روی بر یک پرودانه دیگر
 بخود نتوان رسید آنجا ولیکن گزشتوی بخود
 چه حاجت خود ترا آنجا بطیر سیر و نشستن
 به بینی هر چه هست بود خواهد اندرین لحظه
 کند چشم تو کار گوش و گوشت کار چشم آنجا
 بنور لم یزل بینی جمال لائزالی را
 و گر موج محیط او را باید خود ترا از تو
 نه از جد نه از فقه و نه از وصل نه از حیران
 ترا چون از تو بستاند نماید جمله او ماند
 عجب نبود درین دریا که آویزی بر لب یار
 چون با سحر آشنا گشتی شدی از خوشین بیگانه
 گرت چون گمان بست آمد بودی گوی با میدان
 و گر پیش آیدت جبرئیل پسندش بجاد و پیش
 و گر خواهی که دریایی بعقل این رفرا نتوان
 عراقی که کنی ادراک رفرا بل طیر و سیر
 ترا آن به که با جانان روان گویی ثنا اورا

سر او کاخ بستان بهشت آبا و سلطانی
 ریاضی سر بسراغوار از نفحات ربانی
 نه از بار ریاض او معطر جان روحانی
 ظهور اندر ظهور آنجا عیان اسرار کتانی
 ز نوز تا لبش کیسان به بینی مایس کیسانی
 همین کن کار صد ساله بیک عتباتسانی
 در آن اوج فضامی پر سبال و پیر انسانی
 همه در فیض تو جمعند و تو در فیض یزدانی
 بدانی آنچه می بینی به بینی آنچه میدانی
 تمت رنگ روان گیر در وانت رنگ جسمانی
 بعلم سرمدی دانی همه اسرار پنهانی
 نه از دانش خبر یابی در اندم نه ز نادانی
 نه از درد و نه از درمان نه از دشواری آسانی
 تو آنکه خواه انا الحق گویی و خواهی گوی سبحانی
 غریق بحر در هر چیز آویز در حیرانی
 چون از لغت بدست آمد برستی از پریشانی
 درین ملک سلم شد بزین لوبت که سلطانی
 دگر زحمت دهر رضوان را کن تو بدیانی
 که اندر ساغری موری گنج بر عتسانی
 چه دانی منطق مرغان نگر دی چون سلیمانی
 سلیمانان سلیمانان سلیمانی سلیمانی

ایضاً

هنوز باغ جهان را نبود نام و نشان
 که مست بودم از آن می که جام است جهان

بکام دوست می مهر دوست می خورد
 بچشم یار رخ خوب یار میدیدم
 تبسم لب ساقی مرا شرابے داد
 مرا پایله چو جام جهان نما باشد
 شراب داد مرا ساقی از خمستان
 بساط عیشش من انگند در گلتانے
 برین بساط سبکے بود ساغر و ساقی
 که دید جام که کار شراب ناب کند
 ہم از لطافت مے میگرفت رنگ قدح
 صفای جام بیا میخت با لطافت مے
 درین قدح رخ ساقی معاست نبود
 چو هیچ رنگ ندارد شراب ماز کجا
 مگر شراب بحبام جهان نما دادند
 ازان که نیست مقید بهیچ رنگ آن مے
 گئے پنجره معشوق آشکار شود
 ز عکس روشن آن باد مے شود روشن
 ز عکس مے چه عجب گر جهان منور شد
 ہم جهان ز رمی عشق یار مستند
 نیافت هیچ نصیب از حدیث آنکه نیافت
 چنین شراب فلک چون بهفت بام نخورد
 چو ساقی مے نوساغر تھی بر کف
 ازین شراب اگر جرعه بر زمین بچکد
 شگفت نیست که گل رنگ بو مے میدارد

دران نفس که ز جام جهان نما نشان
 دران مقام که میرستیم بجان کسان
 ز بادہ که شد از لطف او قدح خندان
 بین شراب چه باشد حرفین خود میدان
 که جرعه چین در او دست روضه عنوان
 که خاک رُوب در او دست روضه عنوان
 درین مقام کیے بود مطرب الحان
 که دید مے که بود جام او رخ تابان
 ہم از صفای قدح مے نموده با عیان
 ظهور یافت ازین امتران ساغر جان
 ز حسن و لطف دو صد رنگ آشکار و نهان
 بدید مے شود این رنگ مے بے پایان
 که مے نماید از اجسام جام این الوان
 بهر صفت که بود جام سسر زندی ازان
 گئے بگونه عاشق چو نو بہار و خزان
 جهان تیرہ کنون دمبدم زمان بران
 کہ مے ز تماشای خورشید مے شود درخشان
 و لیک مستی ہر ذرہ مست دیگرسان
 ازین شراب نصیب از جسد حیوان
 عجب نباشد اگر می شود بسر سلطان
 ہم از براس مے مهر مید و خندان
 مے را شگوفہ کند باغ و شگفتستان
 و گزین بلبل بیدل چرازند درستان

<p>وگر نه ز گس محمود یار سر مست است سرشته اندر می طینتم وگر نه چسرا وگر نه مرد مک چشم آن کجما رسم چو بر زبان عراقی حدیث عشق رود</p>	<p>چرا کند بهمان در خسرابی آفت آن همیشه مست و خرابم چو غمزه جانان چراست نام من از جمله جهان بستان برو گیر که آن دم نه آن اوست زبان</p>
--	---

صبح شیخ شهاب الدین زکریا ملتانی

<p>لاح صباح الوصال ذر شمس الشراب شاهر مست من دیدم در خسار چهره زیبای من بر در من عقل هوش من ز جهان مخیر کرد دل من نظر ساحت آن دلگشا روضه آن جانفزا دل تجیر در دکانیت جهان عظیم هاتف مشکل کشا گشت مرا رهم عکس جمال قدم نور بهای قدس شعشه روی او کرد جهان مستیر نور چینش بروز مشرق نور یقین دیده ادراک او ناظر احکام لوح خاطر و قادی او کاشف اسرار غیب از رغبوتش فراغ و در بر بوش امان در دم او یافته از دم عیسی نشان ساقی لطف قدم داده بجام کرم کرده و دو صد بحر نوش تا شده یکدم ز بوش صبح سبزه امن بسوات اقبال لاح من اسرار طلعت صبح یقین</p>	<p>صبح قمار می الطرب از کوس الشراب داد ز عمل خودم جام حقیقی نذاب جام طرب ز اے او کرد نهادم خراب دید جهانے دگر بر تر ازین چه قباب سایه آن مهر تاب ذره آن آفتاب جان متعجب در دکانیت بهشته عجاب گفت بگویم ترا اگر نکنی اضطراب کرد جمال آشکار از تنق احتجاب لکنی دعوے او کرد چنان مستطاب صبح ضمیرش شب نوزده بهتاب چشم دل پاک او مشرف ام الکتاب پر تو انوار او محرق نوز حجاب در ملکوتش خیم در جبروتش ثیاب در دلش افروخت آتش موسی شهاب بهر دلش و بهدم از زخم غلت شراب باز شده در خروش سینه او کاب کاب اشراق مستشهر امن سطوات اقرباب لاح بانواره ظلمت لیل از تیاب</p>
--	---

لا

<p>هم گفتند اینها صاحب حق کامیاب غوث همه الناس و جهان مالک تنق رقاب و اسی حق الیقین مهدی هادی خطاب کامل کامل صفات عالی عالی جناب تشنوی از آسمان جز زکر یا جواب آمدی از حق یقین وحی بر صد کتاب در کف دریا و شش هفت فلک یک حساب طالب مطلوب را از در ارفع باب کعبه افضال ما من اهل العقاب ترتبه اقدامه کحل عیون المعاب خاطر من ترک مدح تو خورشید تاب مجلس داود در انغمه طنین رباب بو که دهد بو که تو در دلم را کلاب تا شوم بر و چشمه با خد مت هم کباب در گه رحمان بود غم نه دگان را آب گو یدم احسنت زه صرث یکون لهواب تا بود انفاس خلق در و جهان بیاب خاک کف پاسته تو اهل زمین چون تراب</p>	<p>را بر اصفیا پیش رو اولیا شیخ شیوخ جهان قطب زمین و زبان ناشر علم الیقین کاشف عین الیقین مفضل فاضل نواز عالم عالم پناه پرسی اگر از جهان کیست امام زمان نیستی از استخیم از بس احمد رسول در نظر همتش هر دو جهان نیم جو سالک مجذوب را بر در او بارگشت سده اقباله قبله اهل الثواب قطره العاصمه روح قلوب الصدور ای بتو روشن جهان ذره چلو یژنات پیش سلیمان چو مورخه آرم لخم خاک درت را از ان در دستمیدم چنگ بفراک تو در زده ام بنده از در کف لطف تو بر ده عراقی پناه گر شود مصطفی مدحت حسان تو باد بانفاس تو زنده دل عاشقان چاک درگاه تو اهل سما چون ملک</p>
---	--

ایضاً در حدیث

<p>روی دلدار در ان آینه پیدا آینند جان فشانند بر و کان رخ زیمه آینند ز از روی رخ او واله و شیدا آینند دوست را هر نفس اندر همه اشیا آینند</p>	<p>روشنان آینه دل چو مصفا بینند در پس آینه وز دیده برویش نگرند چون بدیدند مجالش دل خود را پس از ان عارفان چون که ز انوار بنور سر مکشند</p>
---	---

در حقیقت دو جهان آینه ایشانت
 چون ز خود یاد کند آینه گردد تیره
 بر در منظر دل دل شدگان زان شبند
 رسم جان پرور او چون بجهان یاد کنند
 غافلان گر چه همه چیز بدانند او را
 هر صفات که عقول بشری دریابند
 خوشه لایان از رخسار او ز بهشتی درند
 گر به بینند جانش نفس مشاقان
 نفس با دصباگر بسیر گوشش وزد
 تشنگان از همه دریای محیط آشامند
 درد نوحان که همه دردی در دوش بوشند
 ساغر دل زمی عشق لبالب دارند
 گرمی ساغرشان را ملکش بر افلاک
 ساکنان چون که هوای ابقدم بست کنند
 سرشان بر سر زانورشان بر در دست
 باز محنت زدگان از غم او خورده فراق
 گر زنند از سر صوت نفسی وقت تموز
 و بر آرد دمی بار دگر از سر شوق
 قدسیان منزلت این همه چون درنگند
 از مقامات جلاش همه را رشک آمد
 همه گویند که آیا که تواند دیدن
 تا که از لطف زمانی سوای ایشان نگردد
 خاص حق صاحب قدوس بهاء الاسلام

که برود در رخ زیبایش هوید آینند
 چون از وی یاد کنند آینه زخشان بنیند
 که تماشا گه دلدار هوید آیینند
 در درون دل خود عین مسما بینند
 نه همانا شناسند لقیین تا بینند
 ذات اوزان همه اوصاف ستر بینند
 نه بهشتی که دگر طائف فرود آیینند
 ز ایش تیا قش دل خود و اله در آیینند
 خوش دمان خوشتر از انفاس سی آیینند
 در دل از آتش سودا اش شرر آیینند
 مستی از دردی در دوش نه صها بینند
 دمبدم حسن رخ یار در آنجا بینند
 گل افلاک چو ذرات مخیر آیینند
 پامی خور از بر عرش معلای بینند
 قلعه را لوی خود را که چو سینا بینند
 دل چو آتشکده دیده چو دریا بینند
 بس که نفسیده دلان زاندم سر آیینند
 زان نفس اهل زیستان همه گرا بینند
 ز نیت قطب زمان از همه والا بینند
 که مقاش ز مقامات خود اعلا بینند
 که جهان روشن از ان طلعت غر آیینند
 همه بیوشش شوند جانب بالا بینند
 غوث حق رحمت عالم ز کربا بینند

ہنشینش ملک عرش تعالیٰ بیند
 لجه بحر ظور شش متوضا بینند
 تاگر از بدشش نور تجلی بینند
 بر درشش زمره ابدال تو لا بینند
 در جهان نیست جز او شمع کسے تا بینند
 بر باید ز قدر ہمت اورا بینند
 گز جویند حسد اورا نہ ہما تا بینند
 مردگان از نفس او دم احیا بینند
 بر در خدمت او گوئو لالا بینند
 جایگاہ فراد جنت ماوا بینند
 دیدہ تخت بدشش اعمی او اعما بینند
 دل محنت زدہ اش در کف غوغا بینند
 دل اورا چو بکام دل اعدا بینند
 از پی فعل بدشش بیدل و سورا بینند
 بندگان لمجاے خود در گہ والا بینند
 تاگر بر بائس سایہ عنفتا بینند
 سوے او کن نظرے کائینہ سیا بینند
 کہ دشش سخت تر از صخرہ صما بینند
 بعضاے کہ ترا برید میضا بینند
 گز ہمہ در گہ تو لمجاے ماوا بینند
 کہ جان ہر دم از انقاس نوبو یا بینند

زدہ یا بند سرا پر دہ او در جبروت
 سیمہ اش نور و مصلکش روانی چمن
 خاک پایش بہترک ہمہ در دیدہ کشند
 قطب وقت اوست ہمہ عالم از او آسودہ
 خوب رویان بہمان شمع ہم اورا دانند
 شہسواران کہ چو گمان قضا گوے مراد
 آنکہ در قبضہ او ہر دو جهان کم گردد
 بیدلان نظیر او دل بینا یا بستہ
 خادمان در او آخرت و دین را
 خانقاہ کمنش از فلک اعلیٰ یا بند
 در جهان ہر کہ ز خاک در او سر نہ نکر د
 بر سر گوش عنبریزان بہ عراقی نگرند
 دستانش چو بہ بینند بمو بند برد
 بہر او زار بگریند کہ اورا پیوست
 مگر با بر در عطف تو پناہ آوردیم
 ز آفتاب نظرت بر سر او سایہ فلکن
 گرچہ چون آہن ز رنگار پذیرست دلش
 زار گریند بر احوال دلش نرم دلان
 بکش از لبش اے موسی عند آب خضر
 بوسہ گاہ ہمہ پاکان جهان باد درت
 عالم از نفس نفیس تو بسا داخلی

و ایضا کہ

کار خود چون زلف خوبان در ہم و بر ہم زیم

می بیا و رسا قیامتا خویش تن را کم زیم

از سرستی همه دریای هستی در کشیم
 بگیریم از هم طناب خیمه هفت آسمان
 لائق میدان با چون نیست نگه فلک
 جام کینخسره بکفت داریم بسین سید که ما
 چون بر آید از در دریاش اندازیم سر
 خاک رویم از سر کوشش سجار و بے فنا
 خرمن هستی بباد بے نیازی بردیم
 شیخ ربانی بسا و الحق والدین کنکه
 پایے چون روح القدس بر دیده سدره نهم

فایغ آیم از خود و هر دو جهان را کم نهم
 خیمه هفت و ای نیلگون طسارم ریم
 شاید از چو گمان برین گوی خم اندر خم نهم
 دمبدم در بزم هسل یار جام خم نهم
 دست در زلف در آتش گاه گاهی نهم نهم
 در بماند گردکی از دیده آرزای نهم نهم
 دست در فراق صاحب بیت اعظم نهم
 بوسه بر خاک درش چون قدسیان بر دم نهم
 آتش از سوز دل در بنگه آدم نهم نهم

فی مدح شیخ عزیزالدین محمد الحاجی

اگر وقت سحر باوے ز کوه یار در جنبید
 در از زلفش صبا بکوه بیدلان آرد
 ز باد کوی او در دم تن رنجور جان یابد
 چو بینی جنبش عاشق مشو منکر که ستوق او
 چو از باد هوا دریا بجنبید بس عجب نبود
 و لے چون دیده منکر نه بیند جنبش باطن
 بیاتابنی اے منکر هائے همت مردان
 همه عالم شود مستغرق انوار او آندم
 ولی حق عزیزالدین محمد حاجی آن عاشق
 چو بیند دیده جانش جمال یار بخروشد
 بجنبید تا ضمیر او ندر و پروهای عیب
 نشان جام کینخسره که بے جویند بنماید
 بران خوانی که عیسی خور در چشم مبدم شنید

دل مشتاق یاران زهر سوزار در جنبید
 زهر سوے دو صد بیدل وان انکار در جنبید
 ز باد روی او هر دم دل بیمار در جنبید
 دلش را چون بجنبانند تنش انار در جنبید
 که از باد هوا اے او دل ابرار در جنبید
 بطاهر جنبش بیند دلش انکار در جنبید
 که در صحرای قرب حق همی طیار در جنبید
 که دریای روان او ز شوق یار در جنبید
 که گرد کعبه وحدت می صد بار در جنبید
 دلش را چون عیان گردون خد در جنبید
 چو بروے شکست گد و دهه اسرار در جنبید
 ضمیر پاک او آن دم که از او کار در جنبید
 دران آتش که موسی شد سمند و ار در جنبید

ز دست سانی وحدت دو عهد دریا و آشنام
 دران بر وقت کان عاشق شود سرست گزنا گم
 جوانوار یقین بر دی فرو آید نیار آمد
 جمال و حالش را بیند که در صحرای برقص آید
 فضای صدرش از صورت چو خاک گشت بخرام
 فلک گرز و امان یا بد زمین آسایا ساید
 فلک خود از برای آن همی گرد زمین گردد
 قاندر و ارکی جنبه ز گفت مطرب خوش گو
 زمین آراسته گشته با سما و صفات حق
 زمین خلق کریم تو معطر کرده عالم را
 عراقی کے تو اندگفت ملج تو ولی مفلس
 بانوار یقین با واد دل و جان تربت روشن

چو شد سرست بر خیز و ده کی بشیارد جنبید
 نظر بر کوه اندازد که و کسار در جنبید
 دل و جان و تلبش چون شد پر از انوار جنبید
 کمال و جلالش را یاد در دیوار در جنبید
 دخت جانفش از معنی چو شد پر بار در جنبید
 زمین را گرد بد فرمان فلک کردار در جنبید
 که بر روی زمین مردی چو او عیار در جنبید
 چو حق با او سخن گوید از ان گفتار در جنبید
 سر دگر پیش عزت و دو عالم خا در جنبید
 نخل گشته از و باد می که از گلزار در جنبید
 هر آنچه اوست رس دارد بدان مقدار در جنبید
 همیشه تاز ذوق حق دل احزار در جنبید

ابی مدح شیخ صدر الدین

دل ترا دوست تر ز جان دارد
 گر کند جان نثار بر تو مرغ
 با نعمت زان خوشم که جان مرا
 بر دلم بار جبر پیش من
 رخ زشتاق خود نهان چکنی
 بر لب تو تو آن نشان جان
 با خیال لب تو دوش دلم
 بوسه ده مرا که چاشنیش
 از خشمم گفت چشم تو رو
 خوش بر شفت زلف تو که خوش

جان ز بهر تو در میان دارد
 چکنند دست رس همان دارد
 غم هر لحظه شادمان دارد
 آخر این خسته نیز جان دارد
 آنچه نمان رخ کس نهان دارد
 راستی را لب تو آن دارد
 گفت جان عزم آن جهان دارد
 لذت عیش جاودان دارد
 نه کسے بوسه را ایگان دارد
 ز ننگانی تر از میان دارد

در دور جان ناتوان دارد	گر شکم خو است خسته مزدوست
پیش صدر جهان نغان دارد	بوسه ده پیش از آنکه از تو دم
بر تراز عرش آشیان دارد	عرش شاهی که مرغ همت او
روشن اطراف کن مکان دارد	رهنمایی که پر تو نورش
او دران لامکان مکان دارد	زان سوکائات صحرایست
روضه دلکش جهان دارد	شبه از نسیم اخلاقش
لوح محفوظ خود روان دارد	سبق ام الکتاب میگیرد
آفتاب شرفشان دارد	ذره از فروغ انوارش
که درون روضه روان دارد	بوسه خلق محسود او
بر درخش سریر آستان دارد	سرفراز آن کس بود که چو چرخ
کز فلک هفت زبان دارد	خاک درگاه او کس بویید
زید ارسر بر آسمان دارد	پیش او هر اگر زمین بوسه
آسمان گرچه هفت خوان دارد	ریزه چین است از سرخوشش
در فضل یگانه نامی نان دارد	بس که از خوان او نواله برد
قدسیان را چو میمان دارد	چاشنی گیر او بود رضوان
زان که جبرئیل پاسبان دارد	گرد خاک درخش نگرده هیچ
زانکه از نور سایه بان دارد	بگریزد ز سایه اش شیطان
رسته کوچو تو سفیان دارد	هنر اسد ز بیم گرگ حد
بس که او علم بگیران دارد	بر سر آمد ز جمله عالمیان
گر جهان روی سوی آن دارد	فتح گرد و فضل بردار او
خاطرم بر سر زبان دارد	منعما ذکر شکر تو پوست
مگر از شوق دل طپان دارد	لیک اظهار شرط عاشق نیست
کز دم عیسوی نشان دارد	زنده کردی شکسته را بنه است

<p>که دو صد فتنه در امان دارد پای بر فرق فرقدان دارد گفت که طاقت و توان دارد بر که یاد رره بیان دارد خاطر قفسل بردمان دارد تا جهان بوز چون چنان دارد</p>	<p>حرز جان ساختم سه بیت ترا خسته چون خواند نظم نور عرب خواستم تا جواب گویم عقل عاجز آید ز دست مدح و ثنا در مدح تو چون زخم که ز عجز با دز الوار تو جهان روشن</p>
--	---

فی مدح شیخ حمید الدین احمد لودلو غلط

<p>با نو کن هزار دستان را تا نظاره کنه گلستان را تا دهد بلبیل خوش الحان را کند ایشا بر تو مرجان را تا نسوزد ز شعله بستان را بخضر نجش آب حیوان را بکشایند زلف جانان را برفشان طره پریشان را تا فشانیم بر سرت جان را بطلب مرغسار پیمان را تا به بینی ریاض رضوان را حل کن مشکلات قرآن را که جلالش نموده برمان را که توانی بکار کن آن را در توانی بکوه ایشان را و می بتاراج برده ایمان را</p>	<p>اے صبا جلوه ده گلستان را بر کن از خواب چشم زگیست دا من بچنچه را بر آرزو کن گل خوبی کرده را کنی گریاد ژاله از روه لاله دور کن منشان شبم از لب سیره تا عطسه شود همه آفاق بند تشویش خاطر مارا سز زلف بتان بر قص در آرد در تمنای خلد خواهی گردد بگذر از روضه قصد جامع کن معبس و عطا و اعطای اسلام دوست فخلص حمید احمد خلق اے صبا ستوق ده بخدمت او برسان از گرم زمین بوسم کای ر بوده ز من دل و جان را</p>
---	---

<p>دل و دین رفت این مسلمان را بر فلک می نیم ماوان را خود همین عادتستان را دین نه بس اعتبار ایشان را بی تو خوش نیست اهل لستان را بزدا سے از صد و احزان را سے نیام درین دربان را تا چه قصدست چرخ گردان را خود همین عادتست دوران را چه غم از حال گوست چو گمان را که کس یک نظاره یکجان را تا به بند جمال اخوان را بین و داعی کن این گران جان را خود نپرسی غریب حیران را عاقبت باریا بد اوطان را چون بدان راه نیست نقصان را تا بود و چرخ گردان را</p>	<p>در سران و وزلف کاسر تو چشم تو میکند خسرانی ما اگر خسرانی می کند چه عجب مردم چشم تو سیه کارند همه جا به ترا خوش است ولیک شاد کن آرزو سے دل سار را قصه درد من بیابش تو باز سرگشته ام همی خواهد خواهدم دور کرد از یاران ما چو گوی قضا چون چوگان میکند خاطر م پیاس پی عزم دیده ای رسد در می باشد منتظر مانده ام قسم تو آخر ای جان غریب شهر تو ام بر غریب که در جهان بینی من نگویم که حسرت افزون باد باد عمرت فزون و دولت یار</p>
--	---

مطلع الاول

<p>یا ز باغ ارم و روضه رضوان آید یا خود این بوی رخاک خوش یکجان آید که نسیم خوش او در تن من جان آید نوزاد در همه آفاق درخشان آید که همه روزه مه از مهر روزان آید</p>	<p>یارب این بوی چنین خوش ز گلستان آید یا صبا بوسه سر زلف نگارم آورد یا شمال از دم عیسی نفسی بوسه یافت شمس دین آنکه بد و دیده من روشن شد بکمالش سر ز از چشم بهان روشن شد</p>
---	---

<p>که از ان هر گری مایه صدگان آید اے بسا آب که در دیده گریان آید زانکه آبش خورا و چشمه حیوان آید یادش از یادگی از بے سر و سامان آید بردل تنگ چه غمهای فزون آید حاصل سوز دل و دیده گریان آید چشم من کین که چگونه جگر افشان آید اگر چه جانم بلب از محنت بجران آید</p>	<p>لطف فرمود فرستاد یک درج کهر تا هر در نظر آمد خط جان پرور او شاید از آب حیات از بخشش می بچکد شکر کردم که پس از مدت سی و شش سال اے برادر چه دویدم شرح که در از تو مرا چند سرگشته دویدم جو فلک تا آخر آن چه بینی که ندارم ز جهان جگر آب این همه هست و نیم از کرم حق نوید</p>
--	---

مطلع الثانی بتغیر الدلیف

<p>روز آخر نظر بر رخ جانان آید این همه سنگ سخن بر سر من زان آید که مرا کوه غرض در خم چو گمان آید لاجرم سینه من کلبه احزان آید بو که بوئے بشامم ز گلستان آید تا خود از در گه تقدیر چه فرمان آید که نه هر خار و خسه لائق بتان آید</p>	<p>ساختن نجات من از خواب در آید سحری یا قسم صحبت او تا در کم روزی چند تا بود در خم چو گمان هوا کوه دلم یوسف گم شده چون باز نیام بجهان بابل آسا همه شب تا بسحر غمزه رخ گر نخواهد که همی با وطن آید لیکن بعراق از رسد باز عراقی چه نجب</p>
---	--

وله فی مدح شیخ حمید الدین

<p>یا که آر دز نیم سر کوی اثر سے جز نیم از بر دلدار که آر د خیر سے چند آشفته کنی طره بر خوش بشر سے تا موطر شود آفاق ز تو تهر سحر سے اگر چه در خاطر او نیست جمان اخطر سے چند نالد ز سراق رخ اولابہ کر سے</p>	<p>که برد از من بیدل بر جانان خبر سے جز صبا کیست کزین خسته بر د پیغام سے اے صبا چند روی گرد گلستان مین روح سرفاک سر کوی حمید الدین بوس آنکه چون من هم کس از دل و جان بنده او خدمت او تو بویجی که توانی برسان</p>
--	---

تو چه دانی که چپا که در فراقت با من
 غم بجران تو ای دوست چنان کرد مرا
 بد چشم تو که چون چشم تو بیمار تو ام
 دوستان منتظر مقدم میمون تو اند
 اگر عزیمت کنی ای دوست بسوی طمان
 با خیال تو شب در روزی گویم راز
 تا نگوی که چه رفت سرا سیمه ما
 بر خود دیده خود غیر تم آمد رفتم
 از بر اے دل من روی بهر کس نهامی
 من که بر دیده خود در شک برم چون بنیم
 از درت خسته حوائی سبب غیرت نیت

داند این آنکه ازین غم بود اورا قدر
 گر به بینی بشناسی که منم با درگه
 چه شود گر بفرستی زرد عالم شکره
 بیش ازین می شکیند بیا زود تره
 چه مبارک بود آن عزم و چه نیکو سفره
 چکنم هم سمت میدهمش درد سره
 در تمام ز جو ایت ز سر با حضره
 تا نه بیند رخ زیبای تو هر خنجره
 کان رخ انصاف در رخ ست بر دیده در
 که به بیند رخ تو دیده کوه لظه
 در نه بودے بسر راه تو بر بے پھرے

وصف الحال فرماید

منم عشق سر از عرش برتر آورده
 به بجز نیستی از بنجودی خرد رفت
 نهادہ پایے طلب بر بساط مراد
 ہماے بہت من باز کردہ بال طرب
 اساس قصر جلال عنایت ازلی
 برید وصل من از خلعت صفات مرا
 ز آسمان قضا روح قدس بر نفسے
 بوستان روان بہر گلستان حیات
 بر اے صد رشینان در گم رضوان
 فلک بمشعلہ داری در گم ہر شب
 بحضرتم خضرت سجیات جان افزا

بزیر پایے سر نہ فلک در آورده
 در خودی ز سر بنجودی بر آورده
 گرفتہ دست متنی و برد آورده
 دو کون و ہرچہ در وزیر یک بر آورده
 بسے ز کنگرہ عرش برتر آورده
 ہلک وصل مشالے مقرر آورده
 مرید جانم روحی معطر آورده
 ہزار جوے روان بہر کوثر آورده
 ز شاخ طوبے صد چتر سر آورده
 کہ دو ہزار مشاعل ز خستہ آورده
 بہر صبوح ز حجام سکندر آورده

بہر

<p>هزار گوهر الهام بر سر آورده درخت فضل من از غیب تو بر آورده ازان بصبح نسیم معطر آورده ازان ببرد کشان یکد و ساغر آورده و راه رسم جهان رسم دیگر آورده هزار شاہد معنی مجھ پر آورده ازان خزانہ و سبے بس تو نگہ آورده مفسر ح سخن روح پرور آورده ازان ریاض شینے برابر آورده بمولتان سخن، همچو شکر آورده۔</p>	<p>محیط خاطر من ہر زمان بہر موج زمین ہمس من از فیض تازہ بردار رسید شمع از طیب خلق من بصبا ہزار خم می صاف عشق نوشیدہ خواب کردہ رسوم جہان بی معنی بنزد اہل معانی بگردہ یک دعوی رسیدہ بر سر گنجے جو اہر عزت برائے غمزدگان منطق طرب برانم ز مرغزار عسراق آمدہ بوادی بند بہند طوطی طبعم طبع زد افشانند</p>
---	--

بہاریات فرمایند

<p>از صبا بوس زلف یار آمد بین تماشا کہ نو بہار آمد کہ چمن خلد آشکار آمد کہ گل از یار یادگار آمد کہ سحر گاہ ازان دیار آمد زان گل افشان و شکبار آمد چون من از ضعف بقر آمد بعیادت بمرغزار آمد بین نواسے کہ وقت کار آمد کہ گل از وجد جان سپار آمد نامہ عاشقان زار آمد کہ چمن نالہ ہزار آمد</p>	<p>طرب ای دل کہ نو بہار آمد بان نظارہ کہ گل جمال نمود بتماشائے باغ و صحرا شو در رخ گل جمال یا بزمین از صبا حال کوسے یار پرس برد یار ما گذشت نسیم تا صبا زان چمن پریشان شد دید چون عند لب ضعف نسیم گل سوفاخت اشارت کرد بلبل از شوق گل چنان نالید ہاے ہوسے فتاد در گلزار گل مگر جلوہ میکنند در باغ</p>
---	---

<p>کش صبا دوش در کنار آمد که نشمالش بسے یسار آمد صد هزاران گهرنشا آمد زان گرفت از خم خار آمد میزنندش که مایه دار آمد که نه در بند کار و بار آمد که نصیبش ز می خسار آمد از هوا بر رخش غبار آمد که چنین وقت سوگوار آمد زان مگر لاله دل فگار آمد کش لب یار میگسار آمد که صبا بوسے زلف یار آمد</p>	<p>در افشان میکند گل صد برگ گل زرافشان اگر کند چه عجب گل زرافشان در برابر بر سر او غنی از بند زلف آزاد شاخ که غنچه دیده بردوخت نیست آزاده مگر سوسن لاله را دل بسوخت برتر گس ابر بگریست بر گل از پی آنکه شد ز پاری جد نبفت مگر جامه سوگ بر تنفشه بدید خوش بهارست یک آنکس را بان عشق تو و نسیم بهار</p>
---	--

وصف کعبه معظمه

<p>که بود آسمانش صفت نعال روضه انس و بارگاه صیال سقف مرفوع او سپهر جلال شرفش خوشتر از رشک کمال یافته زان بهشت زیب جمال سدره المنتهی هنوز نهال آفرینش طفیل خلق عیال امین از وصمت کسوف ذوال سر بسر نور آفتاب شمال هر چه یابی زمان زمان حوال</p>	<p>جند اصفه بهشت مشال مجلس نورو جلوه گاه سرود بیت معموره مقر شرف عرفش خوشتر از ریاض بهشت زین گرفته بهامدار چ قدس زین بساتین بے نهایت او بر سر خوان عالم آرایش آفتاب صفای صفت او ذره با سے هوای غرقه او سایه ذره با سے در که او</p>
--	---

کلیات

جام گیتی نما با ستقبال
 آفتاب کائنات ظلال
 مشتمل بر نقوش حال و محال
 مرده رازنده کرده اند حال
 میسرند در هوا سکه زو پر و بال
 بردارش چرخ میزند همه سال
 همیشه بیمار بسند نسیم شمال
 همیشه تروا من جز آب زلال
 از پی عقل و اعقول و عقل
 تا به بنی عیسان بدیده حال
 بر سریر سعادت و اقبال
 وصل را داده جام مالا مال
 از محی وصل و بخیر ز وصال

هر یک از ذره های لطف هوش
 هر یکی از شعاع عکس صفاش
 صفحات سطوح بے تفتیش
 لغات ریاض جان بخشش
 ناسیم هوکس یافت دلم
 با صیروریش شنید فلک
 در هوا سکه درست او نبود
 در ریاض بهشت نه آویزد
 نام آن زانه می نیارم گفت
 خود تو از پیش چشم خود بر خیز
 خوشتر از درون آن خانه
 سطر ب عشق بر کشید سرور
 چون عراقی همه جهان سرست

ایضاً

خوشتر از روی دلبران ببال
 خجل از ذوق او نعیم وصال
 شتمین بوستانش صف انعال
 جام گیتی نما با ستقبال
 مشرق نور کائنات ظلال
 سر بسر نور آفتاب شمال
 مشتمل بر نعیم حال و محال
 آفرینش طفیل و خلق و عیال
 دو جهان را همیشه برگ و نوال

جنبه اعفای سر اسه کمال
 تیره از لطف او ریاض بهشت
 هفتمین طارم استمانه او
 هر یک از جام قبه نورش
 هر یک از طاق بیت محمودش
 سایه این سر اسه جان افزا
 خوان این مجلس جهان آرا
 بر در فیض این سر ای سرور
 وز سر خوان این خندان نور

<p>عاشقان را محرم آمال مردہ زندہ کنند در ہمہ حال ہیچ تر دانی جز آب زلال ہر چہ بینی درین جہان نکال ہر چہ یابی زمان زمان بچوں میزند در ہوا سے او پر وبال نقش بند ان کار گاہ خیال ہم نیا بد درون خانہ بکمال نا بیدی عیان بدیدہ حال بر سر بر وسعادت و اقبال ساقی آوردہ جام مالا مال</p>	<p>نعمات صد اسے دیوانش نعمات ریاض بستانش در درون ریاض او بود صورت سایہ درختانش جنبش موج آب حیرانش تا سر اسے چنین بد بد ملک در نیا بند نقش این خانہ عقل اگر چہ ز خانہ بیرون نیست خود تو از پیش چشم خود بر خیز خویشن را درون آنحضرت مطرب آغاز کردہ ساز طرب</p>
---	--

ایضاً

<p>کر و بیمار پرستی یاد م نفسے بانسیم بکشاد م بکف او پیاسکے داد م خبرے دہ ز صحت آباد م بے محاسبانگر ز او تاد م خود گرفتہ کہ در رہ افتاد م بر سر خود چو جائے نہاد م من کے گوشہ کردہ احاد م بر در او بخدمت استاد م کہ کند در طریق ارشاد م</p>	<p>دوش ما ناشیند فریاد م من ہم از روے باد پیائی بادش رمز کے فوگفتہ گفتم از چہ تو نیست بیمارے بر سر من سنگ جو راہ رسد بزرگے باد گفت در گوشہ بر چہ از من فلک چگونہ روم کے چنان جائے در شمار ایم خود تو انکار لطفہ رفتہ کہ گذار دہم البصد رہشت</p>
---	---

<p>که من از باد خود بفسر یادم بیک امید را فرستادم بیادت کند دمی یادم آرسد از دم تو امدادم تا نفس میزند بنی آدم</p>	<p>گفتم اے باد باد کم پیامی بنے تکا پوسے تو دوران حضرت ہمتے بستہ ام کہ از رہ لطف اے سیمی نفس بیانی نفسی باد انقاس تو شفا دہ خلق</p>
<p>فی تہنیت عماد الدین گوید</p>	
<p>چونی امروز بہترک ہستی یا نہ از دست رنج دارستی یا چو ما ہی قتادہ در شستی از قرح های عشق سر مستی تا تو در خانہ شاد بنشتی خیز و بسگر کہ جملہ را خستی</p>	<p>راحت جان من عماد الدین ور کنی مخنتے چو دمی امروز چو ما ہی بر آسمان نشاط یا بہانہ بہت آن ہمہ خود تو خاطرے دوستانت غمگین بہت مرے ساز بہر خستہ دلان</p>
<p>ایضاً</p>	
<p>بادات خدا در ہمہ احوال ضمیر می کن فطرے در دلی باز گیر اما چه توان کرد چنین بر تقدیر</p>	<p>فرزند عزیز قرۃ العین کبیر پذیر ہیا و گارا این نسخہ من میخواست پدر کہ با تو باشد ہم عمر</p>
<p>ایضاً</p>	
<p>چرا ہمیشہ حکایت کنی ز درد فراق نشان عشق ندیدہ چه لانی از عشاق جواب من ز سر صدق بیریاد لغاق ہیچ دوست نیم در جہان بدل مشتاق بگو شش تا نشنیدم خطاب در میثاق مرا نہ بس کہ بہندہ او فتادہ ام ز عسراق</p>	<p>بطعنہ گفت مرا دوستی کہ اے ز راق وصال یار ندیدہ فراق را چه شناس بسے بگفت ازین گونہ گفتمش نشنود تو گیر خود کہ نبودست ہیچ دوست مرا خیال چہرہ خوبان ندید چشم ہیچ اگر قسم این ہمہ طامات و زرق و پیش</p>

<p>دله ابدین خشک لبیا بجرے از شتر که دارد دهمی ز آب کوشرا اثر ببرد آبرو سے نیم حسد فرستاهه بهر دل من شک بیار است جانم بقصد در خضر آب حیوان بخشی مگر بگیتی نی اور دزو به پسر بر بان شد اندر جهان نامور برد بر نیارست کردن گذر چه به ندانکه باشم از دپر حذر بیفتم بنا دانی اندر خطر شناسای بجزست و دناهای ازان معدن فضل و کان نهر</p>	<p>فرستاد دریا سے فضل و ہنر روان کر د جو سے ز بجر روان روانی انظار روان بخش او دل نالتوا تم ہمسا نابرید جو بر جانم از فضل زیور نیفت اگر دیدی اشعار جان پرورش اگر چه بیے ماد فضل زاد چه بر فضل صد گو نہ بر بان نمود فرستاد بجرے کہ غواص طبع دران بحر گو گشت غواص من جو کشتی دانش نباشد مرا مسلم شد آن بحر آن را کہ او جہان ہنر و دم آباد باد</p>
---	---

ایضا کہ

<p>یا صبا نانوہ تبار وزید یا سر زلف یار در جنبید در سر خشک مغزناست پدید بان کہ صبح سعادت تم بمید ناگے بر سر فرا در رسید پے در دامن سرور کشید دل بار از لطف جان بخشید سعد دیم بست داد کلیہ کہ چو تو سعد کس بچرخ ندید</p>	<p>یا نسیم خوش بہار وزید یا سحر باد بوسے جان آورد کاین ہمہ شادی و نشاط و طرب ہین کہ گلزار ماروان بشگفت دل من از طرب نشان محبت دست در گردن نشاط آورد نفس جان فزای خوش نفسی در راحت سرا سے گفتم سعد چرخ و لا فرشتہ صفت</p>
---	--

<p>بر بے صوفیان قدس گزید دل اور رغبت از جهان و چید و ز جهان هر چه ناپدید بدید اینچنین بنده گران سخرید صحبتش بر همه جهان بگزید بسکه از لطفش آب لطف چکید ہم از ان نظم گوهرے دزدید آن گهر لیک عقل نہ پسندید بر آن عقد خوش نمر و اید ز انکه جان ہم بدان نمی گنجید کہ سخنر سمع حق کس نشنید</p>	<p>اول اور اعنایت ازلی بر فلک آستین ز بد نشانند پیش چشم ضمیر چون بنیش بجهان گوهر گران مایه دل من کان جهان معنی دید ناچشیده شرابست شدم خاطر م چون ندشت گوهر فضل خواست بر نظم او نثار کند گفت جان ر اثار باید کرد جان نکر دم نثار و معذورم وان دعا پنجمان نهان گفتم</p>
---	---

اشعار العربی

سبحان من اتجب عن الابصار بسطوات الجلال واقرب من الاسرار بسجات الجمال
 تقدر باعظمتہ و الکمال فی الابد و الازال عالم الغیب والشهادة الکبیر المتعال احمدہ
 علی ما نظر الے خواص حضرتہ بعین النحلۃ و الاصال و اریہم اشعۃ عظمتہ من مرای الجلال
 بصر ارواح الاحرار بنعیم بنعیم الاقبال و عطر انفاس الابرار بنعیم نعم الافضال بن النجیبا
 بانوار الاحوال بسج لہ فیہا بالعد و الاصال فاصبح القوم سکری و تنسموا ارواح الوصال
 متعرضین لنفحات المزید من روض تہجۃ الکمال قولہ حیث قال فمنہم من منتظر القضاء
 الاجمال و بحبہم بنعیم من غخبہ التوحید روح الحال

<p>تقدس من تقدر بالجمال لہ الملک العظیم بلا زوال قباب کمالہ مدنی السلال ولم یخطره موجود بال</p>	<p>تعالے من توحید بالکمال ہو الفسرد لقتد بلاء بنداء جناب جلالہ یسلو المراقی فلم یحضرہ محدود بلب</p>
--	--

ولم يعرفه تصوير بفسك
 ولا اكل صنع قدرته بود
 بری من صفائح كل شئ
 تجلی للغيوب بالذات طوراً
 تجلی للغيوب بلا انطباع
 تماش النفس من ذاك التجلی
 وعند ظهوره لم بين شئ
 يراه بنوره اصحاب حق
 بكل اسم له وصف قدیم
 تعالی ليس يوجد في مكان
 توحد ان اجد بكل شئ
 عليم يعلم السر واخفى
 هو المقصود في الاحوال طوراً
 هو الحی الذي اسخى بود
 واسقيهم بكاس الحب صرفاً
 بملك قلبهم تطيف جسم
 فلبتم بذكر الله جاز
 وناجی ابله بلزید معنی
 فلو اوحى اصطفی من شانهم
 وآتاه الكتاب هدی ولوزا
 محل الانبياء و ختم رسل
 له قدم تخطی العرش سیراً
 فسبحان الذي اسرى بعبدہ

ولم ليحقة تمثيل الخلال
 شواهد قدره وحدته حوال
 لواح انه مولى موال
 فطور بالصفات والفعال
 تدرى بالقلوب والى النوال
 وطار المحقل من دال الجمال
 وهل يبقى مع اشمس الجبال
 ويعرفه به ارباب حال
 فلا حظ به اهل الجلال
 ولم يوجد مكان منه حال
 بلا معنى التقرب والتصال
 برى في الحال حال المال
 هو المحمود في كل النفعال
 قلوب العارضين ذوالرزوال
 فاسموها يمينا لاشمال
 فما سواه فيه من مجال
 و مجتمع بنور الله حال
 ورد هم ليطف بالمعال
 واعطاء النبوة بالكمال
 وايداه آيات غوال
 مسيح للادواخروالادوال
 له هم يطير الى المعال
 من الاقصى الى حرم الوصال

ومحله بانوار التجلی سلام الله والصلوة تری	محله بانوار الجمال علی حیدر الوری عدد الرمال
--	---

ایضاً

زودا مصری بکاس الطرف ساقینا فانظ یفتور الطرف ضارعا فلا افاقه من وجد ومن طرب قد ابعثنا تصرف من سلقه لنا عطاش بشرب الوصل للاح لنا نقلت للنفس والساقی معاتیا ولم یشرب المدام ومن وکلما وار بالصباء کلمته بغیر شرب مدام الاحباب لنا اذا سکرنا خطرنا الکلون من طرب هلا ار نوسی من کار الوصل عطشنا رایت من وسط سحر الشوق منعمنا	وعکس طلعت فی الکاس لاقینا ولفظ بفتون اللطف راقینا مادام محجره بالخط ساقینا واصبح القوم صرعی من تراقینا روا رنظره روح باقینا باویح قد بلغت روح تراقینا رحیق مشمدت سواقینا وروح ترفع من راح تلاقینا والروح روح ومجره تراقینا فصار اعلی العلی اولی بتراقینا دعام فی الحج الاشواق باقینا نقلت من هوذا قال عمر اقینا
--	--

ایضاً

ما من امانت واحیا بالخط والمجا انظر الی فانی بنظرة منک حیا فان ربک من الرحیق الدنیا ومن احبک مثلی الی الیم الریا	بلغت فیک غراماً ولتفت الیا وقدیوسف رضاب بوری بکاس الحمیا منک الملاحه لاحت بل الجمال ثریا فان حبک اوصی بذاک مادمت حیا
---	---

ایضاً

یا من محبتی علیک السلام منیتی ان اراک کل حیوتی	طال شوقی الیک این الدوام وعلی العمر من لقاک خیام
---	---

بوصال فی الوصال حرام و محب المدام کیفت یلام لیس فی سواک قط دام	خذ علی من میوت فیک غراماً یا من القوم فی هواک صلالاً انت سوکے و فینتی و مرادے
--	---

ایضاً کہ

فمان الراح من دی الوادی دروح مہجتے وارح فوادی اما التراب صدک من نقادی فہو ہایم فی کل وادی فشم الروح اتسک فی بجادی و موتی من فراقک یا مرادی قللا تسمع و دوع قول الاعادی و حیک مرکب و المشوق زادی وان طال الطریق فانت ہادی و فیک توہلی و بک اعتدادی	لقد طاب الزمان و عن حاوی و علنی تشفی بعض ماتے فکم اسقی کوس التجرتری و نال القلب من داویک دحا و ہبک نسیم قریب من بعید حیاتے اقترانک مانیای و ما نہتہی الوشاة الیک عنی تصدت الیک و الآمال صبحی اذ امل الرفیق فانت حی علیک توکل و الیک قصدی
--	---

ایضاً کہ

و علیک سلاما من و بال التلطف آما جان ان اسقی کوس التالف ذو البحر من لیس ما الروح تکلف وافنی من الاسجار و الصد تلتف و یقلف و ارالسا و التاسف و لم یخرق الاحشانا را التلطف ولا من دموعی نارختے تنطف دانی بکون الصبر و الوصل صفت	الا یا یہا الساقی لقدم بفت قد بتک کم اسقی کوس بنان ہدیت النوی و جے و سلف مہجتے واضح من البوران السعد مبرخ یا رقی بنی جسد النوی کل یسلف فلم یفرق الا جفا و ما و تحس فلا اسقی من لوعتے ما و مثلتے و کیف یردکم الیہم ولین نایب
--	--

<p>سلیم منایا بالمنی لیس لسن فالب من فقت الجیب المؤلف وان طالب یوما عیثه العرف</p>	<p>اقول عیسه لکنه نغیر نافع سحر که مسحری من ذکر من قد فقدت فوالسعی لم یصف الصب عیثه</p>
--	---

ایضاً

<p>وهل بصحو القواد المستهام اما الصباح وصلکم ابتسام وقسم من صباکم انظلام وعن قلبی بری برکی العمام فخرق وریما قلبی سهام فما منکم ریدا انصرام وما للقلب غیر کم مرام فرا دلایز دل با استقام الیس حکمکم فیہ مدام لما ذالیس یهکنی العزام وان ینفع الصب المدام زمانیا بنا کان الایام بری بل لے الیکم انعام فطوبی لویطیفکم الدوام علی الان قد طارم الحمام فهدا شرح حالی والسلام</p>	<p>اہل نہلی عسین الظلام ومن نحو الجیب بلوج برق لیالی الجہر لم ابکی لبیباً نصیبہ من وصاکم فراتے نسیم الضرب یحیی قلب غیر می صلوا ان شیتیم او شیتیم فصدوا فما بے غیر لقاکم مرادے مضے عمرے وما لقی الیکم تحرک بابکم اطلال قلبی اذا ما بان افلاسی و بوسی یلوم العادلات علی ہواکم اذا ذکرت قواد اموت حیا رسن بعد البعا وریعہ ما بشرحیا لکم فی نوم روحی فقل البین کنت الموت احیا اکا یدصدکم واموت شوقا</p>
--	---

ایضاً

<p>ودر ما با کاس دارفق بالرفاتی خلاصم وہ ازین زہد نقاتی</p>	<p>الاقم و انقتم لوم التسانی بدہ جامی و بشکن توبہ من</p>
---	--

<p>شعشعته اذا اسكرت بهنا ازان ياده كه اول دادی اید وان لم يبق في الدنيا حيا مرا باده مده بوی خود مده اما نسقی کوس الوصل يوماً بوصلت شاد کن جانم کزین پیش</p>	<p>فلا اصبحوا لي يوم التلاقى بده بار در گرگ هست باقی تدارك بالرحيق من الخلاقى که از بے تو سر مستیم ساقی الی کم کاس بجران نساقی نذار دطاعت بجران عراقی</p>
---	--

ایضاً

<p>فما لى لم اطابع الطباقي چرا خسر بنده دجال باشم على اعلى المعارج والمعالي به از هشتم به هشتم هست جا وانی کم اصرح با اتحادی گلو من من اویم لیک میدان وكيف يبين في انساب بجر مکن فاش این سخن تا بچو علاج</p>	<p>ولم اصعد على المراقي چو کردم باسیحاهم و ثاقی مطايا المجد ارحى كالبراقي و رای این رواق هفت طاقی ولكن اين عملت اکون باقی که اورا خود نباشد هفت طاقی قطرات حزين من الشواقى نیا ویزند اردارت عراقی</p>
---	--

ایضاً

<p>لقد فاح الربيع ودارساقى صبا بوی عراق آورد کوی الا يا جبذ النفات ارض در یغار روزگار خوش که بگذشت بکیت الان صبح یا لیلایا ز جور روزگار ناموافق ادبها ایها الساقى ارحى</p>	<p>دمت نسیم روضات العراقى که خوش گشت از نسیم او عراقی جوی المشتاق نسقی اشتیاقی ندیم نجات بود و بار ساقی الا قی من زدایا مالاقی جدا گشته زیاران و فاقی و دار القلب من الم افراقی</p>
--	---

والم

<p>جدائی برین از غم بیسج بانی نقلی من هو اکم فی انقراقی جمال دوستان هم و تاقی واجربت الدموع من المآتی گر قمار غم و درد فراقی الیکم و استمل من اشتیاقی که در هندوستان ز جفت طاقی</p>	<p>دل مرا شاد کن ساقی که نگذشت و علی العلی لطف ما رقیب بدو جامی که اندروی به بنیم جزعت من تفرق کل یوم بنال ایدل ز درد و غم که پیوست الا اهل العسراق سخن قلب عراقی خوش هو زار بگری</p>
---	---

ایضاً

<p>و مالی الصبر عن ذاک الجسالی بزیر پای بهم چند مالی و اشتاق الفواد الی الوصالی نشسته با تو یکدم جاے خالی فمالی الحبه مولالی و بانی بجای وصل هجرانت حالی نصرت الال ارضی الخیالی دل مرا چو همیشه در خیالی مال من الهوے طول اللیالی ز درد حبه آخر چند مالی کما حن التمال الی الزلالی یقین میدان که در بند محالی</p>	<p>الا قد طال عمدی بالوصالی یوصلم دست گیرای دوست آخر یضیق من الفسراق نطق قلبی چه خوش باشد که بنیم پیش از مرگ فسر افاق لایقار قنی ز مانا دلا در مان مجو ما درد خو کن ز مانا کنت لا ارضی بوصل بدل نزدیک ارچه دوری از چشم اما ترنی مال لبیت الحزن دلا امیدوار وصل می باش احن الیک و العیرات بخری عراقی تا بخود می جوی او را</p>
--	---

ترجیحات

<p>ام شمس تهلت بنعام در هم آهخت رنگ جام بدم</p>	<p>گموس تلالات بدم از صفائی می و لطافت جام</p>
--	---

<p>باید است و نیست گویی جام رخت برداشت از میان ظلام کار عالم از ان گرفت نظام یا کد ام هست جام و با و کد ام چون می و جام فهم کن تو دم چون شب در روز فرض کن و سلام جمله آغاز کار تا انجام تا به بینی بچشم عقل تمام</p>	<p>همه جامست و نیست گویی می تا هوا رنگ آفتاب گرفت روز و شب با هم آشتی کردند گردانی که این چه روز و شب است سر بیان حیات در عالم انکشاف حجاب علم یقین در نشد زین بیان تر از روشن جام گیتی نما را بطلب</p>
---	--

که همه اوست هر چه هست یقین
 جان و جانان و دلبر و دل دین

<p>عالم اندر یقین هویداشد حسن رویت بدید و شیداشد ذوق آن چون بیافت گویداشد روی خورشید دید و درویداشد باز چون جمع گشت در یاشد لاجرم عین جمله اشیا شد هم از ان روی بود گویداشد که با هر چه بود پیداشد بر من امروز آشکاراشد</p>	<p>آفتاب رخ تو پیداشد و ام کرد از جمال تو نظر عاریت بسته از لببت شکر شبنم بر زمین چکید سحر بر هو اش شد بخاری از دریا غیرتش غیر در جهان نگذاشت نسبت اقتدار فصل با جام گیتی نما را او مایم تا ما اکنون مرا نبود خبر</p>
---	---

که همه اوست هر چه هست یقین
 جان و جانان و دلبر و دل دین

<p>همه عالم گرفت مالا مال در وصالیم و بنجر ز وصال</p>	<p>با چنین تشنه و زلال وصال غرق آبیم و آب میجوییم</p>
--	--

بیا

<p>در بدر میسر و بیم زده مثال گرد هر روز ز بهر یک مثال چند باشم اسیر نطن و خیال کز نهاد خودم گرفت ملال تا چو سایه رخ آورم بزوال دی و فردای ما شود همه حال گر چه باشد بنزد عقل محال</p>	<p>آفتاب اندرون خانه وما گنج در استیمن و میگردیم چند گردیم خیره گرد جهان بده اسے ساتی از لب ت جانی آفتاب بے ز روی خود بنمای تا ابد بازل قسریں گردد در چنین حال شاید ارگویم</p>
--	--

که همه اوست هر چه هست یقین
 جان و جانان و دل و دل و دین

<p>برخت چشم عاشقان روشن بجمال تو چشم جان روشن عالم تیره ناگهان روشن میکند دم بدم جهان روشن کز یقین میشود گمان روشن آفتاب رخت عیان روشن خوشتین راز خود نهان روشن سر تو حید ازین بیان روشن تا به سینه همین زمان روشن</p>	<p>ای تورا ز روشب جهان روشن بحدیث تو کام دل شیرین شد بنور جمال روشن تو آفتاب رخ جهانگیرت ز میدان عالم از تو روشن شد سے نماید ز رو سے هر ذره کے توان کرد در خم زلفت اسے دل تیره گز گشت ترا اندر آئینہ جهان بنگر</p>
--	--

که همه اوست هر چه هست یقین
 جان و جانان و دل و دل و دین

<p>عاشقی گو که بشنود آواز هر زمان زخمه کند آغاز که شنید این چنین صدای دراز</p>	<p>مطرب عشق می نواز ساز هر نفس نغمه دگر سازد همه عالم صدای نغمه اوست</p>
--	--

<p>- راز او از جهان بردن افتاد سر او از زبان هر ذره چه حدیث است در جهان که شنید خود سخن گفت و خودشند از خود عشق مشاطه ایست زنگ آمیز تا بدام آورد دل محمود نه باندازه من است سخن</p>	<p>خود صدرا کے نگاہ دارد باز ہم تو بشنو کہ من نیم غماز سخن سر ازین سخن پرواز کردم انیک بیت سخن ایجاد کہ حقیقت کند بزرگ مجاز بطرازو بشانہ زلف ایاز عشق میگوید این سخن باز</p>
---	--

کہ ہمہ دوست ہر چہ بہت یقین
جان و جانان دلبر دل دین

<p>عشق ناگاہ بر کشید علم بقراری عشق شور انگیز در ہر آئینہ حسن دیگر کون کہ بر آید بہ کسوت حوا گاہ خرم کند دل غمگین گر کند عالمی خراب چہ پاک می نماید کہ بہت نیست جان گر بخوانے تو این خط ہو ہوم معنی حرف کون روشن شد</p>	<p>تا بہم برزند وجود و عدم شہ و شوری فکند در عالم می نماید جمال او ہر دم کہ در آید بصورت آدم گاہ غمگین کند دل خرم مہر را از ہلاک یک شب ہم بہ خطی در میان نور و ظلم بشناسی حدوث راز قدم تا بدانی بقدر خویش تو ہم</p>
---	---

کہ ہمہ دوست ہر چہ بہت یقین
جان و جانان دلبر دل دین

<p>- ای زخت آفتاب عالم تاب در نیاید چشم تو در جهان پیش ازین بی زخت سحر جان</p>	<p>در فضای تو کائنات سراب کی چشم تو اندر آید خواب سایہ در عدم سرای خراب</p>
--	---

<p>سایه از نور مهر یافت خضاب ماحیه باشیم در میان دریاب ظاهر و باطن اوست در همه باب در نیاید سجز کی به حساب باز چون حل شود چه گویند آب لاجرم نام او ننند کلاب میکند عشق محطه محطه خطاب</p>	<p>استوار طلعت تو نیافت مهر چون سایه از میان برداشت اول و آخر اوست در همه حال گر صدست از هزار جمله کسیت برون خوانند آب را چو ببت آب چون رنگ بوی گل گردد بزبان فصیح هر ذره</p>
---	---

که همه اوست هر چه هست یقین
 جان و جانان و دلبر و دل دین

<p>خوش بود خاصه ناگهان دیدن آشکارا همه نهان دیدن عکس رخسار او عیان دیدن خاصه رخساره چنان دیدن روی او هم بدان توان دیدن دل گم گشته ناگهان دیدن نتوانی همه نهان دیدن در رخ او یگان یگان دیدن میتوانی بچشم جان دیدن</p>	<p>روی جانان بچشم جان دیدن خوش بود در صفای خیرایش جز در آئینه رخسار نتوان دیدن روی او چه خوش باشد بوی او هم بدو توان درخت در خم زلف او چه خوش باشد خود گرفتیم که در صفای خوش میتوان آنچه هست بود و بود اندر آئینه جهان بارے</p>
--	---

که همه اوست هر چه هست یقین
 جان و جانان و دلبر و دل دین

<p>یارب آن روی نازنین چه خوش است بارش حسن بمهرین چه خوش است سخن لعل و شکرین چه خوش است</p>	<p>یارب آن لعل شکرین چه خوش است بالمش ذوق مهنفس چه نکوست در خط عنس برین او خواندن</p>
--	---

<p>بوسه زن لبش ببین چه خوش است در میان گمان یقین چه خوش است عشق بایارمچنین چه خوش است در میان دل خرن چه خوش است جان عاشق در آستین چه خوش است الم امروز همسرین چه خوش است</p>	<p>وزر من باورت نمے آید مهر جانان بچشم جان بنگر من ز من گشته غائب او حاضر آنکه اندر جهان نمے گنجد تا فشانند بر آستان درش در جهان غیر او نمے بینم</p>
--	--

که همه اوست هر چه هست یقین
جان و جانان و دلبر و دل و دین

<p>جان او جلوه گاه خود سازد تن او را از غصه بگدازد که بهشوق هم نپر دازد وانگه عشق با خود آغازد رومی خود را بحسن بپردازد بارخ خویش عشق می بازد ناگهان از درون برود بازد دل او را بلطف بنوازد بجهان این سخن در اندازد</p>	<p>بیدلی را که عشق بنوازد دل او را ز غم بجان آرد بجویش آسینان کند مشغول خود کند خانه خالی از اغیار حسن خود را بر رخ بیاراید بر لب خویش بوسهها شمرد خود درون را هم فرو گیرد با عراقی که شمشیر بکند تا بستی از خویش تن برود</p>
---	---

که همه اوست هر چه هست یقین
جان و جانان و دلبر و دل و دین

ایضاً

<p>شد نقش همه جهان مثل گشت این همه شکلها شکل بنود همه جهان بفصل</p>	<p>در جام جهان نامی اول جام از مے عشق پر برآمد هر ذره از این نقوش اشکال</p>
---	---

<p>یک قطره و صد هزار سال تا مشکل تو همه شود حل نقش دوین بچشم اول رخساره نقش بند اول باقی همه نقش با مخیل چون گشت صفات تو بیدل کاخجا شود این غم محصل گر توانی بوجه اجل از هر چه مفصل است و مجمل سیکن نظری خود انیت افضل</p>	<p>یک جرعه و صد هزار سال بگذر تو ازین قیود مشکل کاین نقش و نگار نیست الا در نقش دوم چو یار منی معلوم کنی که اوست موجود خواهی که هنوز این حقیقت خود را به شرابخانه انداز از غمزه نیم مست ساقی بستان قدحی و بخیر شو بس هم بدو چشم مست ساقی</p>
--	--

می بین رخ جانفزای ساقی
در جام جهان نهای ساقی

<p>عشق است می حریف آسام عکسی بود از صفای این جام نوشدهم ازین می غم انجام گشت آسجیات در جهان عام شد هر زده هزار عالمش نام بنگر که چه باشدش سر انجام آن چینه بود بکام و نام کام بی می نفسی نگیرد آرام هم مست شود ولی بیام حال می ناب میکند دم نهاده برون می ز خود گام</p>	<p>عشق است که هم تن مست هم جام آن جام جهان نهای اول دان غمزه نیم مست ساقی این جام که ساقی ازل داند ز آن آب پدید شد جبابی آغاز جهان بهین چه خیرت هر خیر از آنچه گشت پیدا آنرا که زمی سرشت طینت دانگس که هنوز در صحر است خرم دل آنکه از لب یار ای بخیر از شراب هستی</p>
---	---

<p>در صومعه چند دیک سورا در میسکده نیز روزی چند می نوش بکام دوست یارو</p>	<p>نختم و هنوز کار با خام بنشین تو بوقت صبح تا شام پس هم بدو چشم آن دل آرام</p>	
<p>می بین رخ جان فرای ساقی در جام جهان نمای ساقی</p>		
<p>پیش از عدم و وجود عالم از عشق ظهور عشق در خور است بر درشت بجای خانه گشت بر کف نبوشت نام و چه نام در حمزه او وجود مدبرج نبوشت و بخواند و باز پوشید ای طالب اسم اعظم این نام مفتاح جهان کتایدگیت آرد چون بند طلسم را کشودی ببینی که همه تو مصفاست در نه کم نام و تنگ خود گیر چون بکشایند ناگه آن در</p>	<p>وز کاف کن و کتاب مبرم اطهار حروف اسم اعظم ز در دره من و نوشت در دم نامی که طلسم اوست عالم در نقطه اوست حرف مدغم از دیده هر که نیست محرم خواسته که ترا شود مسلم بکش در این طلسم محکم بینی که قوی خود اسم اعظم معنی صحیح و اسم مبهم میزن در میسکده دما دم بکشای دو چشم شاد و خرم</p>	
<p>می بین رخ جان فرای ساقی در جام جهان نمای ساقی</p>		
<p>پیش از عدم و وجود انخیار سلطان سرای عشق فرمود یعنی که بجز حقیقت او واجب شد ازین شهادت حکم</p>	<p>وز سلطنت شهود انخیار پاکت سرای ماز انخیار در دار وجود نیست و یار کز غیر نه عین بدنه آثار</p>	

کلیات

<p>دلہ را شاد کن ساقی کہ نگذشت و علی العلی لطفہ ما رتیبہ بدہ جامی کہ اندروی بہ بینم جزعت من تفرق کل یوم بنال ایدل ز درد و غم کہ پیوست الا اهل العسراق سخن قلب عراقی خوش ہو زار بگری</p>	<p>جدائی برین از غم بیخ بانی نقلی من ہو اکم فی انقراقی جمال دوستان ہم وقای واجربت الدموع من المآتی گر قمار غم و درد فراتی الیکم و استمل من اشتیاتی کہ در ہندوستان ز جفت طاتی</p>
---	--

ایضاً کہ

<p>والا قطال عمدی بالوصالی یو صلیم دست گیرای دوست آخر یضیق من الفسراق نطق قلبی چہ خوش باشد کہ بینم پیش از مرگ فسراقک لایقار قنی ز مانا دلا در مان مجو ما درد خو کن ز مانا کنت لا ارضی بوصل بدل نزدیک ارچہ دوری از چشم اما ترنی مال لبیت الحزن دلا امیدوار وصل می باش احن الیک والعیرات بخری عراقی تا بخود می جوئی اورا</p>	<p>و مالی الصبر عن ذاک الجسالی بزیر پای ہجر چند مالی ویشفاق الفواد الی الوصالی نشستہ با تو یکدم جاے خالی فمالی الحب مولالی و بانی بجاے وصل ہجر انت حالی فصرت الال ارضی الخیالی دلہ را چو ہمیشہ در خیالی مال من الہوے طول اللیالی ز درد ہجر آخر چند مالی کما حن التمال الی الزلالی یقین میدان کہ در بند محالی</p>
--	--

ترجیعات

<p>ام شمس تملت بتمام در ہم آہخت رنگ جام بدم</p>	<p>گموس تلاء لات بدم از صفائی می دلطافت جام</p>
---	---

	تغییر صورت کجا تواند تغایب ظهور او در احوال ای دیده تو نیز دیده بکشا	در نعت کمال او اثر کرد اظهار کمال بیشتر کرد مارا چون خورشیدن خبر کرد	
--	--	--	--

می بین رخ جان فزای ساقی
در جام جهان نمای ساقی

	عشق از پس پرده روی نمود پیش رخ خویش سجده برم خود را بکنار در کشیدم داوم همه بوسه بر لب خود بودیم یکی دو من نمودیم چون سایه بافتاب پیوست چون سوخته شد تمام هنرم گویند که عشق را پیشان آنکس که زیان خویش خوا پر دانه که ذوق سوختن تبت این حال اگر ت عجب نماید بر خیز اگر حرفی مانی می باش خراب در خرابات	کردم چون نگاه روی من بود آن لحظه که او جمال نمود آن نگاه که او کنار بکشد آندم که لبم لبانش میسود نا بود شد آن نمود در بود از ظلمت بود خود بر آسود پیدا نشود ازین سپس دود خورشید بگل نشاید اندود پند من و تو نداردش سود نمود بشعاع شمع خشنود بشغوز من از توانی دشمنود آهنگ شد بر انجانه کن بود در بتوانی بچشم مقصود	
--	--	--	--

می بین رخ جان فزای ساقی
در جام جهانی نمای ساقی

	یاریت مرا در آسوده برداشت ز رخ نقاب و گفتا هر چه از در جهان ترا خوش آید	انوار رخس سراسر پرده می بین رخ من بجای پرده آن من باشم در ای پرده	
--	---	---	--

<p>اشیا همه نقشه‌های پرده چون خوشش نبود نوای پرده انیت خود اقتضای پرده هرگز نکند عطای پرده مارا نبود رواسی پرده بیرون درست جای پرده دیدم نبود سراسی پرده در نه منم انتهای پرده وز دیده خود کشای پرده</p>	<p>عالم همه پرده مقدر در پرده چون سخن سرایم این پرده مرا ز توجدا کرد نیانی که میان ماجدانی تو بار رواسی کبریاست جای تو همیشه در دل ماست من مردم دیده جانم گر غیرت پرده غوغاست تو هم نه سرای پرده خیز</p>
--	--

می بین رخ جان فرای ساقی
در جام جهان نای ساقی

<p>کشتی همه کرد کوی اقبال کردی همه سال کشت احوال کاشخا نزد ملک بصدال پر و از گرفت و من بدنبال آورد شکسته را بچنگال چون باز کند ز هم پروبال کاشخا رخ خوب فقط خال کثرت عدم محال در حال بگذر ز حدیث پارو مهال خاک در او بدیده می مال از آینه عسلوم و اعمال آن راز که گفت اندامال</p>	<p>آن مزع که با زرین پروبال بودی شب روز زرتگان پوی جانی بر سید او بیگدم در اوج فرای عشق روزی ناگاه عقابے اندر آمد او را چه محل که هر دو عالم در قبضه او چنان نماید خالیت جهان شکار وقت این حال ترا چو گشت روشن گرد سر کوی حال میگردد تا کشف شود ترا حقیقت ظا هر گردد ترا به تفصیل</p>
---	---

می بین رخ جان غزالی ساتی
در جام جهان نامی ساتی

ایضاً

عشق از تیرخ عیان نماید
یک دایره فرض کن جهانرا
بس آینه چهره حقیقت
این دایره پیش نقطه نیست
این نقطه ز سرعت تحک
یک نقطه آتشین بگردان
این نقطه توشه شاد غیب
هر لحظه تیر جهان مطلق
آن سرعت دور نقطه دیم
هر لحظه تیر کمال هستی
آن نقطه بیان کنم چه چیز است
آن نقطه بدان که ظل نور است
آن نور دل پیمبر باست

در آینه جهان نماید
هر نقطه از زمین نماید
هر دم تیر را یگان نماید
لیکن بنظر جهان نماید
صد دایره هر زمان نماید
تا دایره روان نماید
هم ظاهر و هم عیان نماید
در صورت این و آن نماید
ساکن بیکی مکان نماید
در کسوت ناقصان نماید
هر چند ترا گمان نماید
کان نور در امی جان نماید
آن کوسه توجع عیان نماید

آن بحر محیط بی کرانه
آن نور بسیط جاودانه

آن بحر که موج است زیا
نوری که کمال جمله هستی
اول ز پی نظاره او
و آخریم از آفتاب رویش
آن ذات که حق بوضوحش

زان نور که ظل اوست هما
از تاب جمال اوست پیدا
شد عین همه جهان هیا
شد صورت جسم و جان مویدا
اورا بنگر چه با کشد اسما

وان

	<p>باشند همه واضح و طاه آئین ز ذات حق تعالی جز حسن و جمال ذات اله بسگر رخ خوب مصطفی را او را به یقین به بنی آنجا چون دید حقیقت آشکارا حاصل شودش مقام اعلی</p>	<p>وان روی که حق بزرگوار بد نی انجمله جمال صورت اوست در آینه مصطفی چه بیند کو عاشق روی حق بیا که در صورت او حق از ندیدی در صورت شرع او عراقی نیجا هد که شفاعت او</p>	
--	---	--	--

ماهر نفس بدیده حق
بیند همه او جمال مطلق

ارضا له

<p>بنامی نیم شب رخ خورشید مه نقاب کز آسمان جام بر آید خود آفتاب خویشتر بود نهاد خرابان خراب بیدار کن بیوی من آن خفته راز خواب وز بند مرمرانه رها ندگر شراب نی پای منم از سردنی راحت از عذاب خود بشنود ز خود من الملک را جواب</p>	<p>ساقی بیار من که فرو رفت آفتاب بسگر بد آنکه روز فرو شد قومی بیاب بنیاد عمر اگر چه خرابت باک نیست یاران شدند دست مرا بخت خفته مانند بکشای سرفرا به که در بند مانده ایم مستم کن آنچنانکه سر از پایم کم کنم تا جمله او بود نه جهان ماند ز نه من</p>	
--	--	--

ساقی مدار چشم امیدم در انتظار
صافی دور دور چه بود جرعه بیاب

<p>خود را مگر دمی سخن بر ابات افکنم زین حق دورنگ جهان مهره بزخم حیات را در خود پی خود را بر اشکنم تا کی چو کرم پیله همه کرد خود تنم</p>	<p>مستم کن آنچنانکه ندانم که من منم فنا رخ کشوم ز شعبده بازی روزگار فلاش وار بر سر عالم قدم نهم در رنگنای ظلمت هستی چه مانده ام</p>	
---	---	--

پیوسته شد چو شبنم بودم با آفتاب
سوی سماع قدس کشایم در ریخه
چون پیش آفتاب شوم محو ذره و آ
چون عکس آفتاب در آئینه او افتد
چون جمع شد وجود من از جمع تفرقه

گویند هر آنکه که همه مهر روشنم
تا آفتاب نجیب در آید ز روزم
معدور باشم اوز نال شمس دم زدم
آدم زو پیرس نکوید که آه منم
مطلق بود وجود من از چه ز معینم

ساقی سیار دانه مرغیان لا مکان
در پیش مرغ همت من دانه نشان

تا ز آشیان کون چو سیمخ بر برم
بگذارم این نفس که پروبال شکست
در بوستان بخبری جلاوه کنم
شهباز عرشیم که پرواز من بسزد
چه عرش و چه شری که همه ذره بود
هر ذره سازم اگر خود به ز آفتاب
سبحان آن نفس که ز من بشنوی با بگ

پرواز گم از خود و از جمله بلندم
زان سوی کائنات پروبال گترم
وز آشیان هفت درخچه بروم
سدره مقام و کنگره عرش منظم
در پیش آفتاب ضمیمه منوم
در بحر زرن بخودی از غوطه خورم
آن او بودند من بسو هیچ ننگم

ای بیخیز حالت متان با خیر
باری نظاره را بخرافات بگذرم

آنانکه گوی عشق ز میدان ربوده اند
خود را چو گوی در خم جوگان فگنده اند
گشت امید را ز در چشم آب او اند
تا سر جو پا نهاده درین ره چو طالبان
هر سخطه دیده اند غیاب عکس روی یار
در وسع آدمی نه بود آنچه کرده اند
در کوی بخودی نه کنون پا نهاده اند

بنگر که وقت کار چه جو لان نموده اند
گویی مراد از خم جوگان ربوده اند
بنگر برش چگونه فسرادان روده اند
بس مر جا که از لب جانان شنوده اند
آئینه دل از قبل آن زدوده اند
ایشان مگر ز طینت انسان نبوده اند
کز ما در عدم همه خود دست زاده اند

<p>بر خاک تره جرمه ایتار کرده اند خوشت تر هزار بار ز گلزار کرده اند از در دس سرشته انوار کرده اند آب و گل خزانه اسرار کرده اند مستان خفته راهمه بیدار کرده اند نظارگی خویش بیدار کرده اند در ضمن آن جمال خود اظهار کرده اند</p>	<p>آندم که جام باده نگونار کرده اند از رنگ و بوی باده یکی مشت خاک را این لطف بین که بی غرضی خاک تره را این بود العجب رموز مگر که همه جهان در صبح دم برای صبح از نسیم می چندین هزار عاشق شیدا زنگ نظر نقشی که کرده اند درین کارگاه صنع</p>
---	---

افکنند بحر عشق صدون چون مهر
که بر شناس مهر گهر نشاند صدون

<p>انشاند ابر فیض بر اطراف کن فکان هم قطره گشت غرقه و هم کون هم مکان در بحر قطره را نتوان یافتن نشان نه عرش نه ثری نه اشارت نه تر جان او باشد و جز او نبود هیچ این آن توحید بی مشارکت آنجا شود عیان ناید یقین حقیقت توحید در میان</p>	<p>چندین هزار قطره ز دریای بکیران ناگه در آن میانه یکی موج زد محیط در ساحت قدم نبود کون را اثر آنجا نه اسم باشد نه رسم نه خبر نموده چون جمال جلال ازل بدانکه جمله بود یکی نبود از دوی اثر این قطره ز قلم توحید بر پیش نیست</p>
---	--

توحید ذوا بجمال نیاید چه در مقال
روشن کنم ضمیر توحید لایزال

<p>بیرون ز گفت و در صفت لایزال او گرد سر اوقات جمال و کمال او نا چیز بودی از رشحات جلال او عالم بسوختی ز فروغ جمال او در قمر لطف تعبیه کرده وصال او</p>	<p>بر تر ز چند و چون جیروت جلال او نگذشت و نگذرد لطف هیچ کمالی گر نیستی شعاع جالش همه جهان گرد در نقاب نور جالش شدی عیان از لطف تدبیر نموده فراق او</p>
---	---

<p>در حسرت جمال رخ بمیشال او زنده شده همه بنسیم جمال او</p>	<p>هر دم هزار عاشق مسکین بداده جان بس یافته نسیم گلستان زار نقش</p>
<p>ای سبب زلفی گلزار بوی او آخر نبال زار سحر که ملبوی او</p>	
<p>بر دور که تسبول تو آورده ام نیاز امید کنه درت نشوم نا امید باز خواهی به محشر افکنم خواهی همی نواز بازش ربانی از قف هجران جانگداز هم تو ز روی لطف و لکم کار سن مبار آزما که از سخت بر آورده بن ساز ای دوست در بروی لطیف کن فرار</p>	<p>ای بی نیاز آمده ام بر دور تو باز امید دار بر دور لطفت فتاده ام دل زان تست بر سر کویت فکنده ام گر یک نظر کنی بدل سوخته جگر از کار سازی دل خود عاجز آمیم خوارش کن بدل حجاب خود ای عزیز چون بر دور تو بار بود دوستان را</p>
<p>بخشای بر عرائق مسکینت ای کیم وز لطف شاد کن دل غمگینش ای حیم</p>	
<p>ایضاً</p>	
<p>دیده بی نور ماند دل بی یار در دمندم سپر انالم زار چون نشوم کس چون دل رخسار ماندم افسوس پامی بر دم مار منم ام فرود وحشت شب تار رفته از سر سیج و او بیار هم دل از دست رفت هم دلدار مرهم نیست جگر غم و تیار بودی از چشم بخت من بیدار</p>	<p>کارم از دست رفت دست از کار دل فکارم چرا نگرم خون خاک بر فرق سر سپر انگنم یار غارم از دست رفت دروغ آفتابم ز خانه بیرون شد حال بیچاره چگونه بود خاطر عاشقی چنان باشد سوخته ز آتش جدائی او روز و شب خون گریستی برین</p>

<p>چکنم حصیت چساره این کار</p>	<p>کارم از گریه رست می نشود</p>
<p>دل از من بسی خراب ترست خاطر م از جگر کباب ترست</p>	
<p>ببخ یار چونی امی مسکین چه در هم شرح حال خود می بین که کند قصد کعبه از در چین بروش برتر از سپهر برین ماندا و اندران مقام خرمین کاشرش در نیافت روح امین مزع عرش آشیان سدره نشین چه عجب گر باندش بز زمین بی صدف قدر یافت در زمین شد سراپرده زو بعلی بدین و اندر اقطار ذات گشت کمین</p>	<p>دوش پر سیدم از دل غمگین دل نبالید زار گفت پیس چون بود حال ناتوان مور زیر چنگ آردش دم سیمغ باز سیمغ بر برد به هوا انکه کرد از نفس خیاب پرواز منم آن مور و انکه آن سیمغ چون بگردش نمیرسد جریل دیدارش کند نفس سیمغ چون نه گنجیب زیر نه پرده از حدود صفات بیرون شد</p>
<p>اوردوان کرد سوی ضوالبس باز شوقش طپان چو روح القیس</p>	
<p>گریه بر سپرد بر جوان نکلینم غلفلی در همه جهان نکلینم شوری اندر جهانیا نکلینم خاک بر سر زمان زمان نکلینم سیل خون در حصار جان نکلینم زین خطر گاه بر کران نکلینم خویشتن را بر آسمان نکلینم</p>	<p>شاید از شور در جهان نکلینم رستخیزی ز جان برانگیزیم بر فروریم آتشی ز درون سنگ بر سینم بقطه بقطه ز نیم آب حسرت روان کنیم از چشم غرق خونیم ز ما خود را تقدیر بر هوا نهم مگر</p>

<p>در ریاض خوش بنان فلکیم خویشتن را به لامکان فلکیم زخت را سوی کن فکان فلکیم</p>	<p>از پچه جستجوی او نظرے در نیابیم در مکان او را مرکب عشق زیر ران آریم</p>
<p>بس دران بارگاه عزت و ناز عرضه داریم از زبان نیاز</p>	
<p>ایضالہ</p>	
<p>آرزوے دل مریدان کو ہمہ درویم جملہ در مان کو کاخسرآن شسوار میدان کو کامی ندیمان خاص سلطان کو کاخرین تخت را سلیمان کو آفتاب سپہ عرفان کو در سرائی حدوث تابان کو غوث این قطب چرخ ایمان کو مشرب قدس فیض سبحان کو مرشد صد ہزار حیران کو زکریا ندیم حسان کو</p>	<p>کان تمنای جان حیران کو ماہمہ عاشقیم دوست کجاست گرد میدان قدس بر گردیم بس ز روحانیان خبر پرسیم پیش مرغان عرش لایہ فلکیم شاہباز فضای قرب کجاست پر تو آفتاب ستر قدم چند اشارات خود صریح کنم مطلع نوردو الجلال کجاست خاتم اولیا امام زمان صاحب حق بہار عالم قدس</p>
<p>چہ عجب گر بگوئش جان ہمہ آید از سر غیب این کلمہ</p>	
<p>ایضالہ</p>	
<p>آنکہ امروز دست او بالاست رتبتش برتر از قیاس ہماست مجلس اولیسا ط او ادناست</p>	<p>کاین دم آن سرور شامباست دستگاہش بین لم یزلیست نزلش صحن قاب تو بینست</p>

<p>در سر ای تحقیقش ماوست باز او در درون صفت است هر کجا کش طلب کنی آنجا است ورنه او در همه جهان پیدا است عیب از بوم و دیده عیب است گویدین وی جان اگر بینا است گر ترا آرزوی مولانا است</p>	<p>در هوای هویتش جولان هر دو عالم درون قبضه او است گر چه در جامی کنیت لیک ز لطف دیدن باید که جان تو اندر دیده در جهان آفتاب تابان است هر که خواهد که روی او بیند دیده روح بین بدست آور</p>
<p>آنکه او را میسان جان جویم چون بنیم پیش او گویم</p>	
<p>چون نبوت مصطفی شده نام شادمان از تو انبیای کرام هم تو مضبوط اولیا بقام جان او تا از دور دیده غلام یافته از مراد خود همه کام ناقصه را عنایت تو تمام کار پیاره شور بنظام روشن از تو تصور در سلام همچنانیم بی رخت و سلام</p>	<p>ای گرفته ولایت از تو نظام دیده مصطفی بتو روشن هم تو متبوع انبیا بقدم دل ابدال چاکر تو ز جان بی تو من بی مراد مانده و تو چه شود گر کند دران حضرت چه کم آید گرا از شفاعت تو ای زخت تاب آفتاب ازل ذره بی تاب مهر چون باشد</p>
<p>گر چه سهل است این ثناء پیش مهر از لطف عیب ذره بوش</p>	
<p>حسن تو در تو هر دم اطهر باد چون دلت لحظه لحظه انور باد هر زمانت سرور دیگر باد</p>	<p>بر تو انوار حق مقدر باد تجلی ذات طلعت تو در طرب خانه وصال قدم</p>

<p>منظر قدسیان منور باد جان روحانیان معطر باد دریده جان ما منور باد رشک گلزار خلد از هر باد دوستان ترا میسر باد هر کی غوث هفت کشور باد که مقامش ز عرش برتر باد</p>	<p>ز انعکاس صفای آب بخت وز نسیم ریاض انفاست بجالت که مجمع حسن است دو حه روضه منور تو هر سعادت که حاصل است هر دوفسز ز تو که اوازند قطب شان صدر منور بخت</p>
--	--

بر سر کوه هر کی گردون
چون عراقی همیشه چاکر باد

ایضا له

<p>بنشین شرابش شمش با ستر در جهان ملی مکن فاش زان روی نیروم بقاش با خود نفسی بنوه می کاش نقل می از ان لب شکر باش در روی کش و می پست و قاش الکون شب در روز همجو او باش</p>	<p>در می کده با حرفت تلاش از خط خوش نگا بر خوان بر نقش نگار فتنه گشتم تا با خودم از خودم خبر است مخمر میم بسیار ساق در صدیعتا چو می نگنجد من نیز بر ترک زید گفتم</p>
---	--

در می کده می گشتم سبوس
باشد که میا بم از تو بوس

<p>اکسیر حیات جاودانی سبب آب حیات زندگانی چون از خط و لب شکر شانی آن دم که ز غسل در چکانی</p>	<p>ساقی بده آب زندگانی می دره که نمی شود میسر هم خضر خیل هم آب جوان گویشم چو صدق شود گهر چین</p>
---	--

بیت

	<p>کز ناز و کمر شمه بازمانی بغریب مرا حیتانکه دانی چون دست ندارد کامرانی</p>	<p>شمشیر یکش به کشتن ما هر لحظه کمر شمه دگر گرن در آرزوی لب تو بودم</p>	
<p>در میگذره میگذرم سبوی باشد که بیایم از تو بوی</p>			
	<p>کمان یار شد هنوز و مسافر وان نیز لبه کمر شمه و ناز کز پرده برون قنادین از چون طره او بشد سر افراز آن مے که در با ندم ز خود باز چون جام بمانده ام و همن باز انیک طلب تو کردم آغاز</p>	<p>ای مطرب عشق ساز موزاز در شنام دهر بجای بوسه پنهان چه زخم نوا غمی شفت در پاش کسی که سر میگذرد در بند خودم بیای ساقی عمیلت که آرزوی آنی گفتی که سجوی تا بیای</p>	
<p>در میگذره میگذرم سبوی باشد که بیایم از تو بوی</p>			
	<p>سودای تو آتش جگر سوز خوشر ز نزار عید و نور روز از لعل تو گوهر شب افروز فریاد از ان موز لعل کین تو روز از قد تو راستی بیاموز انیک چو قلندر ان شب روز</p>	<p>ای روی تو سمع مجلس افروز رخسار خوش تو عاشقان را بکشای لب و بخنده بنامی ز نهار از ان دو چشم خوشخوار چون زلف تو کج مباد و بام آن رفت که رفتی به مسجد</p>	
<p>در میگذره میگذرم سبوی باشد که بیایم از تو بوی</p>			
<p>در ده قدح نشاط انگیز</p>		<p>دقت طربت ساقیا خیز</p>	

<p>از چهره تو رسته سخن بر زخاست بستان دل عاشقان شد خون دل ما بر نیزه آنگاه روان خنجر غمزه دلاویز که در دم هوس لبست ندیدیم نذر کس کردیم که تا تو انم</p>	<p>بشان شره شور فتنه منگیز از طسره دلگیر با در آویز با خاک درت بهم بر آمیز بر سخطه سخن ماکین تیز کامی چو از ان لب شکر یزید توبه کنم از صلاح و پزیر</p>
<p>در میکده میکتیم بدوئے باشد که بیایم از تو کوئے</p>	
<p>ساقی جانم با غم و جام گوشم سخن لب تو بشنید بیا دل لب تو عاشقان را دل زلف و رخ تو دید ناگه سودای روز زلف بپیر است باشد که رسم بکام روز روز آنکه نشد لب تو روزی</p>	<p>مستم کن از ان می غم انجام خشنود گشت از لب بد شام حاجت نبود با غم و جام رفتت بوی زانه در دم برد از دل من قرار و آرام در راه امید میسر نم گام دانی چه کنم بکام و نا کام</p>
<p>در میکده میکتیم بدوئے باشد که بیایم از تو کوئے</p>	
<p>دل از دل بپیر استم بیدل شدم و ز جان بکیام گویند چگونه چه گویم و در دم بلا فتاده بودم ساقی کدری که از می عشق شد نوبت خویشتن پرستی</p>	<p>و اندر سر زلف یارستم چون طره یار بر شکستم مستم ز بخش چنانکه هستم هم طسره او گرفت رستم چون چشم خوش تو نیم مستم آمد که آنکه می پرستم</p>

منابع

<p>فارغ شوم از غم عراتی</p>	<p>وز محنت او چو باز رستم</p>
<p>در میسکده میگذرم سبوی باش که بیایم از تو بوی</p>	
<p>ساعتی دهر ریز در جام این جام جهان نما بنده بنیم مگر آفتاب رویت جان پیش رخ تو بر نشام خود زره چو آفتاب بنید در بند خودم نمے توام کو دانے مے که مرغ جانم کی باز رسم ز بیم و امید کی خانه من شباب اگر دو در صومعه مارتے نشستم</p>	<p>بنما لبش آفتاب از بام تا بنگرم اندر و سر انجام تا با سحر کے ز شرق جام گر بنگرم آن رخ غم انجام در سایه دلش نگیرد آرام کا زاد شوم ز بند آیام کی باره خلاص یا بید از دم کی پاک شوم ز رنگ و ز نام تا مهر در آید از دور بام بر بوی تو چون نیافتم کام</p>
<p>در میسکده میگذرم سبوی باش که بیایم از تو بوی</p>	
<p>ساقی ز شراب سخاوت نوش مستم کین آنچنانکه در حال ور خود سو من کنی نگاہی سر مست شوم چو چشم مست تا بو که ز لطف دل نوازت دارد جو با لطف تو دم چشم بگذارد بر بنه ام ز لطف چون نیست کسی مرا خریدار</p>	<p>لیک جام بیاورد و بر پیش از هستی خود شوم فراموش بی باره شوم خراب و در پیش گره میج بیایم از لبست نوش گیرم همه کام خود در آشوش میدار سجال او تو هم گوش در من تو ز مهر بانی نوش مولای تو ام تو نیز مفروش</p>

بر آتش شوق میزند جوش	در یک دل بین اگر چه خام است
الکون شب و روز بر سر دوش	در صومعه چشمت ندیدیم

در میگذره میگذرم سبوی
باش که بیایم از تو بوسه

تا جام طرب کشم بیویت	ساقی بنا بر خ نکویت
نظاره کنی رخ نکویت	ناخورده شراب مست گرم
یا دار بدر دینی سبویت	گر صاف ندیده ای که خام
سیراب شود ز آب روت	آیا بود آنکد چشم تشنه
سیراب شوم ز آب روت	مگذر از ز تشنگی بمیهرم
یا بد سحرے نسیم کویت	یا هر چه بود که تا تو اسنے
تا بوی که رسم دمی بکویت	از تو بوی و زهد تو به گرم
واماند کنون ز جستجویت	دل حبت ترانیافت نسوس
با من چه که بد فتاد و عروت	راے تو نکوست با هر کس
مے نالم شب در آرزویت	مے گرم روز در فراتت
از حبت نیافتم دو پویت	بر بوی تو روزگار بگذشت

در میگذره میگذرم سبوی
باش که بیایم از تو بوسه

کیش آریات جاودالی	ساقی بده آب زندگانی
بی آب حیات زندگانی	می ده که کسے نیافت هرگز
یرکن دوسه رطل ایگانی	در مجلس عشق مفضلے را
آن ساغر مهر و دستگانی	شاید که دهری بدوستدار
گر میچ تو با خودم نشانی	بفریم و ترک نوشش گم
جان پیش کشم بشا دمانی	در از دل من غمت در آید

<p>زانروی که در میان جانی چون بادل و جانش در میانی از دیده همیشه دیده بانی عمری چونیا قسمه امانی</p>	<p>جان از دور دیده دوست دارم از عاشق خود گران چه گیری از بهر رخ تو میکند چشم در آرزوی تو دیدم</p>
<p>در میگذره میگذرم سبوتے باشد که بیایم از تو کبوتے</p>	
<p>بشکن بر سیم خارم تا در شکم آنکه خاکسارم خاکم که بجز عه سردارم که ز خاک در تو یادگارم آخر نه ز کوی تو غبارم دستیم بده که دوست دارم تا پیش رخ تو جان سپارم چون بانفسه فتاد کارم دست از همه کاره بدارم در سینه شکست هر خارم</p>	<p>ساقی سرد در دستم ندارم یک جرعه ز جام می بنده از جام تو قافم نگارم یاد آر بگردمی از آن چشم بگذار که بر درت نشینم از دست مده که زخم از دست زنده نفس بر آسمانم این یک نفسم تو تیر خوشتر در سردارم که بعد از من بود نایافته بوی گلشن وصل</p>
<p>در میگذره میگذرم سبوتے باشد که بیایم از تو کبوتے</p>	
<p>درد در حیات باقی من قبل فوات الاعشای بستان قدحی بیار ساقی روحی بلغت الی الترقی نا بوده میسان مالتاقی</p>	<p>باقی دوسه دم که هست ساقی قدفاشته الصبوح فادریک در کبیه چون نقد غایت جز جان کم اصبر قد صبرت حتی درد و آه سنجیره عمر بگذشت</p>

<p>ما استعدت سمعنی حدیثاً من زان توام تو زان من باش اشتاقی الی لقاکن فانظر بگداز که بر در تو باشم استاذن بابکم عسی ان</p>	<p>ماتاب نیکر کم مذاقی خوش باشد عشق اتفاق لی وجبک نظرة الافاقی کمز زنگ درت عراقی سخطی نظر اکرم صداتی</p>
---	--

در میسکده میکتیم بیوئے
باشد که بیایم از تو بوئے

<p>ساقی قدرے کہ نیم میسیم از صومعه پا برون نهادیم از جور تو خرقه ها در دیدیم جزر جان گرو در گذر آیم مارا بر بلان زما که تا ما با هر چه که داشتیم پیوند بر در که لطف تو فتادیم گر نیک بودیم و بر بدو نیاب درده قدرے که از عراقی</p>	<p>مخمر صبورے السیم در میسکده معتکف نشستم وز دست تو تو مها شکستم ببذیر که نیک تنگدستم با خورشید شیمت پرستیم از بهر تو زان همه گسستم در رحمت تو امید بستیم هم زان تو یقیم هر چه هستیم اللا به شراب بازر سنستم</p>
--	--

در میسکده میکتیم بیوئے
باشد که بیایم از تو بوئے

ایضاً

<p>سر بر از لطف جانی ساقیا میل جانها جمله سو میستی زان بچشم من آنی هر زبان از می عشق ارچه به مستی کمن</p>	<p>خوشتر از جان چسبیت آنی ساقیا رو که شیرین دلستانی ساقیا کز صفا آب روانی ساقیا با حس ریغان سرگرائی ساقیا</p>
---	---

۱۰۴۵

<p>گر بهسانه در کمانی ساقیا ذوق آب زندگانی ساقیا جبرمه برین نشانی ساقیا زان یقینم شد که جانی ساقیا از سخن در می چکانی ساقیا آشکارا و نه سانی ساقیا</p>	<p>و عهد می ده اگر چه کم بود بر لب خود بوسه آنکه تبسم زان شدم خاک درت که جام خود از لطافت در نیاید کس ترا گوش جانها پرگه شد ز آنکه تو در دل چشم ز حسن و طعنه اش</p>
---	--

نیست در عالم عراقی را
 برب تو کامران ساقیا

الغزلیات

<p>تا ز من پیغامی آرد بر سر کوی شما ورنه بر خاک در توره کجا باید صبا چون نیایم مرهمی از باد میجویم شفا میدم بادی بر آتش تا تبر سوزد مرا دارم زین تنگنای محنت آبا و بلا سوختن خوشتر بسی کردی تو گروم جدا</p>	<p>هر چه صد ناله و زاری کنم نصیب باوسه پیامیم و بر باد عمری میدم چون ندارم همدمی با باد میگویم سخن آتش دل چون نیک رود آب دیده کم تا مگر خاکستری گردم بادی بر شوم مردن و خاکی شدن بهتر که بتوزیستن</p>
--	--

خود ندارد بی رخ تو زندگانی تمیمی
 زندگانی بی رخ تو مرگ باشد ناخیا

<p>گر بدان شادی که دور از تو بریم مرچبا باز پرس آخر که چون شد حال آن بجای نمره زد جانم که ای مسکین ایجا باد اتر در طریق دوستی آخر کجا باشد رور این کند هرگز که گردین آشنا با آشنا خسته گاسید دارد از نکور و بیان دفا</p>	<p>ای مرا یکبارگی از خوشی تن کرده بیدا دل ز غم رنجور و تو فارغ از روز حال او شب خیلت گفت با جانم که چون شد حال دل دوستان از آن کشتی ز آن روی روی خود بود دل را با تو آخر آشنای پیش ازین همچنان در خاک و غبار غلطانش باید جان سپرد</p>
---	--

دید با کز خاک درگاه تو جوید تو تویا نیم جانی ماند و آن هم ناتوانی کویا	روز و شب غوغا به اش باید نشانند درت دل برفت از دست از تیار تو خون جگر
---	--

از عراقی دوش رسیدم که چو دست حال تو گفت چون باشد کسی گزید وستان باشد جدا	
---	--

بکام من نشد کاری درینیا ندیدم روسی و دلداری درینیا نیسا بد خوب رخساری درینیا که در چشم نزد خاری درینیا گر از دانه چن پین یاری درینیا که چون شد حال بیماری درینیا نداده بار یکباری درینیا رسد هر خطه تیارمی درینیا نماند از عمر بیماری درینیا	کشیدم پنج بسیاری درینیا بعالم در که دیده باز کردم شدم نو میسد کا ندر چشم امید ندیدم هیچ گلزاری بعالم مرا یاریست که من یاد نارد دل بیمار من بنید نرسد شدم صد بار بر درگاه و خلیش ز اندوه فراقش بر دل من بس شد روزگارم بی رخ او
--	---

ز بس ماند از عراقی تا که برسد چنان گوید که سر داری درینیا	
--	--

ماندم بی سرانجامی درینیا مرا خیز نحصه آشامی درینیا نصیب نخت من جامی درینیا که آنرا نیست آرامی درینیا از ان شیرین لبم کامی درینیا کنند یادم به پیغامی درینیا	ندیدم در جهان کجائی درینیا گوارنده نشد از خوان گیتی نشد از بزم وصل خوب رویت مرا دور از رخ دلدار درویت فرد شد روز عمر و بر نیامد درین امید عمر رفت آخرت
--	---

چو واردیدم عراقی نزد آندوست نمی ارزد بد شنامی درینیا	
---	--

<p>این واقعه کو فتاد مارا برگوشه دل نهاد مارا از دست مگر بداد مارا آن یار نکر دیاد مارا از لطف نکر و شاد مارا فرد حیر درمی کشاد مارا از مبر فسراق زاد مارا</p>	<p>این حادثه بین که زاد مارا آن یار که در میان جان در خانه مانے نهد پای روز سه سلام یا پیانی دانست که در غمگیمی او بر ما در وصل خود فرو بست خود ما در روز کار گونی</p>
--	--

ای کاش نژاد می عراقی
کز دوست همه فساد مارا

<p>تا فته ام از غمت روی زمین میرتاب تشنه لعل تو ام بازدار از من آب کز تیش تشنگی شد جگر من کباب میکنم از آب چشم خانه دل و خراب روز چگون بود چون بود آفتاب جز بند لطف تو نیست دلم راتاب</p>	<p>ای ز فروغ رخت تا فته صد آفتاب زنده بهوی تو ام قوت زمین انگیر از رخ سیراب خود بر جگر آب ریز تا فته اندر دلم بر تو مهر رخت روزم آرا بشب بی رخ تو چه عجب جز بسر کوی تو نیست تنم ز مهر</p>
---	---

فخر عراقی بست عارجه داری
نیک و بدش بر چه بست هم تو پیش آفتاب

<p>فازغ کشده ز مسجد وارسته از مناجات صد سجده کرده هر دم در پیش غمی و کلات اقتاده خوار و غمگین در گوشه خرابات نه محرمی که از روی یا بددی مراعات نه کرده پای مردی با او دی مدارات در ساختن بنا کام ما در دبی مداوات</p>	<p>دیدمی چون خرابی افتاده در خرابات از خانقاه رفته در تبکده نشسته در باخته دل و دین مفلس نماز مسکین نه همدی که با او یک دم دمی بر آرد نه هیچ دستگیری دستش گرفته روزی در دشت ندیده در کان زخمش سخته هم</p>
---	---

<p>خوش بود روزگاری بر بومی وصل یار هم خوش دلیت رفته هم روزگار مهیات</p>	<p>با این همه عراقی امیدوار می باش باشد که به شود گرگر دیده است حالات</p>
<p>مست خراب باید افتاده در خرابات خواهی که راه یابی بی ریج بر سر گنج یک ذره گرازان خاک در چشم جانیت افتد در عکس جام باده ناگناه بر تو تا بد در بخودی دستی جانی رسی که آنجا تا که نگر دی از خود گنجی چنین نیابی تا که کنی عبادت در صومعه عبادت تا تو ز خود نرسی و ز دست خود بختی در صومعه تو دانی میکوش تا توانی جان باز در خرابات تا جرعه بیانی لب تشنه چند باشی بر ساحل تمنا تا که گذر نشانه در پایی بی نشانه</p>	<p>کنجی که آن نیاید ضد بر در مناجات می نیز هر سحر که خاک در خرابات با صد نیز از خورشید افتد ترا ملاقات تو خویش کردی آگه تر جام بر شعاعات در هم شود عبارت پی که کند اشارت حالی چنین نیاید بگذشته از ملاقات کفرست و زهد و طامات تا بگذری زمینقا میدان که می پرستی در ویر غمی لات در میکده رها کن از هر فضول و طامات مفروش زهد کآنجا کمتر کشند طامات انداز خویش تن را در سحر بی نهایت تا در کشد بکامت کیره نمنگ حالات</p>
<p>چون غرق شد عراقی باید حیات باقی اسرار غیب بیند در عالم شهادت</p>	<p>چنین که حال من نیست در خرابات مرجو باده رماند ز دست خویشتم در دن گنجه عبادت چه سود چون من مرا که قبله خشم ابرو بتیان باشد ملا متم کنید ار بدر در دشمن ز ذوق بخیبری هر که با خبر باشد</p>
<p>می مغانه مرا بهتر از مناجات است بسببیده شدنم بهترین طامات است سیان تبکده مولای عزیزی ولات است چه جای مسجد و محراب زهد و طامات است که حال بخیبری بهترین حالات است خبر داد سخن ناصحان خرافات است</p>	<p>چنین که حال من نیست در خرابات مرجو باده رماند ز دست خویشتم در دن گنجه عبادت چه سود چون من مرا که قبله خشم ابرو بتیان باشد ملا متم کنید ار بدر در دشمن ز ذوق بخیبری هر که با خبر باشد</p>

<p>که اهل صومعه را بهترین مقامات است مر از صحبت ایشان بسی مباحث است سفید کردن آن نوعی از محال است نقین بدان که در ای همه مقامات است</p>	<p>خراب گوی خرابات را از آن چه خبر اگر چه اهل خرابات را ز من ننگ است گلیم سخت کسی را که بافتند سیاه مقام در دکشانی که در خرابات است</p>
--	--

کنون مقام عراقی مجوی در مسجد
 که او حرفت گفت است و در خرابات است

<p>بزیه هر خم مویش هزار نیرنگ است بدین سبب دل عشاق در جیانگ است بجای دل سز زلف نگار در جنگ است مرا هوای خرابات باره و جنگ است مرا چه جای کرامات و نام یانگ است زه کس چهره تو هر زمان دگر رنگ است</p>	<p>خج نگار مرا هر زمان دگر رنگ است که شمه بکشد صد هزاره دل ببرد اگر بشد لم از دست گو ببرد که مرا از آن کسی که خراباتی دلم به بود بدین صفت که منم از شر عشق خراب بیار ساقی از آن می که ساغر او را</p>
---	---

بزیه خون عراقی داشتی و آن
 که داشتی همه حال بهتر از جنگ است

<p>آمد ز شمشیر انجانه سرت کان فتنه روزگار نبشت همچون سز زلف خویش شکست و آن تیر نهاد بر کف دست هم در خم زلف اوست گریه است در آشفته موی اوست پیوست از نیک و بد زمانه و است در حال ز سایه رخت برت</p>	<p>ساقی قدح شراب دور از مجلسیان خروش برخاست و آن توبه نادرست ما را ما نیم کنون و نیم جانم آن دل که ازو خبر نداریم در یوانه گوی اوست دریم در سایه زلف او بیا بود چون دید شعاع مهر رویش</p>
---	--

در سایه مجو دل عراقی

<p>کان زره بافتاب پیوست</p>	
<p>جز وصل تو ام هیچ تمنای دیگر نیست جز بر سر کوی تو تا شامی دیگر نیست اندر همه گیتی سر سودای دیگر نیست کوی که نعمت را جز ازین ای می گویند فرمودن سراق تو که فرمای دیگر نیست لیکن چو منت داره و شدای دیگر نیست</p>	<p>جز دیدن روی تو مرارای دیگر نیست این چشم جهان بین مراد همه عالم دین جان من شیفته را جز سزولفت یک لحظه نعمت از دل من نمی نشود دور یک بوسه بر بودم زلفت دل دیگری خواست هستند ترا جمله جهان داره و شدای</p>
<p>عشاق تو گرچه همه شیرین سخنانند لیکن چو عراقی است شکله خای دیگر نیست</p>	
<p>بیا که دیده بیدارت آرزو مند است بیک که شمه دل از غمزه تو خرسند است برین صفت که برابر و کرشمه افکند است که صد هزار چو من دل شده دران بست بیا که با تو مرا صد هزار پیوند است ازان چه سود که لعل تو سر بسجند است</p>	<p>ندیده ام رخ خوب تو روز کی خند است بیک نظر ز جمال تو دیده خشنود است فتور غمزه تو خون من بخوابد سخت یکی گره بکشا از دور زلفت رخ نمنا ز من منز که رگ جان من بریده شود مرا چو از لب شیرین تو نصیبی نیست</p>
<p>کسی که همچو عراقی اسیر درد تو نیست شب فراق چه داند که تا سحر خند است</p>	
<p>قامت دوست خرامان چه خوش است سبزه بر چشمه حیوان چه خوش است همچو چشم خوش خوبان چه خوش است عاشق بی سر و سامان چه خوش است در خم زلف پریشان چه خوش است کاندران چاه ز نخدان چه خوش است</p>	<p>طره یار پریشان چه خوش است خط خوش برب جانان چه نکوست از می عشق دلم مست و خراب در خرابات خراب افتاده این دل آشفته مارا توبه بین یوسف گم شده را بسنگ</p>

<p>لذت عشق بتان از من پرس چه شناسی که می و نقل بهم گر به بینی که بوقت مستی</p>	<p>که تو زان بخیبری کان چه خوش است زان در بان شکرتان چه خوش است لب من بر لب جانان چه خوش است</p>
--	--

یار ساقی و عراقی باقی
گر بود عیش بدنیان چه خوش است

<p>دل که دائم عشق می و زید رفت هر کجا بوی دلارامی شنید در سوز زلف بتان شد می تاب چون لب و دندان می که دام بدید دل ز جان من کنون جدا گرفت عشق می و زید دائم لاجم باز کی یابم دل سرگشته را بر سر جان می جهان چندین ملذ</p>	<p>گفتش جدام در نشیمن رفت یک نفس با من نیار امید رفت در کنار موشی غلطید رفت در سر آن لعل و مر در بار رفت وز بد و نیک جهان بی بار رفت در سر چیزی که می و زید رفت زانکه در زلف بتان چه رفت آنکه شایستی بد و لرزید رفت</p>
--	---

ای عراقی چند ازین فریاد بوی
دلبرت یاری دیگر بگنید رفت

<p>عراقی بار دیگر تو به شکست پریشان سر زلف بتان شد چه خوش باشد خرابی و خرابی ز سودای پر رویان غمگین است بگر در زلف مه رویان نمیشد بیشاند آستین بر هر دو عالم به پیران سر دل و دین او بر ما ز بند نام و تنگ آنکه شد از او</p>	<p>ز جام عشق شد شیدا و مست خواب چشم خوننا بستان گرفته زلف ما در رفته از دست اگر دیوانه ز تجبه شکست چو ماهی ناگهان افتاده در دست قلندر وار در میان شبست ز خود فارغ شد از جمله در است که دل را در سر زلف بتان است</p>
--	---

لب ساقی صلامی با دوه در داد عراقی تو بیسی ساله شکست	<p>غریب و لوله از جان عاشقان برخاست که از نظارگیان نعره و فغان برخاست که رستخیز بکیار از جهان برخاست چو سیل خواهد ازین تیره خاکدان برخاست طریق مردمی آخیره از میان برخاست گرم تو دست نگیری کجا توان برخاست دل من از سر جان استین نشان برخاست که هر کجا که در آید یقین گمان برخاست</p>	<p>ز خواب ز گسست تو سرگران برخاست چه سحر کرد ندانم دو چشم جادویت ز تیر غمزه ازین پیش خون خلق مرز بدین صفت که تو آغاز کرده خونیز بیا و آب رخ از تشنگان دریغ مدار چنین که من ز فراق تو در سر آمده ام ببوی آنکه بدامان تو در آوریم تو در کنار من آتا من از میان بروم</p>
عراقی از دل دجان آنکی امید برید که چشم مست تو از خواب سرگران برخاست	<p>برخاست غریب و از چپ در است که هر طرفی هزاره غوغاست که جبرعه او دو کون شد است وان با دهن ز در سر است وان شیشی هنوز بر است نی قامت تو نمیشود در است که جام غرض می صفات عکس رخ تو در و هویدا است در جام جهان نمای بید است رنگ رخس از پی چه زیبا است اور کشتش از چه سوی بالا است</p>	<p>شوری ز شرابخانه برخاست تا چشم خورشید چه نقشه انگیزت تا جام لبست کدام می داد ساقی قدحی که مست اغنیتم آن نعره و شور به پنهان است کارم که چو زلف تست در هم مقصود توفی مرار هستی آئینه روی تست عالم پنهان چه شوی که عکس دیت گل رنگ رخ تو دارد ارنه در سرونه قامت تو دیدت</p>

<p>بانحیت جهان عکس رویت در باغ همسرخ تو بیند</p>	<p>خسرم دل آنکه در تاناست از هر ورق گل آنکه بنیاست</p>
<p>از عکس رخت دل عراقی گلزار و بهار و باغ و صحراست</p>	
<p>ناگه از میگردم فغان بزخاست شور و شری فتاد در عالم جامی از میگردم روان کرد بزخم رختند بر سر خاک بسرجه با خاک در صورتی سخن جرعه عاشق نشیند بخت من چون شنید آن نعره گشت بیدار چشم دل چو مرا خواستم تا از خواب بزخیم</p>	<p>ناگه از جهان عاشقان بزخاست باد هوئی ازین دوان بزخاست در پیش صدر روان دوان بزخاست شور و غوغا ز جرعه دوان بزخاست گفتگونی از ان میان بزخاست نعره زد در سر جهان بزخاست سبک از خواب سرگردان بزخاست عالم از پیش جسم و جان بزخاست بنگرم گزیده این فغان بزخاست</p>
<p>بود بر بای من عراقی بند بند بر بای چون توان بزخاست</p>	
<p>بیک کرشمه که چشمه من روان انداخت فریب زلف تو با عاشقان چه شعله کرد دل چو در سر زلف تو شد توان گه گه رخ تو در غور چشم غمت لیک چه سود حلاوت لب لعل تو یادم میگردم من از وصال تو دل برگرفته بودم لیک قبول تو دل خلقی بصد ریحیل نشانند چه قدر دارد جانی و دل توان هر دم</p>	<p>هزار فتنه و آشوب در جهان انداخت که هرگز جان و دلی دشت در میان انداخت ز آفتاب رخت سایه بر آن انداخت که برقع از رخ تو بر نمی توان انداخت بساشک که دل آن محظه در دمان انداخت زمان لطف تو ام باز در کمان انداخت دل شکسته ما را بر آستان انداخت بر آستان دلت صد نومر از جان انداخت</p>

عراقی از دل جان آن زمان امید برید که چشم جادوی تو چین در ابروان انداخت	
باز بیکبارگی یار کم ما گرفت در دل ما که گم داشت خیالش گز ویده گریان مگر بر جگر آبی زند خوش رلیے داشتیم بادل پرورد خویش دین و دل نه هوش من هر چه بتاراج رفت عشق مگر در جهان هیچکسی را نیافت	چون دل ماتنگ دید خانه دگر جا گرفت تیر خیالش کنون ترک دل ما گرفت کاتش سودای یار در دل شیدا گرفت لشکر پیش بساخت در دل من جا گرفت جان من و هر چه بود جمله بهنیا گرفت که همه را ماند و هیچکس را گرفت
هیچ کسی در جهان یار عراقی نشد لا جبرش عشق یار مکیست تنها گرفت	
کی به بنیم چهره زیبای دوست کی در آویزم بدام زلف یار اینچنین پید از من بهنای چهر است همچو چشم دوست بیارم کی است در دل تنگ گنجه گنج جهان دشمنان گوید ترک دوست گیر	کی بوسم لعل جان افزای دوست کی نهم هر خطه سر ربای دوست طلعت خوب جوان آرای دوست شکر بی زبان لعل شکر خای دوست چون گنجی دشمن اندر جای دوست من بر غم دشمنان جو یای دوست
چون عراقی والد حیران شرمی دشمن او دیدی رخ زیبای دوست	
هر دلی کو عشق مائل نیست زاع گو سنجبر میب راز عشق دل بی عشق چشم بی نور است بیدلان را خبر آستانه عشق	حجره دیو خوان که آن دل نیست که ز گل عذلیب غافل نیست خود بدین حاجت دلائل نیست در ره کوی دوست منزل نیست
هر که مجنون نشد درین سودا	

ای عراقی بگو که عاقل نیست

رحم کن بر دلم که مسکین است
 کآز روی من از جهان این است
 شادمان کن که بشو غمگین است
 باخت کفر من همه دین است
 آخر ای دوست این چه کس است
 سخن تلخ از تو شیرین است
 که تراناز و کبر حدین است

شاد کن جان من که غمگین است
 روی بنمای تا نظاره کنم
 دل بچپاره را بوصل دمی
 بی رخت دین من همه کفرت
 بوزاری و بس بیازاری
 که گمم یاد کن بدشنامی
 دل بپودادم و ندانستم

کینه بگذار و مهر بانی کن
 که عراقی نه در خور این است

کز زخه او نه فلک اندر تک و تاز است
 خود جان جهان زخمه این پرده راز است
 دانی که حقیقت ز چه در بند مجاز است
 کین پرده چه پرده است دین پرده راز است
 پیوسته پریشان سر زلف ایاز است
 حسن رخ خوبان که همه مایه ناز است
 نازت یکی جای دیگر جای نیاز است
 در کسوت معشوق چو آید همه ساز است
 قسم دل عاشق همه سوزت و گداز است
 هر ره که جزانیت همه دور و دراز است
 خواجش مستیش همه عین ناز است
 رفتم بدر میکره دیدم که فرزند است

ساز طرب عشق که داند که چه ساز است
 آورد بیک زخمه جهان را همه دراز است
 رازیت درین پرده گرانر ایشاسی
 عالم چو صدانیت ازین پرده که داند
 معلوم کنی که چه سبب خاطر محمود
 محتاج نیاز دل عشاق چو باشد
 عشق است که هر دم بدر گداز رنگ بر آید
 در صورت عاشق چو بر آید همه سوز است
 زان شعله که از روی تابان حسن بر افروز است
 راهیت ره عشق لغایت خوش و نزدیک
 مستی که خراب ره عشق است درین ره
 در صومعه چون راه ندانند مرا ووش

از میکره آواز بر آمد به عراقی

	در باز تو خود را که در میسکده باز است	
<p>در دم شوق تماشای خوش است بر روز وصلت تقاضای خوش است در همه عالم مرا جانای خوش است که در کوه تماشای خوش است یا در ویت بیت افزای خوش است بوستان باغ و صحرائی خوش است</p>	<p>در سرم عشق تو سودانی خوش است ناله وزاری من هر نیم شب تانه پنداری که بی روی خوش است با سگان گشتن مرا شب تاب روز که چه سمنه کا بد نعمت جان دلم در دلم بنگر که از یاد رخت</p>	

تاع عراقی واله روسته توشه
 در میان شهر سوای خوش است

<p>بخشای کخته نیک زارت در باب کنون کج وقت کار است از مرگ تبر هزار بار است بیچاره دلم ز در انتظار است از در گمت آن کج میدوار است از دردی حیر در خوار است بیچاره را که دوستدار است کو خود زرخ تو شمسار است اندوه و غم تو عکسار است آنرا که چو تو انگار یار است هر خطه و هر دمیش بار است</p>	<p>جانا نظری که دل نگار است بشاب که جان بلب رسید رحم آر که بی تو زندگانی دیر است که بزور قبولت نو مید چگونه باز گرد ناخورده دلم شراب وصلت مگذار بکام دشمن ایدو است رسواش مکن بزور دشمن خسرم دل آن کسی که او را یاریش ازین دآن نباید کار آن دارد که بر در تو</p>	
---	---	--

نه آنکه همیشه چون عراقی
 بر خاک برت جو خار خوار است

<p>در دل زارم نگر تا بچه حیرانی است</p>		<p>باز مراد و نعمت واقعه جانی است</p>
---	--	---------------------------------------

چ

<p>بر سر خوان نغمت باز بهمانی است باز گذارش بغمم گو بفسم ارزانی است هیچ نگوئی بدو کین چه پیشانی است تا ز نغمت دیده ام در گهر افشانی است روز امیدم خوشب تیره ظلمانی است بستن و صلیت مرا مایه نادانی است</p>	<p>دل ز نغمت سیرگشت خون جگر میخورد هر که بخورد باز ماند و ز سر جان برین است تا سر زلفین تو کرد پریشان دلم از دل من خون چکید بر جگر من بماند هیچ و صالم بماند در پس کوه فراق وصل چو تو بادش که بگدائی رسد</p>
---	---

خیزد لا و وصل جو ترک عراقی بگو
 دوست مدارش که او دشمن بهمانی است

<p>هم پرده تا بدریدم هم توبه تابشکت چون هیچ نماند از ما آمد بر ما نشست جان مل از جهان شد و اندر سر زلفش وز جام می لعلش گشتم همه سرمست غرقه زنده از حیرت در هر چه بیادوست آزاد شد از عالم وز بهستی خود وارست گفتا لبش شمشکش اینک بر ما پیوست با جان جهان پیوست که سرود جهان بست ز زطره لعل او که نیتم و که هست</p>	<p>از پرده برون آمد ساقی قاری در دست نمود رخ زیبا گشتم همه شهیدا ز لعلش گریه بکشد دشوار از دو جهان پنج جا در دام سر زلفش ماندیم همه حیران چون مل از غمش خون شد آویخت زلف او چون سلسله ز لعلش بند دل حیران شد دل در سر زلفش شد از طره طلب کردم بیا از خوشی نشست دل که سر جان بر جان از غمزه روی او که هستم و که هشیار</p>
---	--

میخواستم از اسرار اظهار کنم حرفی
 از اختیار تبریدم گفتم سخن سر بست

<p>باز دست محم گریه بستم گرفت بچرخ اندر تاخت نامم گرفت محنت آمد دامن جانم گرفت ز انزبان کاندوده جانانم گرفت</p>	<p>باز محب ریارد امانم گرفت چنگ در دامن وصلش منم گرفت جان ز تن از غصه بر دهنم گرفت در جهان یکدم نبودم شادانم گرفت</p>
--	--

در دل غمگین حیرانم گرفت	آتش سوزش ناگه شعله زرد
	تا چه بد کردم که بد شد حال من هر چه کردم عاقبت آنم گرفت
جهان کلاه زشادی بر آسمان انداخت هزار فتنه و آشوب در جهان انداخت ز ذوق مهر که دلی دشت در میان انداخت که برقع از رخ تو بر نمیتوان انداخت مرا ز مهر چه آخر بر آستان انداخت ز آفتاب رخت سایه بران انداخت زبان لطف تو ام باز در گمان انداخت با شکر که دل آن سخطه در دهان انداخت	چو آفتاب رخت سایه بر جهان انداخت سپاه عشق تو از گوشه گمین بکشود حدیث حسن تو هر جا که در میان آید رخ تو در نور چشم منست لیک چه سود قبول تو همه را اندر آسمان جا کرد دل که در سوز لطف تو شایه توان که من از وصال تو دل برگرفته بودم لیک حلاوت لب تو دوش یار میگردد
	چو در سماع عراقی حدیث دوست شنید بجای خسران بقول جان و ان انداخت
دیده را جرم غمت معذرت گرچه از چشم ظاهر دوست دل مستم هنوز خمور است زایم از یابا گرچه مجور است شعله و نار بر تو نور است	دل چو در دام عشق منطوب است ناظرم در رخت بدیده دل از شراب الت روز وصال دست ازین عاشقی نمیدارد حالی آشفته بر رخسار است
	حکم داری بهر چه فرمائی که عراقی مطیع و مامور است
بجست و جوی نگاری که نور دیده است دو دیده از هوس روی او پر آب چرات چو باغست چه کارم چه میدوم چه است	دو اسپه بیک نظر میدوانم از چیت است مرا که بس زرخ او در نظر نمی آید چو غم برق آب حیاتم چه آب میجویم

بجست

نگاه کردم و در خود همه ترا دیدم
 هنر طاعت تو یافتم جمال ترا
 نوروی روشن هر ذره اشود روشن
 بقامت خوش خوبان نگاه میکردم
 شامل تو بدیدم ز قامت شمشاد
 شکفت نیست که در بند زلف تست لم
 بغمزه گریه بر بوری دل همه عالم
 اگر چسبال تو با عاشقان کرشمه نکرد
 و گر جهان سخن سر تو برون انداخت

نظر چنین کن از آنکس که او بخود بنیاست
 با قباب توان دید کباب کجاست
 که آفتاب رخت در جهان جان پدید
 لباس حسن تو دیدم بقدر هر یک است
 ازان سبکبشش من همه سو بالاست
 که هر کجا دل مست است هم در آن سوداست
 ز عشق تو دل حمله جهان چراشید است
 ز بهر چه شر و آشوب از جهان بزحمت
 سزد که راز نگهداشتن نه کار صد است

بید چشم عراقی ترا چنانکه تو لے
 ازانکه در نظرش حمله کائنات هب است

خشق سیر غیبت کو را دم است
 پی بکوی او همانا کس نبرد
 در بهشت آباد حسین روی او
 جمله عالم برعه جوی جام است
 ای صبا اگر بگذری در کوی او
 صبح و شام طره در خسار است
 که ز ما بر بوده آرام و قرار
 تالاب و چشم تو ما را هست کرد
 نیک بختی را که در هر دو جهان
 تا دل ما در سز زلف تو شد

در دو عالم زو نشان نام است
 کا نذران چالک نشان نام است
 جز در چشم او بر حق آشام است
 گر چه عالم خود برون از جام است
 نزد او ما را جز این پیغام است
 گر چه آنجا کوست صبح شام است
 بتیو ما را یک نفس آرام است
 نقل ما جز شکر و بادام است
 دوستی چون نیت شمع کافور است
 کار ما جز با کندر و درام است

با عراقی دوستی آغاز کن
 گر چه او در خورد این پیغام است

<p>یک دم وصال آن همه تا بنم آرزوست یکبار خلوت خوش جانم آرزوست با آن نگار عیش بدنیانم آرزوست بنمای رخ که قوت دل و جانم آرزوست تیره مشو که چشمه حیوانم آرزوست عظیم مکن که روضه رضوانم آرزوست یکبار در گداز آن شکرستانم آرزوست پیوسته بوی باغ و گلستانم آرزوست خوشتر ازین آن چه بود آنم آرزوست در بند کفر کانه ام ایانم آرزوست</p>	<p>یک لحظه دیدن رخ جانم آرزوست در خلوتی چنانکه گنجی کس در آن من رفته از میان او در کنایم جانا در آرزوی تو جانم بلب رسید گداز بوسه از آن لب شیرین طلب کنم در محله بکوی تو ناگاه بگذرم یکبار بوسه از لب تو من بوده ام بر بوی آنکه بوسه تو دارد نسیم گل سودای تو خوشتر است وصال تو خوشتر ایمان و کفر من همه خسار و زلف است</p>
--	--

در دردم غم برانی و در مان من توئی
از درد بس ملولم و در مانم آرزوست

<p>هشیار می مستیش همه عین نیاز است انچه از تو پذیرند در آن کوی نیاز است هشیار چه دانند که در آن کوی چه راست دیدم حقیقت که جز آن کار مجاز است در میگرد نه نشین که ره کعبه دراز است زیرا که درین راه بسی شیب و فراز است در زمره عشاق ندانم که چه راست جان همه مشتاق چه در سوز و گداز است مجدد پریشان ز سر زلف ایاز است رفتم بدر صومعه دیدم که فراز است</p>	<p>در کوی خرابات کسی را که نیاز است از من نپندیرند صلاح و دروغ و زبده اسرار خرابات بجز مست ندانند تاستی زندان خسرابات بدیدم خواهی که درون حرم عشق خراسی مان تا نتهی پای بازی تو درین راه از میگرد مانا که دل سوز بر آمد ز آرزوی که از روی تبان شعله برافروخت در زلف تبان تاب فریب است که پیوست چون بر در میخانه مرا بارند اودمان</p>
---	---

آوازه زمیخانه بر آمد که انحراف

در باز تو خود را که در میگذره باز ست

مهر مهر و لب سدی بر جان ما
پیش او از دور دنیا اولیک
بس محب نبود که سودا می کشوم
جان ما چون گمان دل سودا می
اسپهت را چون در زمین آید
با وجود این چنین زار و نزار
وزن می نهند ما خلاقان لیک
گر ز ما بر جان طلب دارد کسی
عنت بر انگبین و شیر و می

جان ما در حضرت جانان است
در در آن دلدار ما در جان است
کایت سودا می او در شان ما
کوی زلفش در خم جوگان ما
هر دو عالم گوشه میدان ما
بر بساط معرفت جولان ما
کس چه داند آنچه در خلقان ما
نور او در جان ما بر جان ما
بی جمال دوست شورستان ما

با تفت دولت مرا آواز داد
کسین فودانی کو عراقی زان ما

مرا که یار نبود از زهی دولت زهی دولت
در از لطف و کرم کیره در آید از دم ناگه
دل بیار من از غم نبوده یک نفس خرم
فراق یار بی رحمت مراد بود ترحمت
در از کوی فراموشان فراقش زخت بریند

وگر در مان من سازد زهی دولت زهی دولت
زنج برقع بر اندازد زهی دولت زهی دولت
گر از محنت سپرد از زهی دولت زهی دولت
اگر زمین پیش گدازد زهی دولت زهی دولت
و حالش زخت و زنا زد زهی دولت زهی دولت

وگر با لطف خود گوید عراقی را بده کامی
که جان خسته در باز زهی دولت زهی دولت

ساقی از جام می و ما دم نیست
من که در میگذره کم از خاکم
جرعه ده مر از غم بر جان
از خود بی خودم خلاصی ده

جان فدای تو در دلی هم نیست
جرعه هم مرا هم استم نیست
که دلم بی شراب خرم نیست
کز خودم ریش هست مر هم نیست

<p>چون حجاب من است مستی من ز آرزوی دمی و دم خون شد بهر دل در هم و پریشا نم خوشی بی در جهان نمی یابم در جهان که خوشی نگشت مرا گشت امید را که خشک بانام سابق یک دم حرفی کن</p>	<p>گر نباشد مباش که غم نیست که شوم کینفس در آن دم نیست چکنم کار دل فرا هم نیست خوش خوشی در نهاد عالم نیست خوش ندانم که ناخوشی کم نیست بهتر از آب چشم من نم نیست کاین دم چون بهیچ بدم نیست</p>
<p>ساعی ده مر از من بر بان گر عرانی حرف محرم نیست</p>	
<p>از میسکه تاج شور بزخت باره بنظاره برون آی پنهان چه شوی که عکس رویت گل گر ز رخ تو رنگ ناورد زرنه سببال تو نظر کرد مارا چه ز باغ دلاله و گل</p>	<p>کاندر همه شهر شور و غوغاست کان روی تو از در تو لاست در جام جهان نامی پیداست رنگ رخس آفر از چه زیبات چشم خوش رنگس از چه رعنائست که جام اغرض می مصفاست</p>
<p>تایافت بقره بوی زلفت مارا نه نیل سوی صحر است</p>	
<p>بنامی رخت نه هوشش مانند انت سادوم بر در قبوشش کار دل من عنایت تو مری ز قبول بر دلم نه</p>	<p>تا پیش رخ تو جان نشاند امید که از درم نرانند گر بهتر ازین کند تواند کین قلب کسی نمی ستاند</p>
<p>چون حلقه برین درامی عرا منی باش بگرد او که داند</p>	

<p>با وصل کشتگانست هجران چه کار دارد با عشق عاشقانت رضوان چه کار دارد آری ولی لب من با آن چه کار دارد کاشخاکه آن جمال مست انسان چه کار دارد پوشیده استخوانی برخوان چه کار دارد کاشخاکه در روش آمد در مان چه کار دارد با خاتم سلیمان شیطان چه کار دارد ورنه حیات جاوید با جان چه کار دارد ورنه بنیر زلفت پنهان چه کار دارد چون حلقه بر در تو چندان چه کار دارد جایکه جان نباشد جانان چه کار دارد</p>	<p>با درد خستگانست درمان چه کار دارد از سوز بیدلانت مالک خبر نیابد در لعل تست پنهان صدگونه آنجویان هم دیده تو باید تا چهره تو بیند گرد ز غمورت نیام شاید که بر سماعت بان خسته دل عرّاقی با در دیار خوکن و هم از در بان تنگت هرگز نشان نیابد جان من از لب تو جانا که یافت دوستی دل میطپد که بیند ز دیده خوبی روی عاشق که از در تو نشنید مر جانے در دل که عشق نبود مشوق کی توان یافت</p>
---	--

در دل غمی عرّاقی و انگاه عشق باقی
 در خانه طفیل مهران چه کار دارد

<p>با عشق زلف و خالت ایمان چه کار دارد با جلوه گاه و صلت هجران چه کار دارد با درد اشتیاق در مان چه کار دارد در دوزخ بر آتش رضوان چه کار دارد ورنه فتاده بر در حیران چه کار دارد</p>	<p>با بر تو جالت بر مان چه کار دارد در بارگاه دروت در مان چه راه یابد با محنت فراق راحت چه رخ نماید که در دل خیالت ناید عجب نباشد بر بوی و صلت ایمان دل بر در تو ماند</p>
---	---

با عشق تست جان را صد تر سر نهفته
 لیکن دل عرّاقی با آن چه کار دارد

<p>باز طرب از چه سبب میکند کین همه شایعی طرب میکند شفته ششور و شنب میکند</p>	<p>خسته دلم باز طرب میکند از می عشق تو مگر مست شد تا سوز زلف تو در پیشان بید</p>
--	--

<p>طره طرار تو در دلم برے غمزه غم از تو کرد آنچه کرد بوالعجبی بین که بدستان فکر هیچ نگوئی صنفا تا غمت بے ادبی کرد دلم لاجرم</p>	<p>بوالعجبیهای عجب میکنند فتنه نگر باز که لب میکنند می برد از من دل و خب میکنند از من بسکین چه طلب میکنند بجز تو اش نیک ادب میکنند</p>
---	--

روز بگوید اعراسی دلم
آنچه بدو عجب تو شب میکنند

<p>عزاد در تو در مان میناید مرا که ز جام عشقت مست گشتم چو من تن در بلای عشق دارم بجای من غم تو ساز باوا اگر یک لحظه انماید مرا سوز دلم با این همه دیده ز شادی خیال است آشکارا میبرد دل لب لعل تو جانم می فواز نارتم تا چه فتنه خرابی که نجات بدو روان تو زمان تنگت دها</p>	<p>غم تو محرم جان میناید وصال و هجر کیان میناید همه دشواریم آسان میناید هر آن لطفی که بتوان میناید وگر بخرم دو چندان میناید بهار و باغ و بستان میناید اگر چه روی منان میناید بنفشه آب حیوان میناید که زلفت بس پریشان میناید که حسنت بس فراوان میناید</p>
--	--

چو زره در هوای مهر رویت
عراقی نیک حیران میناید

<p>مرا که چه ز غم جان می بر آید درین تمام گر یکم غم تو مرا شادی گمی باشد درین غم مرا یک زره اندوه تو خوشتر</p>	<p>غم عشقت ز جانم خوشتر آید نپرسد حال من جانم بر آید گر اندوه تو ام از درد در آید که یک عالم بر از رسم و زر آید</p>
--	---

اگر چه

<p>مرا چون جان عم تو در خور آید بسی خوشتر ز آب که شر آید</p>	<p>اگر چه بر کسی از غمم گریزد مراد رسینه تاب آنده تو</p>
<p>چو سر در پای اندوه تو افکنند عراقی در دو عالم به سر آید</p>	
<p>روزی که کارم ز دست می برود و آنچه دایم ز دست می برود چون بر آرم ز دست می برود بمچو یارم ز دست می برود در بهارم ز دست می برود که شکارم ز دست می برود که نشارم ز دست می برود زان نگارم ز دست می برود نخسارم ز دست می برود یار غارم ز دست می برود</p>	<p>وه که کارم ز دست می برود خود ندانم من از جهان خیری یکدم است این جهان آنم نیز بر زمانه چه دل شرم که روان در خزان اردلی بدست آرم از بی صید دل چه دایم شرم چون کنم پیش یار جان افشان نیست جز آب دیده در دستم طالع مبین که در چنین غمها بخت بنگر که پای بر دم ما</p>
<p>دستگیر از نظر بکارم کن بین که کارم ز دست می برود</p>	
<p>با وصل جان نقرایت هجران چه کار دارد در کلبه گه ایان سلطان چه کار دارد آنجا که آن کمال است نقصان چه کار دارد در عالم حقیقت بطلان چه کار دارد کاسنج که درد نبود در مان چه کار دارد آندم میان ایشان در بان چه کار دارد</p>	<p>با عشق دلگشایت حرمان چه کار دارد آبی عجب نباشد که در دم نیایی من نیز گریه کنم در حضرت عجب نیست در تنگنای وحدت کثرت چگونه گنجد گویند نیکوان را نظاره که بیاید آری دلی چو عاشق پوشید زنگ مشوق</p>
<p>جانی که در میان مشوق بگم ننگی</p>	

<p>مالک چه رحمت آر در ضحوان چه کار دارد</p>	
<p>بختش همه در بدر در اند جز زبوره تو در می نراند از جمله جانش در استاند جان پیش سگ درت نشاند از دست تسمیق وار بماند دور از رخ تو نمی تواند تا وقت سحر بمن رساند بجز عشق زخمت کفن در اند</p>	<p>آنرا که نعمت زور بر اند و آنرا که عنایت تو ره داند و آنکس که قبول عشقت افتد عاشق که گذر کند بگویت در وصل بگو که عاشقان را بیار تو شد دل من ایستد بگویت بر نسیم کوی خود ده کین مرده بیوت زنده گرد</p>
<p>گذارد که خسته دل غزالی بی وصل تو عمر بگذرانان</p>	
<p>بیا که گل ز زخمت شرمسار میکند مدار منتظرم روز کار میکند که عیش تازه کنم چون بهار میکند غمی که بر دل این جان نگار میکند ز بزم عشق تو در سر خار میکند بدره گفت دلم کان نگار میکند که نعره می زد هر یک که یار میکند</p>	<p>بیا بیا که نسیم بهار می گذرد بیا که وقت بهار است و موسم شادی ز راه لطف بصر اخلاص یک انفس نسیم کوی تو از لطف می بردهم ز جام وصل تو ناخورده جرعه دل من سحر گوی که بگوی دلم گذر کردی چه دیده کرد نظر صد هزار عاشق دیده</p>
<p>بگوش جان عرا که رسید آوازی از آن ز کوی تو زار و تزار میکند</p>	
<p>بیا که بر دل من انتظار میکند بلب رسید و زغم و فکار میکند که از جهان ز نعمت تزار میکند</p>	<p>بیا که عمر من خاکسار می گذرد بیا که جان من از آرزوی دیدار بیا بطف که جانم بلب رسید بر سر</p>

باز

<p>که نا امیدند درگاه یار میگذرد که بدورت زسگان صدر هزار میگذرد خود از نشانه جهان بشمار میگذرد بر آستان درت چند بار میگذرد که آن شکسته برین درجه کار میگذرد که این نفس ز جهان دوستدار میگذرد</p>	<p>بر آن شکسته دلی رحم کونج روی کرم چنان شدار بگذاری که یکدم بدت مکش کمان جفا بردم که تیر غمت من ارچه دورم از در گمت لم هر دم ز دل که میگذرد بدورت پیرس آخر مکش چو دشمنم اید دست زانتظار بیا</p>
---	---

آبانتظار مکش پیش ازین عراقی را
 که عمر از سه در انتظار میگذرد

<p>بیار شد بلای تو این نیز بگذرد خوش باش که جفای تو این نیز بگذرد ایجان فدای روی تو این نیز بگذرد پیرامن سرای تو این نیز بگذرد نشنیده مر جفای تو این نیز بگذرد محروم از عطای تو این نیز بگذرد من میکنم دعای تو این نیز بگذرد دیگر شدت رای تو این نیز بگذرد</p>	<p>تا کی کشم جفای تو این نیز بگذرد عمر گذشت و پیش مرا کیفش نماند آئی جناز و بر گذری یار بگری آیم بدرگت نگذاری که بگذرم آمد و لم بگوی تو نومید بازگشت هر کس رسید از تو بمبصو و این گدا ای دوست تو مرا دیده شام میدید بگذشت این که دوست همی داشتی مرا</p>
---	--

تا کی کشد عراقی مسکین جفای تو
 بگذشت چون جفای تو این نیز بگذرد

<p>بجز وصلت دگر در مان ندارد که خسته طاقت هجران ندارد که بی تو زندگانی آن ندارد که بی جان لیسن امکان ندارد شب هجران اگر پایان ندارد</p>	<p>بیا کین دل سر حجب این ندارد بوصل خود و لم را شاد گردان بیا تا پیش روی تو بمیرم چگونه بیتیو توان زیت یکدم بگردم زانتظار روز وصلت</p>
---	--

<p>که مهر از ذره رخ پنهان ندارد اگر چه قسمتی خندان ندارد چنین سرگشته و حیران ندارد</p>	<p>بیاتارومی خوبت را به پنجم ز من بنذر جانانیم جانے چنان شد که ز فراق تو دالمی</p>
<p>وصالت تا ز غم خوغم بریزد عراقی را شبه همان ندارد</p>	
<p>زمین پس دهم بر در خود بار که داند یاد آورد از من و گر آن بار که داند خشنود شود از من غمخوار که داند آید بعبادت بر عیار که داند باشد که شود دوست و گمبار که داند باشد که به بینی رخ دلدار که داند</p>	<p>در من نگردد یار و گمبار که داند از یاد خودم کرد بیکبار فراموش خون شد جگرم از غم داندیشه که داند بیمار دل خسته جگر از غم عشقتش ای دشمن بدخواه چه باشی بغم شاد در بند امید ای دل و بکشای و دید</p>
<p>روشن شود این تیرگی بخت عراقی از صبح رخ یار و فادار که داند</p>	
<p>دولت دل همدی ندارد کو دیده مردی ندارد کو گمراه گندی ندارد با جان تو محرمی ندارد چون بود تو محکمی ندارد کس دولت بینی ندارد بارے دل آدمی ندارد افسوس که خسرمی ندارد کو محنت در ستم ندارد</p>	<p>محنت سر مردمی ندارد ز احسان زمانه دیده برد از خوان فلک نواله کم هیچ با درد بس از زانکه در مان در تار حیات دل چه بندی در داکه درین سرمای پیغم گر خوشدلیه درین جهان دارد همه چیز آدمی زاد بناسه بن دل فراهم</p>
<p>کم خور غم ای جهان عراقی</p>	

مهر

زیرا که غمش کمی ندارد	
<p>دل دولت خرمی ندارد دره که درون آدمی زاد از راحتها سے این جهانی ای مرگ بیا و مردمی کن ای غم بنشین که شادمانی ای جان سرای تن برون شو</p>	<p>جان راحت بیغمی ندارد آسایش و خرمی ندارد خبر غم و دگر آدمی ندارد کین غم سر مردمی ندارد باماسر بهدی ندارد کین چاکے تو محکمی ندارد</p>
<p>مشین همه وقت با عرانی کاهلیت آدمی ندارد</p>	
<p>اگر تازی نزلت یار از خسار برخیزد و گر غمش کین سازد دل از جان ستغشا چو رویش پرده بکشاید که در صحرا بقص آید صبا گر از سز زلفش بگورستان بر دبو نسیم لطفش از نا که تبرکتان گذریا زد نواهی که مطرب عشقش اگر در گوش جان آید چو یار او شود مونس جان اندر نشیند و لابی عشق او نشیند جان برخیزد سر در با درین دریا فلکن خود را مگر روی بهت آید و گر موجب بر باید چه دولت متر از آن حجاب ره توئی برخیزد در قراک عشق آویزد</p>	<p>هزاران جان شستاقان زهر سوزار برخیزد و گر زلفش بر آشوبد از جان ز نهار برخیزد چو عشقش روی بناید خرد ناچار برخیزد زهر گوری دو صد بیدل بوی یار برخیزد بسا عاشق که از ستسین از بلنار برخیزد ز کونیش دست بفتاند قلندوار برخیزد چو اندر همیشه شود غمخور ز دل تیار برخیزد چو عیاران مکن کاری که گراز کار برخیزد کزین دریای بی پایان گهر بسیار برخیزد که عالم پیش قدم تو جو خد متکا برخیزد که بی عشق آن حجاب نوزده دشوار برخیزد</p>
<p>عرانی بر سحر گاهی بر آراز سوز دل آید از خواب این دیده بخت مگر یکبار برخیزد</p>	
<p>صبا وقت سحر بوی ز کونئی یار می آید</p>	<p>که بوی او شفائی جان هر یاری آید</p>

<p>که آواز خوش بلبل زهر سوزار سے آید کہ از رنگش مرایا درخ و دلدار می آید کہ از رنگش مرایا درخ و دلدار می آید کہ در چشم ز یاد او می صد بار می آید نسیم کوی او خوشتر ز صد گلزار می آید ز گلزار و نسیم او چو زخم خار می آید</p>	<p>نسیم او مگر در باغ جلوہ میدہ گل را میا در گلستان ایدل بوی گل بر نشان جان گل از شادی نمی خندد من از غم زار میگیرم زربستان بیچ در چشم نمی آید مگر آبی اگر گلزار نمی آید کسی را خوش مرابا مرا چه از گل و گلزار کا ندرت امیدم</p>
---	---

عراقی خسته دل ہر دم زہر سو میخورد زخمی
 ہمد ز خشم بلا گوئی بدین انگار می آید

<p>باغوشد لیش چه کار باشد یاری چو تو در کنار باشد دل خستہ و جان نگر باشد ماتم زوہ سو گوار باشد دور از تو ہمیشہ زار باشد شاید اگر اشکبار باشد جز تو در گرش یار باشد اندوہ تو عنکابار باشد بر خاک در تو خوار باشد بر در گم وصل یار باشد</p>	<p>آن را کہ چو تو نگار باشد ناخوش بود کسی کہ او را ناخوش چو منی بود کہ پیوست مازار ز من اگر بنالم آنکس کہ جفاقت و از تو روان دیدہ کہ او ندید روت بیچارہ کسی کہ در دو عالم خسر م دل آن کسی کہ او را تا کہ دلم ای عزیز چون خون نامد کہ آنکہ خستہ را</p>
--	--

تا چند دل عراقی آخر
 در زحمت انتظار باشد

<p>تا روی تو نہ بیند جان سو گوار باشد تا بوی تو نیابد دل بقرار باشد تا کی در آرزویت بیچارہ زار باشد</p>	<p>تا زلفت تو نگیرد دل بقرار باشد تا پیش تو نیسد و جانم نگیرد آرام جان از عشق روت جانم ریہ بر لب</p>
---	--

<p>آنرا مدار دشمن گت دوستار باشد کز دوست هر چه آید آن یادگار باشد بانغم بر توان بود که غمگسار باشد با کار بادشایان مارا چه کار باشد</p>	<p>آنرا محواه میدل کوبی تو جان نخواست درمان اگر نذاری باری بدر و یاد آر با درد خوش توان بود عمری بویستی خواهی بسازگارم خواهی بسوز جام</p>
---	---

<p>از انتظار وصلت آمد بجان عراسته تسکے غریب خسته در انتظار باشد</p>	
---	--

<p>در بزم بجز نشان سافرحه کار دارد اینک چه وزن آرد سخر چه کار دارد بر کشتی دلیران لنگر چه کار دارد برفق سرفرازان افسر چه کار دارد جالی که ره سیر آید هر چه کار دارد</p>	<p>در حلقه فقیران تیغ چه کار دارد جالی که عاشقان را درس حیات باشد جالی که بجز معنی موج بقا بر آرد در راه پاکبازان زمین خردیا چه چیز آندم که آن دم آید آنجا ننگی آردم</p>
---	--

<p>دائم تو ای عراقی میگوی این حکایت بابوے مشک معنی عنبر چه کار دارد</p>	
---	--

<p>گهی وصل تو بجان مینماید همه دشواریس آسان مینماید که دردت عین درمان مینماید که جانم بس بریشان مینماید غممت هر دم دگر سان مینماید جهان بر من چو زندان مینماید</p>	<p>گهی درد تو در مان مینماید دلی کو یافت از وصل تو در مان مرا که که بدر و سه ایوبکین پرس آخر که بی من چونی ایجان مرا جور و جفا و بیخ و سخت ز جان سیر آدم بی روی خون</p>
--	---

<p>عراقی خود ندارد چشم در ز رخت خورشید تابان مینماید</p>	
--	--

<p>جان از تن ناتوان بر آید کان سود بدین زیان بر آید</p>	<p>زان پیش که دل ز جان بر آید بنمای جمال تا دم جان</p>
---	--

<p>ای کاشش بجان برآمدی هم از در تو کشایدم کار کارم خچسان قناد شکل بر در گمت آدم بکارے نمایفته جانم از تو بوسے بنواز بلطف جانم آن دم</p>	<p>این کار کجا بجان برآید کامم همه زان مکان برآید کان بیتی به این دآن برآید کان بر تو بر ایگان برآید گذار که ناگهان برآید کز کالبدم روان برآید</p>
<p>کام دل خسته عراقی از لطف تو بیکران برآید</p>	
<p>نگار نی که با ما می نیاید بیا ای بخت تا بر خود بنایم اگر جانم بلب آدم عجب است بنقد این کخطه جانی میکنی ای دل مگر روشن شود صبح امیدم دل مرا از غم جان دار ماند</p>	<p>بما دل خستگان کی رخ نماید که از مایه آرا می نماید بجمله نیم جانی چند باید شب هجرت تا فردا چه زاید مگر خورشید از روزن برآید مرا از من زمانه دور باید</p>
<p>عراقی بر درش امید در بند</p>	<p>که داند بو که نا که در کشاید</p>
<p>هر که اود عوی هستی میکند هستی آنکس سزد که نیستی هر که از خاک درین نعت نیاید دل که خورد از جام عشقش جریه دل چو خواهد رفت اندر پای او</p>	<p>آشکارا بت پرستی میکند هر نفس صد گونه هستی میکند لاجرم هر سوی پستی میکند بیخبر شد شور و مستی میکند جان ز شوقش بشدستی میکند</p>
<p>چند گوئی کو جاناتا کے کند</p>	<p>تا عراقی فکر هستی میکند</p>
<p>یاد آن شیرین پسر خواهیم کرد دامن از اغیار در خواهیم چید</p>	<p>کام جان را پسر شکر خواهیم کرد سز حیب یار بر خواهیم سیم کرد</p>

عراقی

<p>گر به روزی نظر خواهم کرد گر بگلزاره گذر خواهم کرد دست با او در کمر خواهم کرد پیش تیرش جان سپر خواهم کرد گیش دوامن پر گهر خواهم کرد دوستان را زان خبر خواهم کرد</p>	<p>آفتاب روی او خواهم دید بوی جان افزای او خواهم یافت در خم زلفش نهان خواهم شد چون کسان ابروان پرزه کند از حدیث یار و آب چشم خود ماجرای رفت ما را با لبش</p>
<p>ماجرای مختصر خواهم کرد</p>	<p>تا عراقی نشود آواز ما</p>
<p>در هر یک جرعه می انیک روان خواهم کرد ساغری بکن که غم آن جهان خواهم کرد چون روان شد کاروان ما هم روان خواهم کرد دامن یاران دران عالم کشان خواهم کرد عالم مطرب نقل یاد در سلیمان خواهم کرد زان سبب رخ را ازین عالم نهان خواهم کرد جرعه دان بزم خود هفت آسمان خواهم کرد ساغز از باوه کباب هر زمان خواهم کرد روی در روی نگار هر بان خواهم کرد نزد روی جانفراش جانفشان خواهم کرد ما نظر در روی خویش را یگان خواهم کرد چون نشان دیدم خود را بی نشان خواهم کرد</p>	<p>می روان کن ساقیا کاینم روان خواهم کرد درومی درده کنز خیار در سر خواهم کرد کاروان عمر ازین منزل براندنا گمان چون نشاندیم استین بی نیازی در جهان در چنین مجلس کمی شفت و ساغر بخودی تا درین عالم نگردد آشکارا از ما از کف ساقی و حدیث ساغری خواهم خورد تا نقد در ساغر ما عکس روی دلبر سا گر بگردانیم روزی عالم بی آب رو پیش زلف دلربایش تخمه دل خواهم کرد بر سر بازار وصلش جان ندارد قیمتی سالمها در جستجویش دست دایمی میزدیم</p>
<p>در عراقی نیز خواهد گفت اما سخن آن زمان بر سر دوش ز غمیت ناگهان خواهم کرد</p>	<p>من بخور را روزی نرسد یار چه توان کرد تمم در پنج بگردد اولم از غم بجان آرد</p>
<p>نگوید چون شد آخر حال آن یار چه توان کرد چنین است ای مسلمان مرا غمخوار چه توان کرد</p>	<p>من بخور را روزی نرسد یار چه توان کرد تمم در پنج بگردد اولم از غم بجان آرد</p>

<p>زوار و خانه و صلاش چو جان از زمین دلا برین مین باشد که جان در راه او بازم چو از خوان وصال او ندادم جز جگر پر روز سحر گامان موبی او بسی رفتم بکوی او چنان ناکیدم از شو قش که شد بیدار مهتاب مرا چون نیست از عشقتن بختر تیار و عمر روزی</p>	<p>بسازم با غم و دروش نبالم زار چه توان کرد اگر آن ماه تمامید مرا ز خار چه توان کرد بخایم از بن دندان جگر یا چار چه توان کرد بسی گنم قیوم کن نگردد آن یار چه توان کرد ز خواب این دیده بختم نش بیدار چه توان کرد ضرورت میخورم هر دم غم و تیار چه توان کرد</p>
---	---

<p>عراقی نیک میخوابد که محضر عالمی باشد ولیکن یار میخوابد که باشد عار چه توان کرد</p>	
--	--

<p>روی نمود یار چه توان کرد در دو چشم بر آب نقش و نگار در هر آینه نلی گنجد در سراسیمه نمنه یابد رفت عمر و زلفت در همه عمر کشت مارا بدوستی چکنم بر درش هر چه داشتم بروم از گل روی یار قسم دلم بوده بس بر درش غم زیندن با مرا بدلم نمیکرد غم بسیار هست و نیست درین از پی صید دل نهادم دم</p>	<p>چیت تدبیر کار چه توان کرد می نگیرد قسار چه توان کرد عکس روی نگار چه توان کرد دولت و همل یار چه توان کرد دست در زلف یار چه توان کرد با چنان دوستدار چه توان کرد نه پذیرفت یار چه توان کرد نیست جز خار خار چه توان کرد هستم این خطه خار چه توان کرد گردش روزگار چه توان کرد با غم غمگسار چه توان کرد لاغر آمد شکار چه توان کرد</p>
---	--

<p>از در یار گذر توان کرد رخ سویار دگر نتوان کرد</p>	<p>چندبای عراقی از بی دل در هم و سو گوار چه توان کرد</p>
---	---

ناله

<p>بر سر کوش گذر نتوان کرد صبر ازین بیش مگر نتوان کرد بچنان روی نظر نتوان کرد یاد حلوای شکر نتوان کرد دل ازین شیفته بر نتوان کرد رازین جمله سمر نتوان کرد از طرب بیش حذر نتوان کرد غش از سینه بدر نتوان کرد که از ان هیچ خبر نتوان کرد محنت آباد مقرر نتوان کرد</p>	<p>ناگزشته ز سر مرد و جهان ز انچنان رخ که تنای دل است بهمچنین دیده که پر خون است چون حدیث لب شیرین رود سخن زلفت مشوش بگذار قصه درد دل خود بکنم غم او مایه عیش و طرب است گر چه دل خون شود از تیار ابتلا نیست درین راه مرا گفتم ای دل بگذر زین منزل</p>
<p>گفتم آنجا که عراقی باشد زود آنجا می سفر نتوان کرد</p>	
<p>دل ببرد زنده اندر کور شد آنه بنید دشمنم کو کور شد بنگر اکنون جای مار و مور شد شور بختی بین که عیشم شور شد دل ندادی خسته زان بنجر شد</p>	<p>دیده بختم در نیا کور شد دست گیر ای دوست اینجست تختگاه دل که بودی جای تو بی لب شیرینت عمر تلخ شد دل قوی بودم بامیدت ولیک</p>
<p>عارت آمد از عراقی لاجرم بی تو مسکین بنیوا و عور شد</p>	
<p>روی در روی یار باید کرد بر رخس جان نثار باید کرد سوغتن خستیار باید کرد سالها انتظار باید کرد</p>	<p>بشت بر روزگار باید کرد چون ز رخسار پرده بر گیرد پیش شمع رخس چو پروانه از بی یک نظاره بر در آید</p>

<p>تا کند یار روی در رویت مات در بوته زار بگدازد تا نهد بر سرت غزری پای در تو خود را ز خاک بردانی تا دهری بوسه بر کف پاست دشمنی کت ز دوست دادار در ز چشمت نهان بود دشمن دشمن خود توئی چو در نگری</p>	<p>دلت آئینه دار باید کرد قلب خود را عیار باید کرد خویش چون خاک خوار باید کرد پس ترا سنگسار باید کرد خویش تن را غبار باید کرد زودت از روی فرار باید کرد پس در چشمت چهار باید کرد با خودت کما زار باید کرد</p>
---	--

چون عرانی ز دوست خود فریاد
 هر دم صد هزار بار باید کرد

<p>بدین زبان صفت حسن یار نتوان کرد بگفت و گوی سخن عشق دوست نتوان گفت بدان محب که در خواب روی او بینی در چشم تو اگر از عاشقی بر آب بود بچشم او رخ او بین بدریده خفاش بچشم ز کس کوه نظر بوقت بهار شدم که بوسه زخم بردش نظر گفتا به نیم که که تو داری و کینفس که تیرا برو به پیش سگان درش فگن جان را بگویی تا کند زلفت تو پریشان بلا به پیش خیالش شبی همی گفتم به تیغ غمزه خو خوار جان مجروحم دلی که با غم عشق تو در میان آمد</p>	<p>بطور شیشه عمقا شکار نتوان کرد بخت و جو طلب وصل یار نتوان کرد خیال او بود آن اعتبار نتوان کرد بر آب نقش لطیف نگار نتوان کرد با قتاب نظر آسکار نتوان کرد نظاره همین دلاله زار نتوان کرد بوسه خاک در یار خوار نتوان کرد حدیث پیشکش ز نهار نتوان کرد که این متاع بران رخ نثار نتوان کرد که پیش ازین دل من بتیاری نتوان کرد که دشمنی همه با دوستدار نتوان کرد هزار بار بر روزگار نتوان کرد بهر گنه ز کنارش کنار نتوان کرد</p>
--	---

بهر گناه

<p>بدانکه نام وصال تو برده ام روزی جواب داد خیالش که با سلیمانی میان حبر و صالت که اختیار دهند</p>	<p>بدست بجز مرا جان سپار نتوان کرد برای مورچه کار زار نتوان کرد ز هر دو هیچ یکی اختیار نتوان کرد</p>
--	--

<p>رموز عشق عرانی مگو چنین روشن که سر عشق چنین آشکار نتوان کرد</p>	
--	--

<p>که نظر کردم بروی ماه رخساری شد روی او دیدم سز زلفش حر آشفته شد چشم او با جان من گرفت رازی گو گو دشمنم با دوستان گوید فلانی شفت در سر سیدای زلف خوب رویان شد لم گر گذشتم بر ز میخانه ناگاری چه باک چون شدم مست از شراب عشق محکم گو بود در میان عاشق و معشوق زنگ بومیست از خمتان ناله مستان بگوش من رسید</p>	<p>در شدم مست از شراب عشق کیباری چه شد گر به بیند بلبل شوریده گلزاری چه شد حال بیماری اگر رسید بیماری چه شد عاشقم بر روی خوبان عاشقم آری چه شد در چنان زلف از بینم نیز ز ناری چه شد در به پیران سر شکتم توبه کیباری چه شد گر فرو شست آبیوان نقش دیواری چه شد گر کند با عاشقان هر لحظه انکاری چه شد رفتم آنجا تا به بینم حال بهیاری چه شد</p>
---	--

<p>دیدم اندر کنج میخانه عرانی را خراب گفتم ای مسکین نگه کنی تا تریاری چه شد</p>	
---	--

<p>من مست می عشقم مهبشار سخوامم شد ز نسیان که منم سر مست از بادیه دوشکینه تا هست ز نیک و بد در گیسو من نقدی از تو به خود بینی بزار شوم لیکن تا در برم او باشد دل بردگرنی منم از یار بهر خشمی آزاد سخوامم گشت اکن رفت که میرفتم در صومعه هر بار</p>	<p>وز خواب خوش مستی بیدار سخوامم شد تا روز قیامت هم مهبشار سخوامم شد در کوی جوانمردان عیار سخوامم شد از زندگی و فلاشی هزار سخوامم شد غمخوار چو او باشد غمخوار سخوامم شد وز دوست بهر زخمی انکار سخوامم شد جز بر در میخانه این بار سخوامم شد</p>
--	--

چون ساخته دردم در خلد نخواهم شد
چون سوخته عشقم در نار نخواهم شد

بگذارد عسرا فی را بر در که او بارک
بر در که سلطانان انبار نخواهم شد

<p>وز یار چنان پر شد کاغیا نمی گنجید در جان خراب من جز یار نمی گنجید عشم راه نمی یابد تیمار نمی گنجید از شادی آن در پوست ز نار نمی گنجید در بزم وصال او همیشه یار نمی گنجید مشتاق لقای او در نار نمی گنجید جایی که یقین آمد پندار نمی گنجید کاغیا که جمال او دست ابصا نیکنید با دوست مراد دل آزار نمی گنجید بایار درین خلوت دیار نیکنید</p>	<p>امر و مراد در دل جز یار نمی گنجید در چشم بر آب من جز یار نمی آید با این همه غم شادم کا ندر دل تنگ من این قطره خون تیاقت از لعل لبش نمی رود بر در او سرست از عشق خیش ز انور شیدای جمال او در خلد نیار آمد چون پرده بر اندازد عالم سپر اندازد هم دیده او باید تا حسن رخسار بندید از گفت بد دشمن آزرده نگرددیم آنکه جانم در دل میزد دل گفت بر کون دم</p>
---	--

کلیات اعجاز

خواهی که درون آئی بگذارد عراقی را
کا ندر تنق انوار اطوار نمی گنجید

<p>دوست میدارست ببلک بلند بعد از آن دیده بر رخسار فکند ز آنکه نبود ترا کسے مانند خواه راحت رسان خود آگرند گوش من نشنود از نیسان پند با خیال تو کرده ام پیوند ناظمم در تو دایم ای لبند</p>	<p>آشکارا کنم نهان تا چند دل از جان نخست بست عاشقان تو نیک عهد و بند دیده کورخ تو دیده بود ای ملامت کنان مراد عشق گر چه من دور مانده ام ز برت آنچنان در دلی که میداری</p>
---	---

تو کجائی و ما کجا میهات

ای عراقی خیال خیره بند

<p>جانا حدیث عشقت در دستان ننگبند جو لانه جلالت جز کوی دل نباشد سودای زلف و خالت خیر در خیال نایب در دل چه عشقت آید سوای جان ننگبند دل کز تو بوی یابد در گلستان نموبند پیغام خستگانت در کوی تو که آرد آن دم که عاشقان را نزد تو بار باشد بنشاکه بر غری که عشق تو ببرد جان داد او که روزی در کوت جانی بد</p>	<p>حرفی ز عشق رویت در صد بیان ننگبند خلوت که جالت در چشم جان نه ننگبند اندیشه وصالت جز در گمان ننگبند در جان چه مهرت افتد عشق روان ننگبند جان کز تو رنگ بیند اندر جهان ننگبند کاشجا چه عاشقانت باد و زان ننگبند مسکین کسی که آنجا بر آستان ننگبند و آنکه در آستان خود دیگران ننگبند بشناخت او که آخر جای جان ننگبند</p>
---	---

آن دم که با خیالت دل راز عشق گوید
 مسکین عراقی آنجا خود در میان ننگبند

<p>با عشق تو ناز در ننگبند با درد تو درد در نیابد بیچاره کس که از تو با دایغ غمت درون سینه با عشق حقیقی بهر حال در میسکه با حرف قلاش در جلاوه که حال صفت آنجا که رود حدیث و صلعت و آن دم که حدیث زلفت افتد</p>	<p>جز در و نیاز در ننگبند با سوز تو ساز در ننگبند دور افتد و باز در ننگبند جز سوز و گداز در ننگبند سودای مجاز در ننگبند تسبیح و نماز در ننگبند خوبه ایاز در ننگبند یک محرم راز در ننگبند جز شرح دراز در ننگبند</p>
--	--

باید لب تو در خیالم
 جان باز که ناز در ننگبند

<p>با عشق قسار در ننگبند با درد تو در دوسر نباشد من با تو سزد که در ننگبند آنجا که منم تو هم ننگبندی در دل نگنی مقام یعنی در دیده خیال تو نیاید بوسه ندی بطنر گوئی</p>	<p>جز ناله زار در ننگبند با باد خسار در ننگبند با دیده غبار در ننگبند با لیل و نهار در ننگبند با قلب غبار در ننگبند با آب زگار در ننگبند با بوس و کنار در ننگبند</p>
--	--

شد عار همه جهان عراقی
 با نغمه تو عار در ننگبند

<p>باشمع روی خوبان پروانه چه سنجید با عاشقان شدید سلطان کجا بر آید در رزم پاکبازان عالم چه قدر داند در صد هزار خرمن یکدانه ایت علم در کوی عشقبازان صد جان جوی نرزد چون عشق در دل آید آنجا خرد نیاید</p>	<p>با تاب موی جانان دیوانه چه سنجید در پیش آشنایان بیگانه چه سنجید در بزم بجز نوشتن سپانه چه سنجید با صد هزار خرمن خود دانه چه سنجید تن خود چه قیمت آرد ویرانه چه سنجید چون شاه رخ نماید فرزانه چه سنجید</p>
--	---

گر چه عراقی از عشق افسانه جهان شد
 آنجا که این حدیث است افسانه چه سنجید

<p>با عشق عقل فرساده دیوانه چه سنجید پیش خیال رویت جانی چه قدر دارم با وصل جانقرایت جان را چه آشنایی چون زلف بر نشانی عالم خراب گرد بر من اگر نشینی بر خیزم از سر جان</p>	<p>باشمع روی زریبا پروانه چه سنجید با تاب بند موی دیوانه چه سنجید در کوی آشنایان بیگانه چه سنجید دل خود چه طاقت آرد ویرانه چه سنجید پیش بهشت رویت غمخانه چه سنجید</p>
---	---

گیر کم که خود عراقی شکرانه جان فشانده

در پیش آشنیان روشکرانه چه نجد

کی از تو جان بگیننی شود شاد	کی آخر از فراموشی کنی یاد
نه پندارم که بچرانت گذارد	کی از وصل تو دلتنگی شود شاد
چنان دانم که حسنت کم نگردد	اگر کمتر کنی ناز تو بیاد
ز وصل خود کبده کام دل من	که از بیداد بجز آمد بفریاد
بخشای از کرم بر خاکساری	که در روی تو عمرش فیت بر باد
نظر کن بر دل امیدواری	که بر درگاه امید تو افتاد

بجز درگاه تو هر در که دل زد
عراقی را ازین دهنج نکشاد

از آشنیاق تو جان دلم بجان آمد	بسیا که باغم تو برهنی توان آمد
بسیا که طالب تو ماجرا نگردد هنوز	بجای خرقه دل دیده در میان آمد
بچشم مست تو گفتم دلم کجا بروم	لبت بگفت که انیک دولت بجان آمد
بدید تا نظر من دو نادران لبست	بسیا که چشم مرا آب در دلم آن آمد
نیاید از در جهان خبریخ تو منظر م	از انگهی که مرا چشم در جهان آمد

ز روشانی روی تو در شب تاریک
نمی توان بسر کوی تو نشان آمد

بسیا که ببارخ خوبت دلم بجان آمد	بسیا که باغم تو برهنی توان آمد
بسیا که بهر تو جان از جهان گران گرفت	بسیا که با تو دلم حله در میان آمد
بسیا که غمیر تو در چشم من نیاید بیج	جز آب دیده که از چشم من روان آمد
مکن که آنچه که بر من بپس نیاید بود	برین شکسته دلم از غم تو آن آمد
دل شکسته ام آن بخت دل ز جان بردا	که رسم جوی جفای تو در جهان آمد

ز جو ریاری چه نالم که طالع دل من
چنانکه سخت عراقی ست همچنان آمد

<p>شور از سر بازار بیکبار برآمد کاین شور و شغب بر سر بازار برآمد بس جان که ز عشق رخ او زار برآمد مومن ز دل و گهر ز زنا برآمد شور و شغب از در خسار برآمد فریاد و نغان از دل ابرار برآمد جان و دل چشم همه از کار برآمد سرمست و خرامان بس درار برآمد از سوز دلش شعله افوار برآمد از آتش سوزان گل بجار برآمد صد مهر زهر سوشب تار برآمد صد ناله زار از دل بیمار برآمد این بار برنگ همه اطوار برآمد در جمله صور آن بت عیار برآمد هر دم لبیاس و گهر آن یار برآمد مقصود و مراد مزلب یار برآمد</p>	<p>ناگه بت من مست ببازار برآمد ناگه بگیشمه سوا او باش نظر کرد بس دل که بکوی نعم او شاد فروشد در صومعه و بتکده عشقش گذری کرد در کوی خسرات جمالش نظر افکند در وقت مناجات جمال خوش افروخت آورد چو در کار لب نغمه و زخار یک جرعه ز جام لب اومی زده نیت در سوخته دل آتش شمع رخس افروخت تا با درخشش بر سر آتش گذری کرد ناگاه ز زخار شبی پرده بر انداخت باد سحر از خاک درش کرده حکایت هر بار برنگه بت من روی نمود تا جز رخ او هیچ کسی بهیچ نه بیند فی الجمله بر آورد سر از جیب دو عالم المنة تند که پس از محنت بسیار</p>
--	--

دور از لب و دندان عراقی همه کامم
 زان دو لب شیرین شکر بار بر آمد

<p>آخر این دردمرانبوت در مان آمد آخر این گردش مانیر بیایان آید روز آخر نظم بر رخ جانان آید این همه سنگ سخن بر سر مازان آید کی مرا گوی غرض در خم چو گان آید</p>	<p>آخر این تیره شب هجر بیایان آید چند گرم چو فلک گرد جهان هر گردان آخر این نجات من از خواب در آید سحری یافتیم صحبت آن یار گمراهی چند تا بود گوی دلم در خم چو گان هوا</p>
--	--

<p>یوسف گم شده را اگر چه نیام جهان لبیل آسایم شب تا بصره نغمه زغم او چو خواهد که همی با وطن آید لیکن</p>	<p>لاجرم سینه من کلبه احزان آید بوکه بوی بشام ز گلستان آید تا خود از دور که تقدیر چه فرمان آید</p>
--	--

<p>بغراق از نرسد باز عراقی چه محجب که نه بر خار و خسی لائق بستان آید</p>	
--	--

<p>دل در گره زلفت تو بستیم و گریه بار جام دو جهان پر ز می عشق بدیدیم شاید که کنون نغمه متانه بر آیم النته بقدر که پس از محنت بسیار چون طره تو شفیه روی تو گشتیم با ترک مراد دل خود کام گرفتیم</p>	<p>وز هر دو جهان مهر گسستیم و گریه بار خوردیم می و جام شکستیم و گریه بار کز جام می وصل تو بستیم و گریه بار با تو نفسی خوش نبستیم و گریه بار بیهات که خورشید پر بستیم و گریه بار با هر چه کند یاز خوش بستیم و گریه بار</p>
---	---

<p>راز دل ما تا نکند ناش عراقی انیک درین از گفت بستیم و گریه بار</p>	
--	--

<p>نخ سوی خرابات نهادیم و گریه بار از بهر کلی جرعه دو صد تو بستیم در کعبه خرابات یکی مغنیه دیدیم آن گل که بصد صد خویبان بر بودیم یکبار بدیدیم رخس از غم عشقش دیدیم کبری عشق ز رخس زنگریست غم بردن ما تا ختن آه روز عشقش عشقش بزبان برد صلاح در ما با نیستی خود همه با قیمت و تقدیریم</p>	<p>در دام خرابات فتادیم و گریه بار بر روی مغنان روزه کشادیم و گریه بار در پیش رخس هر نهادیم و گریه بار در دست یکی مغنیه دادیم و گریه بار صد بار بر دوشم و بر آویخیم و گریه بار دی عشق خوش ز کرده میادیم و گریه بار با این همه غم پیش که شادیم و گریه بار انیک همه در زمین فسادیم و گریه بار با هستی خود جمله کس دیدیم و گریه بار</p>
--	--

<p>تا هست عراقی همه هستیم مریدش</p>	
-------------------------------------	--

<p>چون نیست شود جمله مرا دیم دگر بار</p>	
<p>در دام سر زلف چو شستیم دگر بار وز جام می لعل تو مستیم دگر بار صدقه تو به بیک جریه شکستیم دگر بار چون با سر زلف تو خوشتیم دگر بار ز نار هم از زلف تو بستیم دگر بار</p>	<p>دل در گره زلف تو بستیم دگر بار از زنگس مخمور تو مخمور بانیم از باده عشق تو یکی جریه بستیم دل در گره زلف تو بستیم در بنیم در بندگی زلف چلیپات بانیم</p>
<p>از پیشگاه وصل چو پر خاست سحر با تو در مکنی خوش نشستیم دگر بار</p>	
<p>گر بر کنده ری ز بنده یاد آید پیغام من شکسته بگذارد آن خسته جگر غریب نمخوار بیچاره بماند بی تو ناچار بے نور بماند در شب تار نه خفته عدو نه بخت بیدار روزی بشود که بشود کار کای کرده به تیغ هجوم افکار بایار جنب من چنین کند کار هنگر که چگونه بی تو ام زار یاد آخر ازین شکسته آید از هیچ کس نگیرد آزار ای نیک بدم به نیکت دار یکدم ز سگان گویم انکار دارم ز سگان کوی تو عار</p>	<p>ای باد صبا بکوی آن یار در هیچ مجال گفت یابی بایار بگوسه کان شکسته چون از تو نذیر چاره خویش خوارشید رخت نذیر روزی نی در شب تیره دیده روشن میکرد شب بر روز کاخر کارش چو بجان رسد کیفیت دی کرده بکام دشمنانم آخر نظر به بحال من کن کیبار گیم کن فراموش ما ز از من که هیچ آید چشم من نیک بدم تو نیکوی کن بگذارد که بگذردم بکویت بگذارم این حدیث کزین</p>

بگذارد

<p>زیر قدم گدازد درت خوار او کم کند از میان گفتار</p>	<p>بگذارد که مشت خاک با شمیم تا جمله تو باشی و تو گوئی</p>
<p>القصه بجانم از عراقی مگذار که زوباندا آشار</p>	
<p>نظاره رخت از عاشقان دریغ مدار تو نیز این کرم از میمان دریغ مدار خیال روی تو باشی زجان دریغ مدار عیب دلی ز دل ناتوان دریغ مدار نواله گدازدی استخوان دریغ مدار</p>	<p>نظر ز حال من ناتوان دریغ مدار ز خوان وصل تو چون قافم بیداری اگر سزای جمال تو نیست دیده دل بپریشش من رنجور اگر نمی آئی من که گرد درت چون سگان مبلگردم</p>
<p>چو باند میان جام شراب نوش کنی نسیم جریحه از خاک میان دریغ مدار</p>	
<p>این دور اندیم بالا دیوار نیم مستیم کو که شمشیر یار چهره کو که جان کنیم نثار بگفت آرم جام نوش گزار نیم مستان عشق را از خار که بر روز آخرت این شب تار برفسه وزیم زده وار عذار نبود پیش زده را آشار شاید آن سخطه گر کنیم اقرار لیس فی الدار غمیره دیار یا ظهوری بجای این اظهار یا در انوار طی شدی الطوار</p>	<p>طلب روح نسیم بالا شجاری در خساریم کولب آساقی طسره کو که دل درون بایم خیز کن ز لعل یار نوشین لب که جز این باده باز نماند در سر زلف یار دل بندیم ز آفتابی که کون زده اوست با همه نور آفتاب بود چونکه هم رنگ آفتاب شویم کاشکار و نهان او ما نیم کاش بودی بجای دم قدم یا در اول نهان شدی آخر</p>

گر نبودم نبود پیوسته تانه بینی درو که جلد کیت هر را گنده که جمع شود	کز زمی آن نفس سبحان اقرار فواه یکصد شمار خواه هزار بزبانش چنین رود گفتار
---	--

گر عرّاقی زبان فرو بسته
آشکارانه گشتی این اسرار

غلام روی تو ام ای غلام با ده بیار گر شمهاسه خوش تو شرانای است اگر چه روز فرو شد صبح نوبت کن بوقت شام بیاتان فضای صبح کنیم بستی از لب تو دام کرده ام بونی کجاست دانه مرغان که طوطی ردوم زبون گرفت مرا تو سن جهان ساقی نظام بزم طرب از میست مجلس ما از انتظار چو ساغر دم بر از خون شد نمی پرد زلف آرزو دایه خام را درین مقام که خونم حلال بیچار منم کنون و یکی نیم جان رسیده بلب بستی از لب تو میتوان ستد بوسه	که فارغ آدمم از تنگ و نام با ده بیار زور آب مجلس و پیش از سلام با ده بیار خود از مدرام گریزد غلام با ده بیار که شام نیز خوش آید چو بام با ده بیار گر آدمم بقا ضا که دام با ده بیار نقاد از پی دانه بدرام با ده بیار مگر زبون شود آن بد گام با ده بیار چو زمی نگیرد بے من نظام با ده بیار مدار منتظرم به دوام با ده بیار برای نختن سودا منی خام با ده بیار مدار خون عراحی حرام با ده بیار همیدم تبوستان تمام با ده بیار مگر رسم ز لب تو بکام با ده بیار
--	--

مرا ز دست عرّاقی خلاص ده نفس
غلام روی تو ام ای غلام با ده بیار

آب حیوان است آن لب بشکر نی نظام گفتیم کجا لذت دهد کس نگوید نوش جانها را نباشد	یا سرشته آب حیوان بشکر آب حیوان پیش آن لب بشکر کس نخواهد جان شیرین را بشکر
---	--

تو

<p>کوشتر و تسنیم جان افراشکر نیت نام لعل تو تنهاشکر دین خجل زان لعل شکر خاشکر خود بخستی از لب خدراشکر میگذارد در دلبان ماشکر تا که چون میکند پیداشکر در جهان تنگت چون لبهاشکر از مزاج ارمی برد سوداشکر نی طمع دارد از ان لبهاشکر طوطیان بن جمله سرتاپاشکر ای عجب چون میشود در پاشکر ای عجب چون میشود در پاشکر رنجیده در قالب زرباشکر</p>	<p>لعل تو شکر توان گفت ار بود توت تو جانست و حیوان جان ای بر شک از لعل تو آب حیات وامق از دیدمی لب شیرین تو نام تو تا بزر زبان ما گذشت از لب و دندان تو در حیرتم تا در بابت شکرستان گشت لب من چرا سودائی لعلت شدم گرد لعل تو همی گرد و نبات گرد بر گرد لب شیرین تو لعل گفتار تو با هم در خوردند طبع من شیرین شد از لب تو شعر من شکر ز گفتار تو است</p>
--	--

لفظ شیرین عراقی چون لب
می نشانند از سخن هر جاشکر

<p>خوشتر از جان چیت آنی ای سپر رود که شیرین دستانی ای سپر کز صفا آب روانی ای سپر باحس ریغان سرگردانی ای سپر گر بهمان در نمائی ای سپر ذوق آب زندگانی ای سپر زان یقینم شد که جانی ای سپر اشکارا و آنسانی ای سپر</p>	<p>سر بر از لطف جانی ای سپر میسل دلها جمله سوی روی تست زان بچشم من در آنی هر زبان از من حسن ارچه سرمستی مکن و عده من ده اگر چه کثر بود بر لب خود بوسه ده و آنکه بر بین از لطافت در نیاید کس ترا در دل و چشم ز من زلف تو</p>
--	--

	نیست در عالم عراقی راومی	
<p>نظر چون میکنم باری بروی یار اولی تر تماشا شایخ دلبر ازان بسیار اولی تر چو عاشق مشیوی باری برین خسار اولی تر ز زلفش هر چه بر بندم مر از ناز اولی تر مرا کابل خسرا باتم در خار اولی تر لبش با جان من در کار و من بکار اولی تر جهان از جرعه من مست من بشایر اولی تر چو ساغر میکشتم باری قلندر و ار اولی تر ازین رندی و قلاشی شوی بزار اولی تر که عاشق در همه کاری چو من بخوار اولی تر</p>	<p>مر از هر چه می بینی رخ دلدار اولی تر تماشا می رخ خوبان خوش است آری می مارا بیای چشم هر جهانی جمال روی یارم بین ز روی او چه بکشیم نقاب روی او اولی کسی کابل سنا جاست او در کنج مسجد فریب غمزه ساتی چو بتاند مر از من چو زان لب در کسرم جامی جهان را جرعه بخشم بیک ساغر در آشام همه در یابی هستی را خرد گفتا به پیران سر چه گروی گرد میخوایم نمان از چشم خود ساتی مرا گفتا نمان خور</p>	
	<p>عراقی را بخود بگذارد بخود در خرابات آ که اینجا یک خراباتی ز صد دیندار اولی تر</p>	
<p>ندارم چون دلی خرم تنم بجای اولی تر به بنید هر که غمخواری چو من غمخوار اولی تر چنین دل در کف هجران آسیر زار اولی تر بشادی چون نیم لاق مرا تیار اولی تر چو زخم او شود در هم تنم افکار اولی تر بهر حالی مراد در دو غم بسیار اولی تر همیکن ناله وزاری که عاشق نزار اولی تر ز هر در کان زند ما را در دلدار اولی تر</p>	<p>نیم چون کنفیس نغمم دلم غمخوار اولی تر نیابد هر که دلداری چو من آرد خیرین او دلی که وصل یار خود ندارد و عشرت با هم وصال او می یابم تن اندر هجر او دارم چو درد او بود در مان تن من تاوان خوشتر چو روزی من از وصلش همه تیار غم باشد دلا چون عاشقی داری بده در او گرفتار بهراخیه آرزو داری برواز در که او جو</p>	
	<p>عراقی در رخ خوبان جمال یار خود می بین</p>	

نظر چون میکنی باری بروی یار اولی تر

<p>بسیج ارجه سزاوارم بیا و دلدار دستم گیر چو کار از دست شد اکنون بیا ای یار دستم گیر مرا مگذار و خود مگذر درین تیمار دستم گیر ندارم طاققت بجز آن بجان نهادم گیر مکن آن خرفرا موشم ز من یاد آردستم گیر</p>	<p>بدست غم گرفتارم بیا ای یار دستم گیر یکی دل داشتیم بر خون شد آنهم از غم سرور کنون در حال من بنگر که عاقل گشته منظر بجان آمد ز دست این بجان بیا بیان چو کرد حلقه در گوشم مکن از او دورم دورم</p>
---	---

عسرا فی چون نه خرم گرفتاری بدست غم
فغان کن در پیش بروم کرای غمخوار دستم گیر

<p>از گرم افتاده را دستگیر کالبد را کی بود از جان گیر داوش از ادم صد گونه شیر از دل جانم بر آید صد نصیر تا شود در دلم درمان پذیر در کف حجت کنون ماندست آبر</p>	<p>بر درت افتاده ام خوار و خیر از تو نگریز دل من ای زمان دایه لطفت مرا در بر گرفت چون نیایم بوی مهت کیزمان در و مندم در کین مسکین نگر دل که با وصلت چنان کرده بود</p>
--	---

باز هجرت قصد جانم میکنند
کشته را بار دیگر کشته گیر

<p>خاکساری را بخاک برده گیر دانگهی از عشق رویت مرده گیر جانم اندر تن چو خون افسرده گیر بیدلی را غم بجان آورده گیر نیم جانی مانده و آن هم برده گیر از غم و تیمار جانم خورده گیر</p>	<p>بیدلی را بی سبب آزوده گیر خسته از جور عشقت کشته دان گر چنین خواهی کشیدن تیغ غم چند خواهی کردن این جور دستم برده هوش دلم و اکنون مرا گر خواهی کرد تیمار دلم</p>
--	---

در عراقی را تو نوازی کنون

عالمی از بهر او آرزو گیر		<p>ای امید جان عنایت از عراقی دو بگیر مانده ام در تنه فقرت ره نمایار منها درد دل زارم نظر کن کز غمت آمد بجان سوی من بگر که عمری بر امید یک نظر نز تو بویافته نه از زنده گانی راسته دل که سودای می بخت آرزویش خام شد دایه لطفت بشیر مهر بر دست جان ز آفتاب مهر بر دل سایه گستر تا شود گرفتد بر خاک تیره پر تو عکس زخت</p>	<p>چاره ساز آنرا که یکدم نیتش از تو گیر غرقه در دریای بهر دم دست گیر دستگیر چاره کن جانرا که شد در دست هجرت آسیر مانده ام چون خاک بر خاک درت خوار و حقیر ساخته با کور زوبی در مان تو مسکین فقیر کو تورا آرزو تا اندر و بندم نطیب شیر خواره چون زید کش باز گیر دایه شیر در هوای مهر روی تو چو زره مستیر گردد اندر حال هر زره چو نورشید منیر</p>
<p>در رسم لطف تو بر آتش و فوج وزد خوشت از خلد برین گریه در قهای سیر</p>		<p>چون تو کردی حدیث عشق آغاز من ز عشق تو پرده بدر بریده توز من خار و من از غم تو من چو حلقه بمانده بر در تو آدمم با دلی و صد زاری چون از آن تو ام قبولم کن</p>	<p>پس چرا قصه شد در گون باز تو شسته درون پرده ناز کرده هر لحظه نوحه آغاز گریه تو در بروی بنده فرار بر در لطف تو ز راه نیاز وزره لطف یکدم بنواز</p>
<p>آدمم بر درت با مید نا امید از درم مگردان باز</p>		<p>ساقی ز شکر خنده شراب طلب انگیز در بزم ز رخسار در صد شمع با غرور هر ساعتی از غمزه فریبی دیگر آغاز</p>	<p>در ده که بجان آدمم از توبه و پشیم هر دم ز شکر خنده بلا می دیگر انگیز در لعل شکر بار می در نقل فروریز</p>

<p>آن دل که بر خسار تو وز دید نظر کرد و آن جان که بدام سزای تو در افتاد ای دوست که آموخت ترا گزین چون ماه در شهر عشق تو بسی فتنه و غوغایست چون طعینت من از می مهر تو سرشتند</p>	<p>او را ز سزای تو زلف نگون سازد در آرزو صیدش کوی بسیار بدان غمزه خویش بفریب دل جمله جان ناگه و بگریز از خانه برون آفتابان شور و شغب خیز کے توبہ تو ان کر در جام طرب انگیز</p>
---	--

خواهی که بیابی دل گم گشته عراقی
خاک در میخانه بغربال همی سیز

<p>کار ما بنگر چه خام افتاد باز من چه دانم در میان درون من مهیا نم که گفت گوی ما عاقبتان دیوانه نام کرده اند در گاتان میگذاشتم صبحم در سر سودای زلفش نشاندلم تا بدیدیم عکس او در جام می تا چشم دیدم جبرعه از جام او روز نجات من شب تاریک شد توسن دولت که بودی رام من باز اقبال از کف من بر پدید مجلس عیش دل افروز مرا</p>	<p>کار با یک پیام افتاد باز دشمن بد کو کدام افتاد باز در میان خاص و عام افتاد باز برین آخرین چه نام افتاد باز بوی یارم در شام افتاد باز مزغ صحیحی بدام افتاد باز در سر سودای خام افتاد باز در دم مهر بدام افتاد باز صبح امیدم بشام افتاد باز آن شد اکنون بدگام افتاد باز زاع او بازم بدام افتاد باز باطنه شکست و جام افتاد باز</p>
---	--

من چو از تاب مجالش سوختم
پس عراقی از چه خام افتاد باز

<p>ای مطرب در دیده بنواز تا سوخته دل دمی بنال</p>	<p>مان از سر در دیده آواز تا شفیه شود سر انداز</p>
---	--

<p>ببین پرده بدر و خوش می سوز دلدار نساخت چون نسوزم یک جرعه ز جام عشق در د در سوختنم چون نیست ریت ماتم زده ام حکیر انگور عم</p>	<p>کان یار شد بنور دمساز یا با سوزم باز و بنواز تا بگو که ره انیم ز خود باز باز ای تو ام باز بنواز محنت زده ام چه میکنم باز</p>
---	---

گر یار نساخت ای عراقی

خیز از سر سوز نوحه آفان

<p>بی جمال تو ای جهان افروز دل بایوان عشق باز نیافت در میان عشق پی نبرد چه بلا بود کان بمن نرسید عشق میگویدم که ای طالب و گر از فهم خویش قصه مخوان</p>	<p>حشیم عشاق تره بیند روز تا بکلی از خود نگرود بر روز خانه پرورد لا بجور و کجور زین دل جان گذارد درواغور چاک زن طلیسان مخ خرقه بسوز قصه خماهی بیاز ما آموز</p>
---	---

بشان ای عراقی آتش خویش

پس چراغی ز عشق ما افروز

<p>از غم عشقت جگر خون است باز هر زمان از غم زه خور زیر تو تا سز لعن ترا دل جایی ساخت حال دل بودی پریشان پیش این از فراق تو برای دره دل تا جگر خون کردی ای جان بظلم از برای دل بیار ای دیده خون گر چه میکا به نعم تو جان من</p>	<p>خوب پرس از دل که او چون است باز بر دل من صد شب خون است باز از سر ای عقل بیرون است باز نی چنین در عم که اکنون است باز صد بلا و عصه معجون است باز روزی دل نی جگر خون است باز ز آنکه حال او در گویون است باز لیک مهرت هر دم افزون است باز</p>
---	--

من چه شادم از غم و تیار تو
یس عراقی از چه محزونست باز

<p>بگشتم نیاز روزی سز لعل مشک زنگش سز لعل او بگیرم لب لعل او بچشم چونبات میگدازم همه شب در آب دیده بروزم ز چشم مستش نظری بوام گیرم چو کمان ابروانش فکند خندنگ غمزه ز لبش ختاب یارب چه خوشست صلح او خرم</p>	<p>ندم هم ز دوست این بار اگر آورم سخنش براد اگر ترسم ز دو چشم شوخ و تنگش بامید آنکه یابم شکر از دلبان تنگش که بدان نظر به کلیم رخ خوب لا زارش چکنم که جان نیازم سپر از بی خدنگش بکار چگونه باشد که چنین خوشست تنگش</p>
--	--

دل امینه ست دوروی رخ او ستم نماید
نفسی بزین عراقی بگذر ز نام و تنگش

<p>صلای عشق که ساقی ز لعل خندانش بیا که بزدم طرب ساخت و خوران عشق نهاد تسلی ساقی خوشست و خوشتر از ان بیک که کشته جان مست کرد جان مرا خوشا شراب خوشا ساقی و خوشا بز می ازین شراب که یک قطره بش نیست که تو ز عکس ساغر آن بر قوت این که تو باز ازین شراب اگر خضر یانته قد می نگشت مست بجز غمزه خوش ساقی بنود نیز بجز عکس روی او در جام نظارگی بمن و هم بمن هویدا شد عجب در آنکه چشمش بمن نگاه کند نگاه کرد بمن دید صورت خود را</p>	<p>شراب و نقل فرور سخم بمستانش برای مالب نوشین شکر افشانش خرابی که کند باز چشم فتانش که در بهشت نیارد بهوش رضوانش که غمزه خویش ساقی بود فتانش گهی حیات جهان خوانی و گهی جاننش همیشه نام نمی آفتاب تابانش خود التفات بنودی آب حیوانش ازان شراب که در دوا لعل خندانش نظارگی که بود هم نشین و هم خوانش کمال او که بمن ظاهرست بر بانش برای آنکه منم در وجود آسانش شد آشکار ز امینه راز نهانش</p>
---	--

<p>عجب چرا بعرافی سپرد امانت را نبود در همه عالم کس نگهبانش</p>	<p>عجب چرا بعرافی سپرد امانت را نبود در همه عالم کس نگهبانش</p>
<p>مگر که راز جهان خواست آشکارا کرد بدو سپرد امانت که دید نادانش</p>	<p>مگر که راز جهان خواست آشکارا کرد بدو سپرد امانت که دید نادانش</p>
<p>تاشا میکند هر دم دلم در باغ رخسار ولی دارم مسلمانان چو زلف یار هر جا چه خوش باشد دلم هر خطه در باغ جمال او گهی در باغ رخ سلطان چو زلف بقیرار او از آن خوشتر تاشا می تواند بود در عالم چنان سمرت نشا جانم ز جام عشق جانانم</p>	<p>بکام دل نمی نوشتمی لعل شکر بارش همه در بند آن باشد که گردد در خسارش گهی گل چنید از رویش گهی شکر ز گفتارش که از جام لبش سر خوش که همچون شیم خوشوارش که بنید دیدگاه عاشق بخلوت زوی دلدارش که تا روز قیامت هم نخواهم یافت هشیارش</p>
<p>بهار و باغ و گلزار عراقی روی جانانست ز صد خلد برین بهتر بهار و باغ و گلزارش</p>	<p>بهار و باغ و گلزار عراقی روی جانانست ز صد خلد برین بهتر بهار و باغ و گلزارش</p>
<p>در بزم قلم در آن قلاش تا ذوق خمسه در نیای بے در صومعه چند خود پرستی در جام جهان نهای می بین در خود نظری کنی به ساقی جز نقش نگار بر چه بینی</p>	<p>بشیرین شراب نوش خوش باش باشد که شوی تو نیز قلاش رو بادیه ریت شو پادشاه باش ستر دو جهان ولی مکن باش سمرت شوی ز چشم رخسارش از لوح ضمیر پاک تبارش</p>
<p>باشد که به بینی ای عراقی در نقش وجود خویش نقاش</p>	<p>باشد که به بینی ای عراقی در نقش وجود خویش نقاش</p>
<p>که دم گذری بسیکده دوش پیری جبر آمد از خرابات گفت از سر وقت خویش باهن سجده بده و پیاله بستان</p>	<p>سجده بکفت و سجاده بردوش سمرت ز جام عشق و بهوش انجبا سخمرند رزق مغروش خرقه بنه و پلاس در پوشش</p>

در کمال

<p>در میکده رو شراب مینوش جان دول و دین کنی فراموش بی باده شوی خوار مدبوش در ترک مراد خویش تن کوش گیری همه آرزو در اغوش دردی دهدت خواه سر جوش گر زهر دهد ترا کمن نوش</p>	<p>در صومعه بیده چه باشی گر یاد کنی جمال سائے در عکس خورش بر بینی از جام خواهی که بیابی انجین کام چون ترک مراد خویش گری گر ساقی عشق از خم دورد تو کار بدو گذار و خویش باش</p>
--	---

چون راست بختی و عراقی
این کار بگفت و گوی خوش

<p>سر آورد از گریبانم دریغ نیست جز غصه گذار انم دریغ صاعقه افتاد در جانم دریغ کس نداند کرد در مانم دریغ چاره جز مردن نمیدانم دریغ کز فراق یار در مانم دریغ میکشد هر یک گریبانم دریغ در میان خنده گریبانم دریغ در شب تاریک هجرانم دریغ در هم این حال بریشانم دریغ تا کی از دست تو در مانم دریغ</p>	<p>باز غم بگیرت و امانم دریغ غصه دم دم میکشم از جام غم ا بر محنت خمیه زرد بر بام دل مبتلا گشتم بدردی باز تو در چپین جان کنذنی افتاده الغیاث ای دوستان جمعی کنید جو رد لدار و جنای روزگار گر چه خندم گاه گاهی شمع و آ صبح وصل و نشد روشن منور کار من نماند بر اتم تا بود نیست امید بهی ای سخت من</p>
---	---

لاجرم خون خور عراقی دبدم
چون نگریدی بیج فرمانم دریغ

<p>جتنا از کرد دست را عشاق</p>	<p>جتنا عشق و جتد عشاق</p>
--------------------------------	----------------------------

<p>ببخود از سر کنند با عشاق نه گویند از جفا عشاق دل و جان ادرین بلا عشاق نور و اوند از انضیا عشاق چون سکندر از ان هو عشاق دری از عالم صفا عشاق</p>	<p>جدا آن زمان که پرده عشق ببزند از و فاطم هرگز خوش بلائیت عشق زان اید آفتاب جمال او دیدند داده اند اندرین قوی جانها بکشایند در سراے وجود</p>
--	---

ای عراقی چو تو نمی دانند
انجمن در در او و عشاق

<p>ز بیم آتش دوزخ کجا شود غمناک هزار سال در آتش قدم زند بیباک وگر چه شد ز کفت زهر کی خورد تریاک فرد گرفت زمین لم خس و خاشاک که هر چه غیر تو باشد بسوزد آرزای پاک</p>	<p>دلی که آتش شوق تو اش بسوزد پاک بموی آنکه در آتش قدم نمی روزی گرت در آتش باید کجا رود بهشت مرا که نیت ازان آتشم سجز در دے کجاست آتش شوق که در دل افروزد</p>
--	---

اگر بسوزد عراقی دل تو زین آتش
بیار آب ز چشم و بریز بر سر خاک

<p>زمینیان همه دهن کشند بر افلاک شعار خور نماید اگر نباشد خاک که روی پاک نماید اگر نباشد خاک چو جان من بلب آمد کجا برم تریاک که بر تو آید تعی که میزنی لب باک وگر نه سوی کسی کی کند نظر خاشاک زهر آنکه من حسن خود کنی ادراک ز بی نیازی تو که دمی گریبان چاک</p>	<p>گر آفتاب رخت سایه افکند بر خاک بمن نگر که بمن ظاهرست مهر رخت دل من آئینه تست پاک میدارش لب تو بر لب من خوش بیار بوسه بده به تیغ غمزه مرا میزنی و من ترسم برای صورت خود سوی من نگاه کنی مرا بز یور هستی خود بیارانی اگر نبودے بر من لباس هستی تو</p>
---	--

<p>مده ز دست بیکبارگی عراقی را گفت تو نیست محیطی که رو کن خاشاک</p>	<p>درین خرابه تو خود کی قدم نهی خاشاک ولی نگاه نداری یکی دل غمناک کدام جان که نگرده از غمت گریبان چاک مرا که جان بلب آمد کجا برم تریاک در رخ تو همانا که نسبت آئینه پاک ولیک چشم عراقی نمیکند ادراک هزار جان بلب آری ز کس نداری پاک کدام جان که نگرده از جفات بر سر خاک در انتظار تو صد زهر خورد بے تریاک کمن که کار من از تو بماند در سپیچاک نه بیچ راه زنی همچو غمزه ات چالاک بغمزه به پیش هر نفس دو صد غمناک</p>	<p>بیا که خانه دل پاک کردم از خاشاک بلطف صید کنی صد هزار دل مردم کدام دل که بخون در نیک شد دهن کنون اگر نه رسی کی رسی بفریادم منم که آئینه تو چو را نمی تابد چو آفتاب به زره می نمائی رخ هزار دل کنی از غم خراب تو ندی بی کدام دل که ز جو بر تو دست بر سریت دل که خون جگر میخورد ز دست غمت کنون که جان بلب آمد میچ در کام نه بیچ کیسه برمی همچو طره ات طار بطره صید کنی صد هزار دل مردم</p>
<p>دل عراقی مسکین که صید لا غمت چومی کشیش میغمن به بند بر قرآک</p>	<p>ای مرگ بسوی من کن آهنگ فریادم رس ازین دل تنگ تا که با مید بومی یازنگ فارغ گردم ز نام و ز تنگ امتان خیزان چو لاشه انگ یک گام شود هزار فرنگ در دیده من فتنه دو صد</p>	<p>تنگ آدمم از وجود خود تنگ بازم جز ازین غم فرادان تا چند آخر امیب یابیم کی بود که ز خود خلاص یابیم افتادم در خلا محنت گر برود دوست راه جویم در جانب خود کنم نگاهی</p>

<p>در هیچ بسوی گل برم دست در دره راستی روم است دارم گلها را لی نه از دست بادوست مرا همیشه صلح است</p>	<p>آید همه زخم خار در خنک چون درنگم شود چو خرنک از دشمن بر نفس من نیزنگ با خود بودار بود مرا خنک</p>
--	---

این جمله شکایت از عراقی است
 که بر تن خود درنگشت سر تنگ

<p>خوشر از خلد برین آراستند ایوان دل هم کجشین خود بدید آرد بهشت آباد جان در سرای دل چو سلطان حقیقت بارد جسم چه بود پرده پر نقش بر درگاه جان مرغ همت بر تر از فردوس اعلی زان بود حسن بی پایان دل اندر جهان طبع هر شود خضر جان کرد سر استان دل گرد زهی سر بر آبر از جیب رحمت تا به بینی آشکار ظاهر و باطن نگه کن اول و آخر بدین طاق محرابم زخم ابروی جانان من است تا رنگ خود بر آید هر که باید در جهان چون نگار من به رنگی بر آید در زمان خود در عالم در محیط دل کم از یک شنبه است از بهشت وزینت او در جهان رنگی بود بر ساط دل ساط عشق گسترند لیک حیف بنود در جهان خوانی چنین آراسته</p>	<p>تا بشادی مجلس آراید درو سلطان دل هم بروی تو بر آید نگارستان دل صفت زنده ارواح عالم گرد شاو روان دل تا بود فرمان نویسی بر دل دیوان دل تا مگر یابد نسیم روضه رضوان دل هر که احشمتی بود باشد چو جان حیران دل تا خورد آب حیات از چشمه حیوان دل خرقه نه نوی عالم گوت از امان دل تا تراروش شود کز حیب چارارکان دل قبله جان من آمد زین سبب ایوان دل شعله هر دم بر افروزد رخ تابان دل لاجرم مردم دیگرگون میشود الوان دل کی دید آید نمی از بحر ملی پایان دل کان بهشت آراستند یعنی سر استان دل در جهان صاحب ملی کو تا شود همان دل و انگلی ما بنخیز از حسن از احسان دل</p>
---	---

از شنای دل عراقی عاجز آمد بهر آنکه

نگار

هرگمانی کان بیندیشد بود نقصان دل

<p>کو در خطرے فتاد مشکل این خسته جگر چون مرغ بسمل در خانه او نگریه منزل و آن یار نشد مهنوز و اصل جز خون جگر دیگر چه حاصل آن قطره خون که خویش دل کز بودن راست کار باطل پیوند ازین شکسته گسل در یاب مگر فتم به ساحل</p>	<p>ای دیده بدار ماتم دل خون شد ز فراق یار و از یار چون دید بجا قبت که دلدار دل در پی وصل یار جان او عمر سے نہ طپیدر بر در یار برخاک درش فتاد و جان او ای کاش که بود ما نبود می ای یار مبرز من بیکبار در بحر فراق تو فتادم</p>
---	---

مگذار که همچین بساند
 بیچاره عراقی از تو غافل

<p>امید از هر چه جز یار است بگسل در ای هر دو عالم جوی منزل کزین سودا بنجر سودا چه حاصل که هرگز زونیابی راحت دل سخت آنکه قدم نه در مراحل که کاری سخت دشوار است و مشکل میان خاک و خون چون مرغ بسمل حجابی پیش روی خود فرودل نیابد دیده باری رو سے باطل که مهربانیت بر بستند محمل</p>	<p>بند ای دل بجز در یار خود دل ز منزل گاه و نمان رخت بر بند برون کن از درون سودای گیتے منم دل بر چنین محنت میرانی دل از جان و جهان بردار کلتے که راهی بس خطرناک است و تاریک ز شوق او طیان عیاش پوست نمی بینی چو روی دوست بارے چو روی حق نه بینی دیده بر دوز تو هم بر بند رخت خود از خیا</p>
--	--

قدم بفرق عالم نه عراقی

<p>نامے تا در نجبا پامی در گل</p>	
<p>دست از قوچکونہ بازو داریم کز سوز غم تو سازو داریم چون لطف تو چاره سازو داریم در جانفش جو جان نیازو داریم چون ہمت سر فرزندو داریم ز میراد دل عشقبازو داریم اندیشہ جان گذارو داریم چون روی تو دلنوازو داریم</p>	<p>ماندہ تو بسازو داریم شادان بخت چرانباشیم با سوز تو بہر چہ نہ سازیم تیسار تو گر چہ جان بکاہد سر در قدمت نیم روز سے جان یارہ ما عجب نباشد دریاب کز آتش فراقت گر جان برود چہ باک مارا</p>
<p>بنا کہ در انتظار رویت پیوستہ دو چشم بازو داریم</p>	
<p>ہم سر بجان فرو نیاریم عالم مہجہ بہ شماریم ماشیفۃ کی نگاریم در بت رکند زلف یاریم بر جان ہمہ نقش اونگاریم از خاک تبر ہزار باریم بانگہ ز عشق عارو داریم وصلش سچہ روی چشم داریم با این ہمہ ہم امیدواریم کز دیدہ و جانت دوستداریم در پست کہ ما در انتظاریم</p>	<p>گر چہ ز جان جوی ندائیم ز انجا کہ جناب ہمت ہست خود با در جان چہ کار مارا کے صید جہان شویم چون ما بردل ہمہ عمر اونوسیم این خود ہمہ مست و بردارو ما خود خجلیم از رخ یار رویش بکدام چشم بینیم ما در خورقونہ ایم لیکن امی دوست گناہ ما ہمین بر بوے نظارہ جہالت</p>

نوی

<p>بارے بنظارہ برون آئی بنگر کہ چگونہ جان سپاریم</p>	
<p>گوز شمعیت چراغی افروزیم وز نعمت دود آن بعش سید آفتاب جمال بر ما تاب تا به بینیم روی خوبت را مایه جان کودل بر اندازیم بمچو طفلان بکتب حنت</p>	<p>خزمن خویش را بدان سوزیم آفتابی که درون بر افروزیم زانکه بانی رخت سیه روزیم از دو عالم دود دیده بر دوزیم بہ ز عشقت چه مایه اندوزیم اجد عشق را بیا موزیم</p>
<p>در غم عشق اگر رود سرا ای عراقی برو که بر دوزیم</p>	
<p>شهرت بزرگ ما دوریم بوئی بشام ما رسیدت بازیچه بدان تو خوچه مارا چو گان حیات ما بخوریم تا خوبی صفات او گرفتیم</p>	<p>آبیت حیات ما دوریم ما زنده بدان نسیم و بویم ما از صفت جلال اویم در راه بس رودان چو گویم شناخت کسی که در چه خویم</p>
<p>میکفت عراقی از سر سوز مانیز برای گفت و گویم</p>	
<p>ناخورده شراب میخوشیم از بیخبر سے خبر نداریم تا چند پریم و یک سودا دل مر برون کشیم خرقة این زهد مزوری که ما را است با آنکه باسنے شود دست</p>	<p>بنگر چه کنیم اگر نوشیم پس بیدہ ما چه میخوشیم وز خامی خویش چند جویشیم در ماتم دل پلاس پوشیم کس می سختر چه میفروشیم این کار و لیک ہم بکشیم</p>

	<p>باشد که ز جام وصل جانان یک جرعه بکام دل نوشیم</p>		
	<p>شب خوش بودیم بی عراقی ام و ز در آرزوی دوشیم</p>		
	<p>وز غم نام و رنگ دار بستیم نفسی کشا و مانه بستیم دل بدیر عاشقانه در بستیم وز دو جرعه خار شکستیم کز فی لعل یار سر بستیم از طرب ذره دار بر بستیم تا بدان آفتاب پیوستیم کین نفس نیستیم یا هستیم</p>	<p>ما دگر باره تو به بستیم در خرابات بامی و مشوق خسرده صوفیانه بدریدیم از می لعل یار بست شدیم شاید از شور در جهان بستیم چون بدریدیم آفتاب رخس جنگ در دهن شعاع زدیم این همه هست خود ندیدانیم</p>	
	<p>ذره بودیم آفتاب شدیم از عراقی چو در بگ بستیم</p>		
	<p>تا چند مراد خویش جوئیم بیوده فسانه چند گوئیم امی سخت بیایک خوش بوئیم آن یار که در ستدار اوئیم کرد سر کوی او بوئیم کز باغ رخس گل بوئیم خرم و کلیم خود بشوئیم</p>	<p>تا که همه مدح خویش گوئیم بر خیره قصیده چند خوانیم امی دیده بیایک خوش بگوئیم مارا چو بکام دشمنان کرد نگذاشت که با سگان کوش دانم که رواندار او خود به زان نبود کز آب دیده</p>	
	<p>گردیت براه در عراقی آن گرد ز راه خود بروئیم</p>		
	<p>بیگانه مشوک آشنایم</p>	<p>امی دوست بیایک ما فدائیم</p>	

رخ باز نما سے تا بہ بنیم
 ہر چند نہ ایم در خور تو
 چون بی تو نہ ایم زنده بکیم
 چون حسن و جمال تو دیدیم
 آنکس کہ ندید روی بت
 ما یم کنون و نیم جانے
 تا دور کشدیم از بر تو
 بس لائق و در خوری تو مارا
 اسخه از تو سزد سبحان ما کن
 ہم زمان تو ایم ہر چند ہم

در باز کشا سے تا دور ایم
 لیکن چہ کنیم بہ تلامیم
 پیوستہ چہ از تو جدا ایم
 بر روی تو شفیقتہ چہ ایم
 در حسرت او برد ما یم
 پسذیر زما کہ ہنیو ایم
 دور از تو ہمیشہ در بلا ایم
 ہر چند کہ ما ترا نشا ایم
 فی اسخہ کہ ما در اسرا ایم
 گر محتشمیم کہ گدایم

از عشق رخ تو چون عراقی
 ہر دم غمخیزی و گدایم

افسوس کہ باز از دور تو دور بانیم
 کشتیم دگر بار بکام دل دشمن
 ماتم زدگانیم از ان زار بکیم
 از بوی خوشت زندگی یافتہ بودیم
 روشن نشد این خانہ تاریک دل ما

ہیبات کہ از وصل تو مجبور بانیم
 تا از برت ایدوست چنین دور بانیم
 بر نخت بد خویش کہ از سوز بانیم
 اکنون ہمہ بی روی تو رنجور بانیم
 از شمع رخت با ہمہ سبے نور بانیم

ناخوردہ کی جبرعہ از جام می عشقت
 مانند عراقی ہمہ مخمور بانیم

بیایم دیدہ تا یکدم بکیم
 دمی بر جان پرست بودیم
 گوی از در بی درمان بنالیم
 دل ما مرد بر تن خوش بودیم

بہم چون خوشدل و خرم بکیم
 زمانی نبردل پر غم بکیم
 گوی از زخم بے مرہم بکیم
 چو عیسی رفت بر مرہم بکیم

چو کار از دست شد هم گریه
خوش آن دم که با یار با بود
اگر چه کرد او مارا فراموش
تن بیار ما در هم شد از غم
ز عزم چون بود نامست با

ندارد هیچ سودی هم بگیریم
کنون در حسرت آن دم بگیریم
دلس بر یاد آن هم بگیریم
بران بچاره در هم بگیریم
بیا کاین دم دو دم با هم بگیریم

عراقی را کنون ماتم بداریم
بران مسکین برین ماتم بگیریم

تا کی از دست فراق تو ستمها بینیم
دل دهم از سر زلف تو چو بونی یاریم
رخ خوب تو که هر دم دگر آن رخ بینیم
ما که دور از تو ز جرات بجان آمده ایم
خور زلف نگار غمت آینه دل فسون
گم شد اوج دل ما تا بدرت آمده ایم
که بیاییم دلی بر سر کومیت یا بیم
روی بنمای که امر و زب باینیم رخت

هیچ با شد که دگر بار ترا در بینیم
جان نشانیم اگر آن رخ زیبا بینیم
چه شود دگر بگذاری که دمی ما بینیم
از فراق تو بگو چندان بلا ما بینیم
نیست ممکن که حال تو در آنجا بینیم
کی بود کان دل گم گشته خورده بینیم
در بره بینیم رخت در دل بنیاب بینیم
که با حسرت و اندوه که فردا بینیم

روی زیبای تو اید دست بکام دل خوش
تا عراقی به نمیرد نه همانا بینیم

خیزد عاشقان نفسی شور و شکر کنیم
از تاب سینه آتشی اندر جگر کنیم
نعره ز جور عشق بر آریم روز و شب
تا چند جاست ما همه از خون غم بود
آهی بر آوریم سحر که ز سوز دل
زاری کنان بدرگه دلدار خود رویم

وز ما و هو جهان همه زیر زبر کنیم
وز آب دیده سینه تفتیده تر کنیم
نعره زور دول همه شب تا سحر کنیم
تا کی وجوه شام ز خون جگر کنیم
دین سخت خسته را دمی از خواب بر کنیم
نعره زنان به پیش سرایش گذر کنیم

پاشد که یک نفس قطری سوی ما کند / وز دیده آن زمان رخ او نظر کنیم

آن محظه از عمر اقی شاید که داریم
گر زور با شویم سخن مختصر کنیم

خیز تا قصد کوی یار کنیم	در غمش ناله با سزای کنیم
روی برخاک کوی او مایم	گذرے بر در زنگار کنیم
بزمبانی که بیدلان گویند	رفز کی چند آشکار کنیم
بجز او را که جان ما خون کند	بگفت وصل در بسیار کنیم
حاش تشنه که یز کنیم گله	گله از سخت در روزگار کنیم
ما اگر بر مراد او سازیم	ترک تدبیر و اختیار کنیم
زود پا بر بساط وصل نهیم	دست با دوست در کنار کنیم
چون لب یار شکر افشان شد	ما بشکرانه جان نثار کنیم
پیش رویش جویده گردید	که نمیریم پس چکار کنیم

از عراقی جویده بگیرد ایم
روی در روی غمگار کنیم

ما چون قدر و صلت ای جان جهان شناختیم	لاجرم در بونته ای جبران تو بگذاختیم
ما که از سوز دل و درد جدائی سوختیم	سوز دل را مرهم از خون تاب دیده ساختیم
بس که ما غمناک جگر خوردیم از دست غمت	جان ما خون گشت وصل در موج خون از دست غمت
در سماع در درندگان حاضر آجانان کردیم	بشنو این ساز می که ما از سوز دل نبودیم
عمری اندر جستجویت دست و پای منیزیم	عمر ما افسوس گذشت و ترا نشناختیم
زان چندین یازیم اندر ششده هجرت که ما	بر بساط راستی زرد و فاکم باختیم

با غم هجرت چه خوش بودیم آخر بچو او
از طرب فارغ شدیم و با غمت در ساختیم

ما باز ره خانه خسار گرفتیم / ترک درج و زهد بیکبار گرفتیم

سجاده و تسبیح یک سو نهی بدارم
 کارم همه با جام می و شاد و شمعست
 شمع رخ یارست و شراب لب دلدار
 چشم خوش ساقی دل دین برزدم
 پیوسته چنین منزده دست و خرابیم
 شیرین لب ساقی چو می نقل فروخت
 چون مست شدم خواستم از پای در آمد
 آذینم اندر سر آن زلف برشان
 گفتی که سودای منزلت تبار گیر
 با توبه و تقوی توره خلد برین گیر
 در نار چو رنگ رخ دلدار بیدیم
 المنت قدر که میان گل و گلزار
 بگرفت بدندان فلک انگشت نجب

بر کف می چون رنگ رخ یار گرفتیم
 شرک دل دین بهر چنین کار گرفتیم
 پیانه همان لب که بهنجار گرفتیم
 دین فساد زان زنگس یار گرفتیم
 تا عادت چشم خوش خوشوار گرفتیم
 بس کام کز آن لعل شکر یار گرفتیم
 حالی منزلت بت عیار گرفتیم
 این شیفنگی بمن که دم یار گرفتیم
 خدین چه نصیحت کنی انکار گرفتیم
 ما ناسی و معشوق ره ناز گرفتیم
 آتش همه باغ و گل و گلزار گرفتیم
 دلدار در آغوش دگر یار گرفتیم
 چون مابد و انگشت لب یار گرفتیم

دور از لب و دندان عراقی لب دلدار
 هم باز بست خوش دلدار گرفتیم

آن سبخت گو که بر در تو باز بگذرم
 میخواستم که با تو بر آرم و می بکام
 از عمر من کنون چونان دست چو دمی
 جانان رو امدار که با دیده بر آب
 زمین گونه سرکشی که تو آغ از کرده
 دست غم تو بس که مرا پایمال کرد

وان دولت از گنجی که تو با زانی از درم
 بگذاشت روزگار که گرد و می برم
 باری بیای که با تو دمی خوش بر آورم
 نایافته مرا ز کوی تو بگذرم
 از دست جو رقیبه همانا که جان برم
 بگذاره حیرت را که منهد پای بر سرم

با وصل هم بگو که عراقی از آن است
 از وصل بگو که یار کند با دردیگرم

هر زمان جوهری ز خوبان میکشتم
 خون دل هر دم دگرگون میخورم
 باز دست غم گریبانم گرفت
 جوهر دلدار و جفای روزگار
 از پی عشق پری رخساره
 جوهر بین کرد دست دوزان مبدم
 چون تنالم از جفایم ناکان
 تا نباید دیدم روی ترقیب
 با خیال دوست همدم میشوم
 تن چو سوزن کرده ام تار و ریز
 ناز دنیا ناز کن بر جان من

هر نفس در روی دوران میکشتم
 جام غم هر شب دگر سان میکشتم
 گر چه بر افلاک دمان میکشتم
 گر چه دشوار است آسان میکشتم
 ز حمتی هر دم ز دیوان میکشتم
 ساغر بر زهر حشران میکشتم
 کاین همه بیدار از ایشان میکشتم
 هر نفس سر در گریبان میکشتم
 وز لب او آب حیوان میکشتم
 مهر او در رشته جان میکشتم
 ناز تو چند آنکه بتوان میکشتم

از تو چیزی ندیده ام ناگفتنی
 این همه محنت بی آن میکشتم

دلبری دلبری یا جان یا جان بیدارم
 بجز تو در همه عالم دگر دلبر نمی بینم
 بجز غوغای عشق تو درون دل نمی بینم
 چه آورم بر در وصلت که دل براره نمی افتد
 دلم سرگشته میدارد و سز زلف پریشانست
 با مید وصال تو دل خود شاه میدارم
 عجب تر آنکه می بینم جمال تو بهر جانی
 همیدارم که روز و شب همه شونید روی است
 چو اندر چشمم زره چه خورشید آشکار آئی

همه هستی تویی فی الجمله این مج آن نمیدارم
 بجز تو در همه گیتی دگر جانان نمیدارم
 بجز سو دای وصل تو میان جان نمیدارم
 چه بازدم در ره عشقت که جان جان نمیدارم
 چه میخواهد ازین سکین سرگردان نمیدارم
 جز این درد دل خود را ز دگر در مان نمیدارم
 نمیدارم چه می بینی من نادان نمیدارم
 ولیکن آن کتابی یا مه تابان نمیدارم
 چراغی از من سکین چنین میان نمیدارم

نبردان دو عالم در عراقی با پی بندم شد

	<p>رها خواهد شدن یا نه ازین زندان نمیدانم</p>	
<p>دل غمگین مرا گر نتواند چکنم وصلش اربا من مسکین بیازد چکنم تا غمش یک نفسم جان بگذارد چکنم با من آن یار اگر عشق نبازد چکنم باز یکبار گیم پشت نبازد چکنم بر من از گوشه ناگاه نبازد چکنم</p>	<p>با من دل شده گریه سازد چکنم بر من آنست که با وقت او می سازم بسالم از آتش غم سوخت گویند آخر خو گرفتیم که سرانیز ره عشقش بازم یادنا آوردن من هیچ و نپرسیدم چند گویند مرا صبر کن از لشکر غم</p>	
	<p>من بدان سخن که غم او گشته شوم گر عسراقی سخنم بر نمازد چکنم</p>	
<p>صنع پروردگار منم نیت پر دای عقلم و دینم خوشتر آید ز جان شیرینم خود که بنیم که بر تو بکنم هم بدان ساعدان سببیم</p>	<p>عیبت کاری با منم و اینم صبر تو عالیت دلم و اینم سخنی که تو بشنود که شوم در جهان گردل از تو بردم کرمی کن گرم بخواهی گشت</p>	
	<p>با عراقی که عاجز غم گشت خرده گیری کن که مسکینم</p>	
<p>گشته اندوه و تیار توام من نه مرد جنگ آزار توام عفو کن من خود که قتار توام چونکه من بیوسته غمخوار توام چونکه من رنجور و بیار توام</p>	<p>از دل و جان عاشق زار توام آشتی کن با من آرزوم بدار گر گناهی کرده ام بر من بگیر شاید از یکدم غم کارم خوری حال من می پرس که گاهی کطف</p>	
	<p>چون عراقی بیستم فارغ ز تو روز و شب جو یای و دیدار توام</p>	

<p>جام طرب کشیده ام زان ثناب میروم وقت سحر بکوی او بهر جواب میروم تا کس از در لعل او با دیده ناب میروم از پی آن کشتش و گره محو ریاب میروم لیک ز شرم روی او بسته نقاب میروم خاک روم رو هست گریه بر سر آب میروم در بهوس خیال او باز سجواب میروم بر سر آب چشمم خود همچو جناب میروم گر تو خطا گمان بری ز راه صواب میروم</p>	<p>بر در یار من سحر مست خراب میروم ساغری از می لبش دوش سوال کرده ام بر سر خوان در داود در بسی کشیده ام جذبه حسن دلکشش می کشدم بسوی خود برقع تن ز شوق او پیش رخسار کشادمی در سر باده میکنم هستی خویش هر زمان شمع عشق بر شوی با بر کندم ز خواب خوش شاید اگر هوای او میکشدم که در پیش بیخود اگر ز صومعه بر در میکشدم روم</p>
---	---

نیت مرا از خود خبر پیش ازین که در جهان
 مست خراب آدم مست و خراب میروم

<p>اگر با من خوشستی غمگسارم کنون که دست برون شد ز کارم قوی از جمله خوبان اختیارم عجب نبود که جانم از دست آدم پریشان تر ز زلفت مست کامم بین چون باشد آرام و قوامم نشسته به سر ره چون غلامم مگر روزی سر از جیب برآم</p>	<p>چه خوش بودی در معارف کارم باب دیده دست خود بشویم نگار را بر تو نگه نمی کس را مرا جانی و میدارم ترا دوست مرا کار باز زلفت تو افتاد مرا کار آنکه باز زلفت تو باشد بپوسد آنکه دامان تو گیرم ز آرزویم بدامان تو یک شب</p>
--	---

عراقی دامن او گیر و خوش باش
 که من با تو درین اندیشه یارم

<p>نا کرده دواع یار رفتم اکنون که من از قرار رفتم</p>	<p>بیمات کزین دیار رفتم چه سود قرار وصل جانان</p>
--	--

<p>بر خاک در تو بوسه دادم بگذاشتم ای عزیز چون جان ز نهار دل مرا نگذار بر وند با ضطرارم ای دست از خلق که یم تو ندیدم چون از لب تو نیافتم کام نایافتم مرهمی ز لطافت شکرانه بده که از در تو غمخواره و مونس تو بودی تو خرم و شاد و کامران باش</p>	<p>با دیده اشکبار رفتم دل نزل تو یادگار رفتم چون من ز میان کار رفتم بی مونس و غمگار رفتم یک عهد چو استوار رفتم نا کام بهر دیار رفتم دل خسته و جان فگار رفتم چون محنت روزگار رفتم ز آنجانه باختیار رفتم کز بهر تو سوگوار رفتم</p>
--	---

در قصه در دهن نظر کن
بنگر که چگونه زار رفتم

<p>بازور و ام بلا افتاده ام این همه غم زان سو من بخ نهان دست من گرفت روزی از کرم سنگ میدارد ز درویشی من هم نیم فیه میدارد گاه تو</p>	<p>باز در چنگ غنا افتاده ام کنز رخ دلبر جدا افتاده ام تا ز دست او ز پا افتاده ام چون کنم چون بنیو افتاده ام گرچه درویش و گدا افتاده ام</p>
--	--

بان عراقی غم نخورد کز بهر تو
بر در مطففت گدا افتاده ام

<p>در آشا و از دم چند انا خوش برد و تو خندم بیا بشیند و می خندان پیشم تا من حیران چو با خود خوش نمیشم بیایا با تو خوش باشم نیایم نزل و مجوری نپرسی حال رنجوری</p>	<p>ندارم پیش ازین گریان بیاکت آرزو مندم تو بر می نشانی جانم بر روی قومی خندم چو مهر از خویش بر بدم بیایا با تو پیوندم بیازان پیش کز عالم بکلی رخت بر بندم</p>
--	--

<p>بیا که از عشق روی تو می خون جگر خوردم مرا خوش تر از چون خوردان بقر اک تو بستم ز لفظ دل پائی تو بیک گفتار خوشندوم و صالت ای جان خوشتر بنیم عاقبت روز وطن گاه دل خود را بجز کوی تو ننگد بنیم</p>	<p>بیا که از روی تو می خون جگر خوردم میازار از من بیدل که در پات سر افکندم ز وصل جانفزائی تو بیک دیدار خرسندم و لیک زنده بگذار در فراق تو روز کی خندیم تا شاگاه چشم جان بجز روی تو نه پسندم</p>
---	---

ز بهستی عراقی هست بر پایی دلم بندس
 جمال خوب خود ز بنا کتادی ده از من بندم

<p>دلم را جز تو جانانی نمی بنیم نمی بنیم ز تو مطنی و احساس نمی بنیم نمی بنیم بجز روی تو در مان نمی بنیم نمی بنیم بقای خویش چندان نمی بنیم نمی بنیم که آن را هیچ پایانی نمی بنیم نمی بنیم که خود را بیتی سامانی نمی بنیم نمی بنیم</p>	<p>مرا جز عشق تو جانانی نمی بنیم نمی بنیم ز خود صبیری آرامی نمی یابم نمی یابم ز روی لطف نیار که در روی را که من بیا که خواهم دیدن که دور از روی خوب بگیر ای دوست دست من که در پایدی مقام ز راه لطف و دلداری بیایمان کارم کن</p>
---	--

عراقی را بدر کاهت بری بنا که در عالم
 جو او سرگشته حیرانی نمی بنیم نمی بنیم

<p>از غم روزگار میگیریم از غم براق نگار میگیریم که در از من کنار میگیریم که من از عشق یار میگیریم زو شدم دور زار میگیریم که ز تو بس و فگار میگیریم زان چمن سوگوار میگیریم</p>	<p>من که هر لحظه زار میگیریم از غم تنگسار من عالم دلبری بود در کنار مرا دوشش باشم گفتم از سر نو ماتم بخت خویش میدارم با چنین خنده که تو در حقیقت داشتم گفت دلبری شیرین</p>
---	--

زان عراقی حدیث او بت نید

زار تر من زرار میگیریم	
<p>جز تو فریاد رسی کو که در او دینیم نظری کن که خوشی از سر جان بر خیزیم از چنین خاک درین راه چه گردانگیزیم ما همچو پروانه ز شمع ارچه بسی پر خیزیم همه شب تا بسحر خاک درت می بیزیم با تو آیمخت ام بادگری نامیزیم</p>	<p>گر چه دل خون شده از خاک درت نگیزیم گذری کن که مگر با تو نشینم دست مشت خاکیم بخون جگر آغشته همه هم بسوزیم ز تاب رخ تو ناگاسه تا دل گم شده را بر سر کویت یابیم نیک و بد زان تو ام بادگری نمان گذاریم</p>
راه ده باز که نزد تو پناه آوردم بود که از دست عراقی نفس بگیریم	
<p>بخشاکه بلب رسید جانم بشتاب که سخت ناتوانم آخر بچه روی زنده مانم قیجیل مکن که اندرانم تا بر سر کوت جان نشانم از خاک در تو باز مانم بی در دست بکام دشمنانم خاک از پی بی تو باز مانم جز در دونه گز و بجانم زمین دستکش غم جهانم بیرون شده کار می ندانم</p>	<p>جانان نظر که ناتوانم من خسته که روی تو به بنیم در یاب که نیک در دیندم گفتمی که نمرودی از غم ما اینک بدر تو آدم باز افسوس بود که بهر جانم مردن به از آنکه زیت باید چه سود مرا از زندگانی از راحت این جهان ندانم تنها دم با پی بر سر جان کاریم فتاده است شکل</p>
دیوانه شدم که از عراقی خود را بسجده حیل دار مانم	
<p>بیا که بی رخ خوب تو پیش منم</p>	<p>بجاسانی ای دل جانم که از غم تو بجانم</p>

<p>تو خود بگو که بتیو چگونه زنده باغم زجان امید بریده ز دوری تو چنانم بیر و آن بگفت صدر بلا و رنج گمراغم که پای پیشترک نه زدست غم بر ما غم ز جانبی سمت گفت غم مخور که در آنم</p>	<p>بیا ببین نه مانا که زنده خواهم ماند چگونه باشد در دام دریا زده صید ببر و آب دل اندر میان کج غم افکند بلا به گفت دل من خیالی وی تراوش ز گوشه غم تو گفت میخورم غم کارت</p>
--	---

درین غم که عراقی چگونه خواهد بود
بدیده او رنج خوبت برای آن نگه اینم

<p>نیک نزدیک بدیم دور چیرا اقدام من چه کردم که ز وصل تو جدا اقدام از پی دوستی تو به بلا اقدام من بیچاره بعشق تو چیرا اقدام چه خطا رفت که در رنج و غنا اقدام که بشد کار من از دست زیا اقدام</p>	<p>من چه دانم که چرا از تو جدا اقدام چه گنه کردم که دور تو دور افتاد جرم انیت که من دوستیت میدادم حاصل از عشق ندیدم سجز از خون جگر تا چه کردم چه گنه بود چه اقدام پای مروی کن و از روی کرم دستم گیر</p>
--	---

بپند نام ز عراقی چه کند بیچاره
که درین واقعه بد ز قضا اقدام

<p>در آرزوی روی تو در انگاه به بنیم بشتاب که اندر نفس باز سپینم به بیهات که دور از تو همه ساله چنینم پس جان بدیم نیت تنها سجز اینم از دولت عشق تو نه آن مانند اینم</p>	<p>شاید که بدرگاه تو عمری به نشینم در یاب که از عمر می بیش نماز دست فریاد که از هجر تو جانم بلب آمد دارم بهوسی آنکه به بنیم رخ خوبت آن رفت در نیا که مرا دین دلی بود</p>
--	--

<p>فرمای جوانی بروم یا بشینم</p>	<p>از به عراقی بدرت آمده ام بازم</p>
<p>ام شمس مهلت بتمام</p>	<p>اگوس تملالات بدمام</p>
<p>در هم آمیخت رنگ جام و دمام</p>	<p>از صفای می و لطافت جام</p>

همه جامست نیت گونی می
 چون هو از رنگ آفتاب گرفت
 چون شب در روز در هم آمیزند
 جام را رنگ و بوی بیداد
 رنگ جام ار چه گشت گوناگون
 از روزگی ناست این همه رنگ
 عالم از بوی باده مست شدند
 مست ساقی بزنگ و بویچ کیند
 باده نوشتان که کار آب کنند
 جبرعه کانه از خاک نیت دروغ
 ساقی ارضان نیت در روی آه
 چه شود گر کنی درین مجلس
 سر آن جام و باده کشف کنم
 باز گویم که آن چه رنگ چه بوست

بامدامست نیت گونی جام
 رخت بردشت از میانه طلسم
 رنگ و بوی سحر دهد بامشام
 ناز ساقی دمی دهد اعلام
 از چه افتاد بروی این همه نام
 ورنه بیک رنگ بیش نیت مدام
 خاص خودست یافتند مدام
 خاصگان را چه کار با پیغام
 خاک را نیز میکنند مشام
 بر چو من خاکمی جرئت حرام
 باش کوی هر چه هست پنجه و خام
 ناقصی را بنهیم جبرعه تمام
 نزدیک تا غلط ره اولام
 می که امست جامم باده کلام

جوی وحدت از رنگ و بوی هفت است

می تحلیله ذات و حسام کلام

تاکی از دست تو خونای خورم
 لحظه لحظه بترم دور از تو
 نه همانا که درین واقع من
 آدمم بر درت از دوستیت
 و میدم گرد درت خواهم گشت
 خود چنین غرقه بخون که منم
 مامن از خاک درت دورم

کنن ایدوست که خون شد حکم
 و میدم از غم تو ز ابرم
 چون سگان بر سر کیت گذرم
 و دشمن آسا کنن از دور بندرم
 تا کمر بر رخت افتد نظرم
 که توانی که برویت نگرم
 تا در آخر که بپرسی خبرم

م

<p>که غم کار عراقی بخورم</p>	<p>گرمت نیز نگفت از لطف</p>
<p>باری بیا که جان را در پای تو نشانم بگذارتا بر آید در آرزوت جانم بی روی خوبت آخرتا چند زنده مانم وز دست تو شکایت پیش کسان چه خورم کاخ شکسته بدر روزی بر آستانم در محنت فراقش یک لحظه وار مانم تا بوی جانفراقت زنده کند روانم یا دم کنی که ایندم دور از تو نا توانم</p>	<p>ای راحت روانم دور از تو نا توانم این هم رواندارم گاهی برای جانم بگذارتا بگیرم در آرزو سے روت دارم بسی شکایت چون نشنوی حکوم زانکه که دور ماندم از درگفت نگفتی یکدم نگفتی آخر کان خسته را بر سرم بر دست باد گویت بوی خودم فرستی اکنون سز و نگار اگر حال من برسی</p>
<p>باری عراقی ایندم بس خوش است در هم جان و دلش دگر دم تا چون شود ندانم</p>	
<p>باری بیا که جانم در پای تو نشانم کاین خسته چند ناله شرب بر آستانم دین عمر زفته باز آمی تا بشنوی فغانم آخر چو چشم مستت من نیز نا توانم کز محنت فراقت بوسید استخوانم چون سایه در پی تو گردانم دورانم جانش رسیده بر لب از تشنگی من آنم</p>	<p>ای راحت روانم دور از تو نا توانم گیرم که من نگویم لطف تو خود بگوید ای نجات خسته بر خیز تا حال من بینی ناید دست گاه گاهی میکن من نگاهمی بر من حامی صلت سایه از ان بنفکیند این طرفه ترکه دایم تو بامنی من باز کس دیدشند را غرقه در آب جیوانم</p>
<p>خواهم که یک زمانی با تو دمی بر آرم از رحمت عراقی آن هم نمیتوانم</p>	
<p>در محنت و بلا چه گرفتار مانده ام در سیکده ز بهر چه پیشیار مانده ام با اهل مصطبه چه بانکار مانده ام</p>	<p>امر و ز من که بیدل بی یار مانده ام در صومعه چو مرد مناجات نیستم با اهل میکرده چه با قرار مانده ام</p>

در کعبه چونکه نیت مراجعی لاجرم ساقی بیا و زود زود تو بیکرتان در کار من نگر غم کارم بخور که من	قلاش در بر درخسار مانده ام بازم ریلان که با غم و تیار مانده ام از کار هر دو عالم بیکار مانده ام
---	---

کاری کن که کار عراقی از دست رفت در کار او به بین که چه غمخوار مانده ام	
---	--

کجائی ای جانم شتر شبت خوش باد من فتم نگار ابر بر سر کویت دلم را هیچ اگر بینی ز من چون مهر گیسوی خوشی در خانه بنشسته تو با عیش و طرب خوش باش من با باله وزاری مرا چون از کار من بچل تو جدا افکن بماندم در راه و میران میان جانم خون جگر منم امر و بیچاره ز خان و مانم آواره مرا گوئی که ای عاشق نه چهل مرالائق همی گفتم که ناگاہی بهمیم در غم عشقت	بیا در من خوشی بنگر شبت خوش باد من فتم ز من دلخسته یاد آور شبت خوش باد من فتم مرا بگذاشتی بر در شبت خوش باد من فتم مرا کان عیبت این بهتر شبت خوش باد من فتم بماندم عاجز و مضطرب شبت خوش باد من فتم در دل خشک و دودیده تر شبت خوش باد من فتم نه دل در دست نه در لب شبت خوش باد من فتم ترا چون نیستم در خوش شبت خوش باد من فتم نگردی گفت من با در شبت خوش باد من فتم
---	--

عراقی می سپارد جانم میگوید ز دور دل کجائی ای ز جان خوشتر شبت خوش باد من فتم	
--	--

یاران غم خویدید که غمخوار مانده ام یار می یابید که در او دور گشته ام یاران ما ز یادیه آسان گذشته اند دوره چه مانده ام اگر آن یار چند دستم بگیر که ز غمت افتاده ام ز پا وقت است اگر بوسل می دستگیرم گر در خور وصال نیم نمی رفت	در دست سحر یار که ز قمار مانده ام رحمی کنید که غم او زار مانده ام من بی رفیق دوره شود امانده ام با او بگفتی که من ای یار مانده ام کارم کنون بساز که غمخوار مانده ام کاندر چه فسراق نگوفا مانده ام از دست خوشترین که دل افکار مانده ام
---	---

در دست

دردت چو میدرنگل بهار شفا
بیار پیش از تو نیایی بدر گو

من بر امید زرد تو بیار مانده ام
تا باز پسدم که جگر خوار مانده ام

مانا که بر درت تو عراقی غزنیست
کز صحبتش هاشمیه چنین خوار مانده ام

ساقی چونیدری شرابم
خون شد جگرم شراب درده
در دمی نغمه بده که من خود
از تابش می دلم برافروز
در کیه من چونیت نقدی
چون خاک در تو ام کرم کن

تو نسا به بده بجای آبم
تا که دمی از جگر کسب ام
از در و فراق تو خرابم
تا روی دل از جهان تباهم
دائم ندی شراب تا بم
یا در آرزویم شرابم

می ده که ز زحمت عراقی
کیباره مگر خلاص یابم

ز غم زار و حقیرم با که گویم
ز سحر یار گریانم نه دانم
ز جورش در فغانم چند نام
مرا از خود جدا دار و نگاری
بوی وصل او عمرم بشد
شب در ز آتش سودای عشقش
مرا خلقان تو نگریستند
چنان سوز مرا تاب غم او
بران غم کز فراقش برین آید

ز غصه می بپریم با که گویم
که دمان که گیرم با که گویم
گذشت از حد نفیرم با که گویم
که نیست از روی گزیرم با که گویم
فراقش کرد پریم با که گویم
سپه سوز و ضمیرم با که گویم
من مسکین فقیرم با که گویم
که گوئی در سعیرم با که گویم
بدیده می پذیرم با که گویم

بفریادم شب در روز از عراقی
بدرست او اسیرم با که گویم

<p>ز دل تنگی بجانم با که گویم ز تنهایی ملولم چند نام بحالم در ندارم غمگساری ز غصه صد هزاران قصه دارم چو مرغ نیم بسمل در غم یار قتاده چون بود در دام صید بکام دوستان بوم کنون با مرا از زندگانی نیست سود</p>	<p>ز غصت ناتوانم با که گویم ز بی یاری بجانم با که گویم غم دارم ندانم با که گویم ولی پیش که خوانم با که گویم میان خون طپانم با که گویم ز محنت همچنانم با که گویم بکام دشمنانم با که گویم ز هستی در زبایم با که گویم</p>
<p>همه بیداد بر من از عرانی است ز بودش در فغانم با که گویم</p>	
<p>من آن قلاش ز بند بینوایم گدای در دوش می پرستم ز بند زهد و طرازی برستم ردا و طلیسان کیسو نهادم مگر خاک زمیانه سرشتمند کجائی ساقیا جامی بمن ده مرا بر بان ز خود که خود بجانم زمانی شادمان خوش نبودم مرا از در که با کان برانند برون کردندم از کعبه بخواری درین ره خوشترم ز دوست و پادشاه باندم در میان آن تحیر امید از هر که بود کنون بریدم</p>	<p>که در رندی مغان ایشوایم حرفت پاکباز و کم و غمایم نه مرد زرق و سالوس در یایم همه ز نار شد بند قسایم که هر دم سوی میخانه گرایم که یکدم با دروغیان خوش برایم درین محنت سر آوازیت پایم از انم کاندین حشت مرایم بصد خواری که زنده نامنمایم درون میسکده کردند جایم بریدند امی در نیادست پایم نره پیدا کنون نه رهنمایم قتاده بر در لطف خدایم</p>

ز غصه

<p>ز بیداد زمانه واره همسم هم عراقی گر کند از کف رطیم</p>	<p>اگر درین نظر کرده سنگام نیر سیدی زمین از حال زانم بکام دشمنان شد روز گام چه میداند که اورا دوست دارم غزنیان بنگرید کنون چهارم چو شب تیر است روز روز گام نه غمخواری که باشد غمگسارم که تا از دست محنت سر بر آرم</p>	<p>چه بخش بودی در بیخار روز گام بدریدی که ز فراق چو نم آخر نگرد آن دوست از من یاز روز چرا خرابه بکام دشمنانم غزنیه بوده ام بر در که او فرو شد روز من بی مهر و پیش نه دل داری که باشد نویس دل نمیدانم که و امان که گیرم</p>
<p>عراقی دهن غم گیر خوش باش که من با تو درین تمیاریام</p>	<p>آن گم شده در جهان نیام پیدا در نهان نشان نیام ره بر در دشمنان نیام بوی گل و بوستان نیام عیش خوش جا و دان نیام ز انست که جز زیان نیام چون در چه کن نکان نیام از خود بخیر این گسان نیام چاره سجز از نکان نیام دل که ز غم او امان نیام یک مشتق مهربان نیام</p>	<p>دل گم شده از نشان نیام زان یوسف گم شده بهلم تا گوهرش چه رانگ گم شد تا بلبل خوش نوای گم شد تا آب حیات رفت جویم سرمایه برفت و سود جویم آن یوسف خویش را چه جویم هم بر در دوست باشد آرام بر خاک درش چه اناالم چون جانش عزیز دارم از بیم تا بر من دل شده بگریه</p>

	<p>یک یار درین زمان نیابم جز دیده خونقشان نیابم چون لقمه خبزا سخوان نیابم نقدی چو درین دکان نیابم چو پیاره چو زردبان نیابم</p>	<p>تا یک نفس مرا بود یار یاری ده خوشترین برین حال برخوان جهان چه نمی شنیم بی حاصل ازین کان بخیریم خواهم که رسم بیام عالم</p>	
		<p>خواهم که کسب ز چه عراقی افسوس که ریمان نیابم</p>	
<p>در چشم نکورویان زیبا همه او دیدم و ندر نظر دامتق عذرا همه او دیدم یاری ده بی یاران هر جا همه او دیدم مقصود من بر نعم زاشیا همه او دیدم او بود همه او بس تنها همه او دیدم نی اجمله همه او بین زیا همه او دیدم او بود گلستانها صحرا همه او دیدم کاندر خم و پیمان پیدای همه او دیدم می بوی گل و سوسن کاینها همه او دیدم</p>		<p>در حسن رخ خوبان پیدا همه او دیدم در دیده هر عاشق او بود همه لائق دلداران و انکاران غمخوار جگر خواران مطلوب دل در هم او یافتیم از عالم دیدیم همه پیشش پس جز دست ندیدیم کس آرام دل ننگین جز دست کسی نگزین دیدیم گلستانها صحرا و بیابانها بان ای دل دیوانه بخبرام بخیانه در میکده و گلشن بنیوش می روشن</p>	
		<p>در میکده ساقی شومی در کس و باقی شو جویای عراقی شو کورا همه او دیدم</p>	
<p>باز نامی رخ که شد بی تو تباہ حال من عشوه ده که میدهم بجز تو گوشتال من عمر شد و نمیشود نقش تو از خیال من طعنه زنی که نیستی شیفته جمال من چاره من بکن محبوبی بچی زوال من</p>		<p>باز رخ جانفزای تو گشته حجتہ فال من ناز مکن که میکنی جان من آرزوی تو رفت دل نمیرود آرزو سے تو از دلم ز آرزوی جمال تو نیست مرا ز خود خبر باز مگر که میکشد بی تو مرا فراق تو</p>	

بر سر خوان صل تو مزج صفت بیدید
آه اگر سوخته آتش هجر بال من

آمد می بید گمت هر نفسی هزار بار
گرینه عراقی آمدی سدره صال من

<p>مان بجز رشو از ره غمزه شنج و تنگشان میچ اثر نمی کند در دل همچو تنگشان ابر و چون کمان غمزه چون خدیگشان تا که برین صفت بود دل که بر بزرگشان در دل است چون شکر عقبه چون سنگشان از دل دست ما نشان چشم در مان تنگشان دولت بی ثبات شان خج بی بید رنگشان ز آنکه چو برق بگذر دولت صلح و جنگشان</p>	<p>ماه رخا که داد عشق عارض لا در رنگشان ناله زار عاشقان اشک چو خون بید لا با دل ریش عاشقان چ که چها همیکند از لطف خال مخط وانه و دام که زده با چو شکر گداخته ز آب غم و عجب تر آنکه بیش میرین حال من ز آنکه بشرح میدید نغم منحور ایدل از بود روز می چو در گل ابر صفت مریز اشک از بی حوصل شان هجر</p>
---	---

جان عراقی از جهان گشت ملول من خرمین
کآهوا ورمید از ان عادت چرن پلنگشان

<p>تن هجران تو در دام تو دوان در کف صد گونه بیدام تو دوان لب به بستم دیده بکشام تو دوان بر در لطفت فرستادم تو دوان از طلب اکنون با تمام تو دوان بر در امیدت افتادم تو دوان برنج است ایدوست بنیام تو دوان خود میبر نامم که من یادم تو دوان یهم باند و همی کین شام تو دوان</p>	<p>در کف جور تو افتادم تو دوان الغیث ای دست کردت جفا بر امید آنکه بنیم روس تو دل که از دیدار تو محروم مانده سالمما جستم ندیدم روی تو چون نیم مید ز امید بهی میگد از دتا بش هجرت مرا گر ز نام من همی تنگ آیدت در بیدانی که شام زانندت</p>
--	--

چند نام چون عراقی از گمت

روز و شب در سوز و فریاد تو دوان	
<p>رفت کار دل دست اکنون تو دوان دست و پائی سیزوم تا بود جان شدن بچاره از دست جفات رفت عمری کآدمی کاری رسن نیک نو میدم ز مهید بهی منکه از شادی زدیدم رنگت بو</p>	<p>جان امید اندر تو بست اکنون تو دوان شد در بغا دل ز دست اکنون تو دوان زیر پای بجز بست اکنون تو دوان چونکه عمر ز پشت اکنون تو دوان حالم از بد بدتر بست اکنون تو دوان خار عمر در دل شکست اکنون تو دوان</p>
چون عراقی را ندادی ره بخورد گری شد خود پرست اکنون تو دوان	
<p>مقصود دل عاشق شیدا همه اودان بنیائی هر دیده بنیا همه اودین در سینه هر عجزه نپسان همه اودین یاری ده محنت زده شناس جز او کس هر چیز که دانی همه اودان که همه اوست در هیچ پس و پیش جب و زنت بینی</p>	<p>مطلوب تن و اموق و عذرا همه اودان زیبائی هر چهره زیبا همه اودان در دیده هر دل شده تنها همه اودان فریاد پس بکس و تنها همه اودان با هیچ مردان در دو جهان با همه اودان پیش و پس و اس و چپ و بالا همه اودان</p>
در آرزوی هست بجز دوست ترا هیچ مقصود عراقی و تنها همه اودان	
<p>بگذرای غافل ز یاد این بر آن تا فراموشت نگردد و غیر حق چون فراموشت شد آنچه دون او خود نیاید چاشنی ذکر و دست چون ز خود در زباده خویش شد بگذری از ذکر اسما و صفات</p>	<p>یا دهن گن تا بمانی جاودان در حقیقت نیستی در گردان ذا کرمی گریه بجنبانی زبان یا کفنه یا دخور و سود زبان شاهد مذکور کردی بگمان چون شود مذکور جانب اعیان</p>

<p>نایدت یاد از دول جهان رویان در جمال الایزالی بی نشان خود کسی خود را نخواهد آزیان برگشتی دل را زیاد این جان تا تو یاد آری ز جاده خان جان</p>	<p>تو گویا وقت را فرو گیر و دنیا که واله و مده موش کردی نفس هر چه خواهی از زمان بانی از انجین دولت نیابی تو مگر یاد ناید هیچ گونه حق ترا</p>
--	--

ای عراقی یاد غیری او کین
تا مگر یادت کند با دیگران

<p>بخوبی جز تو در عالم نظر کردن توان ز ملک خویش سلطان را بدر کردن توان قضای آسمانی را در کردن توان از ان معنی رقیبان اخبر کردن توان بجایان پیش تیرا سپر کردن توان ز تیر غمزه مستت حذر کردن توان که خون بکینا بی را حذر کردن توان</p>	<p>فکار از سر کویت گذر کردن توان چو آمد در دل تنگم غم تو شد امان مرا این دستی با تو قضای آسمانی بود چو با از روی تو چشمم به نیسانی منجم چو چشمم غم زینش زهر گمانی بود که رفتم خود که بجزیم ز دام زلف دلگیت نگونی چشمم مست را که خون من همی ریزد</p>
--	---

بگو با غمزه شوخت که رسوا می جهانم کرد
به پیران سر عراقی را سر کردن توان

<p>ز جان کیدوست عمر تو جدا کردن توان شد آذر از سر کویت را کردن توان بگو بقیه چنین دردی دو که در این توان کنون عمری کفایت شد قضا کردن توان که خبر شیر رخ جانم از یاد کردن توان که با کیت رنگ کویت جانم کردن توان</p>	<p>ز دل جانان غم عشقت را کردن توان اگر صد با هم هر روزی برانی از بر خویشم مرا در دیت دور از تو بنزدت در نش در نیارفت عمر من ندیدم یک نفس دیت رسید از غم لب جانم رخ نما جان جان چگونه با تو حال خود که لطف با تو خود کردید</p>
---	---

عراقی که بدو گاهت
عاشقان آمد

	در خود را بروی او فرا کردن توان نتوان	
<p>از فرافش سخت زارم الغیث ایروستان نگه دروین نگارم الغیث ایروستان زانکه او را دوست دارم الغیث ایروستان بنگید اکنون چه خواهم الغیث ایروستان زیره نه گاهی برآرم الغیث ایروستان بچنین باریست یارم الغیث ایروستان نغم فرستد یار گارم الغیث ایروستان کز فرافش سوگوارم الغیث ایروستان</p>	<p>بتلاسی سحر یارم الغیث ایروستان می طیم چون مرغ بسمل در میان خاک خون از فراق خویش همچون دشمنانم میکشد و دیده آخر که چون بودم غمخیز در گمش نقصتها و نامرادی نمیکشتم از دست او مایه ناز در از من مسکین نبرد حال من جان فرستم تحفه نزد یار نپذیرد از من باز پرسد از من بیچاره ماتم زده</p>	
	<p>یار من باشید کز رنگ عراقی وار هم کز نیی او شرمسارم الغیث ایروستان</p>	
<p>جان دل در باختن بر روی جانان بستن ساختن با در پس بر روی دربان بستن از حیات خود مملوم چند از میان بستن مرگ خوشتر با چنین با درم سحران بستن نزد تو مردون به از تو دور و حیران بستن در میان خاک دغون اقصان خیزان بستن بیدلان زانگ باشد مقبوعا جان بستن</p>	<p>عاشقی دانی چه باشی بی دل جان بستن سوخستن از عشق و خویش بودن با من بستن تاکی از سحران جانان ناله وزاری کنم پس مرا از زندگانی مرگ گویا جان هم ای ز جانم خوشتر بیایا بر تو افشانم درون بر سر کوی تو خوش بار بار بوی صل تو از خودم دور افکن و انگاه گویی خوشتری</p>	
	<p>آن عراقی جان بجانان ده که انجانی مکن بیش ازین بی روی خوب یازم توان بستن</p>	
<p>که بتیوز از چنان شد که من بگویم چون چنانکه هر که ببیند بر او بگیرد خون قتاده خوار و خجل در کف زمانه زبون</p>	<p>بر پس از دم آخر چه دل که قطره خون ببین که پیش تو در خون دل همی غلطد بمانده بی رخ زیبای دوست دشمن کام</p>	

ببین

نه پای آنکه ز پیش فراق بگریزد کنون چه چاره که کار دلم ز چاره گذشت طبیب است کشید از علاج درد دلم	نه دست آنکه ز دست بلا شود بیرون گذشت آب چو از سر چه بود چاره کنون چه سود در دوا جل را علاج یا معجون
---	---

علاج درد عراقی بجز تو کس نکند
توئی که زنده کنی مرده را به کن فیکون

ای حسن تو بی پایان آخر چه جالت این رویت چو شود پیدا ابدال شود شیرا سنت چو بیرون تا زد عالم سپر اندازد عشقت سپه انگیز و خون دل ما ریزد در دل چو کنی منزل هم جان بری هم دل وصلت تبر از هجران درد تو به از دربان میدان دل تا ننگ قدر تو فراخ آهنگ از عکس رخ روشن آینه کنی گلشن عقل از همه نیکار و نقشت بخیمال آرد جان از چه نسی کوشد در عشق تو سحر و شد زلت تو کند افکند و افکند دلم در بند آن دل که بگوی تو می بود به بوسه تو	در وصف تو ام حیران آخر چه کمالست این ای حسن رخت زیبا آخر چه جالت این هستی همه در بازو آخر چه جالت این زین قطره چه بر خیزد آخر چه قتالت این از توجیه مرا حاصل آخر چه وصالست این منع توبه از احسان آخر چه نوالست این ای هر دو جهان جنگ آخر چه محالست این ای مردم چشم من آخر چه مثالست این کی تاب رخت دارو آخر چه خیالست این کی جام لبث نوشد آخر چه مجالست این در سلسله کشد پاندا آخر چه عقالت این خون گشت ز غم می تو آخر چه حصالست این
--	---

با جان من مسکین چه باز کنی چندین
حال دل من می بین آخر چه حالست این

ای یار بیا و یاری کن آخر بندگ در تو بودم ای نیک ز من همه بد آید بر عاشق خود مگیر خورده	رنجه شود و غمگاری کن یا دم کن و حق گذاری کن نیکه کن و بر دباری کن اید دست بزرگواری کن
---	--

رو بر در یار زار می کن	ای دل چو ترافت ساز این کار
ای بخت بموسے بر عراقی وسے دیدہ تو نیز یاری کن	
<p>بچه عذیر جان بخشم بد چشم تنگ او من بچه حیلہ دستا نام دل جو در جنگ او من پس ازین مگر چه سازم برف خدنگ او من بچه حیلہ جان بر آرم ز دم ننگ او من خبری ز بوی زلفش اثری ز رنگ او من پخشیدہ طم شکر ز دہان تنگ او من بخورم بوی لکش شکر شنگ او من</p>	<p>چه کنم کہ دل نسا ز دم بدن خدنگ او من بکند ام دل تو نام کہ تن از غمش بر نام جو خدنگ غمزه او دل و جان و سینه خون چو ننگ بختش و ز جهان بدم فرورد دل درین بلاد و دم بامید آنکہ یا بم ز غمش و دیدہ غم و ز دید رنگ او من لب او شکر بر آمد غم عشق او شکرنگ</p>
<p>بتاب گفت عراقی سر و وصل او ندارم همہ عمر صلح کردم بعتاب جنگ او من</p>	
<p>رخ مگردان از من مسکین کن از فراقت دیدہ ام غم من کن خستگی و غم من می بین کن ای نصیبم زان لب شیرین کن بس کن و بر من جفا چندین کن گر نمی گوئی دعا نفرین کن من خواهم آن کنی و این کن دل فدای تست قصد دین کن</p>	<p>بی زنت جہانم دلم علی کن خود ز عشقت سینه ام خون کرده بر من مسکین ستم تانے کنی هر چه میخواهی بکن بر من سزا چیت نام از جفا و جور تو بر من خسته کہ رنجور تو ام خواه با من لطف کن خج اهی جفا در همه عالم مراد من و دلیت</p>
<p>با عراقی گرفتار بے میکنی از طریق مهر کن از کین کن</p>	
<p>چشم از هجران خود گریان کن</p>	<p>با هر دیار رخ زمین مپان کن</p>

نوروزی

ز آرزوی وی خود زارم مدار از من سکین مبر کی بارگه بیکسی را بیدل و بیجان مدار گر گنا سه کرده ام از من بد هر چه آنکس در جهان پاکس نکند با من بیچاره هر دم آن من	وز فراق خود مرا بیجان کن من ندارم طاقت هجران کن منافسه را بی سرو سامان کن خوشی تن را گو مرا تاوان کن با من بیچاره هر دم آن من
---	---

با عراقی غریب خسته دل
هر چه از جور و جفا بتوان کن

تا توانی هیچ در مانم مکن ریج من می بین و فریادم مرا جز بدبشنام و جانا نام مبر گر سخواهی کشتنم از تیغ غم در بران غمی که زیزی آن من گر گناهی کردم از من غم مکن	همی چگونه چاره جانم مکن در دمن میدان دریا نام مکن جز بدرد و غصه دریا نام مکن بستلای درو هجرانم مکن جز به تیغ خویش قمر نام مکن در خطای رفت تاوانم مکن
---	---

با عراقی خود مگو درد فراق
لیک با من گو دریا نام مکن

چو دل ز داره عقل و فم ش بیرون کسی که خاک درت دوست ز جان دارد دل که از سر سودا به در می شد دل که حلقه بگوش در تو شد و فروش چو رایگان شده آب حیات در جوی	بپرس از دلم آخر که چون شد آن مجنون چگونه جای دگر باشدش قرار و سکون چو حلقه بین که با ندرت بر در تو کنون که هیچ قدر ندارد و بهای قطره خون حیرا بود دل مسکین چو ریگ در همچون
--	--

دل عراقی اگر چه هزار گونه بکشت
ولی ز مهر تو هرگز نه گشت دیگرگون

ای دل و جان عاشقان شفیقه تقای تو	سر نه چشم بیدلان خاک در سراسی تو
----------------------------------	----------------------------------

<p>مرحم جان خستگان لعل حیات بخش تو در سوز زلف وصال تو رفت دل همه جان دست تهنی بدر گمت آمده ام امیدوار آئینه دل مراد و شنی ده از نظر جام جهان نای من روی طرب نزاریست آرزو من از جهان دیدن می خوبت کام دلم ز لب بده در عده پیشم که مرده</p>	<p>وام دل شکستگان طره دلربایی تو کیت که نیت در جهان عاشق مبتلای تو لطف کن از چه نیستم در زور کبر یایی تو بو که به بنم اندر و طلعت دلگشای تو گر چه حقیقت تو نیت جام جهان نای تو رخ بنا که سوختم ز آرزو سلفای تو زانکه وفای کنی کند عمر من و وفای تو</p>
---	--

نیست عجب اگر شود زنده عراقی از لببت
 کتاب حیات میخکد از لب جانفرا س تو

<p>ای دل جهان عاشقان شایسته جمال تو کام دل شکستگان دیدن روت هر زمان دست تهنی بدر گمت آمده ام امیدوار خود بدر چشم من شبی خواب گذرانیکند من بنم تو فغانم شا و بدر تو از آنکه تو بجال شادمان پیخبر از غم و س ناز ز صد بدر مبر باز نگردد در خور است</p>	<p>به پیش روان بیدلان سوخته جمال تو راحت جان خستگان یافتن وصال تو روی نهاده بر درت منتظر نوال تو در زنجواب دیدمی بو که شبی خیال تو حیفت بود چون منی دولت اتصال تو من شده پایمال غم از پی گو شمال تو ناز ترا نیاز من چشم مرا جبال تو</p>
---	---

بس که کشیده ناز تو مرد عراقی از غمت
 چند کشت تو خود بگو خسته دلی دلال تو

<p>ای همه میل دل من سوی تو ز گسستت ر بود عقل من آدمم در کوی امید تو یاز بر سر میدان جان بازی لم من جگر فسیده بز خاک در</p>	<p>قبله جانم خشم ابروی تو برده خوابم ز گس جادوی تو تا مگر بنیم رخ نیکوی تو در خم جوگان زلفت گوی تو آب حیوان رایگان بر جوی تو</p>
--	--

<p>باز گریزم نا امید از کوی تو من ندایم طاققت بازوی تو تا مگر یابم زمانه بوسه تو چشم امیدم بمانده سوی تو چون فروماندم ز حبت و جوی تو ناشده یک خطه همزانی تو از نسیم جان فرای موی تو</p>	<p>ای امید من واداری کمن لطف کن دست جزار من روز گاری بوده ام بر گوشت تا مگر بنیم دمی رنگ خست بر من مسکین عاجز رحم کن در غم تو روزگارم شد ریغ هم شام جانم آخر خوش شود</p>
<p>خود عراقی جان شیرین کی دهم تا بکام دل ز بند روسه تو</p>	
<p>جمله ترکان جهان هندوی تو خوشتر از ماه تمام آن روی تو بامدادان طلعت نیکوی تو از گل و گلزار عالم بوی تو و آب حیوان را یگان جوی تو تا چه خواهد کرد با ما خوبی تو بر سر آیم عاقبت چون بوی تو چون نهان شد در خم گیسوی تو</p>	<p>ترک من ای من غلام روی تو لعل تو شیرین تر از آب حیات خرم آن عاشق که بنید آشکا فرنج آن بیدل که یابد هر سحر حیف نبود با چنین تشنه جگر غزوه خوشخوار تو کرد آنچه کرد من چو سر در پای تو انداختم هم به بند جان جمال تو عیان</p>
<p>هر زمان جای دگر بی گم کنی تا عراقی ره نیابد سوی تو</p>	
<p>بیارگشته به نشو و جز بوی تو باری چگونه میطلبد آرزو تو بنمای رخ که جان بد هم پیش روی تو گر بمانتی نسیم گلستان کوه تو</p>	<p>ای آرزوی جانم و دل آرزوی تو باری بپرس حال دل ناتوان من از آرزوی روی تو جانم بلب رسید حال دل ضعیف چنین زار کی شدی</p>

از لطف تو سز که کنون دستگیریش
چون باز مانده است از آن بستجوی تو

ساقی قدح می مغان کو باشاد و شمع در خرابات در صومعه چند زهد و زیم چون بلبل بی نوا چه باشیم مارا چه ز بانغ و بوے گلزار با دل گفتیم مرا نکوئے آن جان جهان کجاست آخر گر با خبری از و نشان جست در یافته از و نشانے با هم بودیم روز کے چند دل گفت هر آنچه کس بود با این همه جدید میکنم هم	مطرب غزلی تر روان کو عیش خویش و عمر جاودان کو صحرا و گل و سمن مغان کو بوی خوش بانغ و بوستان کو بوی سز لطف و لستان کو کان یار لطیف مهربان کو وان آرزو همه جهان کو در نجیبی از و نشان کو خوننا به چشم خون نشان کو آن عیش کجا و آن زمان کو از وی چه نشان هم که آن کو باشد که دمی شود مینان کو
--	---

خواهد که فدا کند عراقی
جان در ره او و لیک جان کو

از مونس نغمه ساز جان کو حیران همه مانده ایم و داله ای دل شده دم فزون عشقش در یافت ز عشق بوئے در همچو من از فراق زاری	وان شاهد جان نفس جان کو کان یار لطیف مهربان کو گر عاشق صادق نشان کو خوننا به چشم خون نشان کو دخسته جان ناتوان کو
--	--

ای دل بنگر سو عراقی
جان در ره او و لیک جان کو

<p>مطرب غزل تر روان کو وان راحت جان ناتوان کو آن صیقل غمزدای جان کو مخمر میسم می مغان کو آن زاپہ خشک جانفشان کو ترک بدونیک دسوز آن کو جان و دل دیدہ در میان کو</p>	<p>ساتی قحج مے مغان کو آن مونس دل کجاست آخر آئینہ سینہ زنگ غم خورد از زہد و صلاح توبہ کر دم اسباب طرب ہمہ میاست کہ زہد توفیقیت جملہ تروید در از دو جهان گران گرفتگی</p>
<p>در سبب سری زردین عراقی ز نار سجاے طیلان کو</p>	
<p>عقدا چگونه گنج در کج آسشیانہ بستان مر از خود با نوزان چشم جادوانہ بنما قمارے راراه تمسار خانہ تا جان نہدی جو خرقہ شکرانہ در میانہ بر ہم ز نوز ہستی نیک و بد زمانہ با محرمی موافق با ہمدے یگانہ برکت می صبوچی در سر می شبانہ مطرب سر و گفنتہ ہر دم دگر ترانہ نغمہ خروش متان دگیر ہمہ فسانہ نمخانہ عشق باقی باقی ہمہ بہسانہ او در کنار دانگہ من رفتہ از میانہ اوازہ شنیدہ از زخمہ چغانہ پیانہ ہم لب او باقی ہمہ بہسانہ</p>	<p>در صومعہ نہ گنج در نند شرابخانہ ساتی بیک کر شمدہ بشکن ہزار توبہ رہ دہ قلندری را در بزم درد نوشان تا بشکند جو توبہ بہرت کہ می پستد فارغ شود ز ہستی و زنگ خود پرستی چہ خوش بود صبوچی در حالت جنون خوش آوردہ روی در روی باشاہ شکر لب ساتی شراب دادہ ہر خطہ از دگر جام بادہ حدیث جانان دگیر ہمہ حکایت نظارہ روی ساتی نظارگی عوائت آیا بود کہ بخت یک شب بجزاب بیند در جام بادہ دیدہ عکس جمال ساتی میخانہ حسن ساتی میخوارہ چشم مستش</p>
<p>در دیدہ حک عراقی جام شراب ساتی</p>	

جله ملکیت و احوال بنید یکی دو گانه	
<p>ای جمالت برقع از رخ ناگهان انداخته عشق رویت رسته خیزی از زمین انگینخته چشم تو از تاب رویت آتشی افروخته رومی نموده جمالت باز نهان کرده رخ ویدن رویت که درینیه تنامی دست چند باشی بیدلی در آرزوی روی تو لی تو عجم شد در بغاوه چه حاصل آن مرا مانده ام در چاه حیران پای در نبال پای</p>	<p>عالمی در شور و شوری در جهان انداخته آرزویت غلغلی در آسمان انداخته چون سپندی جان مشتاقان بران انداخته در دل بیچارگان شور و نغان انداخته آرزوی در دل این ناتوان انداخته بر سر کوی تو سر بر آستان انداخته باز ناید شد چو تیری از کمان انداخته دست در کام نهنگ جان ستان انداخته</p>
<p>بسیج سینه باز در حلق عراقی ناگهان جذبها سے دلربایت ریمان انداخته</p>	
<p>ای راحت روح هر شسته بر جان من شسته رحم آرد پوسته ز غم شسته بودم بار غم تو شاکسته پشتم بر سنگ مزین تو تو شسته ما ای تیر غمت رسیده بر دل بے لطف تو که درست گرد آمد بدرت ندید رویت در کوسے تو جان برد و گریبار</p>	<p>بخشای بلطف بر شاکسته کاشکته ترم زهر شاکسته این محظه شدم تبر شاکسته تو رخ ز شاکسته بر شاکسته بے قدر شود گهر شاکسته پیکان تو در جگ شاکسته جانان دل من بستر شاکسته زان شد دل من کز شاکسته آن مرغک بال و پر شاکسته</p>
<p>دل بنده نست در همه حال گر غمزه است و گری شاکسته</p>	
<p>سر عشقت کس تواند گفت نم</p>	<p>در وصف کس تواند سفت نم</p>

<p>هیچ بیدل را گلی بشگفت نه خاک درگاهت تو اندر زفت نه آفتاب از زره رخ نهفت نه اندران بودم که نخرت گفت نه هیچکس از نخت چندین نخت نه</p>	<p>از گلستان جمال دلکشات دیده ز گس بجاروب مژه پیش غورشید زخت چون مژه ام حلقه در میزدم گفتی در اسه آخر این نخت مرا بیدار کن</p>
<p>لطف کن بی تو عراقی طاق ماند ای بخوبی در جهان نخت نه</p>	
<p>کما دازد مرغ خوش الحان صبحگاه خوش نغمه ایست نغمه ستان صبحگاه زبید که باز شد درستان صبحگاه بادی که می وزد ز گلستان صبحگاه نقد است این نم آن همه بر خوان صبحگاه غم منیر بان دما همه همان صبحگاه خوشبو کند بخور تو ایوان صبحگاه خوشبو نشد نسیم گل افشان صبحگاه کوه مکن دورست ز دمان صبحگاه می سنج نقد خویش بمنیران صبحگاه صبح امید نوز گریبان صبحگاه انداز پیش مرغ خوش الحان صبحگاه</p>	<p>جانان در مید بومی گلستان صبحگاه خوش نغمه ایست نغمه مرغان صبحگاه وقتی خوش است مرغ دل از نغمه زند از صد نسیم گلشن فردوس خوشتر است در خلد هر چه نسیه ترا دعه داده ام خوش مجلسی است در دندیم و در مرغ باز جانان بخور ساز درین بزم تا مگر تا ز آتش فراق دل عاشقی بسوزد خواهی جو صبح سزگر گریبان بر آورد باشد که قلب ناسره تو سره شود دمان صبح گیر مگر سر بر آورد چون دانه دل تو که چون جو ز غم شد است</p>
<p>شب نغمه ماند بخت عراقی از ان سلب محروم شد از روح فسرادان صبحگاه</p>	
<p>وصال تو مهوس عاشقان شیدانی بنیسر خویش چنانکه روی نمائی</p>	<p>ز بی جمال تو رشک تبار نغمانی بدین صفت که توئی بر جمال خود عاشق</p>

<p>حجاب روی تو هم تست در همه عالم به که حسی نگر صورت تو سے بنیم همه جهان تو می بنیم و عجب نبود ز رشک ما نشناسد که ترا مردم ترا چگونه توان یافت در تو خود که رسد</p>	<p>نهانی از همه عالم ز بس که پیدایی ازین میان همه در چشم من تو می آئی توئی از آنکه مراد در دیده بینایی جمال خود بلباس و گر بیارائی که هر نفس بدگر منزل و در گر جایی</p>
---	---

عسراقی از پی تو در بدر همیشه بود
 تو خود مقیم درون دلش بودی

<p>بود آیا که خسروان ز دم با زانی نظری کن که بجان آدم از دل تنگی گفت بودی که پیام جو بجان آئی تو بسکه سودای سز زلفت تو چشمت بخیال همه عالم تو می بنیم و این نیست کجیب پیش ازین در دل من گردگری میگوید جز تو اندر نظرم هیچ کس نمی آید</p>	<p>گره از کار زور بسته ما کشتائی گذری کن که خیالی شدم از تنهائی من بجان آدم اکنون تو چرا می آئی عاقبت چون سز زلفت تو شدم شیدائی بکه بنیم که توئی چشم مرا بینائی جز ترا نیست کنون در دل من کنجائی وین عجب تر که تو خود روی کس ننمائی</p>
--	---

گفتی از لب بد هم کام عرانی روزی
 وقت آنست که آن وعده وفا فرمائی

<p>بشراره قلندر بزبان احرافینائی قند می مغسانه بمن آرتا بنوشتم می ناب اگر نباشد بمن آرد و تیره کم خانقه که فتم سه مصلحت ندارم نه ز روزنه سیم دارم نه دل و نه دین دنیا نیم اهل زبده که تقوی بمن آرتا غرمی تو مرا شراب درده که ز توبه توبه کردم</p>	<p>که نماند پیش ما را سر زبده و پار سالی که در گماند ما را سر توبه ریائی که ز در و تیره یا بد دل و دیده روشنائی قند شراب پر کن بمن آرتا پد پائی منم و حرفت کجخی و نواکے بنیوائی که بصدق توبه کردم ز عبادت ریائی ز صلاح خود بدیدیم همه لاف خود نمائی</p>
---	---

<p>چو تبرک خود گرفتیم چه وصال و چه جدائی چو بیدارم چه گذشتم همه یا نفتم و غنائی بمن شکسته دل گو که چگونه کجائی که برو تو خود که باشی که درون کعبه آئی</p>	<p>چو زیاده است گشتم چه کلیسا و چه کعبه به قمارخانه رفتم همه پاکباز دیدم چو شکست تو بر من بشکن تو عهد با کعبه بطولان کعبه رفتم بحرم بر هم نذران</p>
--	--

در در میر میزدم سر ز درون نذران
که بیایا عراقی تو ز خاصگان مائی

<p>نماند بر امیش ازین شکیبائی بیا که بی تو نذار دو دیده بینائی بسوخت برین مسکین دل تماشائی ترا چه غم که تو خود کرده به تنهائی یکه نماند اگر خود جمال بنائی روان نشاند بر روی تو ز شیدائی بپرستی دل بچاره برون آئی مگر که رحمت آید برو به بخشائی</p>	<p>بیا که بی تو بجان آدم ز تنهائی بیا که بی تو در راه حق نیاید ز بس که بر سر کوی تو ناله کاروم اگر جهان چه زیر ز بر شود ز غمت ندیده روی تو ز شوق عالمی مرده نه پسره پرده بر انداز تا سر انداز به پرده در چه نشینی چه باشد از شی نماند که بدل خسته شکسته و سله</p>
--	--

دل عراقی بچاره آرزو مند است
امید بسته که ناگه نقاب بکشائی

<p>بسیان را جمال بنائی خستگان را می بخشائی بر سر کوی تو تماشائی در فراقت شدیم سودائی بهمچ باشد که یار ما آئی دل ما را بفسنه بر بانی دل ما را بجان تو می پائی</p>	<p>چه بود که نقاب بکشائی مفسان را نظاره بخشئی عمر باشد در بیغ ناشده ما باوصالت نه بخته سوای چون توان کرد یار می نشوی جان ما را بچهره شاد کنی بیتو ما را نه جان نه دل با</p>
--	---

<p>پرده بردار تا سر اندازیم در بره بر آن که خون بریزی مفسانیم بر درت عاجز</p>	<p>بسر کوی تو ز شدایی غمزه را حکم کن چه می پایی منتظر گشته تا چه فرمایی</p>
<p>چون عراقی امید در بسته تا در بسته بود که بکشائی</p>	

<p>ز اشتیاق تو جانم لب رسید کجائی بگفته که پیام جو جان تو بلب آید منم کنون و یکی جان بیا که بر تو نشانم گذشته عمر و ندیدیم حال خوب تو زوری کجا نشان تو جویم که در جهانت نیام چه خوش بود که زمانی نظر کنی دل من مراز لطف تو آید دست نا امید مگردان</p>	<p>چه باشد ارنج خوبت بدین شکسته نمائی ز در در جان من اکنون لب رسید کجائی جدا مشو ز من امیدم که نیت وقت جدائی مرانه و ندانم که یا کمی و کجائی چگونه روی تو بینم که در خیال خیالی دلم ز غم بر بانی مراز غم بر بانی کامید و از بکوی تو آمدم بگدائی</p>
---	---

فتاده ام چه عراقی همیشه بر در صلت
 بود که این در بسته بلطف باز کشائی

<p>شدم از عشق تو شیدا کجائی همی جویم جو بیت گهر عالم جو تو از حسن در عالم بکنی چرا آنجا که تویی کس را کفر نیست تو پیدائی ولیکن جمله نپان ز عشقت عالمی پر شور و غوغا فتاد اند بر سرم سودا غمی شفت درین دادی خوشخوار از غم تو دل سرگشته حیران مارا</p>	<p>سجان میجو میت جانا کجائی همی جویم ترا هر جا کجائی چه دانم تا که چونی یا کجائی ز که برسم که داند تا کجائی و گر نپان نی پیدا کجائی چه دانم تا درین غوغا کجائی شدم سرگشته زین سودا کجائی باندم بیکس و تنها کجائی نشانی ده ره بی بنا کجائی</p>
--	---

۱۵۶

چو شایسته ای تو شد مسکین عراقی
نگوئی کاخرای شهید کجائی

نذارم بے تو دل خرم کجائی برویت آرزو مند کجائی نیرسی حال این دردم کجائی بنا لم زار کامی هدم کجائی چو یاد آرم رخت هر دم کجائی	نیم بے تو رمی بنیم کجائی بیویت زنده ام هر جا که هستی نیائی تزد این رنجور یکدم چو روی تو نه بنیم هر سحر گاه زمن هر دم بر آید ناله و آه
---	---

در آشاد از درم کن آرزویت
بجان آمد دل پر غم کجائی

کان روی خوبت با ما نمانی هر سو دروازه آخر کجائی پیوسته از ناگنمین جدائی گره دل ما یک دم برائی چند از گزشته جانهار بائی بچاره راحند آزمائی	ای خوشتر از جان آخر کجائی بیتو چنانم کن جان سجانم بیار خود را می ریس که گم جانان چه باشی گزیده عمر تا کی ز غمزه دها کنی خون چون می بری دل باری گمدا
--	--

در بند خویشم سویم مگر کین
باشد که یا بجز از خود درمانی

این چه طفت است لوین چه زیبا سر بر آرد و لم بشیرانے که تو بقیع ز روی کبشائے اندر ابر لطیف پیدائے در نیاید کمال بنیائے کس نه بنید مگر که بنائے	ای ره بوده و لم بر عنائے بیم آنست که تو غم اغشتت از جالت نخل شود خورشید زیر برقع چو آفتاب منیر در جالت لطافت که آن آن ملاحت که حسن رو تر است
---	---

منقطع می شود زیاد مرا	پیش وصف رخ تو گویاے
<p>بیت بی روی تو عراقی را پیش ازین طاقت شکمباے</p>	
<p>درین ره گریه ترک سر بگویی تو جانی و چنان دانی که جسمی توئی در جمله عالم آشکارا نمیدانم چه بیکرانی ز بی رنگی لبت چون نیت رنگی پس در زان چو چاروئی که پیوست ترا تا در درون صد گونه خاست نخستین کم کنند آنگاه جویند بگرد خود بر آیکب را آخر</p>	<p>به بینی کاخچه میجوی خود ادوی تو دریائی و پنداری که جویی جهان آینه است و تو روی چرا پیوسته در بند سبوی ازان در آرزوی رنگ و بوی میان در بسته بهر زفت روی ازین بستان گلی هرگز نه بوی تو کم ناکرده چیزی از که جویی بگرد جمله عالم چند بوی</p>
<p>مراد خود هم از خود باز یابے عراقی گریه ترک خود بگویی</p>	
<p>درین ره گریه ترک خود بگویی کم خود گیر تا جمله تو باشی سر موئی ز تو تا با تو باقیست چو بادریا گرفته آشنائی درین دریا کلیمت شسته گرد ز بهر آب رو یک رو یکن کار چو باقیست انچه میجوی بهر جا تر از رنگی ندادند از خم عشق ز پس نه پا درین ادوی کوه خوار</p>	<p>یقین کرده ترا که تو تو ادوی روان شو سوی دریا زانکه جویی بدین ره در ننگی گریه بوی مجروح شو ز سر بر کش تو دوی اگر کیبار دست از خود بشوی که آنجا آبرو بر زرد روی بهرزه گرد عالم چند بوی ازان در آرزوی رنگ و بوی که ره پرنگ رخ و تو سبوی</p>

درین

درین میدان ہی عوز زخم جو گوی

فتا وہ درخم جو گان چو گوئی
نیابی از خم جو گان رہاے
عراقی تا بترک خود نگوئے

در کوی تو لو لیے کذائی
بر خاک درت گدای مسکین
پیش کہ رود کجا اگر نزد
محرورم چگونہ باز گرد
چشم زرخ تو چشم دار
جانم رلب تو میکند و ام
جز روئے تو ہر زخی کہ دیدم
بستم ہمہ جا ترا ندیدم
دل در سزلت ہر کہ بستم
در آب دو دیدہ غرق گشتم
در آئینہ جهان ندیدم
خود ہر چہ بجز تو در جهان
فی الجملہ ندید دیدہ من
باز آدم از درت دگر بار

آمد بامید مرجبائی
با آنکہ ز رفتہ بود جبائی
از دست نعمت شکستہ یائی
از درگاہ بادشہ گدائی
ہر روم بہ مبارکی تقائی
ہر لحظہ بنا ز کی بقائی
دیدم کہ بنود جز سبائی
جز در دل تنگ خویش جبائی
داوم دل خود با زوہائی
دستم نگرفت آشنائی
جز عکس رخت جہان نمائی
ہست آن چو سراب با صدائی
از تیرگیہ بنان صفائی
یایم مگر از درت عطائی

در گلشن عشق تو عراقی
مرغبت کہ نیستش نواسے

وے دارم چہ دل محنت سراسے
دل مسکین چہ را غمگین نباشد
تن مہجور چون رنجور نہ بود
چگونہ غرق خوننا بہ نباشتم
کہ در وی خوشدلی را نیت جائے
کہ در عالم نیا بد و لہر باے
چہ تاب کوہ دار درشتہ پاسے
کہ دستم سے نگیرد آشناسے

<p>بیسر و دل چو دلدارے نہ بیند ہنالم بلبل آسا چون نیابم ہماندم باز در وادی نھو نھوار نہ دل را جز تھیس پای بندے درین وادی فروشد کار و انہا درین رہ ہر دمے صد خون بزیزند دل من چشم میدارد کزین در</p>	<p>بکا ہر جان چو نبود جانفراے زبانغ دلبران بوئے وفاے نئے بنیم رہے نے نہ رہنہائے نہ جان را جز بہ مسترے دلکشائے کہ کس نہ شنید آواز درائے نیار و رنجتین کس خو نہائے بگوش جانم آید مر حبائے</p>
---	---

تمنا میکنی مسکین عراقی
 کہ در یاد بقا بعد از فناے

<p>نے از تو بمن رسید بوئے اندیشہ ہجر در دناکت سوداے تو در دم فگندہ با آنکہ ز گلشن وصال لیکن شدہ ام با زوشا سودای محال در دماغم</p>	<p>نے وصل تو ام نمود روئے آوینتہ جان من بلوئے ہر لحظہ بتازہ جستجوئے دائم نہ رسد بہ بندہ بوئے بار از تو کم ز آرزوئے انگنیدہ بہر زہ ہای وہوئے</p>
---	--

داوہ سر خویش را عراقی
 زیر خیم زلف تو چو گوئے

<p>سحر کہ بہر در راحت سرائے درون رفتم حرف چند دیدم ہمہ از بچو دی در ہای وہوئے ز رنگ نیستی شان رنگ بونی ز سدرہ بہتر ایشا نہ مقامی نسبت بہ سرخوان قوت</p>	<p>گذر کردم شنیدم مر حبائے ہمہ بہر سبت عشق و دلربائے ہمہ ز آشفگی در ہوی وہائے ز برگ بونیوانی شان نوئے و رای عیش و کرسی تمکائے بہر دو کون در داوہ صدائے</p>
--	---

<p>ازین عالم بجز تن رشتہ پائے ولی ہر یک درین رہ رہنمائے</p>	<p>نظر کردم ندیدم ملک ایشان زحیرت جلگلی گم گشتہ از خود</p>
<p>مرا گفتند حالت چیت گفتہ چہ پرسی حال مسکین گدائے</p>	
<p>نمی یایم نشان دوست جائے نیایم نیز آندم را بقائے گمارد در نفس بر من بوائے نگوید چون شد آخر بقائے نمی یایم خوشی را بیچ جائے کہ چون میسگنی اندر تنگ جائے برون شدی توان بی آشنائے نیا بد جان بیارم شفا سائے نیا رم خواست از وی خوبہائے</p>	<p>بہمی گروم بگرد ہر سر آئے وگر یایم دمی بوی و حاش وگر یکدم بوبلش خوش بر آیم وگر از عشق جانم بر لب آیم خیان تنگ آمد از غم دل کہ در آیم عجب زین محنت و رنج فراوان ازین دریای بی پایان خوشخوار مشامم تا ازان بونی نیاید مرا یاریت گر خونم بریزد</p>
<p>عشش گوید مرا جان در میانہ ازین خوشتر شنیدی ماجرا سائے</p>	
<p>بر خیز سبک کن گرا سبب در یاب حیات جاودائے از وی بچہ عذر باز مائے خدمت برسان چنانکہ دوائے چون خدمت من بدور سائے گوئی بزبان بے زبائے در جوی تو را یگان تو دورائے گر بہتر ازین کنی تو اسائے</p>	<p>ای باد برو اگر تو اسائے بگذر سحری بکوی جانان بارے تو نہ چو من مقید خاک در ادبوس و از مائے دارم تو من توقع اینک گر بیچ مجال نطق یابی ماتشہ و آب زندگائے باما نظر غنایت ایدوست</p>

<p>آن دل کہ بوی تو نبھی میت زندہ شوم از باغ دولت بی تو نفسے نیم خوش و شاد چون میت مرالب تو روزی بنامی رخت کہ جان نشاتم خوشر بود از حیات صد بار بگذار دلم بدست تیمار تقصیر نے کند غم تو با این ہمہ ہم غم تو مارا از یاد لب تو عاشقان را جانہاست فداکہ از لطافت ہر وصف کہ در ضمیرم آید عاجز شدم از بیان صفت حال من ناتوان تو دانی آن دل کہ بوی زندہ می بود تن ماند کفون و نیم جانے بی رو تو نیستم خوش و شاد</p>	<p>انیک ہو داد زندگانے بونی بمشام من رسائے بی من تو خوشی و شادمانے چہ سو در عمر و زندگانے ای آنکہ مرا چو جان نہانے در پیش رخ تو جانفشانے آخر نہ تو در میان آنے غم میخوردم بر ایگانے خوشر ز ہزار شادمانے ہر لحظہ ہزار کامرانے آسایش صد ہزار جانے چون در نگہم و رای آنے زیرا کہ تو برتر از بیانے کہ بہتر ازین کنی توانے انیک ہو داد زندگانے آن ہم جو غمت چنانکہ دانے بی تو چہ خوشی و شادمانے</p>
---	--

بی تو سرزندگی ندارم
بی تو چہ خوشی و شادمانے

<p>چنانم از ہوس لعل شکر تانے امید در سر زلفش بجزیرہ می بندم دوران دلی کہ ندارم ہمیشہ می بلبم بیا کہ بی تو دل من خراب آباد</p>	<p>کہ می بر آیدم از حصہ ہر نفس جانے چگونہ جمع کند خاطرم ریشانی ز تیر غمزدہ او خطہ خطہ پیکانی چنان نمیشود آباد چتر سلطانی</p>
--	---

تو جانی

<p>گمی فتنه سچ تیره که بنزدانے چگونہ رحم کنی بردل مسلمانے شود ز عکس جالت دلم گلستانے</p>	<p>چہ جامی تست دل تنگ من و یوسف چنانکہ چشم خاریت مست خراب زمان مان کہ دلم یاد چہ تو کند</p>
<p>اگر چه چشم عراقی بہتر بی نگردد بجان تو کہ ندارد بخیر تو جانانے</p>	
<p>در ہر خم زلف او گمراہ مسلمانے دوزنا ز لال او والہ شدہ ہر جانے دوزلف لاونیش آویختہ ہر جانے ز تار سبز زلفش در بند ہر ایمانے از معجزہ موسی زلفش شدہ تعبانے صد مجزہ عیسی نمبو دیر بانے چشمش ز سیہ کاری دل بردہ ز گہبانے بہر چہ برد لہا ہر لحظہ بدستانے بگماشتہ از غمزہ ہر گوشہ نگہبانے از ہر نظر تیری وز ہر مژہ پیکانے ہر کس کہ بدید او را والہ شدہ حیرانے زاہد ہم اگر دیدی رہبان شادی آسانے خورشید پرستیدی در در چہ رہبانے چشم گہ افشان شد طبع شکرستانے خاری کہ محل دارد در پیش گلستانے کی پای نہاد حاشا بر مورستیمانے زیر کہ سلیمان شدہ فرماندہ دیوانے</p>	<p>ترسا بچہ شوخی شنگے شکرستانے از صبح جمال او حیرت زدہ ہر عقلے بر لعل شکر بریش آشفتم ہزاران دل چشم خوش مستش اندر پی ہر دینے بر ما کردہ عیسی افزود لبش حلوا ترسا بچہ رعنا از منطق روح افزا لعاش ز شکر خندہ در مردہ میدہ جان عیسی نفسے کہ لب در مردہ دما صد جان تا سیر نیار و دید نظارگی رویش از چشم روان کردہ بہر دل شاقان از دیر برون آمد بر خوبی خود دست شماس رخ او دید خورشید پرستی شد در زانکہ بچشم من صوفی رخ او دیدے یاد لب و دندانش بر خاطر من بگشت جان خواستم افشاندن پیش رخ او دل گر خاک ز پیش گروم ہم پانہند برین زمین پس ز روز علمی بر آدم ازین دیدن</p>
<p>این ہنس کہ عراقی را بینی تو ز نظم و نثر</p>	

در وصف جمال او پرداخته دیوانی	
ای رند قلند کوششش نوشش کس مندیست	انکار همه کم بیش زیرا که دل درویش
مرهم نهند بر ریش از غایت حیرانی	
در دیشور بنشین باخوش سپری شری	شکر ز لبش می چین تا چند ز کفر و دین
در زلف درخ او بین گبری و مسلمان	
گفتم که مگر بستم در دام بلا بستم	دل در سپری بستم که زیاد لبش مستم
چون رفت دل از دستم چه سودیشیانی	
ساقی می مهر انگیز در ساغر جانم ریز	چون بست شوم بر خیز زان طره شمر انگیز
در گردن من آونیز صد گوندریشیانی	
ای ماه صبا بگذر پیش در آن لبر	گو ای دل غم برود چون نیستی اندر خود
بنشین تو و بخون میخور خود را بچه رخانی	
با این همه هم میکوش زهر از کف او مینوش	چون حلقه او در گوش کردی غمش مخروش
چون بخت نه مخروش از خامی نادانی	
در میگرد چون او باش میخواره شود قلند	می میخور و خوش میباش مخروش و لم خوش
جان میجو عراقی باش که طالب جانانی	
چه خوش باشد که دلدارم تو باشی	ندیم و مونس دیارم تو باشی
دل پر درو را در مان تو سازم	شفا کس جان بیارم تو باشی
ز شاد می در همه عالم ننگم	اگر یک لحظه غمخوارم تو باشی
اگر چه سخت دشوار است کارم	شود آسان چو در کارم تو باشی
ندارم مونس در غار گیتی	می آتا مونس غارم تو باشی
اگر جمله جهانم خصم گردند	نترسم چون نگدارم تو باشی
بسی نامم چو بلبل هر سحر گاه	بجو که آنکه گلزارم تو باشی
چو گویم وصف حسن ماه روی	غرض زان زلف و رخسارم تو باشی

اگر نام تو گویم و در نگویم	مراد از جمله گفتارم تو باشی
----------------------------	-----------------------------

انسان دل در تو بندم چون مرا	که میخواهم که دلدارم تو باشی
-----------------------------	------------------------------

نگار او وقت آن آمد که یکدم زان من باشی دلم آنگاه خوش گردد که تو دلدار من گزینی بغم زان شاد می گردم که تو غمخوار من گردی بسا خون جگر جاناکه بر خون غمت خورم منم و ایتم ترا خواند آن توئی خواهان خود و ایم همه زان خودی جانان از آن کس نبرداری اگر تو زان من باشی ازین و آن نمیدانم ز روزی آن زمان ترسم که جز تو مالک بنیم فلک پیشم زمین بوسه چو من خاک رت بوم	دلم بنیویجان آمد بیاتاجان من باشی مرا جان آن زمان باشد که تو جانان من باشی ازان با درو میازم که تو در مان من باشی بیوی آنکه یکباره تو هم همان من باشی مرا آن نخت کی باشد که تو خواند آن من باشی چه باشد ای زجان خوشتر که یکدم زان من باشی ز کفر آخر حیرت رسم حو تو ایمان من باشی بهشت آنگاه خوش باشد که تو خواند آن من باشی ملک پیشم کم بندر چو تو سلطان من باشی
--	--

عرانی پس محب بنود اگر در من شود حیران	چو خود را بنگری در من توام حیران من باشی
---------------------------------------	--

خوشا دردی که در یانش تو باشی خوشا چشمی که رخسار تو بیند خوشی و خسر می و کامرانی چه خوش باشد دل امیدوار همه شادی و عشرت شد آید گل و گلزار نماید خوش کسی را چه پاک آید ز کس آنکه او را می پس از کفر و از ایمان کسی را مشو پنهان ازان والد که درم	خوشا رانی که یایانش تو باشی خوشا جانی که جانانش تو باشی کسی خواهد که خواندانش تو باشی که امید دل جانانش تو باشی دران خانه که مهانش تو باشی که گلزار و گلستانش تو باشی نگهدار و نگهبانش تو باشی که هم کفر و هم ایمانش تو باشی همه پدید و پنهانش تو باشی
--	--

عراقی طالب در دست دریم
میوی آنکه در دانش تو باشی

<p>تا چند عشق با زیم بروی هر نگاری از گلشن جمالت خاریت حسنخوبان خواهی که همچو زلفت عالم مہم بر آید در پرده چند باشی بر در برقع از رخ در انتظار و صلت جانم رسید بربلب آن خوشدلی کجا شد در آن سخت کو که مارا مارا ز ہم جدا کرد ایام ورنه مارا</p>	<p>چون میشویم عاشق بر چہرہ تو بارے میکن کسی کزان گل قلع شود بخارے بنمای عاشقان را از طرہ تو بارے تا روی تو بہ بنید یکدم امیدوارے از وصل تو چه حاصل مارا جز انتظارے دیدار منہمودے ہر روز یکدوبارے با دولت و صالت خوش بود روزگارے</p>
---	---

جام جهان نہایت نہایتی عراقی
اندر رخت بہ بنید رخسار ہر نگارے

<p>ای دل نبشیں جو سو گوارے ای دل تو بیارانشک خنن دی جان شباب بر در دست گر آدہ ام بدر گہ تو گر تو نہ پذیر می آیت دوست نومید چگونہ باز گرد یاد آرز من کہ بودم آخر چون از تو جدا فگندم ایام بی روی تو ہر گلے کہ دیدم بی بوی خوشت نیاید خوش بی دوست کہ خوش آید آخر واکنونکہ ز جہلگی رسیدم</p>	<p>کمان رفت کہ آید از تو کارے بیکار چہ ماندہ تو بارے چون نیست جزاوت میج یارے تا در نگہری بدو ستارے در رو کنی انیت خاکسارے از در گہ تو امیدوارے در بندگیے تو روزگارے نا کام شدم بہر دیارے در دیدہ من خلیہ خارے بومی خوش بیج نو بہارے بومی گل در رنگ لالہ زارے بی روی تو نیستم قرارے</p>
---	--

شربت

در گرون من فتاده بارے	در یاب کہ مانده ام برہ دور
	آفتاب کہ بار بس گرانست مانا کہ عراقی ست یارے
بیاید برور وصل تو بارے بکام دل رسد امیدوارے کہ دشمن کام گرو دوستدارے ندارد جز غم تو نمکسارے بجز غم خوردن اور انیت کارے کہ بیچارہ نراند جز تو یارے ندارم از تو جز غم یادگارے ز محنت دارم کی بار بارے	نگار کے بود کا میدوارے چہ خوش باشد کہ بعد از نا امید بدہ کام ولم بگذار جاننا ولی دارم گرفتار غم تو چنین خود حال دل با غم کہ گوی بیا ایجان دل را یارے کن بر غم شادم از ان کا نذر وقت چہ خوش باشد کہ جان من کی
	عراقی راز غم جان بر لب آمد چہ میخواید غمت از دلفکارے
کو را بجز از تو نیت یارے خجالت زده گناہکارے وز کرده خویش شرمسارے وز دوست بمانده روزگارے وعد از تو چنین بمانده خوارے بیچارہ ہوے یا غبارے نومید چنین امیدوارے از دوستی تو دوستدارے	آمد بدرت امیدوارے محنت زده نیاز مندے از گفته خود سیاہ روئے از یار جدا قتا وہ عمرے بوده بدرت چنان غمزے خرسند ز خاک ورگہ تو شاید زور تو باز گردود زیب کہ شود بکام دشمن
	بشکای ز لطف بر عراقی کو ماند کنون وز نیارے

نمیدانم چه بد کردم که نیکم زار میداری
از سببم را حتی داری و زانم دیر می پری
دل را خسته میداری به تیغ غم رو باشد
چه آزاری زمین خود را با آزاری نمی ازیم
مرا دشمن چه میداری که نیکت دوست میدارم
مرا گوی مشو غمگین که غمخوارت شوم روزی
نمی بر جان من منت که خواهم دشت تبارت
گجا شد آن که گم کاری بدردم یاد میکردی
بر روی قافلم از تو بدشامی شدم رضی
بهر روی که متوانم من از تو روزی نگرددیم

تم ز سببم میخواری دلم انگار میداری
بزاری که در غم شادی از انم زار میداری
به تیغ سحر جانم را چرا انگار میداری
که باشم خود کیم کز من چنین آزار میداری
مرا چون یار میداری چرا اغیار میداری
ندانم آن کنون باری مرا غمخوار میداری
دلم خون شد ز تبارت نکو تیار میداری
عزیم داشتی اول با خرفوار میداری
درین هم یاریم ندی چگونه یار میداری
گرم بر سخت نبشانی ورم بردار میداری

بقیهر کس که فخر آوردند ارم عار از رو دایم
عراقی نیک بدنام ست زانرو عار میدار

نگار از وصلت خود مرا تا کی جدا دار
چه دل داری که هر خط دلم از غم بجان آری
بکام دشمنم داری و گوی دوستت دایم
چه دانم تا چه کردم من مسکین بجان تو
بکن رحمی که مسکینم چشایم که غمگینم
مرا گوی مشو غمگین که خوش دایم ترا روزی

چو شام میوانی دشت غمگینم چرا دار
چه غمخواری که ساعت تم را در بلاد دار
چگونه دوستی باشی که جانم در غنا دار
که گر کردم ملاک از غم ملاک من رو دار
بمیرم گر چنین دایم مرا از خود جدا دار
چو من خود کرده ام از غم تو آنکه خوش کردار

عراقی کیت تا لاف از عشق تو که در هر کو
میان خاک در خون نعلطان چو اوصد متلا دار

جانان ز منت ملالتا که
از حسن تو باز نامه تا چند
بر در ز رخ نقاب یکبار

میلاک تو ام دلال تا که
وز صبب من احتمال تا که
در پرده چنان جمال تا که

مجلس

<p>نخون دل من حلال تا کے از عاشق خود ملال تا کے چون سایہ مرا زوال تا کے چون ذرہ مرا مجال تا کے از ذرہ نمان مجال تا کے من تشنه آن زلال تا کے داری طلب وصال تا کے و آشفته زلف و حال تا کے بر بامی دولت عمال تا کے پیوستہ اسیر حال تا کے آخر طلب مجال تا کے از دفتر حبر قال تا کے ای خفته درین خیال تا کے ای ذرہ ترا زوال تا کے از شیفتگان سوال تا کے با بیخبران جدال تا کے من دائم و او مقال تا کے</p>	<p>و وصل نخوش تو حرام تا چند کیسا از من طول گشتی از پر تو آفتاب رویت بی وصل تو در ہوا می ہرت خوبشید رخا بمن نظر کن در لعل تو آب زندگانی بادل بزبان عقل گفتم دلوانہ روی خوب تا چند از حلقہ زلف ہر نگاری از عشق خیال ہر جامے بر بومی وصال عمر گزشت از وصل تو ام جوینت طالع ما دیدہ رخسار بکشب از مہر رخ جهان فرودش دل گفت کہ حال راجہ برسی میسر انم عشق چند گوئی ہر شب منم و خیال جانان</p>
--	---

دم در کش و خون گیری عراقی
 فریاد چہ قیسل و قال تا کے

<p>وز فرا قش و لنگارم مرگ بہ زمین زندگی بی لب شیرین یارم مرگ بہ زمین زندگی مرگ کو تا جان سپارم مرگ بہ زمین زندگی راحتی از خود ندارم مرگ بہ زمین زندگی</p>	<p>از غم و لدا از ایم مرگ بہ زمین زندگی پیش برین ناخوشست بہ زندگانی نیک ہیچ زندگی بی روی خوبش بدترست از مرگ ہر کسی داند خود آسایشی در داک من</p>
--	---

<p>کاشکی دیدی که من بسکین چگونه در غمش هر روی صد بار از تن می برآید جان من کار من جان کندست نه ناله و زاری و درد در چنین جان کندهی کا قناده ام شاید اگر بسیچس دیدی که خواهد در روی صد بار</p>	<p>عمر ناخوش میگذردم مرگ بزین زندگی درد غم دل بقرارم مرگ بزین زندگی بگریه آخیر بکارم مرگ بزین زندگی نعره با از جان برآرم مرگ بزین زندگی مرگ را من خواستگارم مرگ بزین زندگی</p>
---	--

از پی آن کز عراقی مرگ برماند مرا
مرگ را بر دوستدارم مرگ بزین زندگی

<p>دلربایی دل ز من ناگه ربودی کاشکه خوب رخساری نقاب روی خود برداشته ای در یغادر دیده بختم نرفته یک سحر دینی سیم رخ و وصلش عالمی گشته اند چون دلم را در دوا در مان جانم مریم است حلقه امید تا کی بر در و صامش زخم</p>	<p>آشنای قصه در دم شنودی کاشکه بجز حسدش مرا از من ربودی کاشکه تا شب در خواب یارم رخ نمودی کاشکه بودی او را در همه عالم وجودی کاشکه بر سر در دم دگر روی فرودی کاشکه دست لطفش این در بسته کشودی کاشکه</p>
---	--

از پے بودے عراقی زو جدا قناده ام
در همه عالم و را بودی بنودی کاشکه

<p>چون جام جهان نامی ساقی در حال چو جام سجده بر دم نهاده هنوز چون پیاله رسم که خرابه کند باز پیوسته چو جام دل در آتش با چشم بر آب چون نه گریم باشد چو پیاله غرقه در خون عمریت که میزخم در دل</p>	<p>بنمود مرا القاس ساقی پیش رخ جانقزای ساقی لب بر لب جانقزای ساقی چشم خورشید لبای ساقی در سر موکس هوای ساقی جان میدهم از برای ساقی چشمی که شد آشنای ساقی یعنی که در پسرای ساقی</p>
---	---

<p>باشد که رسد بگوش جانم آئینه سینه زنگ غم خورد تابستاند مرا ز من باز</p>	<p>از میسکه در حبابه ساتی کو صیقل غمزدای ساتی انیت خورد افضله ساتی</p>
<p>باشد که شود دل عراقی چون جام جهان نلای ساتی</p>	
<p>اندره کنی چه عراقی غمگین مگر از فراق یاری خون خور که درین سرای پرغم یاران ز شراب وصل مستند ناگشته دمی ز خویش فانی جان کن که نه لایق وصالی</p>	<p>مانا که ز جفت خویش طامی شدریده مگر ز اشتیاقی با هجر همیشه هم و ساتی مخمر تو از شراب و ساتی خواهی که شوی بدوست باقی خون خور که تو در خور فراقی</p>
<p>چون لایق نیست وصل یاری ای کاش نبود ای عراقی</p>	
<p>از گرم در من بچاره نظر کن نفس آتش خشق تو نپایان جگر مے سوز روی بنمای که تا پیش رخت جان بدیم در سرم نیست بجز دیدن تو سودانی پیش از آن دم که مرا جان بلب آمد ناگاه خورد تو انصاف بده بلبل جان شتاق</p>	<p>که نذارم بجز از لطف تو فریاد رسته لیکن از بیم نیارم که بر آرم نفس چه زیان دارد اگر سود کند از تو کس در دلم نیست بجز پیش تو مردن هست نظری کن که نمازت مرا عمر بے بی گلستان رخت چند بود در تنفس</p>
<p>مکن از خاک درت بنده عراقی را دور بیش و یا کم نشود قیمت گوهر زخسه</p>	
<p>نگار اگر چه از من بر شکستی ربودی دل ز من چون زخ نمودی</p>	<p>ز جانم بنده ام هر جا که هستی شکستی شبت من چون بر شکستی</p>

<p>چو آخر مهر از من می گستی ز نیش غمزه جانم از چه خستی چو غمزم ریختی فارغ گشتی ز زخم تمام باری با زرتی</p>	<p>چرا پوستی ای جان من اول ز نیش لب چو مرهم می ندادی ز مبر کشتن صد حیلہ کردی اگر چه یافتی از کشتن ریخ</p>
<p>مرا کشتی بطنز انگاه گویی عراقی از کف من نیک جستی</p>	
<p>شقیقتہ توانس من جان انس و ان کستی ریج من شکسته راحت جان کستی گیرم ازان مانه آخر ازان کستی از تو دو کون بخیر پس تو عیان کستی ای دو جهان غلام تو جان جهان کستی</p>	<p>ای تو زنده جسم و جان نس جان کستی مهر زمین گسته باد گردان گشته چونکه زمین جدا نه چیت که آشنانه از تو بزم رسد اثرنی بخت کنم نظر صید دلم بدام تو مونس جریخ رام تو</p>
<p>بر سر کوش چون سگان هر سحری نغان کنان بهیج مگوی ای فلان تو ز سگان کستی</p>	
<p>وی درو زمین چه رو نهادی پس رحمت درو در سر که دادی آخر زمین از کجا افتادی ای آنکه مرا همیشه یادی چون تو بغم همیشه شادی بانغم همه وقت در جادای</p>	<p>ای عشق بمن کجا افتادی ای چو بجان رسیدم از تو از بار خودم جدا فگندی هرگز نگفتم ترا فراموشی خرم بغم تو چون نباشم تا چند خوری دلاغم جان</p>
<p>بگذر ز رسد جان عراقی از کار نبودی و نژاد</p>	
<p>که کلی از من بدیل ر بودی چرا یکبارگی از من بریدی</p>	<p>چه کردم دلبر از من چه دیدی چه افتاد که از من سیر گشتی</p>

<p>سمن از عشقت گریبان جاگ کرده بسی گفتم که مشغول گفت دشمن چرا کردی بکام دشمنانم اگر کام تو دشمن کامیم بود پرتیر غمزه جان دل چه دور نخیده یک گل از بتا شادی مکن آزاد و مفروشتم اگر چه</p>	<p>تو خوش خوش من از من در کشید علی الرغم من مسکین شنید نکوئی تو درین معنی چه دید بکام خویشتن باری رسید که از رخ پرده صبرم درید ز غم صد خار در جانم خلید بخرابی صد چو من بنده خرید</p>
--	---

گزیدی هر کس را بهر کار
عراقی راز بهر غم گزیدی

<p>چه کرده ام که دلم از فراق خون کردی چه شد ز غم دل پر حسرتم بیازد سخت از چه بصد یا ریم در خوابی همه حدیث و فاد وصال من گفتی ز اشتیاق تو جانم لب رسید لوامی عشق بر افراختی حیان در دل کنون که با تو شد برست چون الف کتیا نگفته بودی بیدا و کم کنم روز بزار بار بگفتی نکو کنم کارت بدر شمنی نکند عکس آن بجای کسی بسوخته دل و جانم گداختی جگم کجا بدر که وصل تو ره تو انم یافت</p>	<p>چه او نتا و که در دلم فسزون کردی چه شد که جان خنیم ز غصه خون کردی با خیز چه بصد زاریم بیون کردی چو عاشق تو شدم قصه باز گون کردی نظر بجال دلم کن ببین که چون کردی که در زمان علم صبر سرنگون کردی ز بار محنت پشتم دو تا چونون کردی چو کم نگردی باری چرا فزون کردی نکو نگردی و از بدتر کنون کردی که تو بدوستی آن با من بیون کردی باقش غمت از بسکه آزمون کردی چو تو مرا بدرستی بر منهنون کردی</p>
---	---

سیاه روی دو عالم شدم که در خم فخر
کلیم سخت عراقی سیاه گون کردی

<p>باخوشتن آشنا نگردی وان وعده خود وفا نگردی یک حاجت ما روا نگردی یک کار برای ما نگردی نشندری و گوش و انگردی بر خاک در توجبا نگردی چون برودر خود را با نگردی</p>	<p>جانان فطری با نگردی مارا بوصال وعده داد یک دم بمراد ما بنودی یک وعده خود بسر بنودی هر ناله که بر در تو کردیم در گوی تو آمیم و مارا ره نیست که در دل تو گنج</p>
--	---

درودل خسته عرانی
دید می مگرم دورا نگردی

<p>که ناگه روی از من در کشید چو ایکبارگی از من رسید چرا از دیده من ناپدید عفا اندنیک فریام رسید که کله پرده صبرم درید که جمله بستگیها را کلید چو طغله در برم می پرورید حیات تازه در من میدید میان انجمن خوش میچید لب زیرین بدندان میگردید و رای هر دو عالمی پرید شدی با آشیان او آمدید که بر قدم لباس خود برید که در من خوبای من ندید</p>	<p>چه بد که درم حیرا برین ندید چه افتاد که از من درستی بهر تر دامن رخ می نمایی مرا گفتمی رسم روزیت فراد دمن از پرده بیرون آیی باز هم از لطف تو بکشایم اکار خستم برگزیدی از دو عالم لب خود بر لب من می نهاد خوشا آندم که بمن شاد خرم زیم دشمنان با من نهان چو عنقا تا بچنگ آری مراباز مرا چون صید خود کردی با خرم تو با من آنزان بوی ایجان از ان دم باز گشتی عاشق من</p>
---	---

من ارچه از تو می آیم بدیدار
تو نیز اندر جهان از من بدیدار

روان خستگان افکار بینی دل بیچارگان بیمار بینی که برخاک در خود خوار بینی ز هر جانب دو صد خونخوار بینی که برخاک در خود خوار بینی نظر کن تا غم و تیار بینی ولی اندوه و غم بسیار بینی مگر روزی رخ کو لدار بینی	بیایا بیدلان رازار بینی تن در ماندگان رنجور یابی بکوی عاشقان خود گذر کن میان خاک خون آفتاب خیران بساجان غم ز مستندان یکه اندر دل زار ضعیفان نه بینی هیچ شادی دل ما ولا با این همه امید رزید
---	--

چو افتادی عراقی رخ مگردان
اگر خواهی که رو سے یار بینی

کی چنین ناله زار داشتی ناله مردم هزار داشتی روز و شب ز نهار داشتی با فراقش چه کار داشتی با غمش نمک ز داشتی به ازین کار و بار داشتی کاشکے یاد کار داشتی ما تم روزگار داشتی چه خوشستی که یار داشتی	گریه سودا سے یار داشتی در نه غیرت دم فرو بستی برده دست گریه بودی در وصالش بساختی کارم چه غم بودے اردین تیار یار در کارم از نظر کر دے زان فراموش عهد دشنامی روزگارم شد از غافلیم بی رخ یار ناخوش است جهان
--	--

اگر عراقی بدون شدمی میان
دیر اندر کتاس داشتی

پیش از نیم خوشترک میداشتی
 باز بر خاک چراغی افلنی
 من هنوز از عشق جانی میکنم
 تا نایم بکدم از محنت خلاص
 تاشب خودی کنی بر جان من
 من ندارم عاقبت آزار تو

تا چه کردم که کفر بگذاشتی
 چون مرا از خاک راه برداشتی
 تو مرا خود مرده انگاشتی
 صد بلا بر جان من بگاشتی
 صد عسل از عاشقی بفراشتی
 جنگ بگذار آشتی کن آشتی

هان عراقی خون گری گامید تو
 آنچنان نماند که می پنداشتی

ای دوست مگر بر من بی یار نباشتا
 در کار من غمزه اید دست نظر کن
 زان پیش که از حسرت رومی تو بپریم
 اینک با میدی بدرت آمده ام باز
 مرغ دل من بی پرو پرواز باندست
 آن رفت که آید ز من دل شده کاری

کیبار محنت کشت دل آزار نباشتا
 بر حال من دل شده ای یار نباشتا
 بس دور بماندم ز تو یار نباشتا
 این بارو که همچو دگر یار نباشتا
 در جاه فراق تو گرفتار نباشتا
 اکنون که فرو مانده ام از کار نباشتا

از کرده عراقی خجل خواری بماند
 مگذار چنینم خجل و خواری نباشتا

چه خوش باشد و لا که عشق یار زهر بان میری
 چو با تو شا و بنشیند دست نیست بزخیری
 حیات جاودان خواری بروی او بر نشان جان
 بعضی زیستن باشد که نزد دوست جان بازی
 در آن محطه که نباید جمال خود عجب نبود
 به منی عاشقانش که چون در خاک و خون خفتند
 اگر تو زندگی خواهی دل از جان جهان بسلب

شراب شوق او در کام و نامش بزرگان میری
 چو از رخ پرده بگیرد پیشش شان میری
 بقای سرمدی مای پیشش جان نشان میری
 حقیقت مردن آن باشد که دور از دست میری
 که از حیرت رنگت تعجب در میان میری
 تو نیز عاشقی باید که اندر خون چکان میری
 نیایی زندگی تا تو ز بهر این دآن میری

مقام تو در ای غرش از دون منتهی خواهی بنوعی از زندگانی کن که راحت یابی از مردن اگر مشتاق جانانی چو مردی جاودانستی بدو گزینده یابی ز مرگ آشایش کله	که چون زبان مرین عالم ز بهر یک دونان میری ببین چون می نی امر و ز مرد و آنچنان میری وگر عشق و گزیداری ندانم تا چنان میری وگر زنده بجانی تو ضرورت جانکجانی میری
---	--

عراقی گفتنت سهلت ولیکن فعل باید
وگر تو هم از آنانی به مردن همچو آن میری

گر بر خسار تو اید دست نظر داشته چون بن بخیر از دست ندانم خبری در میان آمدی چون سز زلفت با تو گر بیداری جگم دعه چو ملت منم گفتیم صبر کن از صبر آید کار خود کجا آمدی اندر نظر آب روان دل گم گشته خود بار در گریافته گر ز روی دل بچه صیبرم بود کردی بر سر کویت که افشانیها	نظر از روی خوشت بهر چه برداشتم باز از بخیری کاش خبر داشته از سز زلفت اگر هیچ کس داشته کی دل دیده پر از خون جگر داشته کردی صبر ز روی تو اگر داشته گر ز خاک در تو کج بصر داشته بر سر کوی تو گم هیچ گذر داشته بهر بیماری دل گل بشکر داشته بجز از اشک اگر هیچ گهر داشته
---	---

اگر عراقی نه بدی بنده نور بصر
ببخ خوب تو هر لحظه نظر داشته

نگونی یار کامی غمخوار چونه کجانی با فراتم در چه کاره مرا گونی که بیمارم ز بیمار نیاری یاد از من کامی ز غم زار مرا گره ز غم جان بر لب آید اگر چه بینیم غلطان خون دار	همیشه با غم و تیار چونه جدا افتاده از دلدار چونه بپرسی هیچ کامی بیمار چونه درین پنج و غم بسیار چونه سخواری گفت کامی غمخوار چونه نگونی کا خسر ای افکار چونه
--	---

سحر که با خیالت دیده گفتم
خیالت گفت آری نیک نه ارم

که هر شب با من بیدار چو نه
زهر تو که هر شب زار چو نه

سگ گویت عراقی را نکوید
شبه کای یار من بی یار چو نه

ای دوست الفیات که جانم بسوخته
در بونه بلاتن زارم که اختی
دانم که سوختی زلف عشق خود را
میسوزم درون برون و آتش
ز آتش چگونه سوزد پروانه دیده
سودوزیان من جهان خرد نبود
تا کی رحمت تو بر آرم ز سینه آه
بر خاک در که تو طعمیدم بسی ز غم

فریاد کنه فراق روانم بسوخته
در آتش عنادل و جانم بسوخته
لیکن ندانم آنکه چنانم بسوخته
پیدا نمیشود که نهانم بسوخته
زاندریشه فراق چنانم بسوخته
آتش زدی و سودوزیانم بسوخته
کز آه سوزناک دهنم بسوخته
چون مرغ نیم گشته طایلم بسوخته

تا گفتمت که کام عراقی ز لب بد
کامم که استخه در زبانم بسوخته

در جهان کزین یارداشته
دست کی شستمه بخون جگر
گر نبرده قرار و آرم
بومر عشق کترک داره
وز نگارم تبین نظر کرده
دل اگر در میان کم فشرده
با سپاه غمش برآمده

در جهان خود چکارداشته
گر کیف در نگارداشته
جائے آخر قرارداشته
قول او استوارداشته
به ازین کار و بارداشته
دلبر اندر کنارداشته
با خود از سخت یارداشته

با عراقی اگر ولا در بره
روز و شب کار و بارداشته

<p>چو برقع از رخ زیبای خود بر اندازی تقاب روی تو جانان منم که چون کوئی عجب تر آنکه جهان از تو برون انداخت از نقش روی تو با هیچکس نشان ندیده ز رخ نقاب بر انداز گو بسوز جهان رخ تو را ز همه عالم آشکارا کرد ز رخ نقاب بر انداز و بس تماشا کن به تیر عمزه چرخسته میکنی دلها و لم که در سزای تو شد طمع دارد اگر تن است اگر جان فدای تست همه بساز با من بسکین که سازم توام صدای صوت توام گر چه زار می نالم از آن خوش است همی که ام بگوش جان بهر چه می نگرم چون رخ تو می بینم کمال حسن ترا چون نهاسیته نبود</p>	<p>بگو نظاره کنان را صلاهی جانبازی ز رخ نقاب بر افکن مرا بر اندازی بصد زبان و تو با روی منور مسازی زمان زمان ز رخ نقش دیگر اندازی که شمع روشنی آنکه دهد که بگذری بلی عجب بود از آفتاب غمازی که عاشقان تو چون میکنند جانبازی چو چاره دل بیچارگان نمی سازی زی پای بوس تو بر کردن سهرافزازی بهیچ وجه مرا با تو نیست انبازی ز زنده ساز نباشد غریب مسازی بدین خوشم که تو با ناله ام هم آوازی که هیچ دم نزنم تا تو ام نه بنوازی نگویم از همه خوبان بحسن ممتازی چگونه بر رخ زیبات برقع اندازی</p>
--	--

همای عشق عرانی چو بال باز کند
کسی بدو نرسد از بلندی پروازی

<p>کے بود کین در در آسان کنی بید لایزال کے دوامی جان کنی چند روزی خوب را نہیں کنی عاجزی را چند سرگردان کنی کا بر رحمت بر سرم باران کنی چند بزخوان غم همان کنی</p>	<p>کے بود کین در در آسان کنی کے بسازی چاره بیچاره کے برون آئی ز زنده آشکارا چند لوگو گردانی از سر کشته در بیابان غم وقت این دم بسکه غم خوردم ز جان سیر آدم</p>
--	---

دور سوز من گذشت از اسما	چند از تاب غم سوزان کنه
<p>بمحو ابراهیم از لطفت منور گزیبان از شمشستان کنه</p>	
<p>در کار من در هم آخر نظری فرما بر جان جگر خواری و ز دست غمت زاری تا کی بود این محنت تا چند کستم ز حمت خون جگر من خوردی جانم لب آوردی بس جان و دلم مرده که روی تو شد زنده در کار من بیدل نابوده بکام دل</p>	<p>بر حال من بر غم آخر نظری فرما نابوده دس خرم آخر نظری فرما مردم ز غمت یکدم آخر نظری فرما تا کی دهمی ای جانم آخر نظری فرما بر نه بدلم مرهم آخر نظری فرما تا چند کدم تا هم آخر نظری فرما</p>
<p>گزیانکه عراقی نیست تاسیته راز تو چون هست دلش محرم آخر نظر فرما</p>	
<p>ای ز غم فراق تو جان مرا شکایتی گر چه بیم از غمت هم نمکنی بس نظر ورنه نشمار تو که من جانم ز دست تو دل ز فراق گشت خون جان لب آمد از غمت بروز من هوای تو جان عزیزای دروغ</p>	<p>بر در تو شستم ام منتظر عنایتی در همه خون کنی دلم هم تکلم شکایتی نیت از آنکه تا ابد عشق ترا نمائیت رحمت هم آید از کفر از غم تو حکایتی گشت مرا خضای تویی سبب اجنایتی</p>
<p>خسته عراقی آن تست دور من ز دور گشت تا زود فغان کمان از تو بهر ولایتی</p>	
<p>رباعیات</p>	
<p>اندر ره عشق دی و کی پیدایت مردان رهش ز خویش پوشیده روند</p>	<p>مستان شده اند و هیچ می پیدایت زان بر سر کوی عشق بی پیدایت</p>
<p>وله</p>	
<p>ای دل قلم نقیصن معامی باش</p>	<p>فرش بر پرده سودا می باش</p>

شکره

مانند پیکار بگردش خوش	می گرد و بطبع پایی بر جامی بخش
	وله
انگیخت دوست خوش هوای داری	پیدا است که بوی آشنای داری
خاک کف تو چو سرمه در دیده کشم	زیرا که نشان از کف پایی داری
	وله
غمم گرد دل بیهنران میگرد	شادی بهم برنجیب ان میگرد
ز نهار که قطب فلک دایره دار	در دیده صاحب نظران میگرد
	وله
همه دل بدستانت رساند روزی	هم جان بر جانانت رساند روزی
از دست مده دامن دردی که مراست	کین درد بدرمانت رساند روزی
	وله
از گلشن جان بنجبری خار نیست	میلت بطبیعت است و شوار نیست
از جهل بدان که تو یکی ده گردی	در هستی حق نیست شوی کلاه نیست
	وله
بان راز دل خسته مانا نش مکن	بایاد عنبریز خویش رخا نش مکن
آن دل که بهر دو کون سرد ز بار	اکنون که اسیرت سوانش مکن
	وله
با حکم خدای که قضایش نیست	مے سازد لاکر رضایش نیست
ایزد بکدام گنم داد جزا	تو بهر گنا هستی که جزایش نیست
	وله
ای کاش ندانمی که خود کیستی	تا در نظرش بهتر ازین ز میستی
یا جمله تنم دیده شدی تا شب روز	در حیرت عمر رفت بگذر نیستی
	وله

<p>خوشبیدی و بر طرف چمن میگذری آمد بر من زگار و در گوشم گفت</p>	<p>کردم نظری سوی گل از بنجره رخسار من اینجا است تو گل دیگره</p>
وله	
<p>ای دل پس ز بنجره تو دیوانه نشین ز آمد شد پیوده تو خود را سپی کن</p>	<p>در دامن درد خویش مردانه نشین ممشوق چو خانگیست در خانه نشین</p>
وله	
<p>پیوسته صبور و رنج کش میباشیم دل در دو جهان هیچ نخواهم بستن</p>	<p>و اندر پی عاشقان ترش میباشیم با آنکه مرا خوش است خوش میباشیم</p>
وله	
<p>آن وصل تو باز آرزو میکنم حققتن ببرت نیاز تا روز سپید</p>	<p>گفتم بتو باز آرزو میکنم شبهای دراز آرزو میکنم</p>
وله	
<p>باز آرزو کسی کنز تو گزیرش نبود بخشای بر آن کسی که هر شب تا روز</p>	<p>جز بندگی تو در ضمیرش نبود جز آب و دیده دستگیرش نبود</p>
وله	
<p>ای دوست بیا که بتیو آرازم نیت کام دل و آرزوی من دیدن است</p>	<p>در بزم طرب بتیو می و جام نیت جز دیدن روی تو دیگر کام نیت</p>
وله	
<p>پیری ز خرابات برون آمده است گفتنامی نوش کا ندرین عالم نیت</p>	<p>دل رفته ز دست جام می بر کف دست جز دست کسی ز خوشیتن باز نرست</p>
وله	
<p>در داکه دلم خبسر ز دلدار نیافت عمری با میبد حلقه ز در بر تو</p>	<p>از گلبن وصل تو بجز خار نیافت چون حلقه برون دگر بار نیافت</p>

	وله	
هر دم شب بجان تو ای جان جهان یا دیده بخت من مگر کور شدت	تاریک ترست و من بگرد نقصان یا نیت شب بجز ترا چون پایان	
	وله	
بی روی تو اید دست بجان خطرم جانان تو سیکبارگی از من نه بری	در من نظری کن که ز هر بد ترم کز لطف تو من امید هرگز نبرم	
	وله	
یاری که نکو بخشد و بد بخشاید رویش نیکوست من بدانم خوشدل	گر ناز کند و گرنوازد شاید کز روی بد کس نکوئی ناید	
	وله	
بیمار تو ام روی تو ام دراست بش تاب که جانم لب آمد بی تو	جان داروی عاشقان رخ جانانست دریاب مرا که در دبی پایانست	
	وله	
اے یاد رخ تو کرد هر دم شادم باید تو اید دست همی خوش بودم	یک دم رخ تو لب رود از یادم ز اندم که ز نزدیک تو دور افتادم	
	وله	
حاشا که دل از خاک درت دور شود این دیده تاریک من آخر روزی	یا جان ز سر کوی تو بجز شود از خاک قدمها سے تو پر نور شود	
	وله	
امروز بشهر دل پریشان مایم رندان معاشران رسوا شده را	ننگ همه دوستان و خویشان مایم گرمی طلبی بیا که ایشان مایم	
	وله	
ای آنکه دو دیده در جالت نگرست	هد آرزوی تو خوننا به گریست	

بیچاره بمانده ام درغیا بے تو	بیچاره کسے کہ بی تو اش با پد زست
رخ عرض کنیم کوی این زر سره نیست	جان پیش کنیم کوی گوهر سره نیست
امی دل میزند مایه ماسره نیست	سرمایه جو قلب است عجب گرسره نیست
بی رودے تو عاشق رخ گل چه کند	بی موی خوشت بهوی سنبل چه کند
آنکس که ز جام عشق تو سرست	انصاف بدہ بستے مل چه کند
بازم غم عشق یار در کار آورد	غم در دل من بہن چه تیار آورد
ہر سال بہار ما گل آوردی بار	امسال بجای گل ہستہ خار آورد
ہر لحظہ ز چہرہ آتشی افزوری	تا جان من سوختہ دل را سوزی
چون دوست نداری تو بد آموزان را	ای نیک تو آن بد از کہ می آموزی
از آتش عشق چه روانم سوزی	وز ناوک غمزه چند جانم دوزی
گوئی کہ مخور غم چه خورم گر نخورم	چون نیست مرا بجز غم تو روزے روزی
بگذار اگر چه زندم داو باشم	تا خاک سر کوی تو بر سر باشم
بگذار کہ بگذرم بکویت نفسے	در عمر مگر یک نفسی خوش باشم
ملک و دجہان را بطلبکار دہند	دین سود و زبان را بخیلدار دہند
بوسے کہ صبا ز کوسے جانان آرد	وقت سحر آنرا بمن زار دہند

بج

ماندست بجای یا در گون گشت است باری دل من ز عشق تو خون گشت است		آن دوستی قدیم با چون گشت است از تو خرم نیست که با من چو نه
	وله	
من مانده ام اکنون و تو و لطف تو بس در جمله جهان بجز تو زیادم رس		بیزار شازم من شکسته همه کس نزیاد رسه ندارم ایجان جهان
	وله	
از یارب را و با غمش پیوسته با یار زشته و ز غم دارسته		دارم دلکے بر تنغ همچون خسته آیا بود آنکه باز دیگر بیستم
	وله	
با چشم پر آب با دل پاره اش کو بے رخ خوب تو ندارد سر خوش		آید بر کوی تو میکین در پیش بگذار که در بای تو اندازد سر
	وله	
تا جان خسته است رویا می کن خاکت بستر هرا نیچو خواهی می کن		ای نفس خمیس رو تباهی می کن اکنون چو امید من فکندی در خاک
	وله	
کز دیده دل بنده آن ماه شوی از حالت شهبای من آگاه شوی		تو واقف اسرار من آگاه شوی روزیت اگر بروز من بنشانے
	وله	
وز هر دو جهان سود و زیان می بازو بر عین تو جان خود و عیان می بازو		دل در طلبت هر دو جهان می بازو مانده پروانه که بر شمع زند
	وله	
جان جز بند و لعل آیدارش ندیند ای هر که نه عاشق است بارش ندیند		دل جز بند و زلف مشکبارش ندیند در بار که وصل جلاش میگفت

وله	
دل بر تو نهم ز غم بدانیشان را گر غم برادر سرد کار تو شود	وز تو نهم سستینه ایشان را عمد تو بپیرا شدم خویشان را
وله	
اندیشه عشقت دم سرد آرد بار از اشک زخم ز خاک نمناک ترست	تخم هجرت ز میوه درد آرد بار هر خار که روید گل زرد آرد بار
وله	
عشق تو ز دست ساقیان باده برت بس زاهد خرقه پوش سجاده نشین	دزدیده بسبب خون دل ساده برت کز عشق قومی بر سر سجاده برت
وله	
اندر همه عمر خود شبی وقت نماز برداشت ز رخ نقاب کیفیت مرا	آمد بر من خیال معشوق فراز باری بنگر که از که می مانی باز
وله	
چون قصه هجران و فراق آغازم بر شام که بگذشت مرا غمگین دیدم	از آتش دل چو شمع خویش بگذردم می سوزم و در فراق شان میسازم
وله	
قومی هستند که ز گله موزه کنند قومی دیگرند ازین حجب تر ما را	قومی دیگر که روزه بر روزه کنند هر شب بفلاک روند و در پوزه کنند
وله	
چون سایه دوست بر زمین می افتد ای دیده تو کام خویش باری بتان	بر خاک رهم ز رشک کین می افتد رویت که فرستد چنین می افتد
وله	
از آه دلی ز خویش تن میخوابم	و آسوده کسی ز جان و تن میخوابم

آن به که چنان شوم که او نخواهد	اکین کار چنان نیت که من میخواهم
کله	کله
گل صبحدم از باد بر شفت و بخت	باباد صبا حکایتی گفت و بخت
بدر عمدی عمر بین که گل در ده روز	سر بر زده غنچه گشت و بخت
کله	کله
چون در دولت آن بود که گیری یار	بر گردی ازین دل شده بی آزار
چون روز در دواغ بود بایسته گفت	تا سیر ترت دیده بیدار
کله	کله
گر مونس و همدردی یافتم	ز و چاره مرستی یافتم
در آتش دل سوختمه سرتاپای	از دیده اگر گریه کنی یافتم
کله	کله
در واقعه مشکل است ایام نگر	جاییت ترا عقل در ان جام نگر
ترسم که بوی دانه در دم شو	ای دوست همه دانه مبینم ام نگر
کله	کله
تا طنز نه بری که مشکلی نیت مرا	در هر نفسی در دوسلی نیت مرا
مشکل ترا زین حیثیت که ایام شباب	ضائع شد و بیع منزلی نیت مرا
کله	کله
در عشق تو بی تو چون توان است بگو	در آرام دلم جز تو در کسیت بگو
بایات خود این دشمنی از مهر چه خاست	جز دوستی تو جرم ما چیست بگو
کله	کله
ای یاد تو آفت سکون ل من	بجز درد غم تو در بخت خون دل من
من دانم و دل که در فراق تو چو غم	کس را چه بجز زان درون دل من
کله	کله

گفتم که اگر چه آفت جان من گفت که اگر بنده فرمان من	جان پیش کشم ترا که جانان منی آن دگر آن مباش چون آن منی
---	---

وله

از روز وجودم شفق پیش نماند از رفتی عزم سبقت باقی نیت	وز گلشن جانم عرق پیش نماند دریاب که از من درستی پیش نماند
---	--

وله

ای کز غمت بادل من روی برو اندر طلبت چه لولیان میگروم	زلفت تو کند حال دلم موی بوس دور از در تو در بدر و کوی بوس
---	--

وله

گر دمانه فلک دلیر و دیرست که هست یاران همه ز غم زدند دیرست	غزنده لبان شیر و دیرست که هست مانی ز رویم دیر و دیرست که هست
---	---

وله

گر من بصلاح خویش کوشان بدست اکنون که اسیر و زند و میخوار شدم	سالار همه کبود پوشان بدست ای کاش غلام می فروشان بدست
---	---

وله

دی شب دل من خیال تو همان دشت از آب دو دیده شربت پیش آورد	برخوان تکلف جگری بریان دشت بیچاره خجل گشت ولیکن آن دشت
---	---

وله

پر سیدم از آن کسی که برمان دشت بکشاد زبان او گفت ای صفت رای	کان کیت که او حقیقت جان دشت این منطق طیرت سلیمان دشت
--	---

وله

در کوی تو عاشقان برانید دروند ما بر در تو چو خاک ماندم تقیم	خون جگر از دیده کشا پند دروند ورنه دگر آن چو باد آید دروند
--	---

وله

خود طفل خودمید عشق ما دایه هست
وین طسرفه که همسایه ما سایه هست

ما هم که بی مالی ما مایه ماست
تو که اجدله عروس غیب همسایه ماست

وله

وز که روه خویشتن بدر دم چکنم
زان شرم که دیدی که چه کردم چکنم

با نفس خیس در بندم چکنم
کیرم ملک که در گزاره می گنم

وله

مانا که نبر مراد آدم داوند
نه پیش کبس دهندونه کم داوند

در سا بقه چون قسار عالم دادند
آن قاعده و قسار کان روز افتادند

وله

در سایه لطف لایزاله گیرم
تقدیر تو که روه تو کن تدبیرم

یارب تو دور که نخیم بیزیرم
کس را گذر از جاده تقدیر تو نیست

وله

آید بفسان ز دست ما ساغراما
مادر سری شدیم ومی در سرما

از باده عشق شد مگر که هر ما
از بکه نه خوریم می را بر ما

وله

با چه تو چند هم و ناسه دارم
زین درد که از درد عراسته دارم

ای دوست بیا که با تو باسته دارم
در من نظری کن که مگر باز هم

وله

با جام جهان ناسه باسته دارم
با هم کدم روح هم و ناسه دارم

امشب نظر بر روی ساقی دارم
شاید که بر افلاک زخم خیر از آنکه

وله

دزخون جگر شراب خو ہی دارم

جانان ز دل ارکباب خواهی دارم

با آنکه ندارم از جهان بر جگر آب	هر چند زویدہ آب خواہی دارم
ای لطف تو دستگیر ہر بسیر و پیکے	احسان تو پای مرد ہر شاہ و گدای
من لولیکم گدا سے بی برگ نوا	لوئے گدا سے راعطاسی فرمای
سنے بر سر کوے تو دلم یافتہ جا کے	نے در حرم وصل نہادہ جان پاکے
سرگشتہ چینین چند دوم بسیر و پیکے	ای راہ ناما مرا بخود راہ ناما کے
عشقے بنود چو عشق لونی و گدای	افگندہ کلاہ از سر و نعلین از پا کے
پا پر سر جان نہادہ دل کردہ خدا کے	بگذاشتہ از بہر یکی ہر دوسرا کے
پیری بدد آمد از خریات فنا سے	در گوش دلم گفت کہ ای شیفتہ را کے
گریے طلبی بقای جاوید مباحش	بی بادہ روشن اندین تیرہ سرا کے
با آنکہ خویش آید از تو امی یار حفا	لیکن ہرگز جفا نباشد چو وفا
با این ہمہ راضیم بدشنام از تو	از دوست چہ دشنام چہ نفرین چہ پویا
امی دوست فتاد با تو عالی دل را	نگذاز لطف خویش خالی دل را
زید بجبال خود بسیارانی دل	زیرا کہ تو بس لائق حالی دل را
سود امی تو کرد لا و بالے دل را	عشق تو فرود خصہ حالے دل را
ہر چند ز چشم دوری امی بنیائے	نزدیک منی چو در خیالے دل را

<p>جزمہ تو نیست در دل و سینہ ما تا عکس رخست نقد در آئینہ ما</p>	<p>ای روی تو آرزوے دیرینہ ما از صیقل آہ سے زدائیم درون</p>
<p>ولہ</p>	
<p>خود را بمیان آن در انداختہ اند وز ما و شما بہانہ بر ساختہ اند</p>	<p>از آب و گل عالیہ پر واختہ اند خود مہیگویند راز و خود مہیند</p>
<p>ولہ</p>	
<p>شرح غمت از پیرو جوان میشنوم باری نامت ازین دآن مے شنوم</p>	<p>آوازه حسنت ز جهان میشنوم آن بخت ندارم کہ بہ بنیم رویت</p>
<p>ولہ</p>	
<p>در یاب کہ نیست جز تو ام ہیچ کسی از خوان سگان سرکویت کسی</p>	<p>ای کردہ بمن غم تو بیدادہی جانان چہ بود زبان اگر سود کند</p>
<p>ولہ</p>	
<p>در بزم طرب بی می و بی جام بانند سوداش و آرزوی او خام بانند</p>	<p>مسکین دل من کہ بی سراخام بانند در آرزوی پارے سود بخت</p>
<p>ولہ</p>	
<p>در یاب کہ خستہ سرنگون افتادست چون میدانی کہ بی تو چون افتادست</p>	<p>در دوام غمت دلم ز یون افتادست شاید کہ بپرسشی دلم شاد کنی</p>
<p>ولہ</p>	
<p>نے بوی خوشت بمن رسیدہ سحری عمرم بگذشت بی تو آخر نظری</p>	<p>نے کردہ شہی بر سرکویت گذری نے یافتہ از تو اثرے یا خبری</p>
<p>ولہ</p>	
<p>حال دل من چنانکہ میدانی کرد از بسکہ دو چشم گہرا نشانی کرد</p>	<p>درد دل غم تو بسی پریشانی کرد دور از تو نماند بر جگر آب مرا</p>

	وله	
ای جان جهان ترا از جان میطلبم تو در دل من نشسته من شب و روز		سرگشته ترا اگر در جهان میطلبم از تو ز جهانیاں نشان میطلبم
	وله	
آیا خبرت شود عیسانم روزی دوانم که نگیری ای دل جانستم		نمی بردم خود دهمی نشانم روزی در پای تو جان و دل نشانم روزی
	وله	
ای عمر عزیز برده بی یار بسر جانے بنشین و ماتم خود میدار		تا کرده دمی بر در و لدا ره گذر کان رفت که آید از تو کاری دیگر
	وله	
هر بوی که از مشک تر نفل شنوی چون نغمه بلبل ز پی گل شنوی		از دولت آن زلف چون بلبل شنوی گل گفت بود که چه بلبل شنوی
	وله	
افسوس که ایام جوانی بگذشت تشنه بکنار جوی کچندان خفتم		سرمایه عمر جاودانی بگذشت کز جوی من آب زندگانی بگذشت
	وله	
چون در دنداری ای دل سرگردان رخ باز نمای تا روان جان بدیم		رفتن بسر طبیب بیفایده دان در پیش رخ تو میتوان داد جان
	وله	
هر شب بدر کوی تو آیم بعبان گر بر در تو بار نیامم روزی		باشد که کنی در دلم را در مان از پیش سگان کوی خویشم بران
	وله	
دل پیش ز رنگست آرم		جان شعله آن زلف خوشنت آرم

کلیات

سرگردانم ز هر چه معالوم نیست	در پایی که افتم که بدست آرم
	وله
دل در طلب دولت دون هیچ مننه	بر دول غم او کم و فزون هیچ مننه
خواهی که ببارگاه شاهی برتشی	از کوی طلب پای برون هیچ مننه
	وله
دل ز آرزوی تو بقرار است هنوز	جان در طلبت بر سر کار است هنوز
دیدم بجاالت ارچه روشن شد لیک	هم بر سر آن گریه زار است هنوز
	وله
دل سونندگان را خد از عشق تو نیست	مشاق هو را خبر از عشق تو نیست
در هر دو جهان نظر همی کردم	زان هیچ مقام برتر از عشق تو نیست
	وله
در عشق تو زار تر ز موی تو شدیم	خاک قدم سگان کوی تو شدیم
روی دل هر کس بیتی دیگر شد	ماییم که بت پرست روی تو شدیم
	وله
در عشق بر از همه گره توانی	مانا طلب کس مکن تا دانی
تا با دیگرانت سروکاری باشد	بما سروکارت بنوی نادانی
	وله
در عشق بے گریه طامت بری	تا طن نبری جان بقیامت بری
انصاف ده از خوشی تن امی خام طمع	عاشق شوی و جان بسلامت بری
	وله
در عشق تو ام واقعه بسیار افتاد	لیکن نه بد نیسان که ازین بار افتاد
عیسی چو رخت بدید دل شیدا شد	از خرقه و سجا ده ز بار افتاد
	وله

زمان پیش که این چرخ معلما کردید جامی ز سحر عشق تو بر ما کردید	وز آب و گل این نقش معما کردند صبر و خسر و ما همه نغمه کردند
وله	
آنم که تو ام ز خاک برداشته کارم براد من چو بگذاشته	نقشم براد خویش نبکاشته میر ویم از انسان که تو ام کاشته
وله	
حسنت بازل نظر چو در کارم کرد من خفته بودم بنواز در کتم عدم	بنمود جمال و عاشق زارم کرد حسن تو بدست عشق بیدارم کرد
وله	
در بن در گره کاشای می باید بود یک سال و هزار سال می باید بود	ره گم شده رهنمای می باید بود یک جامی و هزار جا که می باید بود
وله	
ای ز نازکے و تاب و تو انم همه تو تو هستی من شوی از انم همه من	جانی و دلی ای دل و جانم همه تو من نیست شدم در تو از انم همه تو
وله	
امشب چو جمال داده خب میباش ای شب چو من از تو روز خود یافته ام	ره طلعت و گلرخ و شکر لب میباش تا صبح قیامت نذر شب میباش
وله	
در کوی خسرا بات بتو آمده ام گر یار مرا کوزه کشته خسرا ماید	یار سے دارم برای او آمده ام من خود بکشیدن سبوا آمده ام
وله	
از سنجیر سر زلف تو تاب از چه گرفت چون هیچ کسے برگ گلی بر تو نزد	وان چشم خارین تو خواب از چه گرفت سرتا قدمت بوی گلاب از چه گرفت

وله	
گر شهره شوی بشهر شراناسی به زان نبود گر خضر و ایبا سے	در گوشه گرفت تو در دوسواسی کس شناسد ترا تو کس الباسی
وله	
عشق تو ز عالم بیولانی نیست مارا تباوتحا و در او حانی نیست	سودای تو حد عقل انسانی نیست سهل است اگر اتصال جسمانی نیست
وله	
عمریت که در کوی خرابی رفتم کار من سر بر پریشان شده را	در راه خطا و ناصواب رفتم در یاب که گر تو در نیاب رفتم
وله	
آن کیت که به جویم گنه زیت بگو من بد کنم و تو بد مکافات کنی	بی جرم و گناه در جهان کیت بگو پس فرق میان ما تو چیست بگو
وله	
ای از کرمت مصلح و نفع با مید شد موی سپید و من رها کرده نیم	وز رحمت تو به بندگان داده نوید در نامه خود بجای یک موی سفید
وله	
کنزیت خرد که هست اگر بر خوانند صند و قیبه سر عدم بس عجب است	در پرده اسرار شدن نتوانند در بند کتایش همه سرگردانند
وله	
از نخبت بفریادم و از چرخ بدرد ای دل ز سپه وصال چندان بگردد	مزدگردش روزگار رخ چون گل زرد شادی نخورد و دل یک غم باید خورد
وله	
گر زانکه بود دل مجا بد با تو	هم رنگ شود فاسق و زاهد با تو

تو از سر شهوتی که داری برخیز	تا بنشیند هزار شاہد با تو
دل دیدن رویت بدعا میخواهد	وصلت بفرغ ز خدا میخواهد
ہستند شکر لبان درین ملک	لیکن دل دیوانہ ترا میخواهد
اے دوست بدوستی تو بینم ترا	ہر جا کہ قدم نہی زمینم ترا
در مایہب عاشقی رویت کما	عالم تو بینم و نہ بینم ترا
خاک سہ کوی آن بت مشکین خال	می بوسیدم شبی با مید وصال
پنهان زر قیب آمد و با گفنت	میخورد غم ما و خاک بر لب میال
افتاد مرا با بس زلفین تو کار	دیوانہ شدم سجال خوشتم بگذار
دل در سہ زلفین تو کردستم آید	جو یاسے دل خودم مرا با تو چکا
ہر چند دل کباب چشم تریمست	ہجر تو ز وصل دیگر می خوشتریمست
تو پیدا می کہ بتو خواب خودمست	بی رومی تو خواب دخور کجا در خورمست
در دل ہمہ خار غم شکتیم دروغ	وز دست غم عشق ز رستیم دروغ
عمر سے با مید یار بردیم بسر	با یار دمنے خوش ز نشستیم دروغ
جان من خستہ کرا میدا نے	دین درد دل مرا دو میدا نے
با تو چکنم قصہ درد دل خویش	ناگفتہ چو جہاں حال با میدا نے

ای در طلب تو عالمی در شر شو ای با همه در حدیث و گوش همه که	نزدیک تو درویش توانگر همه عور دی با همه در حضور چشم همه که
ای لطف تو دستگیر هر سوائے بخشائے بدان بنده که اندر همه عمر	دی عفو تو پرده پوش هر خود راستے جز در گره تو دیگر نذارد جائے
ای جان من از دل خبرت نیست چو جز حرص و هوا که بر تو غالب شده است	در عالم جان ر بگذرت نیست چو اندیشے چیزے دگرت نیست چو
بگذر بچرخ مسدود و دگشت بس بر سر لوح شو که استاد قلم	بگذر ز زبان دوزخ و سود همت اندر ازل آنچه بود نے بو نوشت
ای جله خسلق راز بالا وزیت بر زر که عدل او چه درویش و شاه	آوردہ ز لطف خوش اوستیت پست در سایه عفو تو چه مینار و چه ست
تا چند مرا بدست هجران دادن رخ باز نماے تا روان جان بدیم	آخر همه عمر عشوه بتوان روان در پیش رخ تو میتوان جان دادن
اول قدم از عشق سر انداختن است اول انیت و آخرش دانی حیت	جان باختن است و با بلا ساختن است خود را از خودی خود بر باختن است
علیتے نبود چو عیش لولی که آسے اندر ره عشق میدوبی سرو پا	اورانه خوردن تنگ و نه خانه نه جائے مشغول یکی و فارغ از هر دو سرا

	وله	
حاشا که کند دل بدگر جانمزل	اور از رخ که گرد و از عشق مجمل	
گر دیده بکس درنگرد عیبی نیست	گر شاهد دیده است وادشاهد دل	
	وله	
ای کاش بسوی وصل را ہی بود	یا در دم از صبر پناهی بود	
ای کاش چو در عشق تو من کشته شدم	جز درستی تو ام گناهی بود	
	وله	
هر کس بت من روی کس نمودست	این گفت و گوی مردمان بیو دست	
آنکس که ترا برستی بستودست	او نیز حکایت از کسی بشنودست	
	وله	
این دوره سالوس که نتوان دانت	می باش بنا موس که نتوان دانت	
خاکی شو و کبر از خود بیرون کن	پای همه می بوس که نتوان دانت	
	وله	
کردیم هر آن حیل که عقل آن نیست	تا راه توان بوصل جانان نیست	
ره نماند بریم در هم طبع من نه بریم	نتوان دانست بود که بتوان نیست	
	وله	
شوقی که چو گل دل شکفاند عشق است	نه مہنی که رموز عشق داند عشق است	
مہری که ترا از تو رباند عشق است	لطفی که ترا بدورساند عشق است	
	وله	
آنجا که توئی عقل کجا در تو رسد	خود زشت بود که عقل ما در تو رسد	
گویند شناسے ہر کسی بر ترا دوست	تو بر ترا زانی کہ شناسد در تو رسد	
	وله	
معتوقہ و عشق عاشقان کنفیس است	روہ منفسے جو کہ جهان کنفیس است	

با رمنفسه گر نفس به نشین	مجموع حیات عمرت آن کنیفست
وله	
دل نزد دوست اگر چه دوری برم خالی نشود خیالت از چشمم برم	جویای توام اگر نیرسی بم برم در کوزه ترا بینم اگر آب خورم
وله	
ایزد که جهان در کف قدرت او هم سیرت آنکه دوست داری کس را	دو چیز بود او گمان سخت نکوست هم صورت آنکه کس ترا دارد دوست
وله	
ای دل سرو کار با کریم است از کرده و ناکرده و نیک و بد ما	لطفش چو خدا پیش قدیم است بی سود و زیانست چه بیم است
وله	
وقت است که بر لاله خروشته بزیم و قمر خجرات فرستیم بے	بر سبزه و گل خانه فروشته بزیم بر مدار بگذریم دو دو شته بزیم

هر که جان دارد و روان دارد
 حدیچد کردگار احد
 آنکه ذراتش بریت از او
 مالک الملک قادر بی عیب
 ربنا جل قدره و عملا
 خلق در دست قدرت او بود
 صانع که مطالع ابداع
 پس چهل طوره شان از انشکال
 روحها داد روح را از ان ریح
 امر او بر طریق کن فیکون
 آفریننده زمان و مکان
 خلق را در جهان کون و فساد
 زمان پذیر هفت کرد و ما در چاه
 صنعش از آب خاک آتش و ناه

واجبست آنکه در و جان فرزند
 صمد لم یلد و لم یولد
 الذی لا اله الا هو
 صانع عالم شهادت و غیب
 آنکه از بد و فطرت اولی
 قدرتش هست بر و وضع نمود
 او بر آرد حقائق انواع
 بر و از جا بسجا و حال بحال
 بصیوحه اربعین صباح
 بیخنان کاف نار سیده بنون
 در جهات طبایع و ارکان
 هست او مبدر و بدوست معاد
 که سه فرزند را بود و اظهار
 جسم را طول و عرض و عمق او داد

<p>زین طرف بعد بود و تاریکی کرد امش بنور جان روشن</p>	<p>ز ان طرف روشنی و نزدیکی چون شد از خاک تیره طینت تن</p>
<p>حمد باری تعالی عر اسمه</p>	
<p>قابل علم کرد و از پی آن که بدان نیک راز بد بگریزید در جهان تصور و تصدیق اعلموا اصحابا بر ایشان خجاند ابدانوا بحلال و الا کرام صفت او منزه از تحلیل هر چه گویم در ای آنست او زا اول فکر و آخر ادراک نفی و اثبات لا و هو را راه یا بود در تصرف او بام هر چه موجود از دست بل همه است</p>	<p>مبدرا امر و جوهر انسان آلتی از کرم بد و بخشید دادش ایجاب صلب بر تحقیق چون رقم بر وجود انسان اند ما همه ناقصیم و اوست تمام و حریت او مقدس از تمثیل من نگویم که جان جانست او او مبراست از نهاد بناک نیست سومی حقیقت الله هر چه ادراک آن کند افهام گر همه مغز هست در همه یوست</p>
<p>انصاف</p>	
<p>خلق را اوست بمن ظاهر هست روشن بنورالرحان یرتو نور اوست روح همین مقر بانفش برای آن نورست شام مشکوه را بدل بصباح آمین از آتش آتشین باشد نیک ازان روز گشت بار کار بصرم را بصیرت افزاید</p>	<p>امر او هست اول و آخر خانهای تن از در یخچه جان هست او نور آسمان و زمین هر که را در میان جان نورست کند اندرز جاچه صباح جان چو بانور نهشین باشد دوست تشبیه نور کرد بنار چونکه محشوق روسه بنماید</p>

<p>بمچکس زان نظر سبق نبرد گر تو کردی بحیثم خویش نگاه چون تقرب کنی بطاعت دوست چون با و گوئی و با و شنوی چون ز خورشید شد ضیا پیدا پنج طالب بخود در روز رسید خاک را نیست ره به عالم پاک در شنایش کسی که خاموش است گنگ گشتم در روز ماحصی</p>	<p>تا بنور خدا سے حق نبرد اتنے ناظر آہ نور آگاہ چشم و گوش و زبان مقرب است پیش هستی او تو نیست شوی چون نگر در ستارہ ناپیدا رومی او ہم باد تو انی دید چون مگر ہم سجان کند ادراک ہمیش اندیشہ در دلش نوشت و شنائے علیہ لا احصی</p>
--	--

خطاب با نفس خود

<p>سر او در سر یقین گمان حسن او در است آئینه علم رومی آئینه را چه داری نار آہن خویش را با آئینه ساز زنگ آئینه درون بزدا همچو آئینہ دید شو بہترین مثلی گوش کن بربیع و غریب دل عاشق چو جرم بر صفائی ماہ را نور بی حساب بود زین صفت ہر کہ قربت یابد دیدہ را کہ روشنی نفوذ نور خورشید در جہان نداشت آفتابی چمن کہ می تابد</p>	<p>مایہ کفر و آئیہ ایمان رومی آن شد وجود پشت علم نیست آئینہ بہر آئینہ دار بیشتر آئینہ نگہ ز آغاز پس با یوان شاہ حسن برب تا کنی چشم جان بدور روشن مثل خورشید دان تو نور صیب ذوق پیش آمدہ بر صفائی چون برابر با آفتاب بود دیدہ او در سنجہ دل است ز آفتابش نصیب گرمی بود گنہ از دیدہ ہای خفاست چشم خفاش در سنے یابد</p>
---	--

۱۰۹

دیده ما اگر چه بی نورست
 ساکن است او مگر تو شبتابی
 من نیارم شدن بیای من
 زانکه هرگز چشم بیایان
 چشم ما را تعلق از لیت
 در حیاتی که هست در دو جهان
 عرش در جنب قدش بود
 برورش عالمان عامل خود
 در رهش با بلا و محنت علم
 دیده را نیز روی آن نورست
 گیر کن عقل نایدت کم عقل
 نور در تر ازین چراغی نیست
 گر کنی ستر عاشقان ز فخر
 از شواغل و مانع خالی کن
 تا که آخر به بند درمانی
 بستر الواح این طبایع را
 نقل کن از دیال کفر بدین

وان که نزدیک بمن هر دورست
 در نیاید مگر تو دریا بے
 مگر این راه را تو قطع کنی
 این بیایان ندید کس بیایان
 نقد بازار ملک لم نزلت
 نقد وجود وجود دوست روان
 عقل نزدیک حدش دورست
 رب انی ظلمت نفسی گوے
 میشه الذین او تو العالم
 که کثافت لطف نقش دورست
 عشق بیرون بود عالم عقل
 در تجاویف هر دماغ نیست
 تانیابی فرزند قله و هم
 خیز و سودای لا و بابی کن
 خوشی تن را ز بند زبانی
 کن رقم اسجد شرایع را
 مصطفی را دلیل مطلق متن

اعت حضرت سید المرسلین صلی الله علیه وسلم

خاتم انبیا رسول هدای
 قصد مقصود آخر و اول
 بادشاه و نیار وجود وجود
 حافظ صفی معانی دل
 صوفی خانقاه الرحمن

صاحب جبرئیل امین خدا
 اولین خلق و آخرین مرسل
 مقصد علم و عالم مقصود
 چشمه آب زندگانی اول
 عالم علم علم القرآن

آنکه پوشید خلوت لولاک
 خواجه بارگاه کونین است
 تیر و نیش چو بر نشانه زدند
 شش از علم گستریدینون
 چاکرش آفتاب بنده سیل
 چار یارش که مرشدین اند
 دوستان پیمبرند همه
 ای فضولی ترا ز نادانی
 عاقل ایشان اگر نوزی به
 تو چه دانی درین میان چه نو
 تو چه دانی مصالح این کار
 همه را نیک دان ما بش فضل
 صد هزاران سجده از خود

وز بلندیش است شرافلاک
 سالک راه قباب تو سین است
 پنج نوبت بهفت خانه زدند
 در فواجی حیرت بوقلمون
 روی او در اضحی و مود اللیل
 همه اندر مقام حسین اند
 خلفار مظهر اند همه
 یار اینی و دشمن آنی
 سه طلاق خیال فاسده
 کاین چرا پیش ازین خلیفه نبود
 چه بخود راه میدهی آن کار
 جز نگو که بود رفیق رسول
 مفتح اندر مضاجع ایشان

تخطاب بسوی دل

تا کی امیست خواب غفلت جمل
 تا بقصد درین طریقت ترا
 سازده یار گیر دانش عقل
 نفس را از همه ترا کن
 محطه در گذر ازین پس پیش
 چند مانی تو خیمتین خفته
 بطلب در جهان چه بیوفی
 دیده بکشای ای که در خوابی
 چند ازین اشتغال بجایی

کوش بسوی مقلد نا اهل
 که رساند ترا دل بینا
 رخت بر بند ازین سرا چه جمل
 ساعتی خشم خویشین و کن
 لمح در نگریعالم خویش
 همه از راه منزله رفته
 چو تو گم گشته چه میجوی
 خویشین را طلب مگر مایی
 دیگران را و خود ز خود غافل

۱۱

تا تو در خوشتن نظر نکنی
 نه رسانی نظر به عین کمال
 ایزد آخر نیا فریت تن
 اندرین صورت ضعیف اساس
 تا کی ای همچو گاو سردر پیش
 تن تو خاک تیره راشد فریش
 صورتی را که جان معنی هست
 مغز او را از پوست به بنید
 ای که مخافل حال خود شده
 از تو آخر ببرد ایزد پاک
 کرده بودی بزمی دعوی
 روزی اندر سر آچه شای
 هر که دل در امور مغلی بست
 هر دلی گو هو ای دینی راست
 هر که در ملک جان امین نبود
 گوهری پیش مفلسی نمند
 عاشقان است این مقام آری

وان که از خوشتن گذر نکنی
 نشناسی فراق را از وصال
 همه از بهر خوردن و خفتن
 جان معنی است سعی کن شناس
 طبعه گرگ نفس را چون میش
 دل و جان تو تاج قبه عرش
 بنجینق اجل گریش بشکست
 باز گشتن بدوست به بنید
 چون بد از بخار روی که آمده
 گوید ای جرم کرده ناپاک
 حاصلت کوز صورت و معنی
 کار نا کرده مزد میخواری
 به بلاهای جادوان پیوست
 در تن افزود لیک در جان گشت
 خازن نقد ما و طین نبود
 این بلندی بهر کسی نده منند
 عاشقان را چنین سروکاری

احوال و ولادت انسان

جان من چون بعالم دل شد
 گشت حامل ز رفیق ربانی
 چون محبت ز شوق تسویه زد
 دیدمش چون غیب می نمود
 در نهاد هواش پیوسته

با صفا جمع گشت و حامل شد
 در وجودم جنین روحانی
 قابل عشق یافت چون میزاد
 قره العین نیک موزون بود
 بقا ط هوس فرو بسته

<p> دادستان فکر من بصفای شب در درزش غذا از شواق صورتش همچو معنیش زیبا بایچ چشمی ندیده در خوابش راه خود از در حیرت ناداده ساکن حجبه امانت بود نقش او در از صانعی که هست هستم از باده هوا قیس است منزل او شریف جای بود رستی هست مونس خوشجوی لفظ و معنی او همه مطبوع فصل او را هزار نوع بهار شنویاتش و غزلیاتش بی قدم در جهان نمی پوید </p>	<p> شیر حولین کالمین او را گریه طفلست پیر عشاقست خالی از حضور صافی از ابطیا نخ ندیده آفتاب و مهتابش سایه اش بزر زمین نیقاده در پس برده صیانت بود که جگر گوشه لطیف من است از معانی هر آنچه خواهی هست زانکه در کوی آشنای بود نیک خاموش لیک شیرین گوی عشق را بنیامی او بنوع که بود گلستان و گله گلزار چون حکایات او بغایت خوش بی زبان مدح خواجہ میگوید </p>
---	---

مدح خواجہ سعد الدین حسن الله حاله

<p> حق تعالی میان هر عصری اندران جاگه نهد گاه بی صحن دولت از او کند ما من سایه نور مرحمیت باشد دولت ملک و دین تمام کند زیر تخت حکم شاه شود تا ازو در زمانه او گویند خود بدین ظاهرش درین روزگار </p>	<p> از سعادت بنا کند قصری هر نشانه بندش شاهی چشم دولت شود بدو روشن چار دیوارشش جهت باشد کار آفاق با نظام کند پشت اسلام را پناه شود دامنش مردوزن دعا گویند حضرت صاحب زمین و زمان </p>
--	---

۱۱۱

خواجه روزگار سعد الدین
 افتخار عرب جمال عجم
 شاه را خواجه صاحب دیوان
 پیش او با در زمانه نژاد
 سعد البزطالعش مسعود
 ملک حکمت بهمتش آباد
 هست هجده هزار عالم را
 هم با نصاف هم بچو در کرم
 کرمش شائق است بر مایل
 زدنش آبتن او بدر خوش
 از کف جود او ستگان چون
 از خزاین بسی نمانده وجود
 انگبین کرده است بر لب قسم
 از منای و از طاهری دور
 از صفات و مدیح مستغنی است
 هر چه گویند هست صد تندان
 وصف خود خوشتر کند گوهر
 تا بخوابم من از خدا بدعا
 پایه او در ای منزلت است
 ای چو بدر منب میخص کمال
 که بدر روشن است جمله جهان
 سایه حق ز نور تو پدید است
 هفتش جان دشمنان تو باد

سرور سروران و می بین
 صدر اسلام صاحب علم
 آصف روزگار صدر جهان
 آنکه اندر سرای کون فساد
 فلک مملکت بدو معبود
 دین و دولت بصحت او شا
 سایه او چو قبضه خضرا
 عدلش آراسته جهان ارم
 جود او عاشق است بر سائل
 بکفش نعمتی چو کمر و سحاب
 ذات او گوهر است و ملک صد
 دل ستغنیش بخش وجود
 نظر لطیف او مرات اسم
 طبع موزون او شسته ز نور
 دل پاکش که از علوم غنی است
 زانکه در وصف او هنرمندان
 خوب رو را چه حاجت ز نور
 چیت گان غایت ذات پاکش را
 گوهر گان و بحر معدلت است
 ای چو خورشید نوروزن جلالت
 هست رای تو نور امین امان
 در که تو چو مجمع فضیلت
 هر خدنگی که شست تو کشاد

چشم معنی ز صورت روشن	تا شود کور دیده دشمن
پند سودمند	
<p>گفت استاد عامل عامل اولین کتاب علم خدا زنده کردن و ان خود معلوم از منای دین حذر کردن دوم از ملک ناشدن غافل کامران بودن از طریق عقول خاطر اهل دل طلب کردن رایت اهل حق بجان بستن این صفتها که سیرت سلف است اندر ایام او بحمد الله از مشار الیه اهل منبر علم علم به نهایت ملک</p>	<p>از روح حال است آدمی کامل که حیات است نفس ناطقه را بزودن ز روح زنگ ظلم میوه شاخ و اتقوا خوردن هم نشینان صالح و عاقل لطف و نهری بجای هر معمول دور بودن ز مردم آزدن آسکارای آن نهان بستن صاحبان خلیفه را خلف بست خواجده در همه بدولت شاه آن سرشته ز نور پیا سر آب و آتش که یوریک سلک</p>
حکایت	
<p>هر دے کسوت لطیف نمود هر که عاشق بدیده جان شد گلخنن کرد نفس میگردید زان مقامش ملال میدید دید آب روان سبزه و گل گرد آن مرغزار میگردید گفت با خوشیتن که این گلشن ناگهان دلبری فرشته لقا</p>	<p>هر زمانے ارادش افزود گلخنن و اربیش سلطان شد گلخنن جسم تراهمی تابید بتقرج بسو کے صحرا شد حسن گل بود و نعمت بلبل باز دانست پاک راز پدید مہت بسیار خوشتر از گلخنن اندر آن مرغزار شد پدید</p>

کلیات

مرکب حسن را سوار شده
 صد دل شامی شکر گفتار
 صد هزاران دل نغم خسته
 چشم مستش جوهر بوی گلش
 قطره آثراله بر گل خندان
 تن و جانش جنان مطهر پاک
 غم نخچیر گاه کرده دست
 راست گونی مگر بغیره خود
 گلخننی بی نوار ناموزون
 عارضی آسپهان منور دید
 زورش پانزیت دال نبرد
 خون ز سودامی او خیمان سخت
 جامه گلخننی ز تن پذیرد
 شاهزاده چوسومی او نگرید
 سوی نخچیر گاه شد بشتاب
 ماوک نرفتش جگر خسته
 از تعجب سجال او نگران
 دل بداده ز دست شورید
 با دل خسته و درونی ریش
 روز دیگر پو شاه اکبر دید
 مست است اندر نو نگاه می کرد
 آن نگارین ره حرم برداشت
 و امعی گشته در پی عذرا

صد چو بیست رکاب ار شده
 برده از ره بطره طیار
 برده در دام زلفنا بسته
 خوب نا خوب دیده خوش نا خوش
 نسبتی دوان بدان لب و نهان
 که تو گفتن بندشت بهز خاک
 تیر اندر کمان کمان در دست
 عاشقان را به تیر خواهد زد
 ازین گلخنن آمده بیرون
 مر کبه آسپهان مطهر دید
 شد در دانه شراب حیرت مست
 بس بغربال چشم خون می خفت
 در نی آن سر همی گردید
 بوی عشقش ز خون دل شبید
 گلخننی او قاده مست و خواب
 از ملاقات امید بگسته
 بار بار فرود گذاشت غمان
 از تن و جان امید بریده
 غرقه در خون ز اشک دیده خوش
 گلخننی را هنوز در خون دید
 گلخننی دوست دید و اهی کرد
 گلخننی را بدان صفت بگذاشت
 گاه در شهر و گاه در صحرا

گاه سودای آن پری سخته
 چه خیالست بادشاه را
 که پیرد کست ز من عالم
 نیست یارای گفتنم کس
 منزلم دور و بس گرانبارم
 جگرش سوخته دیش بریان
 باطنش مست ظاهرش هشیار
 پرده درازان پسندیده
 بازم چشم و اشک سخن باران
 گریه شهر آمدی به سر ایام
 باسگ کوی دوست مدم شد
 کرده در چشم جان موی
 مدتی بادل ز غم بدویم
 تا غلامی بر دوش خون کرد
 بیدل و جان همی دوید بسر
 چون دو هفت بر آمد از ایام
 صفت نخچیر را مطول کرد
 عاشق مستمند بیچاره
 دیده پر خون دماغ پر سودا
 غم هجران تنش جو بود کرده
 در بیابان عشق سرگردان
 گشته فارغ ز گلخن و حمام
 ناگهان چون نگار شد آگاه

گاه باخوش تن همی گفته
 بگذرانی کجا بود پروا
 من چه گویم که از که منیالم
 که دلم را بوصل کیت هست
 چون کتم چیت چاره کارم
 سال و خسته روز و شب گریان
 در پی یار و خیمه ز اغیار
 پیش هیچ آفریده ندیده
 راز یاران نهفته ز اغیاران
 نزدی جز بکوهی دلبر گام
 بچنین فرصتی چه خرم شد
 خاک کوی سگان کوی حبیب
 بود در کوهی آن نگار مقیم
 زان مقامش زور بیرون کرد
 تا بجای سگان آن دلبر
 آن نگارین و هفت ماه تمام
 عزم نخچیر گاه اول کرد
 بود بردشت و کوه آوار
 جان در آشوب عشق در غوغا
 در میان و جوش خو کرده
 همچو مجنون مشوش و عریان
 آشنائی گرفت با دو دوام
 که به نخچیر خواهد آمد شاه

<p>پوست بر کند از دو در پویشید تا به تیرش مگر زنده دلدار کرد گره دست کار گاه نگاه غافل از عادت تک و پوی اندر آورد تیر و بروی زد جان و تن نیز در سر دل برد گفت همت دست باد بزن بدنش جان عاشقان آید رقص میکرد از طرب بچویش در هوایش زرقص نشیند ست شد اندر او قمار ز پیا جان همید او این غزل میگفت</p>	<p>آهوی دیدگشته بخروشید پوست در سر کشید آهوی وار شاهزاده چو در رسید از راه صورتی دید همچو آهوی گفت غافل شسته است این در گلغنی زخم تیر بر دل خورد بچوید آن پوست دور که در تن تیر کنیز است دلبران آید چشمه خون ریش از دلش زده چون آفتاب را بیند در گش چون نماند خون جا بر گذر گاه دوست بر بخت</p>
---	---

غزل

<p>جان فدا کرد عاشق زارت کو بدام تو خود گرفتار است چونکه نجیاره بر سر دارت لیکن این بار خود بکیار است روز روشن مرا شب تار است جان فدا میکنند ناچار است</p>	<p>در هوای تو جان من بارت صید خود را چو از روی پتیر در پلاک دلم چه میکوشته دل بسی در غمت بچون گرفتار این شرم روز کن که بی رخ تو عاشقان پیش چون تو صیاد</p>
--	--

من ز تیرت امان نمی طلبم
لیکنم آرزو سے دیدار است

<p>گلغنی زخم خورده را بناخت مرهم اندرون ریشش شد</p>	<p>آن بری بعد از آنکه تیر انداخت اندر آند ز اسب پیش شد</p>
---	--

<p>سراو بر کنار خوش گرفت دلبران بعد از آنکه اندازند نگرفتش باز سر بران جان بداد و دراع جانان کرد کم از آن گلخنه چرا باشد همچو مجنون مشو شسته باشد خواه تیر خفا و خواه وفا خوردن تیر را خطره نبود از دل و جان اگر بیرون آئی</p>	<p>نفسی راه لطف پیش گرفت عاشقان را بلطف بنوازند تا خذنگی ندرختش بر جان تاب صلش نداشت این پرورد که تو از عاشقان قلاشی عاشق بایلا کشته باشد چون توئی تو مشه شد بصفا بهنی را که بیم سر نبود تیر معشوق را بدون شابی</p>
--	---

غزل

<p>پس با بروی چون کمان در کش زدن از دست و زمین آبی خوش دیده در حسرت و دل در غش در بسوزانیم تو در آتش شربت از دست و دست خوش در کش</p>	<p>برکش ای دوست تیری از تر کش بمان دلم گز نشانه میجوای کی ز تیرت الم رسد که مرا یایم از دیدن تو آب حیات خواه نوش است خواه زهر بود</p>
--	---

عراقی مکتوب یا برین
 خوشترین را کبوی ای دلکش

<p>این مناجات میکند یا دوست کالبد های ما چو مزبله روی بنامی تا برون آیم هم ز بیدل حدیث جان شنو گلخن جان تست گلخن تن در متن هست گلخن من مظلوم</p>	<p>هر که هست عیش خوش با دوست جان ما گوهر است بش مهابا اندرین مزبله چه سنی یانیم عاشقان راز عاشقان شنو گوش کن سر این فسانه برین گر چه در جان تست کان علیوم</p>
---	--

عراقی

لقب جسم تو چو دل نهاد
 دیده دل بدوست نکشانی
 هم بدیدارت آرزو مندیم
 تا به بنی مگر رخ جسامان

آنکه در جان ترا اصول نهاد
 تا تو از خویشتن برون نمانی
 گرچه از تو بوی خیر ندیم
 چون برون آمدی فدای کن جان

ساقی نامه

عاشقان را غذای روح بده
 مایه ماسع زمان بتان
 تا شود نیستی ما هستی
 باده ده که جرعه اش جاست
 باده تا خورده مستم از بویست
 راحتی بخش می پرستان را
 بخورم کن دمی باده ذوق
 باده عشق ناچشیده مست
 چون بار و بر تشنه باران
 هم باب اشتیاقش افزایش
 روی پنهان کن چون نمودی
 چون درامم دهمی پیایه ده
 این نخل را اینیس خود سامی

ساقیا باده صبوح بده
 باده عشق ده باستان
 درد لم نه حلاوت مستی
 زان صراحی که جام رضواست
 ای که بریاد لعل ز بویست
 نفسی باز پرس مستان را
 سوختم سوختم در آتش شوق
 عجب آید مرا از باده پست
 در بیابان بفضل تا بتان
 گرچه یک خطه زان بیابان
 می بنفیزا چو شوم افزودی
 باز مخمور عشق را سحرده
 تا دگر بار مستی آغازم

غزل

بگو نزدیک دهن اسیر فراق
 این تحریریه علی عشاق
 تو ملول و ما چنین مشتاق
 رامیات با سهم الکاماق

دل چو طبیعت بهن مشتاق
 روی زریا ز ما چرا پوشیده
 تو طبیعه و ما چنین بیای
 هر دم ساحران غمزه تو

<p>نرسیدست همچنان بذاق غوطه خواران بجز استغراق صار حیران مشرق الا شراق</p>	<p>مست شوق تو نیم ببارده از محیط غم تو جان نبرد در بیابان عشق تو دل ما</p>
<p>حکایت</p>	
<p>خانه صبر عاشقان عیارت رایتی همه بر دیوارت میخ نه مجالم که بشنوم سخنت با دو جانش فدا که جان دارو در بدر میسر و نند کوی بکو هست در مان در دما جانان طالبم گرمی گرم گردد کافرم گز خود خبر دارم دیگر از دیگران سخن شنید صیبت حسنت همه جهان گرفت میدواند مرا بگرد جهان حسن او در فریب شور انگیز صورت صنع و لطف بچوئی صبر و آرام از دلش بر مید میسل دیدار آن نگارین کرد پایی در ره نهاد و دل بردست عرضه کردند حال او با میر با مید آید و رود ما یوس مگد از یدا اندرین شهرش</p>	<p>نکنند جز که شوق دیدار آرزوی تو هر دم از دلش نه فراغت بخت حال منت سخنم کان از ان لب بچوست عالم عاشقان ز حیرت او گر چه کور دیت عشق بیدرمان راه تو موضع سرم گردد تا بسودای تو گرفتارم تا بگو شمع حکایت تو رسید خیل حسن تو ملک جان گرفت آرزوی تو آشکار و نهان پسری دشت شخه تبریز خلعت ذات او ز موزونی خبر حسن او به شیخ رسید اسپ غم از زمین می زین کرد از می اشتیاق او شدت چون نزدیک شهر رفت فقیر گفت شخه که باشد او کوس گفت صورتش پس نه مهرش</p>

<p>که در ازان حال شیخ را آگاه در دو فرنگ شهر منزل کرد روشنی شد ز صحن عالم دور گوش کن تا که او بخواهد چه بگوید داد مستی مونیرو گفت او را خود بر پیش شیخ غزالی بر گرفت آن مونیرو کتاب در پی افتاد آن سرشته ز نور طبق پر مونیرو پیش آورد بان نشانش ازین طبق برداشت بمونیرو جهان برند از راه بمونیرو ز راه باز همان لذت رایت جمال بود بمید و هم گزیدیش خواهد ز نصیب تو غم دیدن نیست</p>	<p>قاصدی شد ز شهر بر سر راه چونکه بشنید شیخ صاحب در چون بحیب افق فرو شد خور شمنه را ز در خواب در چید دید در خوابش رسول خدا بستان این مونیرو در حال چون در آمد بصبح شمنه ز خواب شیخ چون دید شمنه را از دور پیش ازان کش نزد خویش آورد کاسچه مشب بنی بر تو گذاشت سالک در هر دو آن نور آله حسن را صورتی بدین بدن با صره چونکه با کمال بود گر طبیعت چشیدیش خواهد سیب سیمین برای حیدر نیست</p>
---	--

احکامیت

<p>عند لیان بوستان تویم از تو گویم و هم ز تو شنویم گودگر آفتاب و ماه متاب شد ز من عالمی خریدارت غیبت دعوی این سخن گزاران بود بجم اکا بر کبیرا آن قرین دل و قریب احد</p>	<p>ما مقیمان آستان تویم گودگویم از درت گودگویم اندرین پرده بس ز تو تاب ای ز عشاق گرم بازاریت من کیم تا ز من ز عشق تو لاف یکی از عاشقان جالت را آن لعین شرعیت احمد</p>
---	---

بر در بر چرخ انجم انبیا
 آن گروهی که ساکنان بودند
 بر بود از مقام آزادی
 بر بودش تی چنان که قبل
 حسن زیباش خیل عشق آورد
 گفت آبا بر من آریدش
 زو بر رسید تا چه دارد دست
 در دلش چون ازو بر رسیدند
 شیخ شطرنج خوست وقت گزیدند
 چونکه مغلوب گرد خیلش را
 حب شطرنج از دلش بر بود
 فرس در دلش چو بازیگر شد
 شاه نفسش از آن عمرای بر خاست
 دستها باز داشت زمین و شان
 چند روزش سخلوتی بنشانند
 چون ز ذوق صفاش بهیش کرد
 هست عشق آتشی که شعله آن
 چون بسوزد هوای چپا چپ
 او سر ابا پی تحت انوار است
 عشق ز او صان کرد کار گیت
 بود معبود خالق رزاق
 آن جمیلی که او جمال آر است
 تا در گنج ذات بنماید

آفتاب و معانی اسرار
 آفتاب کمال ازو کردند
 دل او حسن مجد بغدادی
 ناگهان از مقام عالی دل
 صبر و آرام ازو بغارت برد
 هست جان او سو تن آری
 و ان چه باشد که دوست عاشق او
 میل شطرنج با خنق دیدند
 با حرف نظریف می بازید
 هملی جذب کرد میانش را
 بازی چند بس نکوش نمود
 بنزدق هوش بفرزین شد
 ما بر خ عرصه نکوشخواست
 پیل او کرد یاد هندستان
 کانه در آن لوح تر عشق بخوانند
 همه در عشق او فراموش کردند
 سوز از دل حجاب هر حدت
 او بساند چو زو بساند بیچ
 او مطایمی رخت اسرار است
 عاشق عشق و حسن با بکیت
 نفس خود را بنفس خود عشاق
 کنت کنت بگفت و آنکه خود
 بکلیب صفات بکشاید

چو باوصاف خاص ظاهر شد
یا نقش عاشق از ظهور صفت
سمعش از سمع و بصیرت
از ارادت ارادتش حاصل
از جمالش جمال روی نمود
از محبت محبتش شناخت
زین صفیاء پوی دوست شنید
مظهر نام دوست زهفت
چونکه بر کند جبهه ارادت
ما به الا شتر اک را بنشان
چون سبحان شدی تو غمشان

بیش انسان بذات حاضر شد
علمش از علم و قدرت از قدرت
وز کلام از کلام شد بجز
وز حیاتش حیات شد وصل
وز بقایش بقای عشق افزود
وز تجلی عشق عشقش خست
خویش تن را ندید او را دید
لیس فی حسی سوی گفت
جبهه بر کن کپیات برد است
ما به الا تیار را بر خوان
گر دهرستی خود ز خودی نشان

حکایت

ای هوای تو مونس جانم
مرغ جان تا بیافت دیده با
گفت و گوی تو روز شویم
دل از عشق تست دیوانه
نیک در کار خویش حیرانم
در غم دوستان مهر گل
ما همه مشتری بے مایه
ای ز سود ایان درین بازار
خواب خوابم من از خدا بدعا
بکنند خود بخاطرت گذری
چون سراسر خاک سود است

مایه دردت حاصل در مانم
در هوای تو میکند پرواز
جست وجوی تو حاصل کارم
تا تو شمع ترهت پروانه
در د خود را در انمیدانم
دشمنان را بسخت بر من دل
او و کالای او گران مایه
فارع از مثل من هزار هزار
تا به بنیم مگر بخواب ترا
که کنی سوی بیداری فطری
فرصت تا ننیم در پاپیت

معی نزد جز بوقت مل برین تبلطف زمار بودی دل تو بنمود عاشقی ز سبب شکل تو سبق برده ز نیکویان	التفاسی بر بیدلی کردن تکب رکنون زیاد مهل که ز با بگذرد ترا در دل ماز عشق تو این غزل گویان
--	--

غزل

ای شده چشم جان من تو با شب اندوه من نگردد روز تو ز ما فارسی و ما در ایم در دم آرزوی عشق ترا منخ جانم ز اشیا نه تن بیش ازین از در خودم بر آن آخر ای آفتاب جان افروز از تو ما را گذر نخواهد بود	از تو در دل نیاز دور جان کن تا نه بنیم جمال وی تو باز بر درت سر بر آستان نیاز انیت انجام اگر بود آغاز جز بگویت کجا کت در پرواز تا نگردد در دیده پرده راز سایه بر من ضعیف انداز گر امانت کنی و گر اغراز
--	---

از نعمت هر نفس عراقی
با خیالت حکایت دراز

ای غم تو مجبور دل من تا دم با دم بستلای تو باد دیدم را دیدن تو نمی باید دل ما را فراغت از نیست عشق روزی که در من بغرود در ترقیت کار ما در عشق	وز زمانه غم تو حاصل من و ای با بسته بلای تو باد و گرم قصد جان کنی شاید زندگانی ما بجانان است شد حقیقی اگر مجازی بود بو که خالص شود در عشق
--	--

حکایت

چون سکندرز منزل عادی	شد مسافر بزم آب حیات
----------------------	----------------------

انسان

<p>بجو در با او حکیم یونانی در قضا با پیش ناگزیرش بود که شهر ما همیشه باقی باد تا جهان است عمر باد و ترا گفت در پاسخش که ای دانا ای دروغیا که هست ناممکن که با نه تو در زمانه تقسیم که نگو نام یابد آب حیات هر که باقیست ذکر او باقیست که چشم آید آب زندگانی در هر در جهان کسوت بقا دوزد عین آب حیات این باشد در جهان مومنان نمی سپرد و آب حیوان طلب ز جوی حبیب نفسه شو با شیان بیان هست دریا بر تو در طلب نکت بس مفید مویز گفت آخرت آنکه اول اندیشی</p>	<p>اندر آن عشقم آن طلب نام نیز گویند که وزیرش بود ارسطو کرد بر سکندر یاد چون مسخر شدت باد و ترا چون سکندر شنید از و این را این دعائیت معتبر لیکن بسکندر چنان نمود حکیم هر که بد شد فعال او قدمات عیت مخلوق آنکه در اتم نیست عاقل از مایه معانی در هر هر که او نیک نامی اندوزد هر که را علم ملک درین باشد مصطفی گفت یاد میگیرند سرمه کش ز خاک کوی حبیب التفانی مکن مجاب بیان بندگانت پرند خبر طلب خاطرم در این معانی نیست از کم و بیش از پس و پیشی</p>
--	---

حکایت

<p>دربس تنزل عشق میگویند راه جانان سبحان می سپردند</p>	<p>عاشقان راه عشق می سپردند از می عشق اگر چه خمیبرند</p>
--	--

از شراب الست مستانند
 از می شوق عشق مست شدند
 خوشی تن را از دست از آن اند
 از می نیستی چو بنجیب رند
 عشق را از گنجه دل و جان است
 و لم این مستی از است آورد
 این صفا زان نظر پدید آمد
 آرزو مند آن نظر را میم
 شده در هر دلش موندی

تا ابد جمله می پرستانند
 همه در پای عشق پست شدند
 کاندرا آن کوی رخت نهادند
 راه عشقش بسر چگونہ برند
 اول طعنه در دل و جان است
 این طرب زان هوا بدست آورد
 عشق از آنجا آنگه پدید آمد
 روز و شب اندرین تمنایم
 کرده در پای هر کی بندی

حکایت

دل من چون چراغ عشق افرو
 آن جسم افروز را اندر عشق
 چون ز قوت سوکمال آمد
 عشق معنی صراط عشاق است
 تا ازین راه بر گران نشوی
 خورش تن را مبین چو غشته آمد
 هر که زمین باده جبرعه نخورد
 اندر و نه که در دوا دارد
 هر محبت که در دلی پیدا
 ابجد عشق خواند هر که نخست
 چون دولت تحت را فرو شوید
 ایدل ایدل ضمیمه رایه تویی
 جانے عشقی و جانے معشوقی

خرد من خوشی تن عشق افرو
 علت حکم کات و نون عشق است
 که سے تخت لایزال آمد
 عشق صورت رباط عشاق است
 در خور خیل صادقان نشوی
 شربت عشق بخورد آشامد
 بتن و جان خویش کی نگردد
 هر گز او را از یاد نگذارد
 بیشک آن لفظ عشق غیر خدا
 ز آنچه آموخت لوح دین است
 با تو این راز خود دولت گوید
 طفل را هست شیر دایه تویی
 هگی از براسے معشوقی

میروی در سرای خسته دلان
 منزلش دل شد و مهرش عشق
 آفت عاشقی نه از سر است
 داشت بر ویست زینجا دست
 تا دم راهی باطل بود
 چون ز کیمنج دید شهیر عشق
 بادش مهر خود بیا میزد
 عشق چون دستبرو نباید
 اندرین کوی آرزوی غزال
 عاشق ارزا را خود میوشاند
 بحقیقت مرد عشق بود
 بعد ازین سوت ما در عشق

این گرم بهن تو باشکته دلان
 دوستش عشق و آشنایش عشق
 این بلا خود را بنیای بزجاست
 در جهان خود ز دست عشق گریست
 جانم از ذوق عشق محاطل بود
 تا چو داود میزند بر عشق
 پس بجوی دلش نیا و نبرد
 انبیا نماز کیش بر باید
 خوبکسانی همیکنند ابدال
 وز موع شهوتش فروماند
 چون میرد شهید عشق بود
 باشد خوشه چین خرمن عشق

حکایت

بود در کنج خانه صبحی
 غزنی دلپذیر میگفتم
 نفس و صفت یار میراندم
 دل ز احوال نیک بد آزاو
 عقل گردون نور در گروش
 فکر عالم نامی معنی خوان
 ذوق لذت شناس شاهد باز
 طبع رعنا گرامی شیرین کار
 کلک نقاش خمی معنی جو
 خانه نقش بند چابک دست

خاطر من بخود فاده دمی
 ددر از عشق دوست می ستم
 ساعتی لوح دوست میخواندم
 هر زمانم نتیجه میداد
 جمع کرده دل چهاروشش
 در دماغ خیال سرگردان
 کرده در عشق نعمتا آغاز
 کرده حسن و عروس فکر نگار
 کرده معنی روان جواب سجو
 تکی چند را صورتی بست

آمد از عالم خفا بطهور
 در چنان حالتی که جان از درد
 صورت در پریشان چون رخ هوا
 خیزد بکشاے در که یار آمد
 بچرخ گشت عقل سرستم
 بکشودم درش چون جود نمود
 اندر آمد ز ماه تابان تر
 سایه غم برت از من
 برخش همچو موب بر تشغتم
 ده که بس خوب و دلکش آمده
 بس لطیفی و نیک زیبایی
 آدمی را چنین نباشد نور
 تا جهان ست مثل تو قمری
 چون ملک پیکری بنا لم نرید
 ماه ردئی و آفتاب حسین
 لب لعاش که ز زردم لبیک
 گفتمش صد دولت فدای سلام
 از شراب غرور هستی مست

یکی از دل معانی مستور
 دوست ناگاه طلقه برد زد
 از ره گوش هوش گفت مرا
 میوه از شاخ عمر بار آمد
 بخود از جای خویش بستم
 در حنبت بردی من بکشود
 ز سعی سرد بس خرامان تر
 کافقاب اندر آمد از در من
 مست و حیران شدم بد گفتم
 مرجم حبا خوش آمده
 حوری و از بوشت می آئی
 ملکی یا پری سبته یا حور
 در نیاید بد لبری ز درک
 کافریت ز روح نام ایزد
 آدمی ز ادکس ندید چنین
 کرد اشارت که السلام علیک
 و علیک السلام و الاکرام
 موزه بر کند و ساعتی نشست

غزل

ای ملامت کنان بی حاصل
 هستم آشفته بر رخمی که بود
 هست و صفت جمال ز منتش
 دل دیوانه در سز زلفش

جان همیداد و حست اندر دل
 شد پری و اله و ملک مایل
 بر تر از فکر سامع و قائل
 کی بچرخسرها شود عاقل

<p>التفاتی کند ز بهی مقبل نیت از حال عاشقان فاعل که گذارے کنی بران منزل برسانے بیار در محمل</p>	<p>بر که کیبار در همه عمرش از خیالش چه شاگرد کونیز ای صبا ای صبا غلام تو ام حال بیچارگان بادیه آرا</p>
<p>که عراقی در آرزوی خست جان همیدار و حسرت اندرزل</p>	
<p>ملنفت شد بطالب این مطالب در بد و نیک این سخن میراند گفت بیچاره این عراقی کیت در بیابان عشق گفتم این گو بدین قافیه کیے دیگر باشد این در فراق و آن در حال از تو نبوشتن و ز من گفتن داوش تا نوشت این غزل</p>	<p>چون بدید این غزل بدینان دست در کرد و برگرفت و خوبانند چون با خبر رسید خوش نگریست گفتم ای جان جان من بسکین گفت آنگه مرا شود باور در بدیه بگوے اندر حال گفتم اے مایه سخن گفتن گفت گو کاغذ و روایات قلم</p>
<p>غزل</p>	
<p>وز لبت آب زندگی حاصل در شب تیره نور دیده دل برگ گل شرمسار و لاله خجل خشب بر جابی مانده پا در گل وی رخت را غلام شمع چکل رشته ای جان عاشقان گسل</p>	<p>ای ز روے تو آفتاب خجل عاشقان را حیا انوار فرخ رنگ روی ترا ز غایب طیف ز آرزوی قد تو سر و سہی ای لبت را اسیر آب حیات از برای کند گیسویت</p>
<p>رمقی بود بانی از جام زانکه اشفتہ کم کند منزل</p>	

آن غزال این غزل جز زیاده
 ز در چو طوطی یکی شکر خنده
 کماندر آماج نطق یا نعت
 انعم الله نعمت شعرت
 زینچنین در با کربطع تو سفت
 گفتش مثل این گفت کسی
 شعر در عالمی که مردند
 شاعری منقطع کند نورت
 نشنیدی تو این حدیث صواب
 شمران به که خود ندانندش
 رو تجصیل علم شو مشغول
 در نه دعوی مکن به معنی گوش
 در مقالات عاشقان است
 خودست تو دست هر که اهل بود
 یا سوار آس در سخن بانی
 یا درون آسے باخجانه عشق
 بسکه گفتند هر یک از هوس
 گری تو پیر مایه درین بازار
 گفتسم ای نور چشم خفته
 ای بروی تو زنده جان مغم
 گفت ہی ہی نه اینچنین چنان
 سخن سبز شاعری دورست
 منشا و این سخن هم از جایت

بگرشده بسوی من نگرید
 گفت ز وقت مزید پانیده
 بحقیقت کنون شناخت
 بچنین شهر حکمت شعرت
 خوب گفتی و نیک خواهمی گفت
 گفت ازین نوع گفته اند بسی
 بازی کو در کان همی خوانند
 خاصه دعوی گری درین صورت
 از نبی کل مدعی کذاب
 زانکه حیض الرجال خوانندش
 که جز آن جمله فاضلت و فضل
 رو به کنج درون نشین و خوش
 در نه بشین و خوش تن مستای
 خودست تمانی نشان جمل بود
 یا خطی بازده بنا دانی
 یا برون نه قسم ز خانه شت
 غزل و قطعه و قصیده بسی
 نمطی تازه و غریب بیار
 همه گفتند حبیب ناگفته
 من کیم تا کجا رسد سخنم
 خوشترن را حقیر مایه بدان
 متر منظوم و نظم نشورست
 موجب عشق حسن زیباست

نشد الا از سوز آتش عشق
 هر بصیری گهر نذر اندک سفت
 جان معنی که در تن سخن است
 تا نکوید سخن ندانندش
 آن نکو تر که بر ملا گویند
 شربت عشق را چسبیده نه
 هستی از حب ماسومی الله و
 فرق دانی میان عشق و مهر
 زانکه در زبیده طریقت عشق
 نزد عشاق یادگار بسیار
 از جگر خستگان درد و فراق

در جهان هیچکس مشویش عشق
 هر زبانی سخن نداند گفت
 همه را نیست گرچه جان سخن
 مرد اگر بر فلک رساندش
 سخن کز سر صفا گویند
 تو نه آنی کز اهل دیده نه
 از صفا خاطر تو دارد نو
 باز مانده نه بصورت لب
 باز دانسته حقیقت عشق
 اندرین شیوه تحفه بردار
 از عراقی سلام عشاق

حاصل حکایت

آن عسکریان جنت المادی
 لوح خوانان ستره کرسی
 راه داران جاده مثلاً
 مست حالان جان و دل مَشَار
 غوطه خواران بحر نورانی
 پیش بنیان باز پس مانده
 وز عقول و نفوس بگذشته
 سوخته همچو شمع پروانه
 خوشتن را نکلنده در آتش
 اجد عشق را ز بر کرده
 بر سر صفا خلیفه شده

آن عسکریان منزل دنیا
 محرمان سراج قدسی
 سالکان طریقت علیا
 زنده جانان مرده در غم یا
 بادشاهان تحت روحانی
 شاهبازان و قفس مانده
 از حد و دو جو و گم گشته
 بکیشان زد دوست پروانه
 همچو پروانه ز اشتیاق خرس
 درده دوست باز سر کرده
 چون ز کتاب و هر جیفه شده

<p>تین سجان مانده جان فدا کرده دوست نادریده دل بداده زرد نمک شوق بر دل افشاند ز هر فرقت کشیده چون مقویب صدق میعاد باز دانسته لینس نے جنبی سواںد گوسے فارغ از حنبت و گزشتہ زار گشته آزاد و همچنان بندہ</p>	<p>یار خود دیده در پس پرده می نخورده شده بچو تو مست بر رہ یار منتظر مانده بار محنت کشیده چون توب نظر جان ز جسم بگسته کرده از جان بسوی گوش چور جان انا الحق زمان تیج دوا بن مینچ خیال بر کندہ</p>
---	--

غزل

<p>تن من خاک پامی ایشانست نور رضوان صفای ایشانست هر کجا باجرای ایشانست مطلعی بر سامی ایشانست که بقا در فنا می ایشانست کین کرم از خدای ایشانست</p>	<p>بنت قرب جامی ایشانست جان من در موای ایشانست عقل کل هست گنگ لا عقل آفتابی که عرش زده است همه در عشق خود وفا طلبند این مراتب بذات ایشانست</p>
---	--

بر چه اندر جهان عراقی نیست
اترش از عظامی ایشانست

<p>اولش عاشقی خبر کردند دست برد اندرون پای گرفت غمیه از عقل و علم برتر زد منزلش زیر بود بالاشد هر زمانه ارادش افزود از رضا و موافقت زائد</p>	<p>آنکه ایشان بر و نظر کردند عشق در هر دلی که جای گرفت عشق در هر دلی که سر بر زد هر دلی که بعشق بیناشد هر که را عشق یار و س نمود هر ارادت که عشق را شاید</p>
--	--

باز انعام یاز را بیت شد
 محض لطفست عین خلاصت
 که علیک محبت مننه
 در دل و جان طالع اقبال
 چون رسد آن بجز استخراق
 تو نمود ستاد این طریق شوی
 نیک میخوان که تا شود مفهوم

هر ارادت که از محبت شد
 او شش عالم آخرین خواصت
 در کلام خدا کس میخوانی
 چون محبت رسد بعین کمال
 عشق نامش نهند اولوا الاصول
 اندرین بحر اگر غریق شوی
 گر شنیدی شد ترا معلوم

حکایت

مستعد و محصل و کامل
 طالب اصل کار و تارک فرج
 پنج سوی خانقاہ شبلی کرد
 تا رہا نند ز پامی تا سرو
 عشق فرمود و التجارید
 و اندر آن عشق نیک صادر شد
 تا رسانم ترا بعالم دل
 این اشارت بجان خمیر از شیخ
 بنحایات عاشقان آمد
 دره کرامات شیخ تعبیه کرد
 بومی شوقش با بندرون آمد
 دل بدو داد و عشق او بخزید
 عشق او بر وجود خویش گزید
 دلش از عشق او مقصود شد
 بسته در دام عشق با پی دلش

بود معروف زاده قافل
 کرده تحصیل علم حکمت شرع
 مرد سالک جوان صاحب در
 بارادت در آمد از در راه
 شیخ شبلی ز عالم تفرید
 گفت اول بحسن عاشق شو
 پس بیا چون صفات حاصل
 چون مرید این بنحو شنید از شیخ
 او ز شیخین جوانچنان آمد
 گوش کن نامها مقدر فرد
 چونکه از خانقہ برون آمد
 در گذر گه کسے که اول دید
 حسن او را بچشم عشق دید
 ز رویاغ دلش معطر شد
 گشت ناگاه از هوای دلش

آنکه بر بود ناگهان دل وی
 بخرابات رفت و سر نهاده
 قرب ساقی مرید عشق دست
 ز آتش عشق دست میجوید
 چون خودی خودش نیاید رفت
 عشق او را زیاد خود بر بود
 شیخ شبلی بحیثیم حال بدید
 از خراباتیش طلب فرمود
 زان مجبازی حقیقتی نبود
 زان میانش سخلوئی نشانند
 مرد عاشق جوهر خلوت شد
 انما العاشقون مذوون
 عاشقان کشتگان زنده کند
 عاشقان را ز دو دل عبودت
 دل عاشق ز عشق بیارت
 وصف معشوق از عاشق پرس
 وصف شیرین بنزد خسر گوئی
 سوز پروانه شوق پروین دان
 همه عالم اگر بران هوس است
 جان فریاد اگر چه شیرین بود
 هر که او را دله بود آری
 ای که عاشق نه حرمت با
 هر که بر خوان این هوس خام است

بخرابات رفت داود ربی
 با خراباتیان خراب افتاد
 در خرابات بود با ده دست
 با ده عشق او همی نوشید
 خرمش حمله بباد برفت
 اوز معدوم ماند و نه موجود
 که بغایت رسید کار مرید
 نقد آن عشق را عیار افزود
 قفل غم از در دلش کشید
 کاندران لوح سر عشق بخواند
 از می مهر حبت حضرت شد
 عند باب الحکیم مطر و چون
 ز آتش عشق دست مشتعلند
 ناله عشق سخن داود دست
 ناله زیر عاشقان زارت
 حسن عذر از چشم دامق پرس
 مهر لیلی ز طبع مخنون جوئی
 اصل سودای دین امینان
 پشه را اتفاق مهندس است
 عاقبت هم برای شیرین بود
 ناگرزیش بود ز دلداره
 زندگانی که میدهی بر باد
 نیست معنی همه در و نام است

عراق

<p>اندرین ره بسان خراب شد هوس گاه و جورا در دل در بیابان نفس اتاره آدمی صورت ست و خر معنی</p>	<p>هر که از عشق بخیبر باشد بخیبر از برین منزل روز و شب سال و ماه آواره هر که عاشق نگشت در معنی</p>
--	---

حکایت

<p>و عظم گفته سخته شیراز خاطرش کاشف دقاتق بود سخن و کفریب جان پرور سخن عشق بر در ست سخن برستان عشق بی می و کاس یا کب از ان عالم توحید گفت عشاق را مقام کجاست از سر سوز عشق با او گفت گفت طوبی لهم و حسن مآب سخن اندر میان بغایت شوق خالی از نور دیده دل و جان همچو غولی از ان میان برخت پا ز کار او فتاده سرگشته غم کاوم بخور که شب من خردار است بهر منبر استخوانش ز زهری همه مغز روز و شب نمشین و یار و رفیق بتفصیح میانه بازار</p>	<p>آن شنیدی که عاشق جانبار سخنش منبع حقائق بود روزی آغاز کرد بخیبر بود عاشق ز در سخت سخن مستمع عاشقان گرم انفاس گرم تا زان عرصه سحرید عارفی زان میان بیارخت پیر عاشق که در معنی سفت شنیده که ایزد و مایب این بگفت و بر انداز سزد ناگهان روستائی نادان ناترا شنیده بیکی ناست لب شده خشک دیده گشته گفت کای مقتدای اهل سخن خر که داشت چگونه خر خانه زاده جوان ز فربه نغز من و او چون برادران ضعیق یکدم آوردم آن سبک ز قنار</p>
---	--

ناگهان از نش بد زد دیدند
 مجلس گرم و غرقه در آسرا
 حاضران خواستندش آزر
 پیر گفت که اول ای خرم جو
 نطق در بند و گوش باش موی
 پس ندا کرد سوی مجلسیان
 هر که با عشق بر نیسا میزد
 ابلهی همچو خسر که به آما
 پیر گفتا توئی که در یارے
 مانگ برزد و بگفت کامی خردوار
 دگیت ای بیخیز عالم عشق
 خرم صفت بارگاه وجود برده
 از صفا باے عشق روحانی
 طرفه دون همه و بیخبرے
 هر مودت که عشق شیدا کرد
 هر لطافت که در جمال آفرود
 گر تو پاکه نظر بی پاکه کن
 شور اول صفا بیازی نیست
 رود و عشق آن نگارین زن
 هر که عشقش نه نخت خام باند
 عشق زوقیت بنشین حیات
 عشق افزون جان اول حیات
 گاه باشد که عشق جان گردد

از جماعت بپرس اگر دیدند
 چون دران معرض آمد آن گفتار
 خسر بسجد زنا که آوردن
 بنشین یک زمان موی مگو
 بنشین و خموش باش موی
 کاندرین طائفه و سپرو جوان
 زمین میانه بیای بر خیزد
 جست و برخاست از خمی پای
 دل نه بستی ز عشق گفت آری
 همان خیرت یافتم بیار انصار
 ناچشیده علاوت غم عشق
 بیخبر زاده بنجیب کرده
 بیخبر در جهان حیوانے
 که ندارد بد لب برے نظرے
 نور خورشید عشق پیدا کرد
 اثر عشق پاکبازان بود
 منقطع از طبایع خاکمی کن
 عشق بازی خیال بازی نیست
 که تو از عشق او شدی احسن
 مرغ جانش اسیر دام بماند
 بلکه حشمت بر چه بین حیات
 بلکه در روح روح سلطنت
 گاه در جان جان نهان گردد

گواه شد چون بین نباش عشق بلکه آب حیات خود عشق است پاکبازان جان نشان دانند	گواه جان زنده شد حیاتش عشق آب در مهوه خود عشق است خدمت عشق عاشقان اند
---	---

حاصل حکایت

یک زمانم دماغ ازین ترو دار نفسه کوز کرده عشاق است دل من زنده کن بزمره معباس عاشقان بسیار ایم ساعتی بگذرم ز هستی خویش نعره شوق دوست درگیرم ز اشتیاق حبیب درمیدان آیم از روزگار حال بقال بد هم یک بیک علی الترتیب مائل عود بود خالی از ان که بدو نیک را توان بگزید حسن بافتح وزشت باینکو ز صفا و کدورت هر دو نشده او جز جمال را طالب بد نخواهد کسی چونیکو دید چشم جانفش همی درونگرید	مطر با نغمه خرمین بردار آنکه آهنک پرده عشاق است مردم از حبه دوست بگذر تا من اندر سماع عشق آیم نفسی بنگرم ازین پس پیش همچوستان سماع برگیرم ساعتی همچو آرزو مندان منع بسمل صفت نم بر دیال شرح عشق محبت و حسن حبیب روز اول چو جوهر انسان واهب عشق آلتی بخشید در زمانه پدید تو بر تو گشت خاطر ز صورت بر تو چو شد اندر دلش صفا غایب روی زیبا ز روی بد بگزید هر کجا حسن دلربایی دید
---	--

حکایت

در فواجی فارس تره فروش میگذشت او بر راه خود ناگاه	بود صاحب دله بدش و هوش از قضای خدا وضع آله
--	---

پیش قهری رسید درنگرید
 صورتی خوب دید حیران شد
 قرب سالی ز عیش مینالید
 دایم از گریه دیده بزخون آشت
 بجز اوصاف او نخواند بگفت
 با سگ کوی او همیگر دید
 تا بدو خادمی پیام آورد
 سر خود گیر و گوش کن سخن
 گر تو سودای عاشقی آری
 تو کجائی و ما کجا بیات
 لیک اگر صادق در غمی
 بفلان کوه رو مقامی ساز
 طاعت کردگار عبادت کن
 روزگاری بدین صفت یباش
 در تو مردم ارادت افزایند
 هیچ چیزی ز کس قبول کن
 چون شوی در میان خلق علم
 چون تا بک ترا مرید شود
 چونکه عاشق پیام دوست شنید
 و اندر آنجا چنانکه دختر گفت
 شد بکوی که او اشارت کرد

صورت دختر تا بک دید
 دل مجموع او پریشان شد
 که رخ خوب دوست باز ندید
 چشمها چشمه های صیحون شد
 دایم از حسرتش نخورد و سخت
 سگ کویش برهنه نگرید
 که گذشت از حکایت آن کرد
 چون توئی را کجا رسد چو من
 شاید از قصر شاه بگذاری
 در بیابان و آرزوی فرات
 راه بر گیر و بگذر از دعوی
 کج گیر و مگر بکس راز
 صانع خویش را عبادت کن
 خود شود طاعت نهانی فاش
 به تبرک بند متت آیند
 نیز با هیچکس مگوی سخن
 تا تا بک رسد حدیث تو هم
 آن دمت زان فرج دید بشود
 امر او را بجان دل بگنید
 از عبادت نیارمید و سخت
 چار دیواری عمارت کرد

غزل

عاشق ترک خواب خورد کرد

جای خود را ز گریه ترک کرد

از تن خویش بخیر کرده
 درس عشاق را زبر کرده
 جگر خویش را سپر کرده
 یارش از گوی خود بدر کرده
 دل و جان داده یاز سر کرده
 سفر راه با خطر کرده
 بر یاد مریچه چو طاعت کرد
 برده سوی عبادت خاش
 درمی از عاشقی برود بکشود
 نه بشه راه دارد ز بلبله
 در عبادت آشکار و نهفت
 همه از ساکنان در گاهش
 زود در شیخ در جوش گفت
 گر تو آئی من آن نیم باری
 نکشود در بر خودش نگذشت
 مشار شد از چنان حالت
 باز گردید و جای مے نگرید
 با هزاران هزار انده و درد
 جان بدید غرق و تن نگران
 در ایما با خود این سخن میگفت
 یا محب مرا که شد محبوب
 روزی بیار خویش منست بشوے
 جان مردن بود عنای مرا

حیرت حسن دوست جاننش را
 دایم اندر نماز و روزه عشق
 پیش تیر ارادت معشوق
 کارش از دست خود بدر نرفته
 در ره گوی دوست بی سر و پای
 ممت عالیش عراقی دار
 عاشق بقیر از سر درود
 از ریاء دور شد چو اخلاص
 بومی تحقیق از ان مجاز بشود
 و اما مشغل مذکر خداے
 نشنید از کسی نه با کس گفت
 هم رعیت مرید و هم شاهش
 شبی آن مہ جو بله خلق بیخفت
 آنکه معشوق تست گفت آری
 ز دلبے در و لیک سو دنداشت
 شه خوبان چو دید آن حالت
 در خود از مهر و عشق بهری دید
 چون در قصر خویش منزل کرد
 سینه پر سوز از درد دل گریان
 گشت مایر چون نخورد و سخت
 طالبم را آنکه که شد مطلوب
 امی پدید بهر من طلبیب سجو
 کوند اند همی دواے مرا

در در دل را در او مجوز طبیب
 چونکه در زمین از طبیب افزود
 نیست در دل ز بهر نعم آن در
 منم این در در او را در انم
 چون بیکبارگی برفت از کار
 گفت آتابک که محرم کسیت
 سر غمخاست یا در مانع تنگ
 چون بر سید محرمش منفت
 عشق نقلی و چاره سازی او
 دانکه آن شب برفت را اگر
 به تنه خسته و در له پرغم
 چونکه محرم شنید از نو این به از
 گفت آتابک چو این سخن شنید
 با بزرگان عهد او بر شیخ
 تا کشاید بر طریق حصول
 زمین نسط پیش او تسی را اند
 را از وی در میان شد پیدا
 این بنا بر مراد من منهد
 پس آتابک گرفت او را دست
 پیش دختر از آن خبر بردند
 باز محبوب و بس محب مید
 ز در سر انگشت بر دوش زنی بحال
 منت عشق و صدق با نکرند

به نگر در مگر بوی حبیب
 ایچ دار و مرا ندر ادر سود
 که به تریاک دفع شاید کرد
 لیکن از شرم گفت تو انم
 با آتابک رسید این گفتار
 تا برسد از او سخنی که کسیت
 ز در ریاست یا بسی فرنگ
 را از خود را چنانکه بود گفت
 بر غم خویش و بی نیازی او
 گر چه بی التفاتی از وی دید
 همه نفس بر کرد با محرم
 گفت در خدمت آتابک باز
 باید این در در او را طلبید
 تبصرع سخواست از در شیخ
 کند از او خادمش قبول
 قصه را از او فر خوانند
 رضا گفت آن جماعت را
 لیک او را مراد او بد مید
 پیر عقد نکاح او در دست
 هدیش ساعتی بسیار بردند
 چونکه در آستان شیخ رسید
 بار دوش کنون که بود حال
 حسن تدبیر ختم کار کردند

<p>آن صفا کز معالمان نیکوست در دل خود در مراد کشاد خاندانش چنان مزن کرد</p>	<p>نیست دل را هیچ نوع آرزوست چونکه بنیاد را بر اصل نهاد عشق او را چو خانه روشن کرد</p>
---	--

حاصل حکایت

<p>کز درون آمدی نه از ره پوست با تو سودا کے لا و بالی کرد از چرخ تو خانه روشن شد همه سرست جام عشق تو ایم شب ما با خیال نور فرست یادت از هر چه در جهان شتر صورتش مست لیکنش جانست لوح محفوظ عشق میخوانم مهر ریش بجان خریدہ بود گر تو با من نمنے چرا بنیم مے بردازد یار جان و نم گر ترا نیک دوست میدارم</p>	<p>مرحبا مرحاب محبت دوست دل از جز تو خانه خالی کرد تا غمت ساکن دل من شد تا گرفتار دام عشق تو ایم ایکے حسن رخت دل افروزست حسن از روضہ خیاں شتر بر در صورت تو حیرانست من چو در عارض تو حیرانم دیدہ کان جمال دیدہ بود با خود از بخودے ترا بنیم چون نظر بر رخ توے فلکنم با کسے گفتنی نمنے بارم</p>
--	--

ایضا

<p>تا که حسنش جمال بنماید نه بهر دیدہ آن توان دیدن ہیچ عیبم کن کہ معذوم دل بصد دست پارہ پارہ کن قد و گیسو حایش بنینے بت پرستیدن آرزو شودت</p>	<p>دیدہ پاک بین ہے باید حسن جان بجان توان دیدن ایکے خودانی بعشق مغرورم گر جمال تبم نظارہ کنی گر تو شکل و شمایش بنینے ہمچو من دل اسیر و شودت</p>
---	---

<p>کیست کورا و چشم بنیا بود هیچکس دیده بصیرت را از جمالش نمی شکید دل آن لطافت که حسن او دارد عشق رویش همکند پوست</p>	<p>بس رخ خوب او دلش بر بود که دل و جان بحسن او کند اشت میبرد عقل و معنی فرید دل دل صاحب دلان بدام آرد حلقه در گوش عاشقان آرد</p>
--	--

حکایت

<p>پیر شیراز شیخ روز بهمان چون بایوان عاشقی بر شد سالها با جمال جان افروز داشت او دلبری فرشته نهاد اتفاقا مگر سفیه دید رفت تا در که اتابک سعد گفت کای باد شاه زمین یا سعد زنگی ز اعتماد که داشت کرد روزی مگر عیادت شیخ و لببری دید همچو بد منیر چون اتابک چشم خویش بدید بود روز یک شیخ اسوزنده پایها از کنار آن موش گفت چشمم اگر چه حیران است آتش از تن نصیب خود طلبد گل شد آتش به پیش ابراهیم نظری کن سر صفا آید</p>	<p>آن بصدق و صفا فرید جهان روز به بود روز بهتر شد روز شب کرده بود شهار روز که رخس دیده را جلا میداد کان پری پامی شیخ میالید تیز رو تر ز شیر برق از عد پامی شیخ کبار با مرداد در حق شیخ افترا از نکاشت دید حالی که بود عادت شیخ جست در بر گرفت پامی فقیر از حیا زیر لب همی فزید منقله پر ز آتش آگنده جست و دوزخ و بنقل آتش پامی را پیش هر دو کیاست سوزش مفرخجبر و طلبد وز تجلی سوخت جسم کلیم بطبیعت مگر نیا لاید</p>
---	---

قصه

<p>دانا من مقیدم باری عاشقان ضعیف را واپس می توانی بلطف دستم گیر خون ایشان چریت بر تو حلال که ندارد بجز تو هیچ کس مکن ایدوست هر چه بتوان کرد پایت ای خور ز زره باز بگیر بر دل ریش عاشقان می بخش</p>	<p>گر ترانیت با غمش کاری تو خوش و فارغ از غم ما پس عجز من بین حامی من بنزیر داری از عاشقان خوش طالع بکسی التفات کن نفس فارغی ز اندرون صواب درو گر تو خولی و ما ضعیف فقیر بخ با می نما و جان می بخش</p>
---	--

حاصل حکایت

<p>ساکنان زمین معشوقند بلبل اندر هوای گل میرو هست ما وای عاشقان است عشق در نور او ملازم بود منظریانت عشق بدو سرحد من ندارم بغیر ازین کار که ندارد گذر به هیچ فراق</p>	<p>عاشقان در کین معشوقند عاشقان را ز دوست نگزیرد اندر آنجا اگر مقامی هست چونکه حسن آمد از عدم بوجود جان چو ما مور شد با مر احد گر تو از عشق فارغی بار هست جانم چنان عشق غریق</p>
---	--

ایضا

<p>در دماغم رگیت از سودا نیست جز گیسو تو بر خوردار منوی فسق ترا ز منوی میان بطع طهره بامی طرارت سوخت ما را چو منوی در آتش الحق آن نیزیم به پیشانی</p>	<p>عکس هر مویت ای بت رعنا از وصال تو تو ای دلدار فرق کردن چشم من توان شد دلم تا شدم گرفتار موی زلفت فراز عارضش ای بر بوده دلم به پیشانی</p>
---	---

<p>نورما هست یا شعاع جبین مانده زان نغمزه در شکفته من رخ تو خسته جان تو اندر دید لب لعلت که روح بخش دل است عاشقان تو پاکبازانند</p>	<p>شمع پروانه سوز یاروین هست بیمار و هست مرد فگن چون بدین دیده آن تو اندر دید برگ گل از خجالتش خجل است صید عشق تو شاهبازانند</p>
<p>حکایت</p>	
<p>شیخ الاسلام امام غزالی والله حسن فخر و دیان بود بود چشم صفای آن صباوق گره همیشه سوار بر دره کرده از لطف وضع ربانی شیخ را چون نظر بر او افتاد از دل و جان در روی نگرید شده مردم بشیخ چون نگران صوفیان جمله منگشند لیک پیری که بود عاشیه دا تبع صورت از تو لائق نیست شیخ گفتش مگوی بیج سخن گره بافتاد می بسوزت زار عاشقانی که هست و مد شوخند ز اندرون نجاف است پوست بپین گر تو بی مغز نام دوست بری هر که از دوست دوست میخواهد</p>	<p>آن صفا بخش عالی مقامی در ره عشق دوست جوین بود بزرگاری چنان جان عاشق وز مردان فزون صد در پی تاب حسنش همان نورانی صورت دوست دید باز آتا پر نظر او بر روی دیگر دید شیخ در روی آن بری حیران بمه بگذاشتند و بگریشتند شیخ را گفت بگذر بگذار شرمت از این همه خلایق نیست رویت احسن راحه الایمن بودیم جبرئیل نماشیه دار باوه از جام عشق می نوشند زان شعاعی نبود دوست بپین باشی از عشق روی دوست بری جوهرش را عوض نمی کاهد</p>

اگر ت هست قوت مردان
 هست آرام جان من شهن
 دلم از حسن او بقا خواهد
 پایی دل را بدم او بستم
 فارغست او ز ما و ما چو بیان

اینک است این سلاح اوین میدان
 هست سو و وزیران من مهرش
 دیده ام و دید دل چو خواهد
 وز می اشتیاق او بستم
 ز اشتیاق رخس غزل گویان

غزل

اگر ای آرزوی جان که تویی
 شوم از قید جسمم جان فارغ
 گر تو روزی بگفتن سخن
 چون حدیث تو بشنود گو شوم
 دیده را دیدن تو می باید
 بسته عقل و هوش ازین پس
 هر نفس چشم شوخت از بی ناز
 بال آب حیات جان بست
 بالبت کو حیات شد جان را
 مسکن دل چنانکه عادت است
 ز فراغت بخت حالست
 گریه بر مثال تو بنیم
 با تو بنیم رقیب من گذران
 جان ما را تعلقه که بست
 هر چه دل را بران نباشد آرز
 دل نخواهد که دیده را بیند
 اندران ره گزند نشان چونید

باز بنیم ترا چنان که تویی
 تبو مشغول در جهان فارغ
 التفات کنی بمثل من
 رود از حال خوشتن هو شوم
 دیدنت که چه شوقت افزاید
 چشم جاود و حال شوخ تو بس
 شیوه تازه میکند آغاز
 شب پیدا غم نهان من بست
 قدر نبود چو آب حیوان را
 که دلم مخزن محبتت است
 نه محالی که بشنوم سخت
 بود احمیای جان کینم
 دیده بر هم نهاده دل نگران
 با تو آورده ایم روز سخت
 دیده فارغ بود و دیدن باز
 دیده حیران که تا کجا بیند
 سرفدا کرده ترک جان گویند

غزل

جز حدیث تو من نمیدانم
در کف غم تو پا بستم
دیدم ما اگر چه بانورست
ساکن است او مگر تو بشتابی
گر چه ما خود نه مر عشق تویم
طالبان را در طلب بکشای
دین و دنیا می خویش در گویت

خامشی از سخن نمیدانم
وز می اشتیاق تو مستم
زانکه نزدیک بین هر دوست
در نیاید مگر تو در یابے
لیک جویان درد عشق تویم
راه مقصود را با بنمای
همه دادم بدین رویت

یارب این دو لقمه میسر باد
که بدیدار دوست گزدم شاد

چون در آمد بشهر دوست فقیر
اندر آمد بسجده جامع
بعد از آن چون نماز جمعه کرد
از مقابل منبر از منبر شد
برزبان سری از حقیقت زد
گفت کافنام اگر چه در تابد
منبر از جای خویش تن بر جاست
شیخ گفتش ادب نگه میدار
منبر آنجا که بود باز استاد
شیخ گفت آنکه نور مجلس است
مجلسم بے نقاش تارکیت
عذر دارم هر آنکه بار یکے
یاد او بر زبان ما برکت

کرد او طواف حسن او فقیر
زود که امانت او لیا لامع
با جماعت فقیر صاحب درد
مجلس عاشقان منور شد
که از آن نهم خلق عاجز ماند
آخر این پاره چوب در یابد
وز زمین در هوا همیشه است
حرکت را بعاشقان بگذار
قرب بیچاره مجلسی جان د
چون مجلس نیاید است کجاست
سخن عشق نیز بار یکیت
در نیاید میان تار یکے
چون بخشد جاد را حرکت

مگر آن دل شکار اینجاست
جان بداند عاشقان فراق
که ز شوقش جاو جان دارد
در و دیوار گوشش کشاید
چوب منبر هواست گیسو
در سریش بصر من مسجدین

صحن جان را چراغ پیداست
چون نیاید مجلس عشاق
داند آنکس که ز نشان دارد
عاشقانش بود در حدیث آیند
عاشق از حیرت میسر
گر ندانے تو این سخن مقین

حاصل حکایت

خبر از دوست چیت باز ما
باز گویم تا از چه میدانی
یا غمیت بدین طرف دارد
یا خود از ما فراموشی دارد
یا فراموشش کرد صحبت ما
یا هنوزش سر جفا با ما
یا دیگر نام بدلان نبرد
یا ز ما خود سخن دیگر گویند
یا ز ما خود سخن سنج گوید
هر چه خواهد کند که مظلوم
غیر او خاطری و یا وی نیست
که نداند فراق را از چو ل
باری از خود خبر ندارم من
که خلاصی طمع نمیدارم
تا برفت او برفت آرام
سپیل جانش سبوی بود بود

مرحبا مرحبا نسیم صبا
حال ما را درین پریشانی
اینچنینم هنوز نگذار
گویم یا تنم هر ما کار
باشدش هیچ میل غمیت ما
گویم در روش و فامانست
خاطرش هیچ سویی مانگیز
بیچ داند که حال ما چون
دوری از ما هنوز می جوید
از جالش اگر چه محروم
جز مرادش مراد نمیست
هست جانم چنان بد مشغول
خود ندانم که در چه کارم من
در کندش چنان گرفتارم
گر چه او خود نمی برد نامم
هر که جایش بکوی بود بود

دیدہ گری طالب جہاں تو شد	باعثش قوت خیال تو شد
اشعار خاتمه	
از تو ہر دم چو بر منسا و بود ہر کہ او بر غمسم تو دل نہاد شوق و لب ارادت تو بود تا کہ خاک درت نیاہست من ز کویت بدر ندانم بنت زین سخنما خلاص دانی چیت	من کیم تا مرا مراد بود آرزو بلا با آرزو سے تو داد ذوق جانہسا عبادت تو بود آستان تو جسد گاہ نیست زانکہ زمین در کجا تو انہم رفت آنکہ زہیر از تو من ندانم زلیت
گرہ داری چو من ہزار ہزار ختم گشت این سخن برین گفتار	
خاتمه الطبع کلیات عراقی از مولوی محمد علی صاحب صحیح	

حدود پاس بقیاس صانعی را سزاوارست کہ گلشن نظم را از بہار فصاحت و بلاغت
تر و مانگی بنے اندازہ بخشید و در قالب اشعار پسندیدہ از مضامین جدیدہ جان نمود مید
کہ شعراے متقدمین و متماخرین از سیرالی آن عذب البیان و سامعین مشتاقین
از سمع قبول بشکد گز اربی رطب اللسان و لغت سرور کائنات خاتمه موجودات
شاید کہ کلام شیرینش آب حیات دائمی رہمونی نمود و کافہ نام را از ظلمت جل نور علم
رہود کہ ارباب علم مہر نئے ترقی مزید نمودند بر نئے ازان مقتضای الشعر من حکمت
بشعر گوئی توجہ تام فرمودند و ادشاعری و سخنوری دادہ شعرا می نامی گرامی شدند و تصانیف
لا تعد و لا تحصى یادگار خویش گذشتند از جملہ نوادر روزگار نسخہ کلیات عراقی کہ
بعدم موجودگی حکم لعل سپید و گوگرد و احمر و شست کہ طالبان این گوہر نایاب بختچویش
سرگردان شدہ نا امید شدند و چونیدگان این نسخہ کیاب بتلاش آن فرورماندہ از یافتند
از اتفاق زمانہ این گنج فراوان پنهان بود کہ حالا بطور آمد یعنی بسعی تا مترکی نسخہ نقلی

بمشکوہ

بهر سید الا از امتداد زمان و نملطی کاتبان جایجا اصلاح پذیر بود چون مالک طبع و ادمت باز
 بطبعش توجه فرمود ترتیم و اصلاحش به شاعر نازک خیال خوشنویس با کمال جناب
 منشی شیوپر شا و صاحب اینچ متخلص بود بهی شاگرد رشید آفتاب الدوله بهادرتلق
 متعلق ساخت - حسب الارشاد و آنجناب که خدمت بر میا ج جان بستند و همان
 بهندوب و ترتیش خیال که شاید پر دختند و در را از حذف و گل را از خار پاک ساختند
 و نیز این خاک رزوه بمقدار که سنجیدت تصیحش مامور بود بدستی آن دقیقه فرزند
 با آنکه کارهای دیگر داشت اگر ناظرین بر عیبی مطلع شوند بذیل عاطفت پوشند
 احمد الله و الت که درین ایام فرخنده فرجام کتاب مستطاب و نسخه کیاب یعنی
 کلیات عراقی که عدیل و نظیر خویش در پشت حرفش فصاحت سبحانی هم آغوش
 و لفظش بلاغت جامی همدوش هر شعرش دفتر گو ناگون و نشوری و هر غزلش
 در ایامی موجزن سخنوری قطعات و رباعیات دلپذیرش نوت روح و روان
 منویش بعبانی حقیقت جان عاشقان سه شاخی هزار گل بگلی صد هزار برگ
 برگ هزار رنگ و برنگ هزار بود ماه اکتوبر ۱۳۰۶ مطابق ماه ربیع الاول ۱۳۰۵
 این شاه معانی در مطبع نامی جناب منشی نو لکشور صاحب سی آئی امی دام اقبال
 غازه ارتسام بر روی البیده از پیرایه طبع آراسته و پیراسته بعد جلوه گری در سخن
 عالم خرامیده مطبوع و لهامی مشتاقان گردید فقط

<p>ساقی نامہ ظہوری - مختصہ از ملا نور الدین ظہوری قرآن السعدین - مشہور تصنیف امیر خسرو دہلوی سرور العباد و شرح قصیدہ بانٹ سجاد از غلام محمد نذیر رامپوری -</p>	<p>دیوان حضرت احمد جام عارفانہ کلام معرود - دیوان حضرت خواجہ معین الدین حسینی - دیوان حضرت غوث اعظم - دیوان مخفی - ایرانی رشتی استاد سخن - دیوان قاسم متخلص بدیوانہ استاد معرود - دیوان غنی - نازک خیال ملا طاہر کشمیری - دیوان طاہر علی - سرزندی مشہور آفاق - دیوان کشفی - مولانا سلامت اللہ - دیوان ہلالی - از مشاہیر ایران -</p>
<p>تذکرہ شعرا گلشن نیجار - از نواب مصطفی خان شعرار اردو کا تذکرہ خزانہ عامرہ - از آزاد بلگرامی شعرا فارسی کا تذکرہ جواہر العجایب - از ملا مخزی بن امیری - تذکرہ حسینی - از میر حسین دوست مورخ - واسوخت و حسنی نیروی - از شاعر نامی اہل زبان -</p>	<p>دیوان خواجہ قطب الدین - بختیار کاک دیوان جوہر معظم از مولانا منشی مرزا گل محمد ملوکانی دیوان خیال پیچودی - از سیدیل سنگھ پیر دیوان صہبالی - امام بخش دہلوی معروف - دیوان مخزن التوحید - رای کنھیا لعل دیوان نویدی - مشہور عام - دیوان رسوا - کلام ملا احمد حسن رسوا - دیوان امیر - کلام سید امیر الدین - دیوان واقف - نور الدین لاہوری - قصائد عرفی - مختصہ -</p>
<p>قصص نظم درسی وغیرہ قنوی خسرو گل - سہمی بہ خسرو نامہ از شیخ فرید الدین عطار مطبوعہ ٹرہند - قنوی مخزن الاسرار - خواجہ نظامی - ظہور الاسرار - شرح مخزن الاسرار از ملا ظہور الحسن قنوی لیلے مجنون - از خواجہ نظامی - قنوی ہفت پیکر - از خواجہ نظامی - قنوی خسرو شیرین - از خواجہ نظامی - سکندر نامہ بری - مختصہ کلان - جلی نامہ از خواجہ نظامی شرح سکندر نامہ بری - از علامہ گلگتہ معروف بہ منتخب الشروح - شرح سکندر نامہ بری - معروف بشرح گلوی</p>	<p>شرح قصائد عرفی - از ملا قطب الدین فاخر قصائد بدر چاچ - مختصہ مع فرہنگ اصطلاحات شرح قصائد بدر چاچ - سہمی بکاشف الاسرار از مولانا عیاش الدین - قصائد مدحیہ نظامی - یعنی نواب مردان علیجان رعنا مرحوم -</p>

سراج پنجاب دو جلد مجموعہ بہ تفصیل ذیل۔
 شرح سکندر نامہ ہری۔ از مولانا نصیر الدین شاہ
 سکندر نامہ بحری۔ از خواجہ نظامی۔
 مثنوی یوسف زلیخا۔ از ملا عبد الرحمن جامی
 جلی قلم محشے۔
 شرح زلیخا سے جامی۔ از مولوی محمد شاہ۔
 تحفۃ الاحرار جامی۔ محشے۔
 سبحة الاحرار جامی۔ محشے۔
 مثنوی یوسف زلیخا سے فردوسی
 استاد معروف۔
 مثنوی لیلی مجنون۔ از امیر خسرو۔
 مثنوی پند۔ معروف بحزن النصائح از
 ہری کرشن صاحب۔
 مثنوی ہشت بہشت۔ از ملا خسرو۔
 مثنوی لیلی مجنون۔ ہاتھی۔
 ظفر نامہ ملا ہاتھی۔ خاندان تیموریہ کے
 فتوحات۔
 مثنوی شیرین خسرو آصفی۔ از نواب آصف شاہ
 مثنوی تحفۃ الراغبین۔ از افضل الشعرا خاقانی
 مثنوی نلدن۔ فیضی۔
 مثنوی آشوب ہندوستان۔ باہمی جنگ
 خاندان تیموریہ۔
 مثنوی غنیمت۔ از ملا اکرم ملتانی۔
 مثنوی شاعر عظم۔ از ملا محمد مقیم۔
 مثنوی زلانی۔ مشہور تازک خیالی۔

مثنوی میر عبد الجلیل بلگرامی۔ جلیل القدر نامی
 مثنوی نالہ منظور۔ از سید منظور احمد ڈپٹی کلکٹر
 مثنوی شکرستان خیال۔ مع خوان نعت
 از ملا ذوقی۔
 مثنوی زاد المسافرین۔ از ملا حسین اعظم
 مجموعہ مثنویات ہشتگانہ۔ از ملا آملی و مرزا
 صائب و سلیم وغیرہ۔
 ترجیع بند۔ خود رفتہ منشی بہاری لال۔
 فسانہ وامق و عذرا۔ از شعرا ی قدم حرفی

(تفصیل نثر درسی وغیرہ)

شہستان عشرت۔ معروف بہ عجیب القاصص
 از منشی بخت سنگھ۔
 الوار سیلی۔ از ملا حسین واعظ۔
 مفرح القلوب۔ یعنی گیدڑ نامہ۔ از منشی
 تاج الدین۔
 نگار و دانش۔ تلخیص الوار سیلی مولانا ملک
 مطہر ادوہ اخبار۔
 بہار و دانش۔ جلی قلم محشے درسی۔
 حدائق العشاق۔ از ملا رضی۔
 انجمن نگارستان دانش۔ از مولوے
 غیب الواحد۔
 کشائش نامہ مع فرہنگ۔ از منشی
 راجہ کرن بخت شکستہ۔
 سہیل مین۔ از مولوی رفیع الدین وکیل۔

